Bundel van de Raad openbaar Druten van 22 april 2021

1 Opening en mededelingen

2 Vaststelling agenda

Agenda Raad openbaar - 22 april 2021

3 Kiezen Voorstemmer bij stemprocedures

4 Besluitenlijst raadsvergadering - 25 maart 2021

U wordt gevraagd om de besluitenlijst van de raadsvergadering van 25 maart 2021 vast te stellen.

Besluitenlijst Raad openbaar - 25 maart 2021.pdf

5 Mondelinge vragen

Gelegenheid voor het stellen van politieke vragen aan het college van B&W. Raadsleden die hiervan gebruik willen maken moeten 24 uur van tevoren hun vragen indienen bij de voorzitter van de raad en de griffier.

6 DEBATSTUKKEN

6.1 Initiatiefvoorstel Sociaal Maas en Waal - Beschermd door cultuurhistorische waarden

Dossier 2431 voorblad

Beslisnota Initiatiefvoorstel Beschermd door Cultuurhistorische Waarden en Beschermde Dorpsgezichten

Nota beschermd door cultuur historische waarden

Bijlage 1: Reactie college van B&W op het initiatiefvoorstel

Bijlage 1a bij reactie college: Reactie CRK op Initiatiefvoorstel Raad 8-3-2021

Beantwoording Technische vragen RTG initiatiefvoorstel Sociaal Maas en Waal - Beschermd door cultuurhistorische waarden

6.1Amendement CDA Initiatiefvoorstel Sociaal Maas en Waal Beschermde dorpsgezichten

6.2 Woningbouw gemeente Druten 2020 -2025

Dossier 2456 voorblad

Beslisnota Woningbouw 2020-2025 Druten 300321.pdf

Bijlage 1 - Woningbouwplannen en afwegingcriteria.pdf

Beantwoording Technische vragen Woningbouw.pdf

6.3 Definitief bod Regionale Energie Strategie Arnhem Nijmegen 1.0

Dossier 2449 voorblad

Beslisnota Definitief bod RES 1.0

Bijlage 1: Definitief bod RES-1.0-AN

Bijlage 2: Reactienotitie-Wensen-en-bedenkingen-plus-antwoorden-Vdef-3mrt2021_1

Bijlage 3: Aanvullende brief aan gemeente Druten nav vragen over concept Regionale Energiestrategie Arnhem Nijmegen

Beantwoording Technische vragen RES 1.0

6.3 Amendement 2 SMW RES 1.0

6.3 Amendement 1 KD WD DL RES 1.0

6.3 Amendement DL K8 Onderzoek naar alternatieve mogelijkheden duurzame energieopwekking

6.4 Benoeming leden regioagendacommissie Groene Metropoolregio

Dossier 2490 voorblad

Beslisnota benoeming leden regioagendacommissie Groene Metropoolregio

7 Lijst ingekomen stukken

Raadsleden kunnen over een ingekomen stuk het woord voeren, mits uiterlijk 24 uur van te voren gemeld bij de voorzitter van de raad en de griffier.

Lijst ingekomen stukken - 22 april 2021

7.1 Informatienota's

7.1.1 Behoud van de techniekprofielen in het onderwijsprogramma van het Pax Christi College

Dossier 2452 voorblad

Informatienota "Techniekprofielen op het Pax Christi College blijven behouden"

7.1.2 Heroriëntatie zelfstandigen Druten

Dossier 2458 voorblad

Informatienota raad - Heroriëntatie zelfstandigen Druten

7.1.3 Inventarisatie zwemdiplomabezit 2020

Dossier 2477 voorblad

Informatienota Inventarisatie zwemdiplomabezit 2020

7.1.4 Motie Huisvestingsverordening Druten

Dossier 2459 voorblad

Informatienota Motie vreemd Huisvestingsverordening Druten

Bijlage 1 - Verslag PFO Wonen 2020-12-02

7.1.5 Ontwikkeling scenario's onderwijshuisvesting 2021 / uitvoeringsprogramma 2022-2025

Dossier 2476 voorblad

Bijlage 1: Informatienota gemeenteraad Ontwikkeling scenario's onderwijshuisvesting 2021 / uitvoeringsprogramma 2022-2025

7.1.6 Uitvoering amendement Aanpak wijken Druten-Zuid

Dossier 2453 voorblad

Informatienota Uitvoering amendement Aanpak wijken Druten-Zuid

Bijlage 1 - Verslag enquêtes Nijenkamp en Middelveld

Bijlage 2 - Reacties Middelveld

Bijlage 3 - Reacties Nijenkamp

7.2 Schriftelijke raadsvragen en antwoorden

7.2.1 Beantwoording schriftelijke vragen - Haalbaarheidsonderzoek de Lier - Dorpslijst Puiflijk_Druten-Zuid

Dossier 2481 voorblad

Informatienota Beantwoording schriftelijke vragen - Haalbaarheidsonderzoek de Lier - Dorpslijst Puiflijk - Druten-Zuid

7.2.2 Beantwoording schriftelijke vragen - Help de Horeca in Druten - Dorpslijst Puiflijk - Druten-Zuid

Dossier 2475 voorblad

Informatienota - Beantwoording schriftelijke vragen - Help de Horeca in Druten - Dorpslijst Puiflijk - Druten-Zuid

8 Sluiting

Gemeente Druten

Agenda Raad openbaar

Datum	22-04-2021
Tijd	19:30
Locatie	Online
Voorzitter	C.A.A. van Rhee - Oud Ammerveld
Omschrijving	De bijeenkomst is te volgen via www.druten.nl/vergaderingen

1	**Opening en mededelingen**
2	**Vaststelling agenda**
3	**Kiezen Voorstemmer bij stemprocedures**
4	**Besluitenlijst raadsvergadering - 25 maart 2021** U wordt gevraagd om de besluitenlijst van de raadsvergadering van 25 maart 2021 vast te stellen.
5	**Mondelinge vragen** Gelegenheid voor het stellen van politieke vragen aan het college van B&W. Raadsleden die hiervan gebruik willen maken moeten 24 uur van tevoren hun vragen indienen bij de voorzitter van de raad en de griffier.
6	**DEBATSTUKKEN**
6.1	**Initiatiefvoorstel Sociaal Maas en Waal - Beschermd door cultuurhistorische waarden** *Voorgesteld besluit* De gemeenteraad besluit: 1. De nota “Beschermd door cultuurhistorische waarden” vast te stellen en daarbij tevens het bestaande beleid over uitgangspunten op beschermde dorpsgezichten te betrekken; 2. De mogelijkheid te onderzoeken een informatiebord te plaatsen in Deest op de archeologische vindplaats bij Jan van Weliestraat en de kosten daarvoor mee te nemen in de perspectiefnota 2021; 3. Deze visie als uitgangspunt te nemen voor het beleid binnen de gemeente en het college de opdracht te geven uiterlijk het vierde kwartaal van 2021 een

voorstel naar de raad te sturen om de visie te verankeren in de bestemmingsplannen, waarbij:
a. Voor het gebied ‘de Kweldam, Afferden Deest” en het gebied “Het kerkpad en omgeving” in Horssen geen nieuwe bouw wordt toegestaan en een beschermd dorpsgezicht te vormen.
b. Voor de andere benoemde gebieden in de nota aanvullend welstandseisen te stellen aan de bouw, zodat de aanblik beschermd is.

6.2 Woningbouw gemeente Druten 2020 -2025

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de notitie ‘woningbouwplannen en afwegingscriteria’ (bijlage 1) en de vertrouwelijke planlijst 2020-2025 (bijlage 2) opgesteld door Companen als bouwsteen voor de verder te ontwikkelen woningbouwambitie Druten 2020-2030.
2. De capaciteit van het team Gebiedsontwikkeling en het team Gebiedsinrichting structureel uit te breiden met in totaal 5 beleidsmedewerkers.
3. De kosten voor deze uitbreiding te verdelen volgens de verdeelsleutel: 1/3 Druten, 2/3 Wijchen.
4. Het College van B&W opdracht te geven een instrumentarium te ontwikkelen en dit te implementeren, om zo de woningmarkt aan te sturen (juiste aanbod voor de juiste doelgroep, zelfbewoning, antispeculatiebeding enz.). Op 1 juli krijgt de gemeenteraad een voorstel om hier een besluit over te nemen.
5. De kosten voor de structurele uitbreiding van de 5 beleidsmedewerkers én het ontwikkelen en implementeren van het instrumentarium meenemen als uitzetting bij de perspectiefnota. Daarnaast ook de meeropbrengsten van de leges omgevingsvergunningen (incidenteel) en de meeropbrengst van de OZB meenemen in de perspectiefnota.
6. In te stemmen met het periodiek, éénmaal per kwartaal, informeren van de gemeenteraad over de stand van zaken op het gebied van woningbouw, beginnend bij een terugkoppeling over de stand van zaken in de gemeenteraad van 1 juli 2021.

6.3 Definitief bod Regionale Energie Strategie Arnhem Nijmegen 1.0

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met het definitief bod Regionale Energie Strategie (RES) Arnhem Nijmegen 1.0.
2. Om geen aandachtspunten richting RES 2.0 door te geven aan de werkorganisatie RES.

6.4 Benoeming leden regioagendacommissie Groene Metropoolregio

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. Dhr. R.G.C.J. Thoonen en dhr. M. Aslan te benoemen tot leden van de regioagendacommissie van de Groene Metropoolregio.

7 Lijst ingekomen stukken - lijst wordt a.s. vrijdag gepubliceerd

Raadsleden kunnen over een ingekomen stuk het woord voeren, mits uiterlijk 24 uur van te voren gemeld bij de voorzitter van de raad en de griffier.

7.1 Informatienota's

7.1.1 Behoud van de techniekprofielen in het onderwijsprogramma van het Pax Christi College

Voorgesteld besluit

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

7.1.2 Heroriëntatie zelfstandigen Druten

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van de informatienota.

7.1.3 Inventarisatie zwemdiplomabezit 2020

Voorgesteld besluit

Ter kennisname aannemen.

7.1.4 Motie Huisvestingsverordening Druten

Voorgesteld besluit

de gemeenteraad besluit:

- kennis te nemen van de informatienota Motie vreemd Huisvestingsverordening Druten

7.1.5 Ontwikkeling scenario's onderwijshuisvesting 2021 / uitvoeringsprogramma 2022-2025

Voorgesteld besluit

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

7.1.6 Uitvoering amendement Aanpak wijken Druten-Zuid

Voorgesteld besluit

De informatie voor kennisgeving aannemen.

7.2 Schriftelijke raadsvragen en antwoorden

7.2.1 Beantwoording schriftelijke vragen - Haalbaarheidsonderzoek de Lier - Dorpslijst Puiflijk - Druten-Zuid

Voorgesteld besluit

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan

7.2.2 Beantwoording schriftelijke vragen - Help de Horeca in Druten - Dorpslijst Puiflijk - Druten-Zuid

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad neemt kennis van de raadsinformatienota waarin de schriftelijke vragen van Dorpslijst Puiflijk /Druten-Zuid over ondersteuning (horeca) ondernemers worden beantwoord.

8 Sluiting

Gemeente Druten

Besluitenlijst Raad openbaar

Datum	25-03-2021
Tijd	19:30
Locatie	Online
Voorzitter	C.A.A. van Rhee - Oud Ammerveld **Griffier** M.J. van IJsseldijk
Aanwezigen	C.J.G. Arts, M. Aslan, Willy Brink (Wethouder), A.C. Ebben, M. Enkür, M.J.H. Faassen-Tomassen, B.P.M. van Ooijen, C.J.P. Pen-van Leeuwe, R.H.A.M. Postulart, J. Reijers, Andre Springveld (Wethouder), P.W.J. Thomassen, R.G.C.J. Thoonen, D.C.M. Uitdehaag-Meesters, C.P.T. de Waard-Barten, J.G. Wiersma, A.H. Wijnen, Gérard Wildt (Wethouder), de, G.S.B. Worm en R.E. Zwartkruis
Toelichting	De bijeenkomst is te volgen via www.druten.nl/vergaderingen

1	**Opening en mededelingen**
2	**Vaststelling agenda**
3	**Kiezen Voorstemmer bij stemprocedures**
4	**Besluitenlijst raadsvergadering 25 februari 2021** U wordt gevraag om de besluitenlijsten van de raadsvergadering van 25 februari 2021 vast te stellen. *Besluit* De besluitenlijst wordt ongewijzigd vastgesteld.
5	**Mondelinge vragen** Gelegenheid voor het stellen van politieke vragen aan het college van B&W. Raadsleden die hiervan gebruik willen maken moeten 24 uur van tevoren hun vragen indienen bij de voorzitter van de raad en de griffier.

6 HAMERSTUKKEN

6.1 Regionaal Programma Werklocaties 2021-2024

17 stemmen voor

Besluit (Aangenomen)

1 In te stemmen met het RPW 2021-2024; meer in het bijzonder met:

- De verdeling van de ontwikkelruimte voor bedrijventerreinen:
  - De verdeling van de ontwikkelruimte voor regionale bedrijventerreinen;
  - De verdeling van de ontwikkelruimte voor XXL-logistiek:

- De afspraken om te komen tot een duurzame ruimtelijke invulling van de werklocaties in de regio Arnhem-Nijmegen in het kader van de Groene Metropoolregio (pagina 10 e.v. RPW 2021-2024);

- Het RPW 2021-2024 medio 2022 te monitoren.

6.2 Budgetoverhevelingen 2020-2021

17 stemmen voor

Besluit (Aangenomen)

1. In te stemmen met de overheveling van incidentele restantbudgetten van 2020 naar 2021 conform bijlage 1.

7 DEBATSTUKKEN

7.1 Vaststelling bestemmingsplan "Bijmansstraat 27-33" Deest

Ontwerp heeft ter inzage gelegen en wordt nu gewijzigd aangeboden voor vaststelling.

17 stemmen voor

Besluit (Aangenomen)

De gemeente raad besluit:

1. In te stemmen met de beantwoording van de ontvangen zeven zienswijzen zoals deze is opgenomen in de zienswijzennota;
2. Het bestemmingsplan ‘Bijmansstraat 27-33’ Deest (bouw van vier duurzame levensloop bestendige woningen) gewijzigd vast te stellen bestaande uit de

geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0225.BPdeebijmans2733-2003 met de bijhorende bestanden en bijlagen, waarbij gebruik is gemaakt van een ondergrond dd. 22 november 2019 met de bestandsnaam NL.IMRO.0225.BPdeebijmans2733-2003;
3. Geen exploitatieplan vast te stellen;
4. Geen m.e.r.-beoordeling als bedoeld in artikel 2, lid 5 van het Besluit mer uit te voeren.

7.2 Stand van zaken implementatie Omgevingswet

Besluit (Aangenomen)

De gemeenteraad besluit:
1.het ambitieniveau voor de Omgevingswet voor de invoering per 1-1-2022 vast te stellen;
2.kennis te nemen van de besluiten die separaat aan de raad worden aangeboden.

Moties Druten

Plan van aanpak omgevingwet

15 stemmen voor, 2 stemmen tegen

7.3 Ontheffing woonplaatsvereiste wethouder W.G.M. (Willy) Brink

17 stemmen voor

Besluit (Aangenomen)

de Gemeenteraad besluit:

1. Krachtens artikel 36a, lid 2 Gemeentewet, de heer W.G.M. (Willy) Brink, voor de duur van één jaar ontheffing te verlenen van het vereiste van ingezetenschap.

8 Lijst ingekomen stukken

Het presidium biedt u de lijst met ingekomen stukken ter vaststelling aan. De actuele lijst ingekomen stukken wordt de vrijdag voorafgaand aan de raadsvergadering gepubliceerd. Raadsleden kunnen over een ingekomen stuk het woord voeren, mits uiterlijk 24 uur van te voren gemeld bij de voorzitter van de raad en de griffier.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De lijst ingekomen stukken wordt ter kennisneming aangenomen.

8.1 Informatienota's

8.1.1 Normenkader 2020

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De gemeenteraad neemt de informatienota ter kennisname aan.

8.1.2 Vitaliteitscans dorpshuizen gemeente Druten

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De raad besluit de informatienota ter kennisname aan te nemen.

8.1.3 Herijking gemeentefonds

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

8.1.4 Startnotitie Transitievisie Warmte met voorlopige uitgangspunten

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

8.1.5 Taskforce gemeente Druten

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

8.1.6 Zwerfafvalplan Druten 2021-2025

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De gemeenteraad neemt de informatienota ter kennisname aan.

8.1.7 Overgangsperiode van bestemmingsplan naar omgevingsplan Druten

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De gemeenteraad neemt de informatienota ter kennisname aan.

8.2 Schriftelijke raadsvragen en antwoorden

8.2.1 Citaat wethouder inzake buitenplaats van Heemstraweg Afferden - Welzijn Druten

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De raad neemt de informatienota voor kennisname aan.

8.2.2 **Beëindiging samenwerking Driestroom en Mode Met een Missie - Sociaal Maas en Waal**

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De gemeenteraad neemt de informatienota ter kennisname aan.

8.2.3 **Energietransitie - Sociaal Maas en Waal**

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De gemeenteraad neemt de informatienota ter kennisname aan.

8.2.4 **Vitaal Druten - Netcapaciteit voor zonneparken - Kernachtig Druten**

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De gemeenteraad neemt de informatienota ter kennisname aan.

8.2.5 **Overlast hondenpoep Druten-Zuid - Dorpslijst Puiflijk Druten-Zuid**

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De gemeenteraad neemt de informatienota ter kennisname aan.

8.2.6 **Gewasbestrijding - Kernachtig Druten**

In 2016 is er een landelijk verbod gekomen op het gebruik van bestrijdingsmiddelen buiten de agrarische sector. Onlangs heeft het hof in Den Haag dit verbod nietig verklaard. De fractie van kernachtig Druten vraagt nu of deze uitspraak van invloed is op de wijze waarop we bestrijding in Druten gaan uitvoeren.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De gemeenteraad neemt de informatienota ter kennisname aan.

8.2.7 **Kwaliteit straatwerk na graafwerk glasvezel - Kernachtig Druten**

De firma Delta Fiber is momenteel druk doende met het verglazen van de kernen. De fractie van Kernachtig Druten stelt vragen over de kwaliteit van het herstelde straatwerk.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De gemeenteraad neemt de informatienota ter kennisname aan.

8.2.8 **Beantwoording schriftelijke vragen - Herverdeling gemeentefonds - Welzijn Druten**

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De gemeenteraad neemt de informatienota ter kennisname aan.

9 **Motie vreemd Hoofdbutton Toerisme website - Kernachtig Druten, Dorpslijsten**

Moties Druten

Hoofdbutton Toerisme website

17 stemmen voor

10 **Sluiting**

Burgemeester, **Griffier,**

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	2431
Extern Zaak ID	Z/21/058806
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 april 2021
Agendapunt	6.1
Omschrijving	Initiatiefvoorstel Sociaal Maas en Waal - Beschermd door cultuurhistorische waarden
Organisatieonderdeel	Griffie Druten
Eigenaar	IJsseldijk, van, Moana
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Druten	Springveld, A (André)
Telefoonnummer steller	
E-mail adres steller	

Bijlagen
Beslisnota Initiatiefvoorstel Beschermd door Cultuurhistorische Waarden en Beschermde Dorpsgezichten
Nota beschermd door cultuur historische waarden
Bijlage 1: Reactie college van B&W op het initiatiefvoorstel
Bijlage 1a bij reactie college: Reactie CRK op Initiatiefvoorstel Raad 8-3-2021
Beantwoording Technische vragen RTG initiatiefvoorstel Sociaal Maas en Waal - Beschermd door cultuurhistorische waarden
6.1Amendement CDA Initiatiefvoorstel Sociaal Maas en Waal Beschermde dorpsgezichten

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Rondetafelgesprek raad Druten	8 april 2021
Raad openbaar Druten	**22 april 2021**
Stukken gemeenteraad Druten	22 april 2021

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. De nota “Beschermd door cultuurhistorische waarden” vast te stellen en daarbij tevens het bestaande beleid over uitgangspunten op beschermde dorpsgezichten te betrekken;

2. De mogelijkheid te onderzoeken een informatiebord te plaatsen in Deest op de archeologische vindplaats bij Jan van Weliestraat en de kosten daarvoor mee te nemen in de perspectiefnota 2021;
3. Deze visie als uitgangspunt te nemen voor het beleid binnen de gemeente en het college de opdracht te geven uiterlijk het vierde kwartaal van 2021 een voorstel naar de raad te sturen om de visie te verankeren in de bestemmingsplannen, waarbij:
a. Voor het gebied ‘de Kweldam, Afferden Deest” en het gebied “Het kerkpad en omgeving” in Horssen geen nieuwe bouw wordt toegestaan en een beschermd dorpsgezicht te vormen.
b. Voor de andere benoemde gebieden in de nota aanvullend welstandseisen te stellen aan de bouw, zodat de aanblik beschermd is.

Besluit (Aangenomen)

De gemeenteraad besluit:
1. De nota “Beschermd door cultuurhistorische waarden” vast te stellen en daarbij tevens het bestaande beleid over uitgangspunten op beschermde dorpsgezichten te betrekken;
2. De mogelijkheid te onderzoeken een informatiebord te plaatsen in Deest op de archeologische vindplaats bij Jan van Weliestraat en de kosten daarvoor mee te nemen in de perspectiefnota 2021;
3. Deze visie als uitgangspunt te nemen voor het beleid binnen de gemeente en het college de opdracht te geven uiterlijk het vierde kwartaal van 2021 een voorstel naar de raad te sturen om de visie te verankeren in de bestemmingsplannen, waarbij:
a. Voor het gebied ‘de Kweldam, Afferden Deest” en het gebied “Het kerkpad en omgeving” in Horssen geen nieuwe bouw wordt toegestaan en een beschermd dorpsgezicht te vormen.
b. Voor de andere benoemde gebieden in de nota aanvullend welstandseisen te stellen aan de bouw, zodat de aanblik beschermd is.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: Z/21/058806

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Initiatiefvoorstel Beschermd door Cultuurhistorische Waarden en Beschermde Dorpsgezichten

Voorgesteld besluit:

De gemeenteraad besluit:

1. De nota “Beschermd door cultuurhistorische waarden” vast te stellen en daarbij tevens het bestaande beleid over uitgangspunten op beschermde dorpsgezichten te betrekken;
2. De mogelijkheid te onderzoeken een informatiebord te plaatsen in Deest op de archeologische vindplaats bij Jan van Weliestraat en de kosten daarvoor mee te nemen in de perspectiefnota 2021;
3. Deze visie als uitgangspunt te nemen voor het beleid binnen de gemeente en het college de opdracht te geven uiterlijk het vierde kwartaal van 2021 een voorstel naar de raad te sturen om de visie te verankeren in de bestemmingsplannen, waarbij:
    a. Voor het gebied ‘de Kweldam, Afferden Deest” en het gebied “Het kerkpad en omgeving” in Horssen geen nieuwe bouw wordt toegestaan en een beschermd dorpsgezicht te vormen.
    b. Voor de andere benoemde gebieden in de nota aanvullend welstandseisen te stellen aan de bouw, zodat de aanblik beschermd is.

Aanleiding

Erfgoed is een geheel van verhalen, plekken, situaties, gebouwen en objecten die binnen een groep van generatie op generatie wordt overgedragen.
Door woningbouw, verstedelijking en uitbreiding van infrastructuur worden met name het cultuurlandschap en beschermde dorpsgezichten aangetast of dreigen te verdwijnen.
Cultuurhistorie draagt bij aan de identiteit van de gemeente, zorgt ervoor dat inwoners geworteld zijn in hun geboorte-of woongemeente en creëert aantrekkingskracht voor toeristen en dagrecreanten.
In de actualiteit spelen er meerdere situaties ,waarin het gemis van een helder beleid m.b.t. cultuurhistorische waarden en beschermde dorpsgezichten zich laat voelen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
	Raadsbesluit Cultuurhistorische Waardenkaart 2014
	Raadsbesluit MIP,MSP,MRP, 11-03-1999

Gewenst resultaat
Door het vaststellen van beschermde dorpsgezichten en gebieden met cultuurhistorische waarden kan erkenning plaatsvinden op basis van de historische kenmerken, zodat de ruimtelijke karakteristiek geborgd is.
De bescherming dient een plek te krijgen de bestemmingsplannen van de gemeente. Er ligt een instrumentarium om binnen de grenzen van de gemeente Druten dergelijk beleid vorm te geven.

Argumenten
1.1 Het behoud van historische kenmerken van dorp en landschap;
1.2 Een visie zorgt voor de bevordering van het kwaliteitsbewustzijn bij inwoners en bestuurders;
1.3 De bewustwording van de geschiedenis, het karakter en de cultuurhistorische waarden van de leefomgeving is waardevol;
1.4 De geschiedenis van onze leefomgeving blijft op deze manier herkenbaar.

Tegenargumenten en risico's
1.1 Door verhoging en versnelling van de woningbouwproductie zal beleid op korte termijn moeten worden vastgesteld.
1.2 De visie moet nog vertaald worden en opgenomen worden in bestemmingsplannen.
1.3 Het vastleggen van aanvullende eisen kan gevolgen hebben voor bouwplannen van inwoners. Mochten er daardoor onredelijke situaties ontstaan voor inwoner, kan het college dit in het derde kwartaal meenemen bij de uitwerking.

Financiële gevolgen
De kosten voor het informatiebord bij De Kaap in Deest wordt in de perspectiefnota 2021 meegenomen.

Communicatie
Het document wordt op de gemeentelijke website gepubliceerd.

Uitvoering of Vervolgstappen
Het college vertaalt de visie in de bestemmingsplannen van de desbetreffende gebieden, de nadere uitwerking daarvan volgt in het derde kwartaal 2021.
Daarnaast dient er en overzichtskaart te komen met de exacte uitwerking van de benoemde gebieden.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Bijlagen
1. Bijlage 1 Nota Beschermd door Cultuurhistorische Waarden, Inventarisatie van gebieden in de kernen Afferden, Deest, Druten, Horssen en Puiflijk

Ambtshuis, Ambtshuisstraat 3, Druten

BESCHERMD DOOR CULTUURHISTORISCHE WAARDEN

Inventarisatie van gebieden in de kernen van de gemeente Druten

AFFERDEN,
DEEST,
DRUTEN,
HORSSEN
PUIFLIJK

Sociaal Maas en Waal

Fractie Sociaal Maas en Waal Druten

Dini Uitdehaag
Ton Ebben

Inhoud

Inleiding 2
Aanwezige bescherming 3
Beschermd door cultuurhistorische waarden 3
AFFERDEN 4
't HOOG 5
Koningstraat Afferden 6
AFFERDEN/DEEST 8
Kweldam Deest, Afferden 9
Kweldam Deest, Afferden 12
DEEST 14
De Kaap 14
DRUTEN 15
Ambtshuisstraat/Ambtshuisplein 15
Kattenburg 16
Ensemble Waalbandijk 17
De Kasteelplaats 19
HORSSEN 21
Het Kerkpad en omgeving 21
PUIFLIJK 23
Gebied rondom de oude Toren 23

Inleiding

De term cultureel erfgoed heeft veel betekenissen. Voor ons betekent cultureel erfgoed alle overblijfselen uit het verleden, zowel onder als boven de grond, die de huidige samenleving de moeite waard vindt om te behouden. Om die reden laat cultureel erfgoed zien wie we zijn en waar we vandaan komen.

Veel meer dan op foto's of prenten spreekt de authentieke werkelijkheid aan die een beeld van het verleden, van de eerder levende generaties, kunnen geven. Een foto of ets van een kasteel kan best mooi zijn, maar ook niet meer dan dat. Bij een wandeling door een kasteel word je teruggebracht naar de tijd van toen, voel je meer hoe het toen was en emotioneel snap je meer van de ontwikkeling van de menselijke beschaving.

Veel meer dan op foto's of prenten spreekt de authentieke werkelijkheid aan die een beeld van het verleden, van de eerder levende generaties, kunnen geven. Een foto of ets van een kasteel kan best mooi zijn, maar ook niet meer dan dat. Bij een wandeling door een kasteel word je teruggebracht naar de tijd van toen, voel je meer hoe het toen was en emotioneel snap je meer van de ontwikkeling van de menselijke beschaving.

Binnen de gemeente Druten zijn een aantal waardevolle dorpsgezichten die het verdienen om beschermd te worden.

In deze nota met als titel "Beschermd door Cultuurhistorische waarden" wordt een zo compleet mogelijk beeld geschetst van *objecten en gebieden* binnen de grenzen van de gemeente Druten, die volgens de gemeenteraad van Druten in aanmerking komen om als cultuurhistorisch te worden benoemd en om vervolgens die bescherming te krijgen, die het – ook voor het nageslacht – waard is om bewaard te worden.

In het verleden is er binnen onze gemeente al veel onderzoek gedaan waarvan de neerslag is terug te vinden in de 'Cultuurhistorische waardenkaart' met de daarbij behorende stukken. De gemeente Druten kent hiernaast de rijksmonumenten ook gemeentelijke monumenten.

In deze nota komt vooral het materiële erfgoed aan de orde, met name in relatie tot behoud en ruimtelijke kwaliteit. In onze nota betrekken we dus:

a. Het archeologisch erfgoed;

b. Het cultuurlandschap en

c. Het gebouwde erfgoed.

Deze bescherming gaat over twee elementen:

1. Bescherming vanwege cultuurhistorische waarden

2. Bescherming vanwege landschappelijke waarden

Om binnen de grenzen van de gemeente Druten vorm te kunnen (gaan) geven aan een dergelijk beleid zijn er de nodige handvatten nodig. Hierbij kan dan als houvast dienen: "Het

valt of staat er mee dat het kwaliteitsbewustzijn omhooggaat, zowel bij de burgers als bij de bestuurders".

Aanwezige bescherming

De aanwezige bescherming in Druten is op dit moment beperkt en geregeld in de onderstaande documenten:

- Het landschapsontwikkelingsplan (2006)
- Nota Leefbaarheid kleine kernen gemeente Druten (2007)
- Waterplan (2007)
- Cultuurbeleid (2009-2012)
- Erfgoedverordening 2010 (2009)
- Woonvisie (2012)
- Structuurvisie (2012)
- Welstandnota
- Groenbeleidsplan
- Dorpsontwikkelingsplannen Horssen, Deest en Afferden

Daarnaast is e ook provinciale bescherming van een aantal gebieden:

- Gelders Natuurnetwerk (GNN): Geldt voor het gebied ten westen van de Molendam te Afferden tot de Klapstraat en gelegen tussen de (oude) Waalbandijk en Van Heemstraweg.
- Beschermingsregels voor deze gebieden zijn terug te vinden in de Omgevingsverordening Gelderland 2018.[1]

Beschermd door cultuurhistorische waarden

Mede afgaand op de relevante waardevolle hierna geïnventariseerde verspreid liggende gebieden binnen de grenzen van de gemeente Druten, volgt hierna per kern een korte opsomming. Het zijn gebieden (situaties) die waard zijn voor bescherming tegen niet gewenste of niet bij te stellen ontwikkelingen. Door ze bescherming te geven binnen de

[1] https://www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/transform/NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc07/pt_NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc07.xml#NL.IMRO.PT.s650c9327-2c18-4d45-901c-01149ccde045

aangewezen gebieden kunnen (straks) toetsingen van ingediende plannen/aanvragen plaats vinden van mogelijk ongewenste en gewenste ontwikkelingen.

Grofweg te onderscheiden in twee soorten gebieden:

1. Gebieden waar geen andere bebouwing wordt toegestaan;
2. Gebieden waar nadere welstandseisen worden gesteld aan bebouwing, niet zijnde gemeentelijke of rijksmonumenten.

AFFERDEN

Het dorpsgebied van Afferden bestaat feitelijk uit twee delen. Het zijn de oude kern op 't Hoog en de jongere bebouwing aan de Koningstraat. 't Hoog is de oude dorpsdonk waar de kerk de beeldbepalende plaats innam.

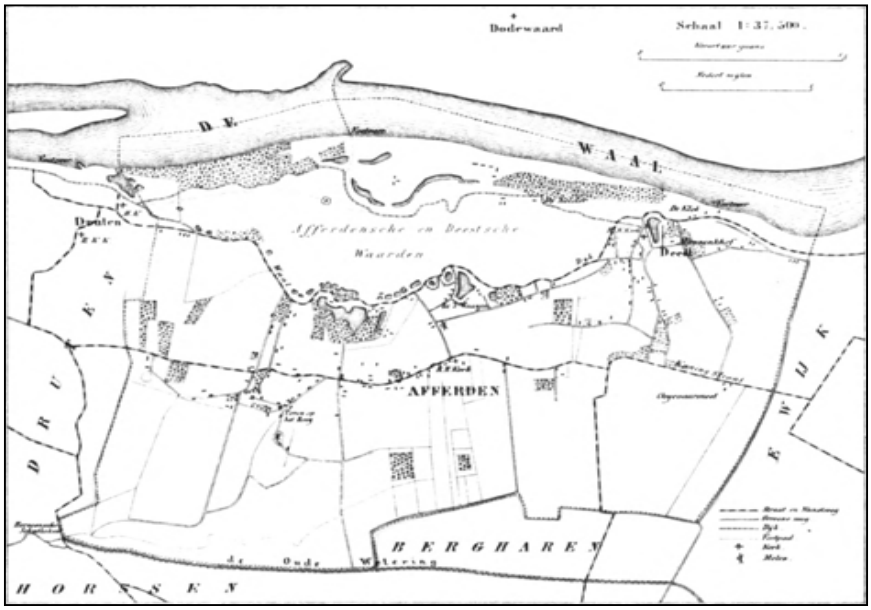

Kaart van de kadastrale gemeenten Afferden en Deest uit Kuypers Gemeenteatlas, 1867

‘t HOOG

‘t Hoog en omgeving Afferden

Gebied	*de Kerkweg (ged.), de Langeslag (ged.), Hoogstraat en de Schoolstraat (ged.).*
Toelichting	Een terrein met onder andere hoge archeologische waarde in Afferden is ’t Hoog en omgeving, dit is zeker de meest markante plek in het dorp Afferden. Op ‘t Hoog, het oude dorpshart van Afferden, staat sinds de veertiende eeuw op het kerkhof de bakstenen Oude Toren met de bijbehorende bijzondere begraafplaats. Deze oude toren is het laatste overblijfsel van de middeleeuwse dorpskerk en is thans een rijksmonument. De toren had geen eigen ingang, maar was toegankelijk vanuit de kerk door de nu nog aanwezige smaller gemaakte torendeuropening. Ook de gemeentelijke monumenten Kerkweg 10, 77 en Hoogstraat 1 zijn gesitueerd op of aan deze stroomrug-opduiking. De oude kern vertoonde oorspronkelijk het beeld van de langs de randen van de donk gegroepeerde boerderijen met in het midden het kerkhof en een klein plein. De Kerkweg vormt de verbinding met de Koningstraat die over de oeverwal in oost-westrichting loopt en de belangrijkste verbinding vormt met andere langs de Waal gelegen dorpen.

Oude Toren met begraafplaats op ’t Hoog in Afferden
Foto: www,maasenwaalweb.nl

Bescherming	Binnen dit afgebakende gebied kunnen nadere eisen worden gesteld aan de vanaf de publieke ruimte zichtbare gevels van de bebouwing, niet zijnde rijks- of gemeentelijke monumenten. Dit valt dus onder gebieden waar nadere welstandseisen worden gesteld aan bebouwing, niet zijnde gemeentelijke of rijksmonumenten.

Koningstraat Afferden

Koningsstraat noord- en zuidzijde vanaf de Van Heemstraweg

Gebied	*Koningstraat, Afferden* ***Oostzijde:***
Toelichting	De bebouwing langs de Koningstraat is gelegen op een na het jaar 1000 opgeslibde oeverwal. Hier treft men een lintbebouwing aan en de voor de jongere occupatie van de oeverwallen zo karakteristieke strokenverkaveling met bewoning op de kavels. Zowel aan de oost- als westzijde van de Koningstraat is een lint van beeldbepalende bebouwing met tussendoor beeld-ondersteunende

bebouwing waartussen zo min mogelijk beeld verstorende bebouwing een plek zou kunnen krijgen. Mede om die reden dient dit gebied beschermd te worden.

Koningstraat (begin) 'Muldershuis' Afferden
Foto: www.mijngelderland.nl

Het karakter van de oostzijde van de Koningstraat is zonder meer heel bijzonder vanwege de situering en ligging van de rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten (Koningstraat 1, 2, 4, 6, 8, 12, 14, en 15). Heel kenmerkend aan dit stukje straat is dat hier tussen deze monumentale woningen door een heel scherpe overgang is te zien tussen het oeverwallengebied aan de noordzijde van deze straat en het komgebied aan de zuidzijde met ruime doorzichten naar het komgebied. Nergens in onze gemeente is er zo'n scherpe overgang tussen oeverwal en komgebied waarneembaar als in dit stukje straat. Hoewel de gemeenteraad van Druten recent nog toestemming heeft gegeven om tussen deze bebouwing een nieuwe woning te plaatsen, is nieuwbouw hier ongewenst omdat dit ernstig afbreuk doet aan de hier aanwezige monumentale en cultuurhistorische waarden.
In dit gebied wordt geen nieuwbouw toegestaan.

Bescherming

Westzijde:
Aan de westzijde van de Koningstraat is in principe woningbouw toegestaan omdat door besluit van de raad de begrenzing stedelijk gebied is verlegd zodat ook woningbouw in de Koningstraat voorbij de Oude Weisestraat richting. Druten kan plaatsvinden. De bebouwing moet zich hier echt beperken tot ter hoogte van het pand Koningstraat nr. 75. Als het al tot nieuwbouw komt dan zal zorgvuldig gekeken moeten worden naar de welstandseisen. Rijenbouw ligt niet voor de hand.

AFFERDEN/DEEST

Een groot deel in de omgeving van het dijklichaam in onze gemeente is rijk aan landschappelijke- en natuurwaarden maar ook monumentale waarden. Het gebied ten noorden van het dijklichaam, de uiterwaarden, maakt deel uit van het Natura 2000 gebied. De aanleg van een nevengeul van Deest tot Druten heeft dit gebied nog een extra impuls gegeven om de natuurontwikkeling betere kansen te geven.

Maar ook aan de zuidzijde van het dijklichaam zijn er gebieden met hoge landschappelijke en meer nog dan in het noordelijk deel ook rijk aan cultuurhistorische waarden die door veel mensen gewaardeerd worden. Het dijklichaam in onze gemeente is niet voor niets een zeer geliefde plek om te wandelen en te fietsen.

De noordzijde van de dijk zal zijn eigen geschiedenis schrijven waarbij uiteindelijk oude strangen zullen verdwijnen en mogelijk ook oude wielen die met een nieuwe dijk aan de zuidzijde zijn gelegd door het jaarlijkse hoogwater langzaam maar zeker zullen verdwijnen. Maar daar komen weer nieuwe dingen voor terug zoals nieuwe diersoorten die weer een vaste plek krijgen in dit gebied zoals de bever, de das en zeldzame vogelsoorten.

Kweldam Deest, Afferden

Dijkmagazijn Waalbandijk Afferden
Foto: www.rijksmonumenten.nl

Gebied	Vanaf de Kweldam te Deest (einde bebouwde kom)tot de Klapstraat in Afferden gelegen tussen het dijklichaam en Van Heemstraweg.
Toelichting	Aan de zuidzijde van de dijk zijn het vooral de cultuurhistorische waarden die domineren, maar op veel plekken worden deze gecombineerd met hoge landschappelijke, natuurlijke en ecologische waarden. Deze gebieden dienen bescherming te krijgen omdat zij voor meerdere belangen bescherming behoeven. Dit gebied dient een bescherming te krijgen vanwege de hoge cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische waarden. De Kweldam is een min of meer aansluitend gebied op “De Drie Waaien” in Afferden. Zo zou de Kweldam, gedeeltelijk, door het aanwezig zijn van de beschermde monumenten zoals Kweldam 38 “De Oude Dries” – rijksmonument - met daarnaast Kweldam 40 (ondersteunend) als ook Kweldam 9 en Kweldam 28 “De Drie Akkers” met het dijkmagazijn op de Waalbandijk als zogenaamd postzegelpand - dus beschermd – gebied, worden aangewezen. Aan de Kweldam en Molendam zijn weliswaar twee woningen gerealiseerd van jongere bouwdatum, maar het is niet gewenst dat er nog nieuwbouw gerealiseerd wordt na het gemeentelijk monument Kweldam 28 in Deest richting Afferden.

Kweldam 38 Deest
Foto: www.mijngelderland.nl

In dit gebied bevindt zich ook het complex “De Drie Waaien”. Het Boerderijcomplex Waalbandijk 66 – een rijksmonument – bestaande uit het hoofdgebouw met bijgebouwen liggend aan de voet van de Waalbandijk met drie wielen. De wielen waarnaar het complex is genoemd. De beschermde stellingmolen – rijksmonument - met dezelfde naam aan de Kerkdam hoek Molendam is een markant punt in dit gebied.

Stellingmolen De Drie Waaien Afferden
Foto: www.rijksmonumenten.nl

Gebied tussen Waalbandijk en Van Heemstraweg ten oosten Kweldam Deest ten westen Klapstraat Afferden

Gebied

Het gebied gelegen aan de Kweldam vanaf Deest tot en met de Kerkdam Afferden wordt begrensd door de Molendam.

Gebied tussen Waalbandijk en Van Heemstraweg ten oosten Kweldam Deest ten westen Klapstraat Afferden

Toelichting

Vanaf de Molendam tot de Klapstraat te Afferden, en noordelijk begrensd door de Waalbandijk en zuidelijk door de Van Heemstraweg is een omvangrijk gebied aangewezen als Gelders Natuurnetwerk (GNN). Een bestemmingsplan maakt voor gronden binnen het Gelders Natuurnetwerk een andere bestemming dan natuur alleen mogelijk als er sprake is van een groot openbaar belang.
In dit gebied bevinden zich diverse wielen, oude getuigen van vroegere dijkdoorbraken. Ten zuiden van de Waalbandijk treffen we ook beschermde bebouwing aan bestaande uit Waalbandijk 68, 80, 82 en 90 en Molendam 1, 18, 20 en 22.

Dit GNN-gebied grenst aan de Molendam te Afferden tot de Klapstraat te Afferden. Het lijkt ons het meest verantwoord deze twee gebieden bij elkaar te trekken. Er ontstaat dan een groot gebied tussen de Kweldam vanaf Deest tot de Klapstraat in Afferden ingesloten tussen de (oude) Waalbandijk en Van Heemstraweg.In dit gebied liggen verspreid wat woningen aan de Van Heemstraweg en Molendam. Voor deze woningen behoeven geen andere welstandeisen in acht te worden genomen dan gebruikelijk. Bij sloop en nieuwbouw dient deze zich wel te voegen naar de bestaande bouw.

Het is een gebied met een hoge archeologische en cultuurhistorische waarden en belangrijke natuurwaarden, met verschillende zeer markante monumenten en woningen tegen het dijklichaam en tegen de

wielen. In het gebied bevinden zich een reeks van kolken/wielen en een gevarieerde begroeiing. Het is bij uitstek een leefgebied van de steenuil, kamsalamander en knoflookpad. De meest recente gegevens over broedvogels zijn tamelijk recent en wel van voorjaar 2020.[2] In totaal broeden er in dit GNN gebied 40 soorten en 111 broedparen waaronder de steenuil, ransuil, grote bonte specht, groene specht, witte kwikstaart, bosrietzanger, kleine karekiet, braamsluiper, grauwe vliegenvanger en boomkruiper. In het gebied van ongeveer 15 ha zijn dus 40 soorten broedvogels aangetroffen. Dat is vrij hoog gezien de toch beperkte oppervlakte. De achterliggende reden is de verscheidenheid aan habitats: bosjes, bomen, struweel, struiken, graslandjes, water, moerasvegetatie, bebouwing, tuin. Hoe divers wil je het hebben.

De totale dichtheid is rond 750 paar/100 ha landschap. Ook dit is aan de hoge kant. In het huidige agrarische landschap kom je tegenwoordig niet verder dan tegen de 100 p/100 ha landschap. Bossen en andere structuur rijke landschappen kennen dichtheden die hoger liggen. Een soortige bossen op arme gronden (bijvoorbeeld een oudere bossen met grove den en wat ruwe berk in de onder etage kent een dichtheid van rond 500 p/ 100 ha. Oude, structuurrijke en soortenrijkere bossen op rijkere gronden kennen dichtheden tot rond 1000 p/100 ha. Dit wetende, je hebt met een zeer gevarieerd stukje oeverwallenlandschap te maken.

Ook de bewoners in dit gebied leveren, naar wij kunnen waarnemen, mede een bijdrage aan de inrichting van een ecologisch rijkere omgeving door een aanplant van een redelijk omvangrijke meidoornhaag en takkenrillen als erfafscheiding. Dit is een belangrijk landschapselement voor vogels die hierbinnen een broedplek kunnen vinden, maar ook egels kunnen onder deze takkenrillen hun jongen baren en grootbrengen. Ook voor insecten zijn deze van belang waar ze kunnen schuilen en overwinteren.

Bescherming

Dit gebied is onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone.
Overigens biedt de bescherming van de provincie geen garantie dat er geen woningbpuw kan plaatsvinden. Ook kan men gebieden schrappen. Dit is een reden te meer om zelf als gemeente dit bijzondere gebied extra bescherming te geven.

Dit gebied, vanaf einde bebouwde kom Deest tot en met de Klapstraat Afferden ten noorden begrensd door de Waalbandijk en ten zuiden de Van Heemstraweg dient de status te krijgen van beschermd dorpsgebied waar geen woningbouw wordt toegestaan.

[2] R. Lensink, SOVON-telling

DEEST

De Kaap

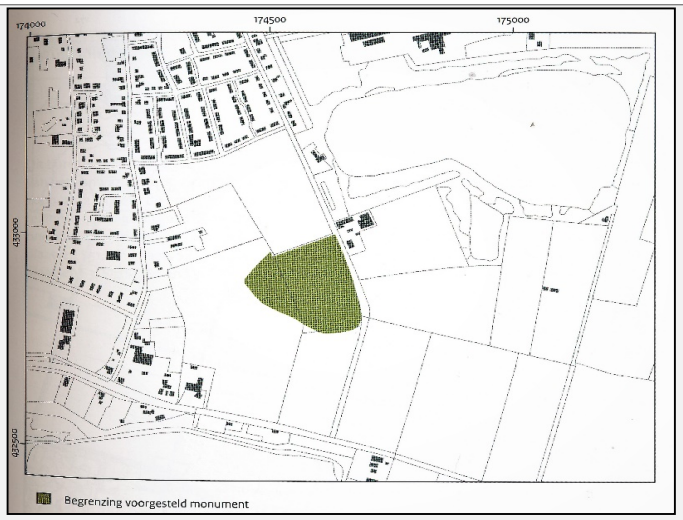

De Kaap (ten zuiden van Jan van Weliestraat, ten westen van Vriezeweg)

Gebied ***Westelijk van de Vriezenweg en ten zuiden van Jan van Weliestraat***

Toelichting

In 2000 en 2001 zijn in Deest bij opgravingen talrijke archeologische vondsten gedaan. Er werd een gebied aangetroffen met een hoge archeologische waarde, in vaktermen **"De Kaap"** genoemd. Dit is een fluviatiel (door waterstromen) gevormd terras als restant van een vroegere riviervlakte. In tegenstelling tot andere beschermingswaardige gebieden, zijn dit resten die niet zichtbaar zijn. Echter ze zijn wel aanwezig in de ondergrond.

Het is gelegen onder een akker en boomgaard, die zeer beschermingswaardig mag worden genoemd ter grootte van ongeveer vijf hectaren bestaande uit een hooggelegen Pleistoceen terrasrestant in de ondergrond. Een parkidee voor "De Kaap" ontsproot toen ter bescherming en begrenzing van de nieuwbouw. De overblijfselen van de aangetroffen nederzettingen en activiteit gebieden uit de steentijd verschaffen een ensemblewaarde die zowel plaatselijk, regionaal als nationaal van belang is.

In een publicatie van het toenmalige ministerie van OCW. (*Beschermingsprogramma Archeologie 2013, Hoofdstuk 4,*) krijgt dit gebied aandacht in een apart hoofdstuk met de aanbeveling om over te gaan tot bescherming. Het is een kennisbron voor de steentijd.

Situatie van het open gebied ten westen van de Vriezeweg ten noorden van de Van Heemstraweg

Bescherming	Het heeft meerwaarde om in deze wijk een informatiebord te plaatsen waardoor inwoners en toeristen kennis kunnen maken met de archeologische waarde van het gebied.

DRUTEN

Ambtshuisstraat/Ambtshuisplein

Situatie omgeving Ambtshuisstraat/Ambtshuisplein Druten

Gebied	- De Ambtshuisstraat met rijks- en gemeentelijke monumenten 3, 5 en 14, daaraan grenzend de oudbouw van Boldershof. - Gemeentelijke monumenten op het Ambtshuisplein 1, 15 t/m 46, 50 t/m 83, 85 en 87 t/m 101. - De hoek van de Hooistraat en de Ambthuisstraat
Toelichting	De g*emeentelijke monumenten geven een beeldbepalend geheel aan dit deel van Druten. Daarnaast het beeldondersteunende geheel van de voormalige wasserij omgevormd tot seniorenwoningen met daarbij het voormalige transformatiehuisje op de hoek van de Hooistraat en de Ambtshuisstraat.*

Oudbouw Boldershof Ambtshuisplein

Bescherming

Op het Ambtshuisplein mogen nieuwe bouwwerken niet worden toegestaan.
In de Ambtshuisstraat zijn bouwactiviteiten mogelijk. Daarbij kunnen aan vanaf de publieke ruimte zichtbare gevels van de bebouwing, niet zijnde rijks- of gemeentelijke monumenten, nadere eisen worden gesteld.
Dit valt dus onder gebieden waar nadere welstandseisen worden gesteld aan bebouwing, niet zijnde gemeentelijke of rijksmonumenten.

Kattenburg

Gevelwand ten noorden van de Kattenburg
Foto: www.mijngelderand.nl

Gebied

De Katenburg met daarin de beschermde rijks- en gemeentelijke monumenten Kattenburg 7, 9, 11, 13, 14, 15, 17 en 24.

Toelichting	De Kattenburg is een van de fraaiste straten van Druten. De Kattenburg heeft zowel beeldbepalende als beeld ondersteunende – aan weerszijden – bebouwing maar dan met name het oostelijk gedeelte. Een ensemble dat een weergave aan de straat heeft gezet van producten van de voormalige steen- en pannenfabriek Dericks & Geldens op het Kerkeland in Druten.

Situatie Kattenburg, ten oosten tussen Nieuwstraat en ten westen Markt Druten

Bescherming	Aan verbouw- c.q. nieuwbouw aan gebouwen, niet zijnde rijks- en gemeentelijke monumenten, moeten aan gevels zichtbaar vanaf de openbare weg, nadere eisen worden gesteld. Dit valt dus onder gebieden waar nadere welstandseisen worden gesteld aan bebouwing, niet zijnde gemeentelijke of rijksmonumenten.

Ensemble Waalbandijk

Veerhuis Druten

Gebied

Ensemble aan de Waalbandijk met de beschermde monumenten Waalbandijk 121, 186, 200 en 202.

Oude ansichtkaart van het ‘Veerhuiz en aanlegplaats der Booten’.

Toelichting

Situatie omgeving Veerhuis en Veerdam Druten

Theekoepeltje Waalbandijk Druten
Foto: mijngelderland.nl

Het theekoepeltje is een gemetselde en gepleisterde theekoepel gebouwd in de 18e eeuw op een zeshoekige plattegrond met een koepeldak met leibedekking. Het is een rijksmonument gelegen in de onmiddellijke nabijheid van het Veerhuis. De tuin rondom het koepeltje heet Heemtuin Maas en Waal, een groep enthousiaste vrijwilligers onderhoudt het perceel.

Bescherming

Dit valt onder gebieden waar nadere welstandseisen worden gesteld aan bebouwing, niet zijnde gemeentelijke of rijksmonumenten.

De Kasteelplaats

Kasteelpad met brug naar Kasteelplaats

Gebied

De kasteelplaats, met het kasteelpad, inclusief Heersweg 26 een gemeentelijk monument en Kasteelplaats 4.

Toelichting

De Kasteelplaats met zijn originele structuur van Kasteelpad, brug en voorplaats met de bebouwing verdient eveneens een bescherming zoals ook de buitengrachten en de binnengracht rond de Kasteelplaats.

Het gebouw wat er nu staat is een replica uit de negentiger jaren van de vorige eeuw van het in 1866 gesloopte poortgebouw. Het door de Van Delens gebouwde achttiende-eeuwse theekoepeltje op de Waalbandijk is er nog wel, evenals het Kasteelpad dat naar een van de uitvalswegen leidt.

Het pad dat naar het theekoepeltje leidt bestaat nog gedeeltelijk als het Van Delenspad als zijstraat van de Veerstraat.

Kasteelplaats en Kasteelpad Druten

Bescherming

Het verdient bescherming evenals de buitengrachten als de binnen-gracht. Dit valt dus onder gebieden waar nadere welstandseisen worden gesteld aan bebouwing, niet zijnde gemeentelijke of rijksmonumenten.

HORSSEN

Het Kerkpad en omgeving

Situatie van Kerkpad en omgeving met buitenplaats Huis te Horssen

Gebied

De kerken en de omliggende monumenten Kerkpad 1, 2, 3, 5, 4, 4A, 7, 9, 11, 13, Lindeboomstraat 14, Pannekoeksestraat 1, Zelksestraat 2, 4, 8, 10, 10, 12 en 14.

Toelichting

Het Kerkpad en omgeving is mede vanwege de ensemblewaarde en de daaraan liggende bijzondere begraafplaatsen plus de beschermde rijks- en gemeentelijke monumenten zondermeer van cultuurhistorisch waarde. Bij dit alles inbegrepen de buitenplaats met het Huis te Horssen en het daar bijbehorende landgoed.

Pannekoeksestraat 1, Horssen
https://commons.wikimedia.org/wiki/User:Havang(nl)

Kerkpad op ansichtkaart omstreeks 1960

Kerkpad Horssen (drie kerken)

Zelksestraat 2, Horssen

Bescherming	In dit gebied is geen nieuwbouw toegestaan en aan verbouw van panden, niet zijnde rijks- of gemeentelijke monumenten, kunnen nadere eisen van welstand worden gesteld.

PUIFLIJK

Gebied rondom de oude Toren

Situatie rond de Oude Toren en omgeving en kerkpad Houtsestraat naar Kerkstraat Puiflijk

Gebied	- Het gebied op en rond het voormalige kerkhof van de Oude Toren aan Koningsweg 17. - Het hooggelegen gedeelte aan de Houtsestraat met daarbij het oude kerkpad en de Oude school. (gemeentelijk monument Houtsestraat 25) - Vanaf de Houtsestraat naar de Kerkstraat langs de r.k. kerk en verbouwde Kloosterhof aan de Kerkstraat. -

Toelichting

Klooster, Kerkstraat Puiflijk

Oude Toren, Koningsweg Puiflijk
Foto: Stichting Oude Toren Puiflijk

Bescherming

Aan verbouw- c.q. nieuwbouw moeten aan gebouwen, niet zijnde rijks- en gemeentelijke monumenten, aan gevels zichtbaar vanaf de openbare weg, nadere eisen worden gesteld.

Gemeente Druten

Gemeente Druten
Heuvel 1
Postbus 1
6650 AA Druten

t 088 432 70 00
e info@druten.nl

Fractie Sociaal Maas en Waal

contactpersoon
Susanne Welbers
t 088 432 7461

ons kenmerk
Z/21/058806

datum 15 maart 2021
onderwerp reactie op initiatiefvoorstel fractie SMW -beschermd door cultuurhistorische waarden
verzonden

Beste mevrouw Uitdehaag en heer Ebben,

De fractie van Sociaal Maas en Waal heeft een initiatiefvoorstel ingediend "Beschermd door cultuurhistorische waarden." Met het indienen van het initiatiefvoorstel wordt aan het college gevraagd eventuele wensen en bedenkingen mee te geven. Wij willen graag met deze brief op u op de hoogte stellen van onze reactie.

Beschermd door cultuurhistorische waarden
Het initiatiefvoorstel biedt een overzicht van cultuurhistorisch waardevolle locaties die onze gemeente biedt. Als college erkennen wij het belang van deze plekken, daarom staan wij waarderend tegenover het initiatief om deze plekken beter te beschermen.

Uitvoering
Wanneer de raad het voorstel aanneemt, willen wij als college wel aandacht vragen voor het volgende:

- Het voorstel vraagt in de uitwerking aandacht voor de juridische kant. Zo zijn het aanwijzen van beschermde dorpsgezichten en het aanpassen verschillende besluiten die gewoonlijk volgtijdelijk plaatsvinden. Daarnaast is het alleen aanpassen van de bestemmingsplannen onvoldoende. Ook de erfgoedverordening zal moeten worden aangepast. Bovendien willen we graag de ruimte om te anticiperen op de nieuwe instrumenten die ontstaan bij de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2022. Wij willen dit graag oppakken en bij de uitwerking in het vierde kwartaal hiervoor met een voorstel terugkomen, zodat de raad op dat moment een goede afweging kan maken voor de juiste instrumenten om het gewenste doel te bereiken.
- Daarnaast hecht ons college waarde aan de gevolgen van een beschermd dorpsgezicht voor bewoners. Als college willen we graag kijken naar het draagvlak onder inwoners voor het versterkte beschermen. Ook de gecombineerde commissie ruimtelijke kwaliteit (CRK) adviseert rekening te houden met het draagvlak bij de bewoners van de aan te wijzen beschermde dorpsgezichten. Dit zullen we dan ook meenemen in het voorstel aan de raad in het vierde kwartaal. Het advies van de CRK is voor de duidelijkheid bijgevoegd.

- De uitwerking en juiste verankering van het initiatiefvoorstel in ons beleid vraagt tijd, het vierde kwartaal zullen we de eerste voorstellen naar de raad kunnen sturen. Maar de gehele uitwerking en verankering zal meer tijd vragen.

Conclusie
Ons college zal met veel interesse het debat in de gemeenteraad over het voorstel volgen. Mocht de raad instemmen met het voorstel, zullen wij aan de slag gaan met de uitvoering, zoals geschetst in deze brief.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

A.P.J.M. Litjens,
gemeentesecretaris (a.i.)

C.A.A. van Rhee-Oud Ammerveld
burgemeester

Gemeente Druten

Initiatiefvoorstel Raad (Sociaal Maas en Waal) Nota "Beschermd door Cultuur historische Waarde".

Doel:
Door het vaststellen van beschermde dorpsgezichten en gebieden met cultuurhistorische waarden kan erkenning plaatsvinden op basis van de historische kenmerken, zodat de ruimtelijke karakteristiek geborgd is.

De bescherming dient een plek te krijgen de bestemmingsplannen van de gemeente.

Reactie geïntegreerde Commissie Ruimtelijke Kwaliteit:
Het initiatiefvoorstel is op 8 maart 2021 besproken in de vergadering van de geïntegreerde Commissie Ruimtelijke Kwaliteit gemeente Druten.

De commissie vind het een prima voorstel en voelt zich gesteund met dit initiatief. De woningbouwopgave voor de komende jaren legt een grote druk op het oorspronkelijke gebied.

Met het instrument beschermde stad-en dorpsgezichten heb je meer grip op de ruimtelijke kwaliteit, heeft het attentiewaarden en sluit het goed aan op de komende Omgevingswet.

De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. '*Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit*' is het motto. De wet beoogt een samenhangende benadering van diverse belangen.

Met het initiatief kan het DNA van bepaalde gebieden worden benoemd en kan dit een start zijn voor de dialoog en participatie van bewoners. Want de commissie adviseert wel om de bewoners zelf de keuze te laten maken of ze tot een beschermd gebied willen horen. Het draagvlak van de inwoners moet een belangrijk criterium zijn. Een goed voorbeeld hiervan is de aanpak in de gemeente Zevenaar (aanwijzing beschermd dorpsgezicht Oud Zevenaar).

De juridische grondslag ontbreekt
Er is geen juridische grondslag voor het aanwijzen van een gebied door de gemeenteraad als beschermd stads- of dorpsgezicht. De erfgoedverordening gemeente Druten 2009 voorziet hier niet in.

De Erfgoedverordening gemeente Druten 2009 is gebaseerd op de modelverordening VNG 2008.

"In de modelverordening zijn <u>geen</u> bepalingen opgenomen met betrekking tot de gemeentelijke beschermde stads- en dorpsgezichten,

ondanks dat hiervan in de gemeentelijke praktijk wel gebruik wordt gemaakt. Al in een voorgaand dereguleringstraject zijn deze artikelen reeds gesneuveld, aangezien het instrument hoge administratieve lasten bij burgers genereert. In het kader van het dereguleringsproject in 2007 is ervoor gekozen om deze bepalingen daarom niet opnieuw in de modelverordening op te nemen. Het staat gemeenten uiteraard vrij om het VNG-model op dit en op andere onderdelen zelf aan te vullen"[1].

- De erfgoedverordening moet worden aangepast als de Raad gebieden als beschermd dorpsgezicht wil aanwijzen. Ook is het dan van belang dat in de verordening een instandhoudingsplicht voor monumenten wordt opgenomen.

Een informatiebord te plaatsen op de archeologische vindplaats bij Jan van Weliestraat in Deest
De commissie vindt dit een goed initiatief.

- De commissie ziet graag dat het informatie bord wordt aangevuld met aansprekende beeldende kunst zodat er ook visueel iets valt te beleven. Van de archeologisch vindplaats is immers niets waar te nemen.

[1] *Uit toelichting op Model erfgoedverordening VNG 2008*

Indienen en beantwoording raadsvragen

Gemeente Druten

Omschrijving	Aankruisen wat van toepassing is
Schriftelijke vragen (art. 37 RvO)	
Technische vragen	x

Datum: 6 april 2021

Onderwerp: Nota beschermd door cultuur historische waarde

Vragen:
Over de Nota beschermd door cultuur historische waarde

1. pagina 6
   de Kerkweg (ged.), de Langeslag (ged.), Hoogstraat en de Schoolstraat (ged.).
   Over welke gedeeltes gaat het hier? Hoe ver strekt het afgebakende gebied waar SMW voorstelt de gevels te beschermen? Kunt u dit met huisnummers of een afgebakende tekening aangeven?

   De Kerkweg (ged.) betreft het gedeelte van de Kerkweg komende vanaf de Koningstraat het pand 65A en verder.
   Bij Hoogstraat betreft het de panden genummerd 1 en 2.
   De Schoolstraat en Langesteeg hebben geen markante panden die thans behouden moeten worden die grenzen aan 't Hoog. Zouden hier in de toekomst wijzigingen in de bebouwing komen, iets dat niet erg waarschijnlijk lijkt, dienen de nieuwe panden zich te voegen naar het woonbeeld op 't Hoog.

2. pagina 8
   Koningstraat- het gebied waar u voorstelt geen nieuwbouw toe te staan.
   Tot hoever reikt Koningstraat Oost, in westelijke richting?
   Waar begint naar uw idee Koningstraat West? Graag met huisnummer aangeven.
   Oftewel: Sluit in uw nota Koningstraat Oost naadloos aan op Koningstraat West, of zit hier nog een gebied tussen waarbinnen nieuwbouw wel toegestaan is?

   De Koningstraat Oost reikt in westelijke richting tot aan de Bloesemstraat.
   De Koningstraat West wordt begrensd door huisnummer 75.
   Tussen deze twee gebieden is nieuwbouw mogelijk.

3. pagina 14
   "Ook de bewoners in dit gebied leveren, naar wij kunnen waarnemen, mede een bijdrage aan de inrichting van een ecologisch rijkere omgeving door een aanplant van een redelijk omvangrijke meidoornhaag en takkenrillen als erfafscheiding."
   Hebt u onderzocht of het mogelijk is om hier eisen te stellen aan gezichtsbepalende stukken groen/tuinen in particulier? Denk daarbij aan de huizen rond de Wielen, waarvan het erf of de tuin zichtbaar is vanaf de dijk.

   De fractie van Sociaal Maas en Waal vindt (verdere) beperkingen opleggen in het privaat domein als het gaat om groen en tuinen niet wenselijk. Het is daarom ook niet uitgebreid

onderzocht voor dit voorstel. Hoewel onze fractie groenbehoud en natuur ontzettend waardevol is, willen we hier niet op sturen met beperkende regels. Maar natuurlijk zijn we voorstander van het stimuleren van groene tuinen, alleen dat valt buiten de reikwijdte van ons voorstel.

4. Wat voor een informatiebord wordt er in de Jan van Weliestraat geplaatst en waar en hoe gaat dit er uitzien?

   Het voorstel gaat niet in op de exacte locatie van het informatiebord, dit zal het college nader moeten onderzoeken. De uitwerking van de exacte locatie is aan het college en de commissie Ruimtelijke kwaliteit.

5. In de stukken staat geschreven dat er vanaf Kweldam 28 geen bebouwing meer mag plaatsvinden. (Hoe staat dit in verhouding met de Mega loodsen waarover in 2018 ooit gesproken is)

   De fractie Sociaal Maas en Waal is geen voorstander van bebouwing in dit gebied en daarmee ook geen voorstander van de megaloodsen, nog los van het feit dat dit ook andere praktische bezwaren zou opleveren zoals de toename van verkeerstromen via het Molenpad en Kerkpad.

6. Overal komt terug, gebouwen, "niet zijnde rijks- en gemeentelijke monumenten, moeten aan gevels zichtbaar vanaf de openbare weg, nadere eisen worden gesteld." **Vraag: wat wordt hiermee bedoeld?**

   In de gebieden die zijn uitgewerkt staan vele rijks- en gemeentelijke monumenten, gezien deze status genieten zij al bescherming. Het gaat onze fractie erom dat ook het aangezicht van het hele gebied beschermd is, daarvoor moeten aan de gebouwen niet zijnde monumenten aanvullende eisen gelden, zodat de gevels en daarmee het hele aangezicht beschermd is. Het gaat hierbij uitsluitend om de zichtbaarheid vanaf de weg.

7. Wij snappen besluitvoorstel 2 niet tov de nota. Dit is een heel specifiek punt en valt uit de toon ten opzichte van de nota
   Vraag: Is er een ambtelijke check gedaan of dit een compleet overzicht is van alle objecten? Of is dit een suggestie vanuit SMW?

   Beslispunt twee gaat over een ander soort cultuurhistorisch erfgoed in onze gemeente, dit is niet zichtbaar cultuur historisch erfgoed. Aangezien ons voorstel over al het cultuurhistorisch erfgoed gaat, is het wat ons betreft een logisch om dit punt mee te nemen in het voorstel. Waar we bij de andere gebieden het aangezicht willen beschermen, willen we hier een onzichtbaar deel meer zichtbaarheid geven. Dat past goed binnen de wens van de raad voor het stimuleren van toerisme.

   De fractie van Sociaal Maas en Waal heeft de uitwerking gemaakt op basis van bestaande documenten, zoals de cultuur historische waardenkaart en eigen inzichten van de fractie. Het college en de commissie Ruimtelijke kwaliteit hebben op het voorstel een reactie gegeven die bij de stukken te vinden is, daaruit blijkt niet dat zij gebieden in de gemeente missen. Natuurlijk staat de fractie open voor verdere aanvullingen, maar voor ons is dit een compleet overzicht geworden.

Indienen en beantwoording raadsvragen

Gemeente Druten

	A	

AMENDEMENT

Agendapunt: 6.1
Onderwerp: Initiatiefvoorstel SMW – Beschermd door Cultuurhistorische waarden

De raad van de gemeente Druten in vergadering bijeen op 22-04-2021;

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende, dat:

- De gemeente Druten veel cultuurhistorisch waardevolle dorpsgezichten heeft en deze beschermd moeten worden;
- Er in het centrum van het dorp Druten een bijzondere stedenbouwkundige structuur bestaat, die teruggaat tot aan de 12e eeuw en sindsdien niet gewijzigd is, met een karakteristieke 19e-eeuwse bebouwing en een waardevol Cuypers-ensemble;
- Het initiatiefvoorstel voorts onderscheid maakt in 2 soorten ‘beschermd dorpsgezicht’, waarbij voor het gebied ‘de Kweldam, Afferden-Deest en het gebied ‘het Kerkpad en omgeving in Horssen geen nieuwbouw wordt toegestaan en in de overige gebieden wel,

Overwegende, dat:

- Een beschermd dorpsgezicht niet bedoeld is als een instrument om een gebied in de tijd te bevriezen, maar als een instrument om toekomstige ontwikkelingen te laten plaatsvinden op basis van en respect voor de aanwezige historische kenmerken en kwaliteiten, zodat de bestaande ruimtelijke karakteristiek wordt voortgezet;
- Het Initiatiefvoorstel Beschermd door Cultuurhistorische Waarden en Beschermde Dorpsgezichten wat betreft het centrum van het dorp Druten niet compleet is;

Besluit:
Het oorspronkelijke besluit te wijzigen door beslispunt 3 te vervangen door:

3. Deze visie als uitgangspunt te nemen voor het beleid binnen de gemeente en het college de opdracht te geven uiterlijk het vierde kwartaal van 2021 een voorstel naar de raad te sturen om de visie te verankeren in de bestemmingsplannen, waarbij:

   a) Voor alle benoemde gebieden in de nota aanvullend welstandseisen te stellen aan de bouw, zodat het aanblik beschermd is;
   b) Voor het ‘beschermde dorpsgezicht’ van Druten-Centrum (Kattenburg, Boldershof, Veerstraat) de begrenzingen, vermeld in het MIP (Monumenten Inventarisatie Project), aan te houden.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van:
CDA Druten
Johan Wiersma

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	2456
Extern Zaak ID	Z/21/058074
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 april 2021
Agendapunt	6.2
Omschrijving	Woningbouw gemeente Druten 2020 -2025
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Boon van Ostade - van Boeijen, Lucan
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Druten	Springveld, A (André)
Telefoonnummer steller	
E-mail adres steller	l.boonvanostade@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beslisnota Woningbouw 2020-2025 Druten 300321.pdf
Bijlage 1 - Woningbouwplannen en afwegingcriteria.pdf
Bijlage 2 - Vertrouwelijk - Planlijst gemeente Druten.pdf
Beantwoording Technische vragen Woningbouw.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Druten	30 maart 2021
Rondetafelgesprek raad Druten	8 april 2021
Raad openbaar Druten	**22 april 2021**
Stukken gemeenteraad Druten	22 april 2021

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de notitie 'woningbouwplannen en afwegingscriteria' (bijlage 1) en de vertrouwelijke planlijst 2020-2025 (bijlage 2) opgesteld door Companen als bouwsteen voor de verder te ontwikkelen woningbouwambitie Druten 2020-2030.
2. De capaciteit van het team Gebiedsontwikkeling en het team Gebiedsinrichting structureel uit te breiden met in totaal 5 beleidsmedewerkers.

3. De kosten voor deze uitbreiding te verdelen volgens de verdeelsleutel: 1/3 Druten, 2/3 Wijchen.
4. Het College van B&W opdracht te geven een instrumentarium te ontwikkelen en dit te implementeren, om zo de woningmarkt aan te sturen (juiste aanbod voor de juiste doelgroep, zelfbewoning, antispeculatiebeding enz.). Op 1 juli krijgt de gemeenteraad een voorstel om hier een besluit over te nemen.
5. De kosten voor de structurele uitbreiding van de 5 beleidsmedewerkers én het ontwikkelen en implementeren van het instrumentarium meenemen als uitzetting bij de perspectiefnota. Daarnaast ook de meeropbrengsten van de leges omgevingsvergunningen (incidenteel) en de meeropbrengst van de OZB meenemen in de perspectiefnota.
6. In te stemmen met het periodiek, éénmaal per kwartaal, informeren van de gemeenteraad over de stand van zaken op het gebied van woningbouw, beginnend bij een terugkoppeling over de stand van zaken in de gemeenteraad van 1 juli 2021.

Besluit (Aangenomen)

1. Kennis te nemen van de notitie ‘woningbouwplannen en afwegingscriteria’ (bijlage 1) en de vertrouwelijke planlijst 2020-2025 (bijlage 2) opgesteld door Companen als bouwsteen voor de verder te ontwikkelen woningbouwambitie Druten 2020-2030.
2. De capaciteit van het team Gebiedsontwikkeling en het team Gebiedsinrichting structureel uit te breiden met in totaal 5 beleidsmedewerkers.
3. De kosten voor deze uitbreiding te verdelen volgens de verdeelsleutel: 1/3 Druten, 2/3 Wijchen.
4. Het College van B&W opdracht te geven een instrumentarium te ontwikkelen en dit te implementeren, om zo de woningmarkt aan te sturen (juiste aanbod voor de juiste doelgroep, zelfbewoning, antispeculatiebeding enz.). Op 1 juli krijgt de gemeenteraad een voorstel om hier een besluit over te nemen.
5. De kosten voor de structurele uitbreiding van de 5 beleidsmedewerkers én het ontwikkelen en implementeren van het instrumentarium meenemen als uitzetting bij de perspectiefnota. Daarnaast ook de meeropbrengsten van de leges omgevingsvergunningen (incidenteel) en de meeropbrengst van de OZB meenemen in de perspectiefnota.
6. In te stemmen met het periodiek, éénmaal per kwartaal, informeren van de gemeenteraad over de stand van zaken op het gebied van woningbouw, beginnend bij een terugkoppeling over de stand van zaken in de gemeenteraad van 1 juli 2021.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 58074

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Beslisnota gemeenteraad Woningbouw 2020-2025 Druten

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van de notitie 'woningbouwplannen en afwegingscriteria' (bijlage 1) en de vertrouwelijke planlijst 2020-2025 (bijlage 2) opgesteld door Companen als bouwsteen voor de verder te ontwikkelen woningbouwambitie Druten 2020-2030.
2. De capaciteit van het team Gebiedsontwikkeling en het team Gebiedsinrichting structureel uit te breiden met in totaal 5 beleidsmedewerkers.
3. De kosten voor deze uitbreiding te verdelen volgens de verdeelsleutel: 1/3 Druten, 2/3 Wijchen.
4. Het College van B&W opdracht te geven een instrumentarium te ontwikkelen en dit te implementeren, om zo de woningmarkt aan te sturen (juiste aanbod voor de juiste doelgroep, zelfbewoning, antispeculatiebeding enz.). Op 1 juli krijgt de gemeenteraad een voorstel om hier een besluit over te nemen.
5. De kosten voor de structurele uitbreiding van de 5 beleidsmedewerkers én het ontwikkelen en implementeren van het instrumentarium meenemen als uitzetting bij de perspectiefnota. Daarnaast ook de meeropbrengsten van de leges omgevingsvergunningen (incidenteel) en de meeropbrengst van de OZB meenemen in de perspectiefnota.
6. In te stemmen met het periodiek, éénmaal per kwartaal, informeren van de gemeenteraad over de stand van zaken op het gebied van woningbouw, beginnend bij een terugkoppeling over de stand van zaken in de gemeenteraad van 1 juli 2021.

Aanleiding
Uit het Woningmarktonderzoek 2019 Regio Arnhem-Nijmegen blijkt dat de woningbouwbehoefte in de regio hoger ligt dan uit eerdere onderzoeken bleek. Voor Druten ligt het aantal te realiseren woningen op circa 970 over de periode 2019-2030. Om dit te kunnen realiseren en rekening houdend met planuitval is een programmering van 130% van het eerder genoemde aantal noodzakelijk. Daarmee komt de behoefte aan plancapaciteit voor Druten op ca. 1.260 woningen.

In 2020 heeft een uitbreiding in formatie plaatsgevonden, maar deze heeft niet het effect gehad dat de werkorganisatie nu in staat is de versnelling van de woningbouwopgave aan te kunnen.

Op 28 januari 2021 heeft de gemeenteraad de motie vreemd Woningbouwambitie Druten aangenomen, waarin het College onder meer wordt gevraagd een overzicht van woningbouwactiviteiten voor de komende 5 jaar te geven. Deze beslisnota geeft uitvoering aan die motie. In opdracht van de gemeente Druten heeft Companen een notitie opgesteld om inzichtelijk te maken wat de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte is voor de gemeente Druten én per kern. Daarnaast te bekijken hoe de bestaande

woningbouwplannen kwantitatief en kwalitatief aansluiten bij de behoefte en op welke manier de gemeente de versnelling van de woningbouw aan kan pakken.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
28-01-2021 24-11-2020	Motie vreemd-KD- Woningbouwambitie Druten aangenomen. ID Z/20/054700 Het College van B&W besluit: 1. In te stemmen met de Woningbouwambitie Druten incl. de vervolgstappen (bijlage 1); 2. In te stemmen met de raadsinformatienota en deze door te sturen aan de gemeenteraad (bijlage 2).

Gewenst resultaat
De opgave op het gebied van de versnelling van de woningbouw aanpakken, zowel kwantitatief als kwalitatief. Ten eerste door middel van een uitbreiding van de structurele formatie binnen het domein fysieke leefomgeving met 5 beleidsadviseurs. Ten tweede door een afwegingskader voor woningbouwplannen te ontwikkelen. Als derde en laatste door een instrumentarium te ontwikkelen om ervoor te zorgen dat het juiste type woningen voor de juiste doelgroepen gebouwd worden, waarbij zelfbewoningsplicht en het antispeculatiebeding leidend zijn.

Argumenten
1.1 De notitie 'woningbouwplannen en afwegingscriteria' Companen geeft de kwantitatieve woningbouwbehoefte en beleidskaders weer waarbinnen de versnelling van woningbouw in Druten plaats gaat vinden.

- Woningbouwbehoefte van **970** voor de periode tot 2030
- We gaan uit van 130% plancapaciteit in verband met uitval van plannen: 1260
- Als we 70% van 1.260 nemen, betekent dit dat er 884 woningen moeten worden gebouwd tot 2025. Sinds 2019 werden er 163 woningen gebouwd, waardoor we kunnen stellen dat er plannen moeten zijn voor **721** woningen tot 2025.
- Companen heeft een rekenkundige inschatting gemaakt op basis van demografische gegevens voor de behoefte per kern. Beleidskeuzes voor meer of minder woningen kunnen uiteraard gemaakt worden. Daarom vormt onderstaande verdeling ook geen 'hard' kader. Om verschillende redenen kunnen deze aantallen worden aangepast. Wel biedt dit overzicht een richtinggevende basis om de woningbouw per kern te bepalen.

	2020	**2030**	**Verschil**
Druten	5.405	6.040	+635
Puiflijk	535	605	+70
Deest	800	890	+90
Afferden	655	745	+90
Horssen	650	735	+85
Totaal	**8.045**	**9.015**	**+970**

Bovenstaande tabel betreft de werkelijke behoefte (zonder de extra 30% plancapaciteit)

1.2 De notitie 'woningbouwplannen en afwegingscriteria' geeft de kwalitatieve behoefte per kern weer.

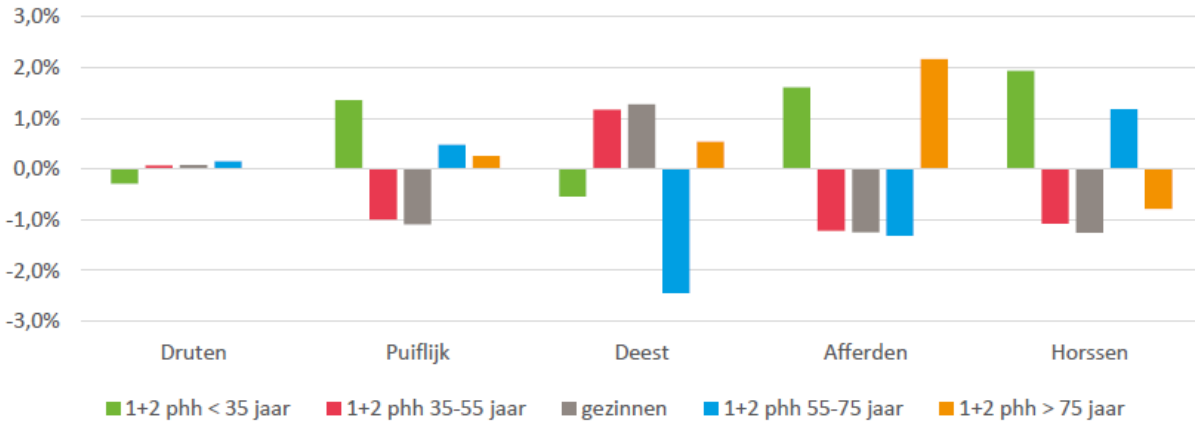

Gemeente Druten. Ontwikkeling huishoudenstypen ten opzichte van het gemeentelijk gemiddelde, 2020-2030

Bovenstaande tabel laat de kwalitatieve accenten op bepaalde segmenten per kern zien. Dat baseren we op de verwachte ontwikkeling van de huishoudenstypen per kern, en hun woonwensen. De bovenstaande tabel geeft uitgangpunten voor de afstemming tussen de behoefte per doelgroep per kern en welke type woningen er in meer en mindere mate gebouwd zouden moeten worden in die kern. In het verdere proces zal dit verder uitgewerkt worden, samen met de met inwoners van de verschillende kernen en met ontwikkelaars.

1.3 De notitie 'woningbouwplannen en afwegingscriteria' geeft kwantitatieve en kwalitatieve kaders aan bouwactiviteiten.

Kwantitatief: Druten wil tot 2030 970 woningen realiseren. Rekening houdend met planuitval programmeren we 130%. Op gemeenteniveau willen we dus plannen voor 1.260 woningen hebben. Daarbij stellen we dat we de kwantitatieve behoefte per kern als richtinggevend aanhouden. Aan de behoefte per kern willen we niet te strak aan vasthouden. We houden ruimte om meer te bouwen indien er een goed plan in een kern ligt. Daarbij geldt wel dat dit vervolgens kan leiden tot minder woningbouw in een andere kern. Het is noodzakelijk om deze kwantitatieve cijfers wel te blijven monitoren.

Kwalitatief: Op gemeentelijk niveau is de kwalitatieve differentiatie in het woningbouwprogramma de basis voor sturing. De verdeling naar woningtypen en -categorieën is wederom richtinggevend per kern. Ook hier is afwijken mogelijk, maar dat betekent dat er in een andere kern of ander plan moet worden gecompenseerd. We sturen dus niet strak op planniveau of kernniveau, maar wel strak op gemeenteniveau. Als voorbeeld: als in een plan of kern geen fors aandeel goedkope koop wordt gebouwd, betekent dit dat er in een andere kern of ander plan meer goedkope koop moet worden gerealiseerd.

1.4 De notitie geeft inzicht in de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte afgezet tegen het planaanbod.

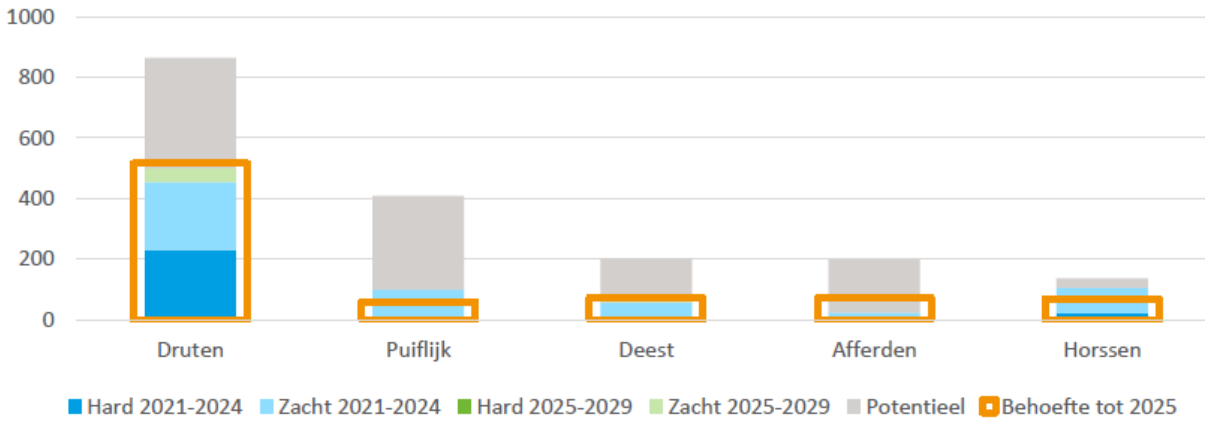

Bovenstaande simulatie geeft weer waar in de gemeente de kwantitatieve behoefte voor de komende 5 jaar van de versnelling ligt en hoe de plancapaciteit verdeeld is over de kernen. Zoals eerder opgemerkt is de verdeling per kern een richting, maar geen in beton gegoten aantal. De totale plancapaciteit voor de gemeente Druten (harde, zachte en potentiele plannen) is 1.628 woningen.

De tabel geeft aan dat de harde plannen binnen de behoefte per kern passen. Er zijn plannen voor 264 woningen voor de periode tot 2025 hard. Daarnaast zijn plannen voor 486 woningen nog zacht en kent de gemeente een aantal potentiele plannen die op het vizier zijn. Veel zachte plannen en potentiele zullen in komende periode hard gemaakt moeten worden, om aan de behoefte tot 2025 te voldoen. Enerzijds door extra ambtelijke capaciteit in te kunnen zetten, anderzijds door de keuze te maken grootschalige projecten die nu nog zacht of potentieel te prioriteren, te behandelen en te realiseren.

In veel zachte plannen is de woningprogrammering nog niet vastgesteld en is er ruimte om te sturen op de invulling van de kwalitatieve behoefte, voor de gemeente en per kern. In gesprekken met ontwikkelaars kan in deze plannen nog kwalitatief gestuurd worden om zo in de kwalitatieve behoefte te voorzien. Dit is een voordeel van het feit dat het nog zachte plannen zijn. Uiteraard blijven ruimtelijke randvoorwaarden een onderwerp van gesprek met ontwikkelaars.

Daarnaast wordt in 2021 vanuit de Integrale Aanpak Deest een ontwikkelingsvisie voor Deest Zuid opgesteld. Niet alle woningbouwplannen die hier onderdeel van zijn, zijn in de notitie van Companen al meegenomen.

1.5 Betaalbare woningen en intensivering in de productie ervan is opgenomen in de Presentatieafspraken 2021.

In de prestatieovereenkomst 2021 van de gemeente Druten met Woonwaarts en Huurders Belangen Druten wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op ontwikkellocaties en geplande oplevering. In de prestatieafspraken 2021 met De Kernen en de Bewonersraad De Kernen staat een toelichting in hoofdstuk 3. Deze documenten heeft u onlangs ontvangen, te weten “Prestatieafspraken Woningcorporaties 2021”, zaaknummer 54464.

2.1 Er is meer ambtelijke capaciteit nodig: 'De prop uit de leiding' volstaat niet.

Vanaf medio 2018 zijn tijdelijk twee beleidsadviseurs Ruimtelijke Ordening (RO), binnen het team Gebiedsontwikkeling, ingehuurd met incidentele gelden. De intentie was om hiermee "de prop uit de leiding" te krijgen, waardoor er voor de vaste eigen formatie weer ruimte was om de reguliere en projectmatige werkzaamheden op te pakken. Per december 2020 is deze tijdelijke inhuur beëindigd. Dit speelde nog voor de huidige versnelling van de woningbouwopgave.

Inmiddels zijn we bijna twee jaar verder en moeten we constateren dat de druk op de reguliere werkzaamheden en de projecten nog steeds enorm groot is. Dat heeft verschillende oorzaken. De werkvoorraad is niet afgenomen, er zijn en komen nog steeds meer initiatieven dan we in redelijke termijn kunnen verwerken. De economie is aangetrokken, waardoor er meer initiatieven bij de gemeente binnen komen. Alle initiatieven vragen, hoe klein of groot ze ook zijn, veel inspanning van medewerkers. De werkvoorraad blijft te lang liggen en de termijnen waarbinnen verzoeken in behandeling worden genomen lopen helaas op en duren soms echt te lang. Kijken we naar de opgaven op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting/wonen dat is er nu al structureel te veel werk voor de staande formatie.

Met het besluit in de beslisnota 'Begrotingswijziging 2020 i.v.m. versnelling woningbouw' heeft het bestuur van de WDW voor de zomer ingezet op een uitbreiding van personeel van 5,67 fte.

Deze personele aanvulling was bedoeld om de versnellingsopgave voor de beide gemeenten aan te kunnen. Voor het team Gebiedsontwikkeling (GO) en Gebiedsinrichting (GI) is de personele aanvulling echter nodig is om de reguliere werkzaamheden te verzetten. Met het verdwijnen van de externe inhuur eind vorig jaar, is het team GO terug op de voormalige bezetting en hierdoor niet in staat de versnellingsopgave aan te kunnen.

2.2 Er is <u>structureel</u> meer capaciteit nodig.

Belangrijk is de vraag hoe we de versnelling op heel korte termijn op kunnen pakken. Hoe krijgen we een dergelijk programma van de grond voor wat betreft de ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, naast alles wat er al loopt aan andere initiatieven? De huidige formatie van de werkorganisatie is beslist ontoereikend om de extra woningbouwopgave tijdig en adequaat op te pakken.

Op basis van projecten en werkvoorraad uit het verleden en professionaliteit van de medewerkers is een inschatting gemaakt van wat extra nodig is binnen de verschillende taakvelden. De benodigde extra capaciteit is 5 fte voor RO, verkeer en groen. Onderstaande tabel laat de noodzakelijke uitbreiding van de formatie voor de verschillende taakvelden zien.

Fysieke leefomgeving	Functie	Kosten	Verdeling
Beleidsadviseur A 2x	RO	90.000 90.000	
Beleidsadviseur B	RO	80.000	
Beleidsadviseur B	Verkeer en Vervoer	80.000	

Beleidsadviseur B	Stedelijk / Groen	80.000	
		420.000	**Druten: 140.000**
			Wijchen: 280.000

Het gaat om een structurele toevoeging aan de formatie. De versnelling van de woningbouw betreft een langere periode; 2020-2030, met een zwaartepunt in de eerste vijf jaar. Er is dus langdurig extra capaciteit nodig. De verwachting is dat de benodigde uitbreiding in functies in de loop der jaren door de organisatie heen zullen verschuiven. Waar de urgentie nu vooral bij RO ligt, zal deze over een aantal jaar, met het steeds concreter worden van de plannen verschuiven en uiteindelijk met de groei van het aantal inwoners naar andere domeinen/teams. De structurele toevoeging aan de formatie is hierdoor ook een duurzame voor de werkorganisatie om invulling te kunnen geven aan de woningbouwopgave.

2.3. De regionale druk op de beide gemeenten is groot

De regionale druk op de gemeenten Druten en Wijchen is hoog. Beide gemeenten hebben projecten die zijn opgenomen als versnellingslocaties in de Woondeal Arnhem Nijmegen. Gekoppeld aan het feit dat er in beide gemeenten voldoende initiatieven zijn om aan de opgave te voldoen, neemt de druk om deze plannen binnen de gestelde 10 jaar te realiseren steeds meer toe. Er wordt regionaal ook gekeken naar Druten en Wijchen om mogelijk meer plancapaciteit op te nemen.

2.4. Extra woningbouw levert extra opbrengsten op

De kosten gaan voor de baten uit. De toevoeging van woningen gefaseerd over tien jaar zorgt voor opbrengsten op het gebied van exploitatiebijdragen, leges en OZB belasting. Met de laatste twee punten is in de begroting van 2021 voor een deel al rekening mee gehouden. In de periode tot 2025 gaat het echter om een versnelling en daardoor om meer woningen dan in eerste instantie begroot. Dit levert een voordeel op, op de begroting door extra inkomsten op het gebied van leges.

3.1 De verdeelsleutel doet recht aan de benodigde capaciteit per gemeente

Inventarisatie van de nu bekende werkvoorraad, rekening houdend met de omvang en complexiteit van de plannen en doelstellingen met betrekking tot de versnelling van de woningbouwopgave, doet recht aan het feit dat er voor de werkorganisatie een verdeelsleutel is van 1/3 Druten en 2/3 Wijchen.

4.1 De gemeente Druten past zelfbewoningsplicht en antispeculatiebeding toe wanneer dit mogelijk en wenselijk is.

Het toepassen van zelfbewoningsplicht bij nieuwbouwwoningen is een van de instrumenten die ingezet kunnen worden om de vastgelopen woningmarkt te beïnvloeden. Bij de toepassing van dit instrument is van belang wie de grondeigenaar is:

- Bij verkoop van bouwkavels door de gemeente Druten is een zelfbewoningsplicht en antispeculatiebeding in de verkoopvoorwaarden opgenomen.

- Als de grond niet in bezit van de gemeente is, kan zelfbewoningsplicht en een antispeculatiebeding worden vastgelegd in een anterieure overeenkomst. De initiatiefnemer is dan verplicht de zelfbewoningsclausule en het antispeculatiebeding op te leggen in alle afzonderlijke verkoopovereenkomsten met kopers van woningen (via een kettingbeding). Er is voor gekozen dit tot op heden in Druten niet toe te passen .

De modellen van de realisatieovereenkomsten van de kleine en grote woningbouwlocaties worden geactualiseerd. We bekijken wat de gevolgen zijn van het eventueel opnemen van de zelfbewoningsplicht en het antispeculatiebeding in die modellen van de realisatieovereenkomsten. We kijken dan ook wat nodig is om ongewenste neveneffecten te voorkomen.

4.2 *Het toepassen van zelfbewoningsplicht en een antispeculatiebeding bij nieuwbouwwoningen is één van de instrumenten die ingezet kunnen worden om de vastgelopen woningmarkt te beïnvloeden.*

Er zijn naast zelfbewoningsplicht en het antispeculatiebeding ook andere instrumenten denkbaar. We oriënteren ons op de diverse sturingsinstrumenten. Voor alle instrumenten geldt dat het niet alleen gaat om de juridische inbedding. De gevolgen van vergunningverlening, toezicht en handhaving kunnen ingrijpend zijn. Het is van belang deze vooraf goed in beeld te brengen en af te wegen. In de Woondeal Arnhem-Nijmegen is opgenomen dat partijen gezamenlijk mogelijkheden van sturingsinstrumenten onderzoeken. We nemen deel aan dit traject. Zelfbewoningsplicht kan nu alleen toegepast worden op nieuwbouw. Het Rijk onderzoekt of zelfbewoningsplicht ook toegepast kan worden op de bestaande woningvoorraad.

4.3 De invloed van de verplichte landelijke beschikbaarheid van woningruimtes voor statushouders gebeurt in samenwerking met Stichting Meervoormekaar en Woonwaarts.

Tweemaal per jaar ontvangen wij van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties een opgave (taakstelling) van het aantal te huisvesten statushouders in de gemeente Druten. De taakstelling wordt berekend aan de hand van de verwachting van het nieuwe aantal personen dat een verblijfsvergunning ontvangt in een bepaalde periode. De taakstelling is in de eerste helft van 2021 hoger dan in de tweede helft van 2020. Aanhankelijk van de toestroom vluchtelingen naar Nederland fluctueert dit cijfer jaarlijks. De provincie ziet toe op de uitvoering van de taakstelling.

In Druten hebben we de maatschappelijke begeleiding van de statushouders ondergebracht bij de Stichting Meervoormekaar. de Stichting Meervoormekaar heeft o.a. als taak zorg te dragen voor huisvesting van deze statushouders. Dat gebeurt in samenwerking met de woningcoöperatie Woonwaarts. Op beleidsniveau onderhouden we contacten met Woonwaarts over de te huisvesten doelgroep.

Vanaf 1 januari 2022 treedt de nieuwe Wet Inburgering in werking. De regiefunctie voor de begeleiding van de te huisvesten statushouders komt dan nadrukkelijk bij de gemeente te liggen. Voor de invulling van de regiefunctie volgt nog een beleidsnotitie.

4.4 De gemeente Druten onderzoekt op dit moment de omvang van de huisvesting van buitenlandse seizoenarbeiders in de gemeente.

Op dit moment loopt het onderzoek naar de huisvesting van arbeidsmigranten in de gemeente Druten. Onderdeel hiervan zijn gesprekken met werkgevers en uitzendbureaus. Doel hiervan is inzicht te hebben in de zoekrichtingen voor een optimale situatie van arbeidsmigranten en hier beleid op te ontwikkelen. De gemeenteraad zal voor het zomerreces geïnformeerd worden over de uitkomsten van dit onderzoek.

Tevens is een regionaal plan van aanpak opgesteld om regionaal beleidskaders te ontwikkelen. Onderdeel hiervan zou kunnen zijn om regionaal afspraken te maken over het aantal te huisvesten arbeidsmigranten.

Tegenargumenten en risico's

2.1 De provincie biedt subsidiemogelijkheden voor extra capaciteit.

Dit is ook zeker één van de mogelijkheden die nu in worden gezet. De gemeente is in gesprek met de provincie over alle mogelijkheden met betrekking tot extra kennis, capaciteit en overige steun.

De gemeente zet onder andere in op extra externe capaciteit via het Actieplan Wonen. Per knelpunt kan maximaal €25.000 subsidie aangevraagd worden, op basis van 50% cofinanciering en gaat op basis van externe inhuur. De gemeente zal deze mogelijkheid benutten om extra capaciteit te krijgen om clusters van kleine initiatieven te begeleiden en zo de vaste projectleiders in te kunnen zetten op de grotere woningbouwprojecten.

De extra capaciteit op basis van deze subsidieregeling moet gezien worden als een extra duwtje in de rug. Benodigd náást de structurele uitbreiding zoals hierboven beschreven. Het team RO heeft een duidelijke behoefte aan langdurige continuïteit in formatie.

2.2 De huidige arbeidsmarkt is overspannen

We hebben te maken met een arbeidsmarkt die erg overspannen is. Niet alleen bij gemeenten is er grote vraag personeel op het gebied van RO, ook bij ontwikkelaars en bureaus zijn er veel vacatures. Als het niet lukt om extra capaciteit vast in dienst te kunnen nemen op korte termijn, zijn we genoodzaakt om extern in te huren. De kosten van inhuur zijn ongeveer het dubbele dan medewerkers in eigen dienst. Mocht het werven van vaste formatie niet lukken dan zullen wij t.b.v. de versnelling in moeten zetten op inhuur. Wij komen daar dan op een later tijdstip bij u op terug.

Financiële gevolgen

De urgentie is groot. De druk op het domein fysieke leefomgeving is enorm. Daarom zetten we in op een snelle besluitvorming en vragen wij de gemeenteraden van Wijchen en Druten, volgens de verdeelsleutel, structureel budget te reserveren om de versnelling van de woningbouw aan te kunnen.

Zoals in bovenstaande tabel weergegeven gaat het structureel om **€140.000 voor Druten**.

In de meerjarenbegroting 2021 is rekening gehouden met een jaarlijkse toevoeging van 95 woningen, over 10 jaar betekent dit in totaal 950 woningen.
Door de extra versnelling worden er in de komende 4 jaar 721 woningen gerealiseerd, dit zijn 180 woningen per jaar.

Dit betekent dat er de eerste 4 jaar voor 180 -/- 95 = 85 extra woningen leges wordt ontvangen. Uitgaande van de gemiddelde bouwkosten per woning/appartement van € 100.000 en een percentage van 2,3% van de bouwkosten, conform de legesverordening 2021, levert dit bij een bedrag op van € 195.500 per jaar. (Incidentele opbrengsten)

De meeropbrengst van de leges is echter slechts één onderdeel van de versnelling van de woningbouw. We hebben ook te maken met andere inkomsten zoals o.a. OZB en exploitatiebijdragen en areaaluitgaven voor openbaar groen. In de perspectiefnota nemen we de financiële gevolgen hiervan mee.

Met het ontwikkelen en vooral het implementeren van het instrumentarium om de vastgelopen woningmarkt los te trekken heeft naast de toevoeging van extra ambtelijke capaciteit de prioriteit. De eenmalige kosten die met dit instrumentarium gemoeid zijn, zijn **€15.000 incl BTW** voor het gehele traject.

Communicatie
De versnelling van de woningbouw heeft invloed op heel veel betrokken partijen in de gemeente. Voor de periode 2030 wordt een groei van het aantal inwoners met minimaal 10% verwacht. Daarom vindt het College van B&W het belangrijk dat vertegenwoordigers uit de kernen en dorpen hier ook over mee kunnen praten. Ook de ontwikkelaars, corporaties en makelaars zijn belangrijke partijen en zullen in de volgende fase geconsulteerd worden. Dit zijn nadrukkelijk geen vertragende trajecten of onderzoeken, maar geven juist een kwalitatieve invulling aan de bouwplannen. Ondertussen zet de gemeente onverminderd in op de realisatie van de bouwplannen.

Inwonersparticipatie
Verdiepende gesprekken met vertegenwoordigers uit de kernen en dorpen. In het gesprek bespreken we met de deelnemers de belangrijkste aandachtspunten per kern als het gaat om de woningbouwopgave; aan welke type woningen is volgens hen behoefte (prijsklasse, type, huur/-koop)? En waarin verschilt hun kern van de andere kernen in Druten? Hoe kijken zij aan tegen de verhouding vraag versus aanbod in hun kern? Inhoudelijk is sturing op veel plannen nog mogelijk.

Daarnaast verdiepende gesprekken met externe stakeholders, zoals ontwikkelaars en corporaties. Dit gesprek aangaan kan waardevol zijn om te toetsen hoe externe stakeholders tegen de mogelijke kwalitatieve criteria aankijken. Ook kunnen deze externe stakeholders in dit gesprek zelf input geven voor het afwegingskader. Daarmee creëren we draagvlak voor het afwegingskader en nemen we ontwikkelende partijen mee in het instrument dat voor hen in de toekomst zeer belangrijk zal zijn.

Uitvoering of Vervolgstappen

Werving nieuwe beleidsmedewerkers
Vooruitlopend op uw besluitvorming gaan wij starten met het werven van geschikte medewerkers. Zowel in vast dienstverband als inhuur. Het College is van mening dat langer wachtend alleen maar vertragend werkt. De urgentie is hoog! 762 Woningen staan op de planning voor de periode tot 2025. Daarvan is het merendeel nog niet erg concreet, zodra de nieuwe medewerkers in dienst zijn, zullen de nu nog niet in behandeling genomen zachte plannen opgepakt worden.

De raad zal over de voortgang met betrekking tot de woningbouw periodiek geïnformeerd worden. Een eerste update met betrekking tot de invulling van de vacatures en het oppakken van zachte plannen zal in juli aan de gemeenteraad gegeven worden.

Instrumentarium om de juiste woningen te bouwen voor de juiste doelgroepen
Instrumentarium ontwikkelen en handreiking voor het inzetten van de instrumenten, inclusief de gevolgen van de instrumenten. Zelfbewoningplicht en antispeculatiebeding zijn instrumenten die de gemeente hierbij in gaat zetten.

In de terugkoppeling aan de gemeenteraad over de stand van zaken op 1 juli 2021 informeren we de raad ook over de uitwerking en implementatie van dit instrument.

Woningbouwambitie Druten 2020-2030 uitwerken
In de volgende stappen om te komen tot de woningbouwambitie Druten tot 2030 staan centraal:

- Interne sessies met beleidsmedewerkers gemeente met als doel het opstellen van kwalitatieve criteria voor een afwegingskader
- Verdiepende gesprekken met ontwikkelaars en corporaties over criteria
- Verdiepende gesprekken met vertegenwoordigers uit de kernen

De planning is dat deze woningbouwambitie net voor het zomerreces in het College behandeld zal worden en na het zomerreces behandeld zal worden in de gemeenteraad van 30 september.

Geheimhouding:

n.v.t.

COMPANEN ADVIES VOOR WONINGMARKT EN LEEFOMGEVING

DATUM 1 april 2021

PROJECTNUMMER 2296.102

OPDRACHTGEVER Gemeente Druten

Notitie woningbouwplannen en afwegingscriteria

De gemeente Druten heeft een flinke woningbouwopgave. In de periode 2019-2030 zijn er 970 extra woningen nodig. Daar is een deel inmiddels van gebouwd, en er zijn veel woningbouwplannen in de gemeente. Bij die woningbouwplannen wil de gemeente graag de juiste woningen bouwen, passend bij de behoefte vanuit de verschillende kernen. Tegelijkertijd is er haast geboden bij het bouwen van woningen: er is een woningtekort, waardoor lokale woningzoekenden hun heil elders moeten zoeken. Daarom roept de gemeenteraad van Druten op tot het versneld laten doorgaan van woningbouwplannen, in de periode tot en met 2024.

In deze notitie behandelen we de volgende punten:

1. We gaan uit van een woningbehoefte van 970 extra woningen tussen 2019 en 2030. We maken een inschatting hoe deze woningbehoefte over de verschillende kernen is verdeeld. Daarbij kijken we ook naar kwalitatieve aspecten: welke woningtypen zijn nodig om aan de vraag te voldoen?
2. Op basis van het woningmarktonderzoek Arnhem-Nijmegen bepalen we relevante criteria om plannen te toetsen.
3. Vervolgens gaan we in op de verschillende plannen in de verschillende kernen. Hoeveel harde en zachte plannen zijn er? En hoe verhoudt dit zich tot de woningbouwopgave per kern?
4. We kijken in hoeverre deze plannen voldoen aan de behoefte per kern, en krijgen zo een beeld van welke plannen door kunnen en/of moeten gaan. Hiermee krijgen we een totaalbeeld van de mogelijkheden voor woningbouw de komende vier jaar, en welke restopgave er (per kern) ligt.

Tivolilaan 205
6824 BV Arnhem
Postbus 1174
6801 BD Arnhem

info@companen.nl
www.companen.nl
(026) 351 25 32

BTW NL001826517B01
IBAN NL95RABO0146973909
KVK 09035291

1 Woningbehoefte per kern

In het regionale woningmarktonderzoek Arnhem-Nijmegen is in 2019 de kwantitatieve woningbehoefte er 970 extra woningen nodig in de periode tussen 2019 en 2030. De meerderheid van deze woningen moet in de periode tot 2025 gebouwd worden: 70%. Dit gaat om 680 woningen. Op basis van demografische kenmerken en verhuisbewegingen de afgelopen jaren, kunnen we een inschatting maken van de totale ontwikkeling van de woningbehoefte per kern.

Let op: dit is een rekenkundige inschatting op basis van demografische gegevens. Beleidskeuzes voor meer of minder woningen kunnen uiteraard gemaakt worden. Daarom vormt onderstaande verdeling ook geen 'hard' kader. Om verschillende redenen kunnen deze aantallen worden aangepast. Wel biedt dit overzicht een richtinggevende basis om de woningbouw per kern te bepalen.

Tabel 1.1: Gemeente Druten. Ontwikkeling woningbehoefte per kern, 2019-2030

	2020	**2030**	**Verschil**
Druten	5.405	6.040	+635
Puiflijk	535	605	+70
Deest	800	890	+90
Afferden	655	745	+90
Horssen	650	735	+85
Totaal	**8.045**	**9.015**	**+970**

Bron: provinciale prognose, doorrekening Companen (2021)

Over het algemeen geldt dat de extra woningbehoefte met name voorkomt uit het feit dat we met zijn allen steeds ouder worden. Het aantal 55-plussers, en met name het aantal 75-plussers neemt toe de komende jaren. Het aantal huishoudens van 75 jaar en ouder groeit de komende tien jaar van circa 1.000 naar 1.700. Het aantal jongere huishoudens en gezinnen blijft nagenoeg gelijk. Mede door de aantrekkingskracht die de kernen van Druten hebben op (startende) gezinnen van buiten de gemeente.

Figuur 1.1: Gemeente Druten. Ontwikkeling huishoudenstypen, 2019-2030

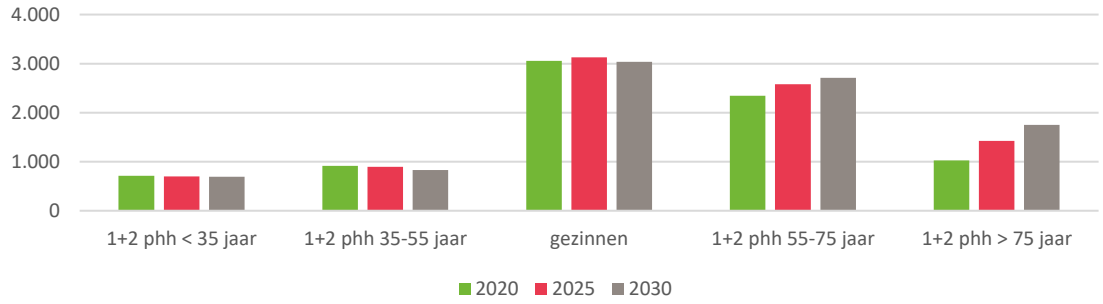

Bron: provinciale prognose (2019)

Woningbouwprogramma ten opzichte van woningbehoefte

Bij de woningbouwambities houden we rekening met het niet doorgaan van plannen. De regionale afspraak om rekening met planuitval te houden, is dat we 130% programmeren. Dat wil zeggen dat we voor iedere 100 benodigde woningen, 130 plannen maken. Zo verkleinen we het risico dat we uiteindelijk te weinig woningen bouwen. Met een woningbehoefte van 970 woningen tot 2030 komen we tot een benodigde planvoorraad van ongeveer 1.260 woningen.

Om het woningtekort in de gemeente in te lopen, hebben we de ambitie om 70% van de woningbehoefte voor 2025 te realiseren. Als we 70% van 1.260 nemen, betekent dit dat er 884 woningen moeten worden gebouwd tot 2025. Sinds 2019 werden er 163 woningen gebouwd, waardoor we kunnen stellen dat er plannen moeten zijn voor **721 woningen tot 2025**.

Kwalitatieve woningbehoefte

In het kader van het regionale woningmarktonderzoek Arnhem-Nijmegen (2019) is de woningbehoefte in de gemeente Druten in kaart gebracht. Daaruit blijkt dat er met name behoefte is aan huur- en koopappartementen en (goedkopere) rijwoningen. De toenemende vraag naar appartementen kan met name worden toegeschreven aan de toename van het aantal ouderen. Hier speelt vaak mee dat zij gelijkvloers willen wonen, zodat zij ook op hoge leeftijd aangenaam kunnen wonen. In de praktijk zien we dat de wens van ouderen naar appartementen in kleinere kernen ook vaak kan worden ingevuld door gelijkvloerse, maar grondgebonden woningen. Vaak heeft deze woonvorm zelfs de voorkeur boven gestapelde appartementen. Deze woonvormen passen wellicht ook beter in de ruimtelijke context.

Figuur 1.2: Gemeente Druten. Kwalitatieve woningbehoefte, 2019-2030

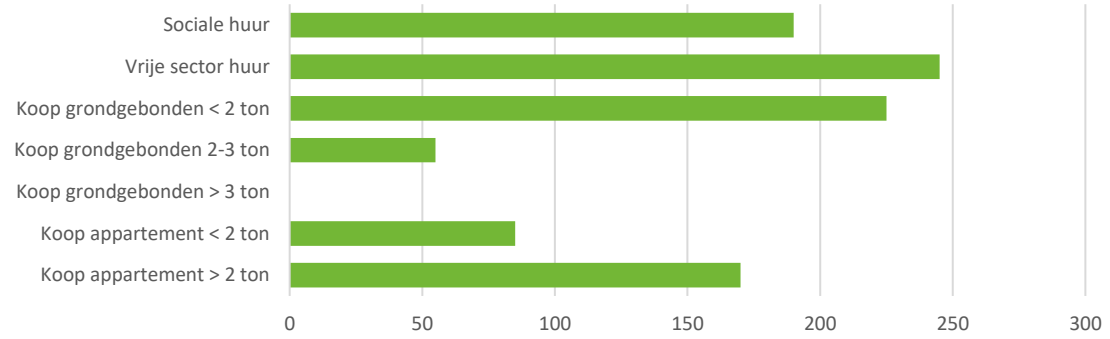

Bron: Companen, regionaal woningmarktonderzoek Arnhem-Nijmegen (2019)

Vanuit het woningmarktonderzoek komt nagenoeg geen vraag naar (middel)dure grondgebonden woningen naar voren. De reden hiervoor is dat er al veel van deze woningen in de gemeente Druten staan. Bij doorstroming (ouderen of andere huishoudens die hun vaak grote woning achterlaten) komen deze woningen vrij, waardoor er voldoende aanbod ontstaat. Volkshuisvestelijk is bovenstaande behoefte het uitgangspunt. Of deze kwalitatieve behoefte uiteindelijk haalbaar is (financieel, maar ook ruimtelijk gezien) moet nog blijken. In deze notitie houden we deze kwalitatieve verdeling aan om woningbouwplannen te beoordelen.

Kwalitatieve accenten per kern

De kernen in de gemeente Druten lijken qua bevolkingsopbouw redelijk op elkaar. Toch zijn er op basis van verhuisbewegingen en kleine verschillen in leeftijdsopbouw accenten te leggen op de woningbehoefte. Zo groeit in Puiflijk het aantal jongere huishoudens naar verhouding wat harder dan het landelijke gemiddelde. Datzelfde geldt voor Afferden en Horssen. Deze laatste kernen vergrijzen ook wat meer dan gemiddeld. In Deest zien we juist een grotere groei van het aantal gezinnen en kleine huishoudens tussen de 35 en 55 jaar. De kern Druten ontwikkelt nagenoeg hetzelfde als het gemeentelijke gemiddelde. Dat komt doordat dit verreweg de grootste kern is. De ontwikkelingen in de kern Druten spelen dus een grote rol in het totale beeld van de gemeente.

Figuur 1.3: Gemeente Druten. Ontwikkeling huishoudenstypen ten opzichte van het gemeentelijk gemiddelde, 2019-2030

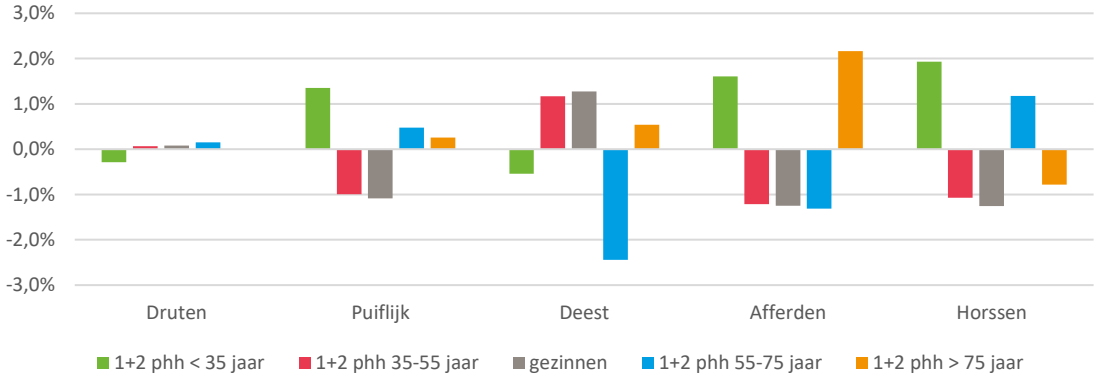

Bron: provinciale prognose, CBS Microdata 2006-2017, bewerking Companen (2021)

Accenten per kern

Op basis van de kwalitatieve accenten plaatsen we 'plussen' en 'minnen' op bepaalde segmenten per kern. Dat wil zeggen dat er waar een plus staat er een wat groter aandeel van dit woningtype zou moeten/kunnen worden gebouwd dan het gemeentelijke gemiddelde. Dat baseren we op de verwachte ontwikkeling van de huishoudenstypen per kern, en hun woonwensen. Waar een min staat, zou juist wat minder van dit type worden/kunnen gebouwd.

Tabel 1.2: Gemeente Druten. Woningbouwprogramma en accenten per kern, 2021-2025

Segment	Druten	Puiflijk	Deest	Afferden	Horssen	Totaal	
						Aantal	Aandeel*
Sociale huur				+		144	20%
Particuliere huur			-			180	25%
Koop grondgebonden < 2 ton		+		+	+	164	23%
Koop grondgebonden 2-3 ton						41	6%
Koop grondgebonden > 3 ton						0	0%
Koop appartement < 2 ton						64	9%
Koop appartement > 2 ton			-	-	+	128	18%
Totaal	**+472**	**+54**	**+66**	**+66**	**+63**	**+721**	**100%**

*) Dit aandeel baseren we op de kwalitatieve behoefte weergegeven in figuur 1.2
Bron: Companen, regionaal woningmarktonderzoek Arnhem-Nijmegen (2019)

2 Toetsingscriteria

Om tempo te maken met de (beoordeling van) woningbouwplannen kiezen we ervoor om twee kaders mee te geven op gemeenteniveau. Dat betekent dat we vooralsnog geen aanvullende criteria op planniveau stellen.

- **Kwantitatieve woningbehoefte:** we willen tot 2025 721 woningen realiseren. Daarbij stellen we dat we de kwantitatieve behoefte per kern als richtinggevend aanhouden. Aan de behoefte per kern willen we niet te strak aan vasthouden. We houden ruimte om meer te bouwen indien er een goed plan in een kern ligt. Daarbij geldt wel dat dit vervolgens kan leiden tot minder woningbouw in een andere kern.
- **Voldoet aan kwalitatieve behoefte:** voor de kwantitatieve behoefte geldt min of meer hetzelfde als voor de kwalitatieve. We sturen op gemeenteniveau op het woningbouwprogramma in tabel 1.2. Deze verdeling naar woningtypen en -categorieën dient wederom richtinggevend per kern. Ook hier is afwijken mogelijk, maar dat betekent dat er in een andere kern of ander plan moet worden gecompenseerd. We sturen dus niet op planniveau of kernniveau, maar wel strak op gemeenteniveau. Als voorbeeld: als in een plan of kern geen 23% grondgebonden koop onder de €200.000 wordt gebouwd, betekent dit dat er in een andere kern of ander plan meer dan 23% in dit segment moet worden gerealiseerd.

3 Bestaande woningbouwplannen

We hebben nu verschillende criteria op een rij gezet om plannen te beoordelen. Maar hoeveel plannen zijn er eigenlijk te beoordelen? Dat brengen we in deze paragraaf in beeld.

Plancapaciteit: 1.628 woningen, 762 in de periode 2021-2024

In de planmonitor van de gemeente Druten staan in totaal 1.628 plannen (peildatum 12 maart 2021). Dat lijkt ruim voldoende om aan het streven van 721 woningen in de planning te voldoen. Daar is echter een kanttekening bij te plaatsen: 762 woningen staan op de planning voor de periode tot 2025. Daarvan is het merendeel nog niet erg concreet.
In de planmonitor staan 264 harde plannen (met een onherroepelijk bestemmingsplan) in de planmonitor. Dat zijn er minder dan de 348 waar in de Motie Vreemd (28 januari 2021) over wordt gesproken. Dit verschil kan verklaard worden doordat sinds het laatste overzicht dat aan de gemeenteraad is gepresenteerd, er nieuwe woningen zijn opgeleverd. Naast deze harde plannen staan er 486 zachte en 10 potentiële plannen voor de periode tot 2025 in de monitor.

Plannen tot 2025 versus behoefte

Afgezet tegen de kwantitatieve behoefte per kern is te zien dat er in Puiflijk en Horssen voldoende (harde en zachte) plannen met een realisatietermijn tussen 2021 en 2025 zijn om aan de behoefte te voldoen. In de andere kernen is het harde en zachte planaanbod niet toereikend.

Figuur 3.1: Gemeente Druten. Planaanbod versus woningbehoefte (130%), 2021-2024

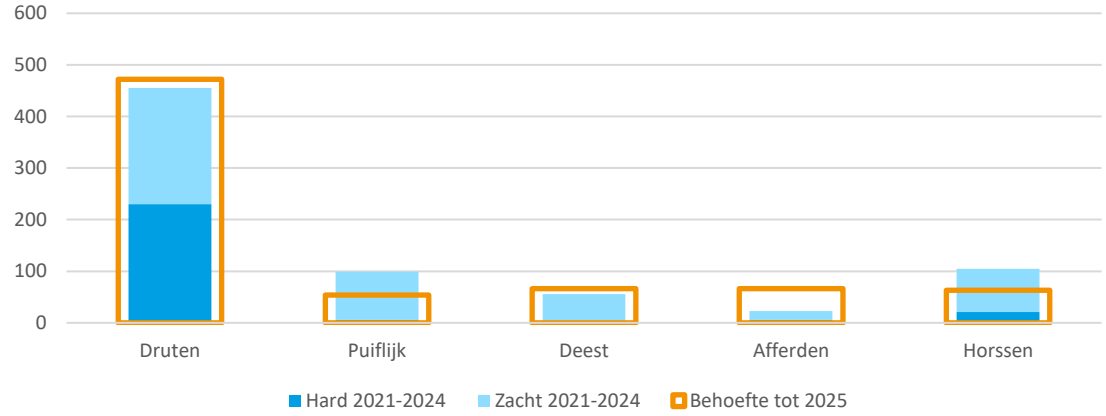

Bron: Companen, regionaal woningmarktonderzoek Arnhem-Nijmegen (2019), gemeente Druten (2021)

Kwalitatieve aspecten moeilijk in te schatten

Omdat veel plannen nog zacht zijn, is het moeilijk in te schatten in hoeverre de woningbouwplannen in de monitor invulling geven aan de kwalitatieve behoefte. Van de meeste plannen is nog geen programma bekend. Dit betekent dat het nog niet bekend is welke woningtypen en segmenten er gebouwd worden. Van 378 woningen in de planmonitor (die t/m 2024 gerealiseerd kunnen worden) is bekend welk woningtype en/of welke prijsklasse wordt gerealiseerd. Dit gaat met name om sociale huurwoningen (zowel appartementen als eengezinswoningen), eengezinswoningen met een prijs tussen de €200.000 en €310.000, en eengezinswoningen van meer dan €310.000.

Figuur 3.2: Gemeente Druten. Woningbouwprogramma naar segment en woningtype, 2021-2024

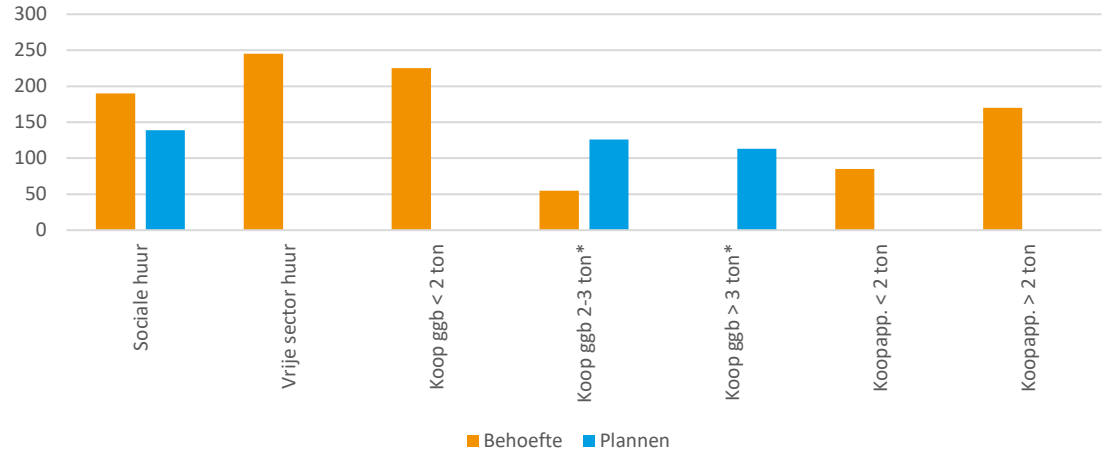

*) In de planmonitor wordt de grens van €310.000 aangehouden, in plaats van €300.000 in het regionale woningmarktonderzoek.
Bron: Companen, regionaal woningmarktonderzoek Arnhem-Nijmegen (2019), gemeente Druten (2021)

Op basis van dit overzicht kunnen we zeggen dat er – gelet op de kwalitatieve behoefte – te veel woningen boven de €200.000 en €310.000 in de planning staan. Van de andere woningtypen en prijssegmenten zijn nog onvoldoende woningen in plannen gegoten. Dit gaat dus wel om een zeer beperkt aandeel woningen ten opzichte van de totale planvoorraad.

4 Selectie uit te voeren woningbouwplannen

Plannen kwalitatief toetsen?

Zoals we al genoemd hebben kunnen we de meeste plannen verder niet scoren. Van de plannen die we kwalitatief kúnnen toetsen (de plannen die een concrete invulling hebben), weten we dat ze op gemeenteniveau in ieder geval grotendeels passen binnen de kwalitatieve vraag. Er zijn nagenoeg geen plannen die ervoor zorgen dat er van een bepaald segment te veel worden gebouwd. Alleen van grondgebonden woningen boven de €200.000 en €310.000 staan er iets meer in de planmonitor dan de verwachte behoefte, maar het is de vraag hoe erg dit is. Gelet op de druk op de woningmarkt is het nu vooral van belang tempo te maken met bouwen.

Daarom constateren we dat alle plannen waarvan het programma bekend is, doorgang kunnen vinden. Zelfs als de gemeente namelijk aan al deze plannen meewerkt, is dat nog niet voldoende om 70% van de benodigde huizen tot 2030 te bouwen. In Druten wordt deze ambitie nog het meest benaderd.

Figuur 4.1: Gemeente Druten. Plannen met een programma versus kwantitatieve behoefte, 2021-2024

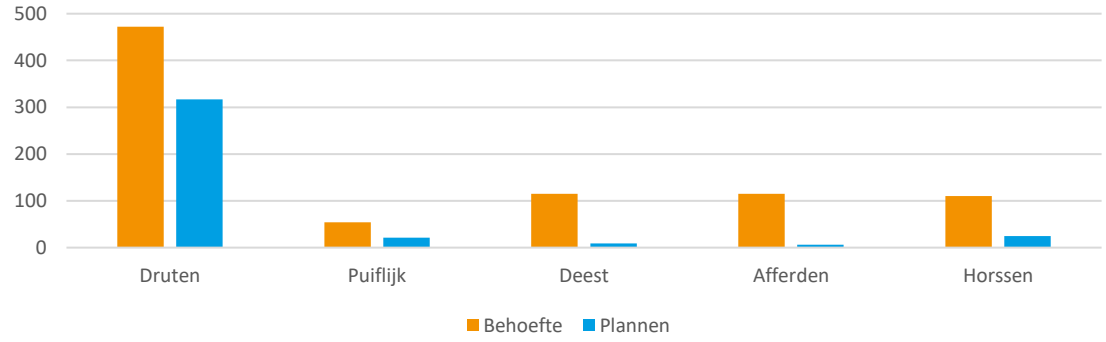

Bron: Companen, regionaal woningmarktonderzoek Arnhem-Nijmegen (2019), gemeente Druten (2021)

Resterende behoefte

Wat overblijft, zijn veel zachte plannen. Als we de concrete woningbouwplannen afzetten tegen de woningbehoefte, houden we de resterende opgave voor 2021 tot en met 2024 over. Met name in Puiflijk zijn veel resterende plannen. Hier kan een groot deel van de woningbehoefte voor de eerste vier jaar worden opgevangen.

Figuur 4.2: Gemeente Druten. Resterende kwantitatieve behoefte versus onbekende plannen, 2021-2024

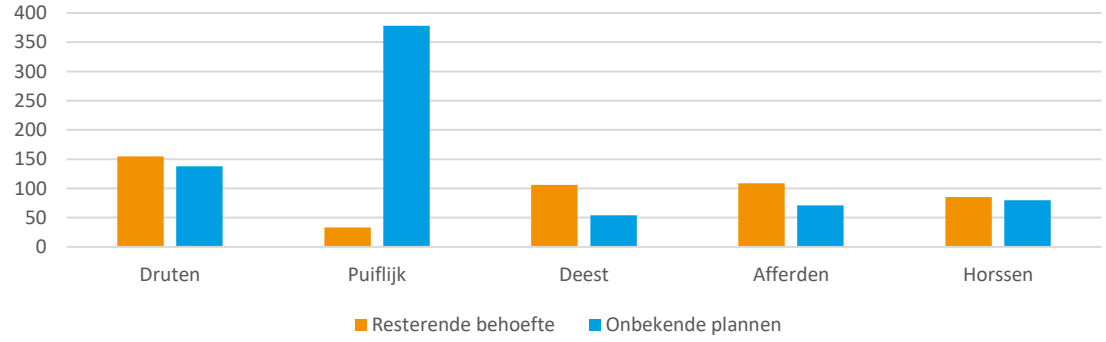

Bron: Companen, regionaal woningmarktonderzoek Arnhem-Nijmegen (2019), gemeente Druten (2021)

Bij de restopgave gaat er nog overleg plaatsvinden over de gewenste woningbouwdifferentiatie en de ruimtelijke randvoorwaarden voor hun locaties. Idealiter wordt voor de resterende (zachte) plannen ingezet op de resterende kwalitatieve behoefte. Deze resterende kwalitatieve behoefte is het resultaat van de totale behoefte minus het aantal al nader gedefinieerde plannen (uit figuur 3.2).

Figuur 4.3: Gemeente Druten. Resterende kwalitatieve woningbehoefte, 2021-2030

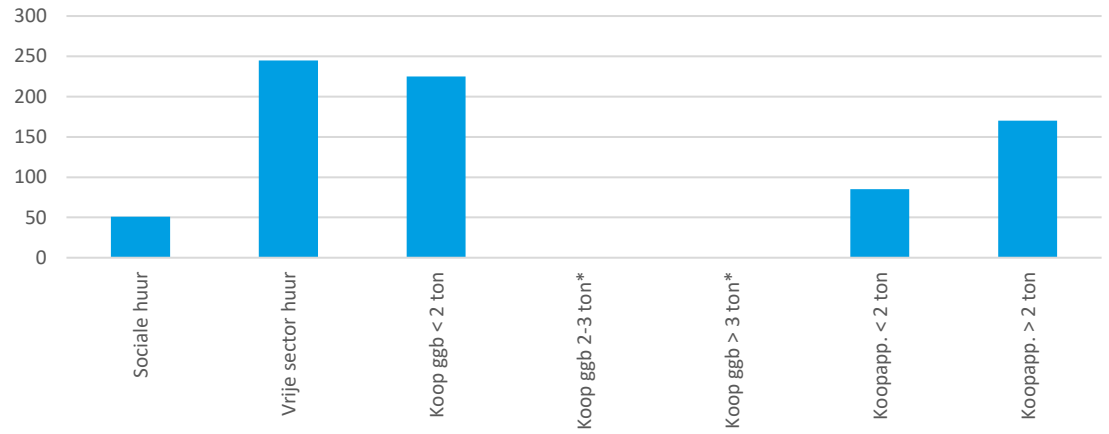

*) In de planmonitor wordt de grens van €310.000 aangehouden, in plaats van €300.000 in het regionale woningmarktonderzoek.
Bron: Companen, regionaal woningmarktonderzoek Arnhem-Nijmegen (2019), gemeente Druten (2021)

Snelheid versus kwalitatieve eisen

Hoe realistisch het is dat deze woningen binnen afzienbare tijd worden gebouwd, is de vraag. Vaak duren zachte plannen 2 tot 7 jaar om daadwerkelijk gerealiseerd te worden. Daar komt bij dat op het moment dat de gemeente aanvullende eisen stelt, er naar verwachting meer tijd gaat naar het aanpassen van plannen. Ontwikkelaars hebben vaak al wel concrete plannen dan dat bij de gemeente bekend is.
De ambitie om 70% van de woningbehoefte binnen 5 jaar te realiseren is fors. Er zijn inderdaad veel plannen (zie figuur 4.4) in de gemeente Druten, maar het overgrote deel van deze plannen is nog niet ver uitgewerkt. Wil de gemeente de juiste woningen bouwen voor haar woningzoekenden, dan is het zaak om een helder afwegingskader te maken. Het gevolg van eisen stellen is dat plannen doorgaans langer duren om te realiseren. Hierbij moet de gemeente goed afwegen wat zij belangrijker vindt: de juiste woningen bouwen, of tempo maken bij het inhalen van het woningtekort.

Figuur 4.4: Gemeente Druten. Behoefte tot 2025 versus planaanbod totaal

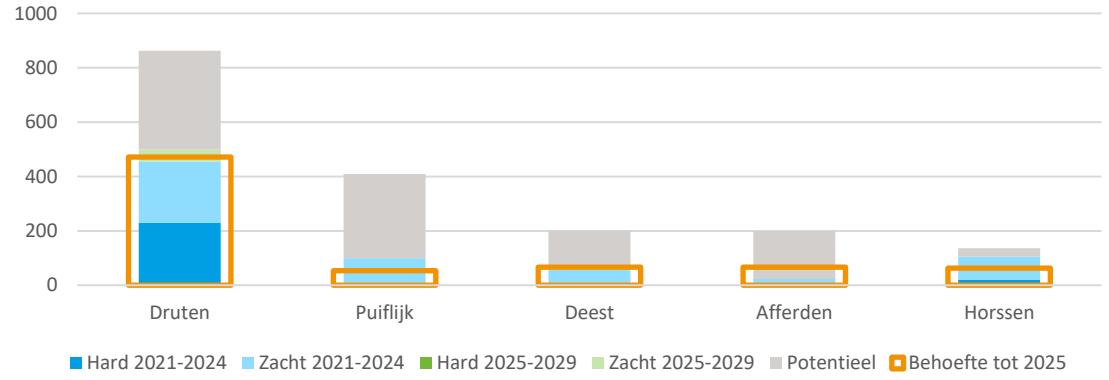

Bron: Companen, regionaal woningmarktonderzoek Arnhem-Nijmegen (2019), gemeente Druten (2021)

Versnellen versus ambtelijke capaciteit

Voor verschillende locaties liggen mogelijkheden om naar voren te worden geschoven, maar dit vraagt ambtelijke capaciteit. Nu kunnen niet alle plannen worden opgepakt, ook omdat vacatures niet direct zijn ingevuld. Door te prioriteren of kleine plannen (tijdelijk) te stoppen, is het wellicht mogelijk om grote bouwplannen eerder naar voren te schuiven.

Indienen en beantwoording raadsvragen

Gemeente Druten

Omschrijving	Aankruisen wat van toepassing is
Schriftelijke vragen (art. 44 RvO)	
Technische vragen	x

Onderwerp:
Woningbouw 2020-2025 Druten

1. **Aanname: de beslisnota gaat dus niet over te nemen besluiten t.a.v. woningbouwplannen en afwegingscriteria(bijlage 1) en de vertrouwelijke planlijst 2020-2025(bijlage 2).**

   Deze aanname is correct.

2. **De beslisnota gaat wel over uitbreiding van de capaciteit van team gebiedsontwikkeling en het team gebiedsinrichting. Wordt ook bij de verdeling van de werklast alleen de verdeelsleutel 1/3 2/3 gehanteerd ? Of is er ruimte voor een andere verdeling van werk als de situatie daar om vraagt? Bijv. voor Wijchen heeft men tijd tekort en voor Druten tijd over.**

   In de basis wordt de werklast verdeeld volgens de 1/3 – 2/3 verdeelsleutel. Als we naar de woningbouwopgaven van Druten en Wijchen kijken dan zit hier ook de 1/3 – 2/3 verhouding in. Het is echter nooit helemaal te voorkomen dat de ene keer wat meer inzet nodig is voor de ene gemeente en de andere keer voor de andere gemeente.

3. **Er wordt regionaal ook naar Druten en Wijchen gekeken om mogelijk meer plancapaciteit op te nemen. Wordt dat meegenomen in de formatiecapaciteit ? Of kan alleen aan die vraag worden voldaan als er formatie "bijgeleverd" wordt?**

   Er is in deze beslisnota uitgegaan van de opgave van 970 woningen voor de periode 2019-2030 en plancapaciteit daarbij van 130%, waarmee je uitkomt op een plancapaciteit van 1260 woningen. De regionale behoefte is op dit moment onderwerp van gesprek. Eventuele extra plancapaciteit zal altijd in het licht van de formatiecapaciteit op dat moment bekeken worden. Extra formatie zal dan ook een optie kunnen zijn.

4. **In hoeverre wordt er gebruik gemaakt van het aanbod van provinciale ondersteuning om woningbouwprojecten te helpen ontwikkelen?**

   De gemeenten Wijchen en Druten hebben een subsidieaanvraag ingediend voor tijdelijke capaciteit of externe experts om problemen op te lossen die het versnellen van de woningbouw in de weg staan (Actieplan wonen Provincie Gelderland). De subsidie bedraagt 50 % met een maximum van € 25.000. Per gemeente kunnen 8 aanvragen per jaar gedaan worden. De subsidieaanvraag is gedaan voor 6 zogenoemde 'clusters van projecten', waarvan 4 clusters voor de gemeente Druten. Hiermee bekostigen we de externe inhuur.

Daarnaast vinden gesprekken plaats over ondersteuning op projectniveau om versnelling mogelijk te maken. Op dit moment is de provincie ook bezig met ondersteuning voor projecten die niet in aanmerking kwamen voor de Woningbouwimpuls subsidieaanvraag van het Rijk (500+ woningen), maar waar wel versnelling mogelijk is.

5. **De WUR heeft een studierichting geografie, planologie en milieu. Wellicht zijn daar nog mogelijkheden om capaciteit aan te trekken?**

   Gaan we naar kijken. Jong talent is zeker ook waar we naar kijken.

6. **Communicatie en inwonersparticipatie: hoe wordt met name de inwonersparticipatie vorm gegeven? Heeft de inwoner echt invloed en hoe wordt die geborgd?(denk aan Omgevingswet)**

   Voor het opstellen van de woningbouwambitie inclusief het nieuwe afwegingskader zal participatie plaatsvinden met vertegenwoordigers uit de kernen die de markt kunnen overzien. Dit zal maatwerk per kern zijn, maar te denken valt aan makelaars, ondernemers, dorpsraden, corporaties of ontwikkelaars.

7. **Wordt de Adviesraad Sociaal Domein ook bij de gesprekken uitgenodigd?**

   Gezien de beantwoording op bovenstaande vraag, zal de Adviesraad Sociaal Domein een logische gesprekspartner zijn voor het participatietraject.

8. **Wij vragen ons af of je 5 medewerkers gaat vinden, zijn ze wel op korte termijn in te huren in de huidige arbeidsmarkt?**

   Op het gebied van groen en verkeer hebben wij inmiddels succesvol 2 jonge talenten kunnen werven. Deze medewerkers hebben een tijdelijk contract. Als uw raad instemt met dit voorstel kunnen de twee tijdelijke contracten (bij goed functioneren) omgezet worden in een vast dienstverband.
   Wat betreft het onderdeel Ruimtelijke Ordening is zowel het vinden van vast personeel als inhuur een uitdaging. Zo bijna iedere gemeente zoekt naar dezelfde talenten maar de vijver is nagenoeg leeg. Ook inhuur wordt maar mondjesmaat aangeboden. Inmiddels maken we ook gebruik van recruitment om de juiste mensen te kunnen vinden en staan onze vacatures in Binnenlands Bestuur zodat het zoekgebied groter is.

9. **Is de berekening van de behoefte per kern een harde target?**

   Nee, dit is een rekenkundige inschatting op basis van demografische gegevens. Beleidskeuzes voor meer of minder woningen kunnen uiteraard gemaakt worden. Daarom vormt onderstaande verdeling ook geen ‘hard’ kader. Om verschillende redenen kunnen deze aantallen worden aangepast. Wel biedt dit overzicht een richtinggevende basis om de woningbouw per kern te bepalen.

10. **Zelfbewoningsplicht wordt vermeld maar daar wordt in dit stuk niet over besloten.**
We hebben eerder hiervoor aandacht gevraagd, wanneer kunnen we daar wel iets over beslissen?

Uw gemeenteraad zal voor de gemeenteraad van 1 juli een voorstel ontvangen over het instrumentarium, waaronder zelfbewoningsplicht.

11. **Er wordt in de woningdeal waarschijnlijk nog meer gevraagd van Wijchen en Druten? Is het zo dat wij in verhouding meer gaan doen dan de regio? Indien ja, kan de regio dan ook capaciteit leveren om bij te dragen aan de realisatie?**

Dit is onderdeel van de gesprekken; plancapaciteit en formatiecapaciteit.

12. **"De kosten voor deze uitbreiding te verdelen volgens de verdeelsleutel: 1/3 Druten, 2/3 Wijchen."**
Betekent dit ook dat er van deze 5 medewerkers er minder dan 2 beschikbaar zijn voor Druten?

In de basis wordt de werklast verdeeld volgens de 1/3 – 2/3 verdeelsleutel. Als we naar de woningbouwopgaven van Druten en Wijchen kijken dan zit hier ook de 1/3 – 2/3 verhouding in. Het is echter nooit helemaal te voorkomen dat de ene keer wat meer inzet nodig is voor de ene gemeente en de andere keer voor de andere gemeente.

13. **"2020 heeft een uitbreiding in formatie plaatsgevonden, maar deze heeft niet het effect gehad dat de werkorganisatie nu in staat is de versnelling van de woningbouwopgave aan te kunnen."**
Hoe is de formatie toen uitgebreid, zijn deze medewerkers/is deze medewerker nog werkzaam voor de WDW? M.a.w. is de geplande uitbreiding bovenop die van 2020?

De formatie is in 2020 als volgt uitgebreid:
- 1.0 fte strategisch adviseur;
- 0.89 fte ondersteuning;
- 0.89 fte communicatieadviseur;
- 0.89 fte adviseur A ruimtelijke ordening;
- 2.0 fte adviseur B ruimtelijke ordening.

Deze medewerkers zijn nog in dienst. Echter zijn er per december 2020 ook weer twee tijdelijke krachten RO die al ruim twee jaar werden ingehuurd verdwenen. Hierdoor kwam de uitbreiding bij RO onder de streep slechts tot 1 fte.

14. **Er wordt in de beslisnota en in de bijlage 1 meerdere keren geschreven over de ontwikkeling van een afwegingskader voor woningbouwplannen. Is dit een update van het afwegingskader zoals eerder vastgesteld in feb 2019? Wanneer kan de raad dit document verwachten?**

Voor het nieuwe proces gebruiken we het oude afwegingskader niet als basis: daarvoor is de woningmarkt te veel veranderd (met een nieuw woningmarktonderzoek, Woondeal, etc.). Maar we gebruiken het afwegingskader

uit 2019 wel als bron om het nieuwe afwegingskader mede vorm te geven. Er staan immers al veel uitgangspunten en criteria in die ook met de ambtelijke organisatie destijds zijn gedeeld. Deze kunnen we opnieuw toetsen en zo nodig aanscherpen of aanvullen.

15. **Op pagina 3 staat: "Bovenstaande tabel laat de kwalitatieve accenten op bepaalde segmenten per kern zien. …… De bovenstaande tabel geeft uitgangpunten voor de afstemming ….. in die kern.**
Over welke tabel hebben we het hier? Er staat geen tabel? Kan de beslisnota hierop aangepast worden?

    In de beslisnota staat inderdaad een figuur en geen tabel. Er wordt verwezen naar een tabel in het rapport van Companen: op p.4 staat tabel 1.2. Deze kan aan de beslisnota toegevoegd worden.

16. **pagina 7: Vraag over de taakstelling die in de eerste helft van 2021 hoger dan in de tweede helft van 2020. Kunt u aangeven hoeveel statushouders/woonruimtes het betreft?**

    De meest actuele cijfers:

    2021 1e helft taakstelling van 15 personen.

    2020 2e helft taakstelling van 7 personen
    2020 1e helft taakstelling van 6 personen

17. **pagina 8: "Op dit moment loopt het onderzoek naar de huisvesting van arbeidsmigranten in de gemeente Druten." Kunt u al aangeven om hoeveel arbeidsmigranten/woonruimtes dit gaat?**

    Wij zijn op dit moment nog in afwachting van het rapport. Uw gemeenteraad wordt voor het zomerreces geïnformeerd over de uitkomsten van dit onderzoek.

18. **pagina 9: "Daarom vindt het College van B&W het belangrijk dat vertegenwoordigers uit de kernen en dorpen hier ook over mee kunnen praten."**
Wie bedoelt u met de vertegenwoordigers?
Worden de gemeenteraadsleden hier (ook) voor uitgenodigd?
Als dit betrokken inwoners zijn, hoe en wanneer worden deze dan benaderd en geselecteerd?

    Voor het opstellen van de woningbouwambitie inclusief het nieuwe afwegingskader zal participatie plaatsvinden met vertegenwoordigers uit de kernen die de markt kunnen overzien. Dit zal maatwerk per kern zijn, maar te denken valt aan makelaars, ondernemers, dorpsraden, corporaties of ontwikkelaars. De gemeenteraad zal hier, zoals in de beslisnota aangegeven, periodiek over geïnformeerd worden.

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	2449
Extern Zaak ID	Z/21/047505
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 april 2021
Agendapunt	6.3
Omschrijving	Definitief bod Regionale Energie Strategie Arnhem Nijmegen 1.0
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Milieu
Eigenaar	Aelmans, Patrick
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P7 Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder(s) Druten	Springveld, A (André)
Telefoonnummer steller	0884327172
E-mail adres steller	p.aelmans@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beslisnota Definitief bod RES 1.0
Bijlage 1: Definitief bod RES-1.0-AN
Bijlage 2: Reactienotitie-Wensen-en-bedenkingen-plus-antwoorden-Vdef-3mrt2021_1
Bijlage 3: Aanvullende brief aan gemeente Druten nav vragen over concept Regionale Energiestrategie Arnhem Nijmegen
Beantwoording Technische vragen RES 1.0
6.3 Amendement 2 SMW RES 1.0
6.3 Amendement 1 KD WD DL RES 1.0
6.3 Amendement DL K8 Onderzoek naar alternatieve mogelijkheden duurzame energieopwekking

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Presidium Druten	29 maart 2021
Rondetafelgesprek raad Druten	8 april 2021
Raad openbaar Druten	**22 april 2021**
Stukken gemeenteraad Druten	22 april 2021

Voorgesteld besluit

Gemeente Druten

1. In te stemmen met het definitief bod Regionale Energie Strategie (RES) Arnhem Nijmegen 1.0.
2. Om geen aandachtspunten richting RES 2.0 door te geven aan de werkorganisatie RES.

Besluit (Geamendeerd aangenomen)

1. In te stemmen met het definitief bod (ad 1,62 TWh) van Regionale Energie Strategie (RES) Arnhem Nijmegen 1.0.

2. Om de volgende aandachtspunten richting RES 2.0 door te geven aan de werkorganisatie RES:

a. De gemeente Druten vindt het belangrijk dat de verdeling van de energieopgave binnen de RES op een redelijke en eerlijke verdeling tussen gemeenten moet berusten zoals benoemd in paragraaf 5.1.5 van het bod. Een verdeling tussen de gemeenten naar rato van inwoneraantal, oppervlakte en energieverbruik vinden wij hierbij wenselijk en solidair.

b. De gemeente Druten wil binnen een redelijke verdeelsleutel haar bijdrage leveren aan de RES, maar hierin zelf keuzes maken over de manier waarop. De gemeente levert verhoudingsgewijs al een grote bijdrage aan de RES 1.0 (6,5% van het totaal) door middel van de opwekking van zonne-energie.

c. Wanneer uit de verdeelsleutel tussen de gemeenten blijkt dat Druten een nog grotere bijdrage moet leveren aan de RES, wil de gemeente zelf besluiten over de manier waarop. Tot die tijd is geen enkele aanleiding om een verkenning uit te voeren naar de windturbines in de gemeente Druten. Uit het 'Draagvlakonderzoek duurzaamheid in de gemeente Druten' blijkt daarnaast dat hiervoor geen draagvlak is onder inwoners. Zelfs als de bijdrage van Druten omhoog moet uit solidariteit naar andere gemeenten, wil de gemeente Druten eerst kijken naar zonne-energie, zoals afgesproken in de Routekaart Energieneutraal Druten 2040.

d. De gemeenteraad van Druten ziet bij de RES 2.0 graag dat er een zorgvuldig proces wordt gelopen met respect voor de lokale autonomie. De gemeenteraad is niet te spreken over het ongevraagd intekenen van het 'verkenningsgebied extra windturbines' door de werkorganisatie RES in de gemeente Druten. Dit getuigt niet van een zorgvuldig en zuiver politiek proces; immers is de gemeente hier zelf niet in gekend. Daarnaast komt dit over alsof de Regio Arnhem-Nijmegen geen waardering heeft voor de bovengemiddelde inbreng van de gemeente Druten aan de RES.

e. Indien er een grotere bijdrage nodig is vanuit de gemeente Druten in de RES 2.0 gaan wij graag in gesprek, maar alleen binnen duidelijke afspraken van solidariteit tussen de gemeenten en wanneer we zelfstandig de keuze kunnen maken over de manier waarop.

f. De mogelijkheden onderzoeken om gebruik te maken van energieopwekking uit de Waal (waterkracht) en energiebronnen van bodem en water.

Gemeente Druten

3. Het college de opdracht te geven om op dit moment géén Plan van Aanpak ‘verkenningsgebied extra windturbines Druten’ uit te werken.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 47505

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Definitief bod RES 1.0

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met het definitief bod Regionale Energie Strategie (RES) Arnhem Nijmegen 1.0.
2. Om geen aandachtspunten richting RES 2.0 door te geven aan de werkorganisatie RES.

Aanleiding
De gemeente Druten neemt deel aan de Regionale Energiestrategie (RES) Arnhem-Nijmegen. Deze RES is een bestuurlijke afspraak tussen de decentrale overheden uit de regio Arnhem Nijmegen en het kabinet. Deze afspraak is gemaakt als onderdeel van het nationaal klimaatakkoord. Het gaat over het realiseren van grootschalige duurzaam opgewekte elektriciteit en het onderzoeken van een regionale warmte infrastructuur voor de lokale warmte transitie. Het is een meerjarig proces en loopt tot 2030. De eerste stap van dit proces was de startnotitie RES. Het college heeft vervolgens op 15 september 2020 ingestemd met het concept bod RES 1.0 (inclusief de reacties hierop van de raadsfracties en het verslag van de lokale stakeholders). Het definitief bod RES Arnhem Nijmegen 1.0 wordt nu ter instemming aangeboden (zie bijlage 1).

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
19 december 2019	Z/19/032034: De gemeenteraad stemt in met de startnotitie RES Arnhem Nijmegen.
2 juli 2020	Z/20/47505, dossier 1616: Informatienota over voorlopig concept bod wordt voor kennisgeving aangenomen door de gemeenteraad.
10 september 2020	Z/20/47505, dossier 1616: De gemeenteraad neemt kennis van het concept bod RES 1.0 en fracties geven reacties mee aan de wethouder.
15 september 2020	Z/20/47505 dossier 1835: college stemt in met het concept bod RES 1.0 van regio Arnhem Nijmegen (inclusief reacties Kernachtig Druten en SMW).

Gewenst resultaat
Met het definitief bod RES 1.0 leveren we een goede bijdrage aan de doelstelling van de regio om in 2050 energieneutraal te zijn. Met het eerste bod RES 1.0 van 1,62 TWh geven we tevens een doorkijk naar de verdere opgaven en ontwikkelingen op weg naar RES 2.0 en verder.

Argumenten

1.1. Het definitief bod RES 1.0 dient uiterlijk 1 juli 2021 te zijn ingediend bij het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (NPRES) en het Planbureau Leefomgeving (PBL).

In het kader van het nationaal klimaatakkoord is afgesproken om het door alle raden geaccordeerd definitief bod RES 1.0 uiterlijk 1 juli 2021 in te dienen bij het NPRES en PBL. Met de werkorganisatie RES is daarom afgesproken dat alle gemeenteraden hun vastgesteld bod uiterlijk 15 juni 2021 hebben aangeleverd.

1.2. De reacties van de gemeenteraad en de stakeholders zijn verwerkt in het definitief bod RES 1.0.

Op 15 september 2020 heeft het college ingestemd met het concept bod RES 1.0. Dit besluit is samen met de reacties van de raadsfracties op het concept bod (10 september 2020) en het verslag van de stakeholdersbijeenkomst (24 augustus 2020), via de werkorganisatie RES aangeboden aan het Nationaal Programma RES. In de bijgevoegde reactienota van de werkorganisatie RES (zie bijlage 2) en de nagezonden reactie van de werkorganisatie (bijlage 3), kun je lezen welke reacties zijn verwerkt in het definitief bod RES 1.0.

1.3. Het definitief bod RES 1.0 is conform het vastgesteld beleid van de gemeente Druten.

De gemeenteraad van Druten heeft de visie op zonne-energie vastgesteld en wil geen windenergie tijdens deze coalitieperiode. In het definitief bod RES 1.0 is dit beleid overgenomen. De zeven zonneparken die in voorbereiding zijn (in totaal circa 80 hectare) en waarmee de gemeenteraad heeft ingestemd, zijn meegerekend in het definitief bod RES 1.0.
Op het gebied van warmte zijn we vorig jaar gestart met het opstellen van de Transitievisie Warmte. Deze dient eind 2021 door de gemeenteraad te worden vastgesteld. Voor de Transitievisie Warmte Druten worden de uitkomsten meegenomen van de verkenningen die worden uitgevoerd in het kader van de RES.

2.1. *De reacties op het definitief bod RES 1.0 worden verwerkt in een oplegnotitie.*

De werkorganisatie verwerkt alle ontvangen reacties/wensen/bedenkingen van de gemeenteraad en stakeholders op het definitief bod RES 1.0 in een oplegnotitie. Deze worden samen met alle andere besluiten over het definitief bod RES 1.0, ingediend bij het NPRES en PBL. Beantwoording hiervan vindt plaats in het proces RES 2.0.

Tegenargumenten en risico's

2.1 *De gemeenteraad stemt niet in met het definitief bod in het kader van RES 1.0.*

Het opstellen van de RES is een gezamenlijk regionaal meerjarig proces. In de startnotitie zijn afspraken vastgelegd over de opgave, het proces, de op te leveren resultaten, en de uitgangspunten en 'spelregels' die we hanteren. In de startnotitie staat dat we consensus hanteren als uitgangspunt voor de besluitvorming. Wanneer de gemeenteraad niet instemt met het definitief bod RES 1.0, wordt hiervan een aantekening gemaakt door de werkorganisatie (met opgaven van redenen). Deze aantekening wordt samen met alle andere besluiten over het definitief bod RES 1.0 aangeboden aan het NPRES en PBL. Een gesprek met een hogere overheid volgt dan.

2.2 Amendementen van de raad hebben alleen betrekking op eigen gemeente.
Besluiten van de gemeenteraad hebben betrekking op hun eigen organisatie. Als het definitief bod RES 1.0 wordt geamendeerd, dan geldt dit besluit dus alleen voor onze gemeente. Wel wordt hiervan een aantekening gemaakt bij het indienen van het bod RES 1.0.

Financiële gevolgen
In de september circulaire van 2019 heeft het Rijk middelen toegekend voor het opstellen van de Regionale Energiestrategie Arnhem Nijmegen. Gemeente Nijmegen heeft deze middelen (€ 1.515.788) namens de regio ontvangen, aangezien zij opdrachtgever en kasbeheerder is voor het RES proces. Uit deze middelen worden de uren en middelen gedekt.

Tot het moment van instemming met het definitief bod RES 1.0, zijn er geen financiële gevolgen. Voor het traject naar RES 2.0 dienen opnieuw financiële afspraken te worden gemaakt. De verwachting is dat deze in de lijn liggen van de benodigde middelen voor de RES 1.0. De financieringsafspraken voor RES 2.0 zullen verlopen via de budgetbesprekingen voor de Groene Metropoolregio onder de opgave Circulaire regio.

Communicatie
Iedereen in de RES-regio Arnhem Nijmegen krijgt met de RES te maken: overheden (bestuurders, ambtenaren), inwoners, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, enz. Daarom is het belangrijk dat al deze partijen worden betrokken bij de RES. Het uitgangspunt uit de startnotitie *van, voor en door de regio* is doorgezet in het proces RES 1.0. Op de website van de regio Arnhem Nijmegen staat uitgebreide informatie over het definitief bod RES 1.0 inclusief video's met uitleg. Verder zijn diverse nieuwsbrieven verstuurd. Een communicatie medewerker van de Werkorganisatie Druten Wijchen is deelnemer van het regionaal communicatieteam en zorgt ook voor de lokale communicatie over de RES.

Alle processtappen in het traject RES 1.0 zijn afgestemd met de voorzitters van de griffierskringen Noord en Zuid. Op een nog met het presidium af te spreken datum wordt de gemeenteraad geïnformeerd over het definitief bod RES 1.0. Verder zijn alle spelers uit de regio voor (digitale) bijeenkomsten uitgenodigd en is alle informatie zo transparant mogelijk gedeeld.

Daarnaast vindt communicatie plaats rond de zeven zonneparken die in voorbereiding zijn. Dit zijn de zonneparken Uivermeertjes, Larendeel, Zevent, Oude Weide, Zevend, Hooge Bobbert en De Groenendaal. De initiatiefnemers verzorgen deze communicatie. Met de initiatiefnemers is afgesproken om de gemeente te informeren over hun communicatie activiteiten zodat afstemming kan plaatsvinden.

Inwonersparticipatie
Om te komen tot het definitief bod RES 1.0 zijn vele spelers uit de regio via (digitale) bijeenkomsten betrokken en is alle informatie zo transparant mogelijk gedeeld via de website van de regio Arnhem Nijmegen. Op 24 augustus 2020 vond in den Boogerd de informatieavond plaats over het concept bod RES 1.0. Het verslag hiervan is samen met de reacties van de raadsfracties, als bijlagen toegevoegd aan het collegebesluit (15 september 2020). Het collegebesluit is vervolgens via de werkorganisatie RES aangeboden aan het NP RES. De reacties zijn verwerkt in het definitief bod RES 1.0.

In het proces deden op regionaal niveau meer dan 450 personen mee, veelal vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties. Alle georganiseerde regionale bijeenkomsten voor de stakeholders zijn opgenomen in het bijgevoegd bod. Op 10 maart 2021 is de laatste stakeholdersbijeenkomst op regionaal niveau georganiseerd door de werkorganisatie RES. De raadsleden waren hiervoor ook uitgenodigd. In paragraaf 5.2 van het definitief bod RES 1.0 staat beschreven wie voor wat en wanneer aan zet is voor de participatie.

In april/mei wordt een lokale stakeholdersbijeenkomst georganiseerd over het definitief bod RES 1.0. Dan worden de inwoners en andere betrokkenen geraadpleegd over het definitief bod RES 1.0

Uitvoering of Vervolgstappen
Het genomen raadsbesluit wordt direct kenbaar gemaakt aan de werkorganisatie RES, inclusief de reacties op de RES 1.0. Verwerking van de reacties op de RES 1.0 wordt meegenomen in het traject naar uitwerking RES 2.0.

Het bod RES 1.0 zal uiterlijk 1 juli 2021 bij het NPRES en PBL worden ingediend, tezamen met alle ontvangen reacties. Het bod wordt vervolgens doorgerekend en van advies voorzien. De RES loopt door richting het ontwikkelen van een definitief bod RES 2.0. dat op 1 juli 2023 moet worden ingediend bij NP RES.

RES 1.0 en de uitwerking daarvan worden organisatorisch en financieel geborgd in de opgave Circulaire regio van de Groene Metropoolregio. Evenals het proces om te komen tot het definitief bod RES 2.0. Hierbij wordt de verbinding gelegd met de andere regio opgaven van de Groene Metropoolregio, zoals de verstedelijkingsstrategie.

.
Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Voorstel
Advies
Het team milieu en de financieel adviseur stemmen in met het definitief bod RES 1.0 en de bijlagen.

Bijlage 1: De bestuurlijke samenvatting van het definitief bod RES 1.0 van de regio Arnhem Nijmegen.
Bijlage 2: Reactienota op de ingediende reacties van de gemeenteraden op het concept bod RES 1.0.
Bijlage 3: Nagezonden brief van werkorganisatie RES op de reactie van Sociaal Maas en Waal en Kernachtig Druten.

RES 1.0

Regionale Energiestrategie

Regio Arnhem Nijmegen

Arnhem Nijmegen
RES Regionale Energie Strategie

COLOFON

Opdrachtgever: Regiegroep RES Regio Arnhem Nijmegen onder voorzitterschap van Harriët Tiemens, wethouder duurzaamheid gemeente Nijmegen.

PROCES EN CONTACT

Eva de Ruiter, procesregisseur RES Regio Arnhem Nijmegen, res@regioan.nl

OPGESTELD DOOR

Team RES Regio Arnhem Nijmegen in samenwerking met de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar, de waterschappen Rijn en IJssel, Rivierenland en Vallei en Veluwe, provincie Gelderland, Liander en meer dan 450 stakeholders uit de RES Regio Arnhem Nijmegen.

Team RES Regio Arnhem Nijmegen bestond uit: Stef Aerts, Jan Buijs, Arjan van Dalen, Daniel Humbs Steinbeck, Dirk-Wim in 't Hof, Janet Holland, Carola Hoogland, Matthijs van der Jagt, Dagmar de Jong, Tjeerd Kooy, Martin Kugel, Jolanda van Rensch, Christian Scheres, Rob Sjerps, Willem Spies, Eva Oosterwegel, Pascale Palstra, Eva de Ruiter, Rijk van Voskuilen.

FOTOVERANTWOORDING

Walter Sietinga: cover, p18, p23, p32, p37, p40 rechts en onder, p58 | via GroenLeven: p17 | via Liander: Hans Peter van Velthoven p24, p45, p60 | via Liander: Jack Tillmanns p40 links | Overig: Gemeenten Duiven en Westervoort, Gemeente Nijmegen, Gemeente Lingewaard, Regio Arnhem Nijmegen.

VISUALISATIES

NP RES
Over Morgen (kaarten)
Communicatiebureau de Lynx

REDACTIE EN VORMGEVING

Communicatiebureau de Lynx

Meer informatie: www.res-regioan.nl

Arnhem, maart 2021

RES 1.0
Regionale Energiestrategie Regio Arnhem Nijmegen

VAN, VOOR EN DOOR DE REGIO

VOORWOORD

We gaan in Nederland over op duurzame energiebronnen voor het opwekken van elektriciteit en het verwarmen van onze huizen en gebouwen. De aanleiding voor deze grootschalige transitie is iedereen bekend. De aarde warmt op met alle negatieve gevolgen voor ons klimaat. Dat proces willen we stoppen, zodat we een gezonde aarde kunnen doorgeven aan de generaties na ons. Bovendien biedt de energietransitie kansen voor onze lokale economie en arbeidsmarkt.

Inwoners vinden duurzame energie belangrijk

De CO_2-uitstoot kan omlaag door duurzame energiebronnen te gebruiken. Dat nieuwe manieren van energievoorziening nodig zijn, vinden ook de meeste inwoners van Regio Arnhem Nijmegen. In april 2020 hielden we een enquête en daaruit bleek dat 84% van hen het belangrijk vindt om duurzamer gebruik te maken van energie. Van de deze zomer bevraagde jongeren uit onze regio vindt zelfs 93% het positief dat er steeds meer duurzame energie wordt gebruikt.

Onderzoek brede bevolking

Jongeren-onderzoek

Zorgen zijn er ook

Tegelijkertijd horen we van inwoners en belangenorganisaties ook zorgen als het gaat om zonnevelden en windturbines. Daarom maken we de RES samen met zo veel mogelijk partijen en zoeken we naar mogelijkheden om de energietransitie te koppelen aan andere doelstellingen in het landschap. Zo kunnen we tegelijkertijd werken aan versterking van de natuur, economie, biodiversiteit, cultuurhistorie en recreatie.

Meekoppel-kansen

Opbrengst voor natuur en omwonenden

We zien al mooie voorbeelden van 'koppelkansen' in onze regio. Afgelopen jaar werden 566 inwoners van Arnhem en omstreken mede-eigenaar van Windpark Koningspleij. Zij gaan meedelen in de winst en omwonenden profiteren van de opbrengsten via een omgevingsfonds. Een frambozenteler in Babberich gebruikt zonnepanelen in plaats van folie om zijn frambozen te beschermen tegen regen, storm en felle zon. En in Berg en Dal wordt onderzocht of een zonnepark ontwikkeld kan worden met veel meer aandacht voor mens en natuur.

Al volop bezig

In Regio Arnhem Nijmegen zijn we al volop bezig met de energietransitie. Er zijn windparken in Duiven en Nijmegen, zonneparken in Lingewaard, Arnhem, Duiven, Nijmegen en Beuningen en er is verspreid over de regio nog een negental projecten vergund en daarmee vergaand voorbereid voor realisatie. Sinds 2011 nam ook het aantal zonnepanelen op daken aanzienlijk toe. Op het gebied van energie en innovatie kunnen wij trots zijn op twee energiehubs in onze regio: Glastuinbouwgebied NEXTgarden bij Lingewaard en bedrijventerrein InnoFase rondom de AVR in Duiven dat onlangs is uitgeroepen tot het duurzaamste bedrijventerrein van Nederland.

Het toekomstperspectief: nieuwe momenten om mee te praten

In de periode maart-juni 2021 nemen de gemeenteraden, de algemene besturen van de waterschappen en de Provinciale Staten een besluit over de RES 1.0. Dat is zeker niet het enige moment waarop we nog iets van de energiestrategie kunnen vinden. Er volgt een RES 2.0, een RES 3.0, enzovoorts en in elke nieuwe RES worden de plannen concreter en gaat de zoektocht naar invulling geven aan de energietransitie verder; iedere nieuwe RES biedt ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en inzichten.

De RES is geen toekomstmuziek, maar speelt nu al. Om het uiteindelijke doel van de CO_2-neutraal in 2050 te behalen, is het van belang dat het concreter maken van de plannen nu al gebeurt. Dat maakt participatie van inwoners en stakeholders nog belangrijker. In het hoofdstuk **'Draagvlak'** kunt u lezen hoe stakeholders en inwoners betrokken zijn geweest bij de plannen die in deze RES 1.0 zijn opgenomen. U leest ook hoe en op welke momenten inwoners vanaf nu betrokken worden. Want de RES Regio Arnhem Nijmegen maken we van, voor en door de regio.

Harriët Tiemens
Voorzitter
Regiegroep RES

Eva de Ruiter
Procesregisseur RES
Regio Arnhem Nijmegen

INHOUD

1. **INTRODUCTIE IN DE RES** 5

2. **ONS BOD** 7
   - 2.1 Afwegingskader 8
   - 2.2 Elektriciteit 8
   - 2.3 Ruimtelijke afspraken geven richting bij het zoeken van locaties 9
   - 2.4 Efficiënte uitbreiding elektriciteitsnetwerk 10
   - 2.5 Warmte 11
   - 2.6 Draagvlak 11
   - 2.7 Afspraken voor de toekomst 12

3. **INTEGRALE AANPAK** 17
   - 3.1 De leefomgeving verbindt ons 17
   - 3.2 Samenwerking op verschillende schaalniveaus 17
   - 3.3 Integraliteit in ons proces 20
   - 3.4 Toekomstperspectief samenwerking en integraal werken 23

4. **ELEKTRICITEIT, WARMTE & NETWERK** 24
   - 4.1 Elektriciteit 25
   - 4.2 Warmte 34
   - 4.3 Netwerk 41
   - 4.4 Toekomstperspectief elektriciteit, warmte en netwerk 45

5. **DRAAGVLAK** 48
   - 5.1 Bestuurlijk draagvlak 48
   - 5.2 Maatschappelijk draagvlak 51

6. **UITGELEIDE** 59

Lijst met afkortingen

Verklarende woordenlijst

WAAR BEGINNEN MET LEZEN?

- Nieuw in de RES? Begin dan met het hoofdstuk 'Introductie in de RES'.
- Voor een overzicht van het bod, ga naar 'Ons bod'.
- De diepte in, kaarten en getallen? Ga dan naar 'Elektriciteit, warmte en netwerk'.

LEESWIJZER

In dit document vindt u in de kantlijn dit icoon. Bij online gebruik linkt deze naar onze digitale omgeving. Hier vindt u verdiepende informatie, achtergrondinformatie en interessant kaartmateriaal dat u interactief kunt gebruiken: diverse kaarten bestaan uit lagen die u aan of uit kunt zetten en u kunt in- en uitzoomen.

1. INTRODUCTIE IN DE RES

Video “Wat is de RES?”

Dit is de RES 1.0: de Regionale Energie-strategie (RES) van Regio Arnhem Nijmegen. In de RES onderzoeken we in Regio Arnhem Nijmegen samen met maat schappelijke organisaties, bedrijven en inwoners de mogelijkheden voor het opwekken van duurzame elektriciteit op land en het gebruik van warmtebronnen. Dit is de 1.0 versie, deze volgt op het (voorlopig) concept bod van oktober 2020.

Klimaatakkoord

Video “Waarom een RES?

In Nederland hebben we afspraken gemaakt in het Klimaatakkoord (2019) hoe we de internationale klimaatafspraken van Parijs uit 2015 gaan uit-werken. In Gelderland hebben we ook het Gelders Energieakkoord (GEA) dat aangeeft hoe we met elkaar de CO_2-uitstoot verminderen: in 2030 met 55% ten opzichte van 1990. Gemeente Heumen heeft hier-over voor de eigen gemeente in latere fase besloten dit aan te passen naar 49%. In 2050 wil Nederland CO_2-neutraal zijn. 30 Energieregio’s in Nederland onderzoeken elk in een RES waar en hoe dit het beste kan. Regio Arnhem Nijmegen is een van die regio’s. De doelstellingen in de RES richten zich op 2030.

Waarover gaat de RES wel en waarover niet?

We werken in Nederland op veel verschillende manieren aan de klimaatdoelen. De RES is er daar één van en richt zich specifiek op:

- de opwekking van duurzame elektriciteit via windturbines, zonnevelden en zon op grote daken (>15 kWP)
- de warmtetransitie in de gebouwde omgeving
- de benodigde opslag en energie infrastructuur

In de RES zijn dus niet alle initiatieven voor CO_2-vermindering opgenomen. Via andere wegen wordt gewerkt aan bijvoorbeeld het besparen van energie, innovaties voor energiewinning, fossiel-vrij vervoer, wind op zee, verduurzamen zeevaart en maatregelen die bedrijven en industrie moeten nemen. Bij het bepalen van de ambities in de RES is wel rekening gehouden met een verwachte besparing van energie.

Als nieuwe technieken succesvol blijken, dan krijgen die een plek in de volgende versie van de RES. De RES gaat alleen over de regionale afspraken. De gemeen-telijke aanpak staat niet in dit plan. Ook kernenergie valt buiten de regionale aanpak, want dat thema wordt op landelijk niveau besproken. Het opmaken van de balans ten aanzien van alle plannen voor CO_2-vermindering in relatie tot de gestelde doelstellingen vanuit zowel het GEA als landelijk valt eveneens buiten de scope van de RES.

Stap voor Stap

De energietransitie is een enorme opgave. Daarom is de RES een meerjarig traject. Na de RES 1.0 volgt de RES 2.0, de RES 3.0, enzovoorts. De RES staat continu open voor nieuwe gesprekspartners, nieuwe technologie, nieuwe omstandigheden en voortschrijdend inzicht. Telkens wordt het een stap concreter. In de RES 1.0 staan alleen nog globale zoekgebieden op de kaarten. In het traject naar de RES 2.0 gaan we van zoekgebieden naar locaties en vervolgens naar projecten. Inwoners kunnen dan, en ook op andere momenten, verder meepraten over de energieplannen. Zie hiervoor het hoofdstuk 'Draagvlak'.

Nu starten voor resultaat in 2030

Ook al gaat de RES stap voor stap, er is een hoge urgentie om voort te maken. Om de doelstelling van 55% CO_2 reductie te halen, kunnen we niet wachten.

Het kost meerdere jaren om een wind- of zonnepark te realiseren en ook het aanleggen van een warmtenet vraagt veel tijd. Partijen die hun duurzame ambities willen verwezenlijken vinden elkaar in de RES.

Meepraten over zoekgebieden en locaties

Om zeker te zijn dat we alle kansen, mogelijkheden en onmogelijkheden meenemen, betrekken we zoveel mogelijk partijen en inwoners bij de RES. Dat is in de afgelopen periode het geval geweest en zal in de aankomende jaren nog intensiever gebeuren. Zo blijven we wendbaar, spelen we in op de realiteit en maken we een RES van, voor en door de regio.

Meer informatie

- Feiten & argumentenboekje
- FAQ's NPRES
- FAQ's RES Regio Arnhem Nijmegen
- Cijfers RES Regio Arnhem Nijmegen
- Woordenlijst RES Regio Arnhem Nijmegen

Startnotitie

Concept bod

Reactienota bij Startnotitie

Een **startnotitie** uit 2019 met daarin de uitgangspunten voor de RES vormde het startpunt van de RES Regio Arnhem Nijmegen. Reacties op de startnotitie zijn verwerkt in een **reactienota**. Op weg naar de RES 1.0 verscheen in oktober 2020 het **concept bod**. Deze werd unaniem goedgekeurd door de bestuurders van de betrokken gemeenten, waterschappen en provincie. Ook reacties op het concept bod zijn verwerkt in een **reactienota**.

2. ONS BOD

De RES 1.0 is de afsluiting van een waardevolle periode die veel resultaat heeft opgeleverd. Er zijn zoekgebieden in beeld voor toekomstige ontwikkeling van duurzame opweklocaties, waarmee een start wordt gemaakt met invulling geven aan de energiedoelstellingen die de regio heeft gesteld voor 2030. Deze zoekgebieden passen niet alleen binnen de kaders vanuit wet- en regelgeving, maar kunnen ook worden aangesloten op het elektriciteitsnet; zeker als we de uitvoeringsplanningen van de RES en Liander goed op elkaar blijven afstemmen.

Ook de (boven)regionale uitdaging op gebied van verdeling van de restwarmte van grote warmteclusters, zoals de afvalverwerkingscentrales in Weurt en Duiven en de papierfabrieken in Renkum en Eerbeek, krijgt steeds meer vorm. Net zoals de afstemming van het regionale warmtevraagstuk op de lokale Transitievisies Warmte en de bijbehorende wijkuitvoeringsplannen om stap voor stap onze woonwijken van het aardgas te halen.

Last but not least is er zowel maatschappelijk als bestuurlijk draagvlak voor RES 1.0. Natuurlijk moet de formele besluitvorming nog plaatsvinden in de maanden maart tot en met juni 2021, maar het RES-proces is vanaf de start gestoeld geweest op het principe 'van, voor en door de regio'. De plannen zijn ontwikkeld en ontworpen samen met vele maatschappelijke stakeholders waaronder inwoners, energiecoöperaties, initiatiefnemers, jongeren-, natuur en landbouworganisaties. Ook de gemeenten, waterschappen en provincie waren continu nauw betrokken en hebben een grote bijdrage geleverd aan het resultaat dat nu voorligt in de vorm van RES 1.0. Om de sterke samenwerkingsverbanden die er nu zijn te behouden en om het behaalde resultaat goed te borgen zijn er met elkaar afspraken voor de toekomst gemaakt. Die helpen om met vertrouwen naar de toekomst te kijken.

WAT IS EEN 'BOD'?

Alle 30 energieregio's doen een 'bod'. Zij komen met een voorstel hoeveel TWh zij denken te kunnen bijdragen aan de nationale ambitie van 35 TWh duurzaam opgewekte elektriciteit. Die doelstelling wordt door de optelsom van alle concept RES'en ruim gehaald. Een gelopen race is dat niet. Het vraagt om een grote inspanning en lastige, vaak politieke, keuzes in de regio's en op nationaal niveau.

BELANGRIJKSTE VERSCHILLEN MET HET CONCEPT BOD

Op welke hoofdpunten verschilt de RES 1.0 met de voorloper, het concept bod van september 2020?

- Het concept bod was 1,68 TWh. Het nieuwe bod is 1,62 TWh.
- De RES 1.0 bevat afspraken voor de toekomst om de samenwerking van partijen te verstevigen en het huidige bod te borgen. Deze afspraken bevatten ook ruimtelijke afspraken die richting geven aan locatiekeuzes voor zon- en windprojecten.
- De verhouding zon/wind was eerder 97%-3% (in vermogen) en is in de RES 1.0 89%-11%. Dit betekent dat de RES 1.0 efficiënter is als het gaat om de netinfrastructuur.
- In het concept bod waren 6 kansrijke warmteclusters in beeld. In de RES 1.0 zijn dat er 5: de Bio Energie Centrale Cuijk zal de warmte leveren aan de eigen regio, Noordoost Brabant.
- Tot aan de RES 1.0 zijn inwoners via de gemeenten bij de RES betrokken. De RES 1.0 bevat een visie hoe de regio de gemeenten hierop actiever kan gaan ondersteunen.

Concept bod

2.1 Afwegingskader

De keuzes die we maken in de RES hebben invloed op onze leefomgeving. We maken ze daarom zorgvuldig. Een afwegingskader hielp en helpt ons om de verschillende afwegingen naast elkaar te zetten: waar passen de ideeën voor zonne- en windenergie in de ruimte? Past het op het energienet? Zijn de plekken maatschappelijk gezien acceptabel en financieel haalbaar? Er is continu een zorgvuldige afweging van de zes criteria waaruit het afwegingskader bestaat (zie figuur).

De criteria binnen dit afwegingskader zijn **ruimtelijke kwaliteit** in relatie tot de opgave, het **maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak,** de **energieopbrengst** en **kostenefficiëntie** (systeemefficiëntie) van de maatregelen. Er is ook gekeken naar kansen om de energieopgave te combineren met andere geplande of gewenste ingrepen in het landschap, de zogenaamde **integraliteit (koppelkansen).** Tot slot is de kansrijkheid van grootschalige opwekking van zon- en windenergie getoetst aan **belemmerend beleid** rond bijvoorbeeld natuur, defensie, veiligheid, landschap en cultuurhistorie.

De eerste vier criteria zijn meegegeven vanuit het Rijk. Voor Regio Arnhem Nijmegen zijn de laatste twee toegevoegd omdat die cruciaal zijn voor het bereiken van de ambities van de Groene Metropoolregio. In het hele proces worden de criteria tegen elkaar afgewogen. Dat gebeurt steeds samen met de publieke partijen, maatschappelijke organisaties, bedrijven en inwoners van de regio.

De verkenningen rond de verschillende criteria uit het afwegingskader zijn beschreven in hoofdstuk 4 'Elektriciteit, ruimte en netwerk' en hoofdstuk 5 'Draagvlak'. Icoontjes in de tekst geven aan wanneer een tekstdeel betrekking heeft op één of meerdere van de criteria uit het afwegingskader. Dit maakt inzichtelijk welke afwegingen de regio heeft gemaakt op de route naar de RES 1.0.

2.2 Elektriciteit

We dragen vanuit Regio Arnhem Nijmegen met 1,62 TWh bij aan de landelijke ambitie van 35 TWh opwekking via zonnevelden, grootschalig zon op dak en windturbines. Het is een bod waar we trots op mogen zijn, hoewel het nog niet genoeg is voor de regionale ambitie van 55% CO_2-reductie in 2030.

Ons bod heeft de volgende opbouw. De basis is een stevige inzet op de mogelijkheden van zonnepanelen op grote daken. Daar is 0,49 TWh aan opbrengst voorzien. Binnen de regionale zoekgebieden gaan zonnevelden en windturbines 0,93 TWh opwekken en buiten regionale zoekgebieden nog eens 0,20 TWh. Op dit moment (februari 2021) is 0,12 TWh gerealiseerd.

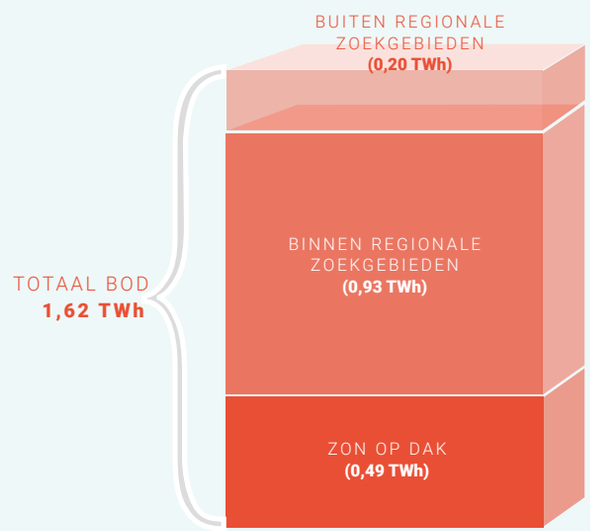

DE RES 1.0 ALS STAP RICHTING 55% CO_2-REDUCTIE

Met de ambities in de RES 1.0 zetten we een belangrijke stap op weg naar de doelstelling van 55% CO_2-reductie in 2030. De landelijke Klimaatmonitor houdt het (verwachte) energieverbruik en de duurzame opwekking bij. Zo wordt inzichtelijk of de doelstelling gehaald gaat worden. Of de CO_2-uitstoot in 2030 inderdaad met 55% is afgenomen, hangt af van de maatregelen uit de RES, maar ook van andere factoren. Onder andere van de CO_2-reductie in de mobiliteitssector en de industrie, het toe- of afnemen van de vraag naar elektriciteit en warmte en het gebruik van nieuwe technieken. In het proces richting RES 2.0 wordt de balans opgemaakt: koersen we af op 55% reductie? Waar moet er worden er bijgestuurd en wat betekent dit voor de opgaven in de RES?

In de regionale zoekgebieden is ruimte voor zon- en windprojecten. Of en waar die precies gaan komen is nu nog niet bepaald. Dat hangt af van initiatieven van inwoners of projectontwikkelaars en van het maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak. Bij elke stap waarbij de plannen concreter worden, gaan de initiatiefnemers en gemeenten opnieuw in gesprek met inwoners en andere belanghebbenden.

> “De RES moet de gemeenten duidelijke richtlijnen meegeven voor realisatie – in elk geval wat betreft natuur, landschap, biodiversiteit, maar ook wat betreft participatie. Die realisatie mag je niet alleen aan de initiatiefnemers overlaten.”
>
> **Erik Spaink, inwoner**

Het gesprek gaat dan ook over hoe de omgeving mee kan profiteren in welke vorm dan ook en over de mogelijkheden en vormen voor financiële participatie van omwonenden.

Er is vanuit het afwegingskader gekeken naar de gebieden waar we zonnevelden of windturbines zouden kunnen inpassen: de regionale zoekgebieden. Uitgangspunt was om de ruimtelijke kwaliteit zoveel te behouden of zelfs versterken. De energietransitie biedt namelijk kansen om met de ontwikkeling van zonnevelden en windturbines ook bij te dragen aan andere opgaven in het gebied. Denk bijvoorbeeld aan versterken van de biodiversiteit, recreatie, economie, het verbeteren van mobiliteit en het tegengaan van droogte.

Lees verder over elektriciteit.

2.3 Ruimtelijke afspraken geven richting bij het zoeken van locaties

Om te voorkomen dat er op allerlei plekken in het landschap in Regio Arnhem Nijmegen zonnevelden en windturbines komen, is er zorgvuldig gekeken naar de inpassing van zonnevelden en windturbines in het landschap. Rekening houden met de gezondheid van omwonenden en de natuur is van groot belang. Daarom zijn samen met experts op het gebied van landschap en energie afspraken opgesteld voor het behoud van de ruimtelijke kwaliteit.

We zullen deze afspraken op weg naar de RES 2.0 verder toepassen in de praktijk en waar nodig bijstellen of uitbreiden. In de tussentijd geven ze gemeenten, waterschappen en provincie houvast bij het bepalen waar windturbines en zonnevelden wel goed passen en waar niet.

In dit kader hebben we in samenwerking met verschillende RES-regio’s rondom de Veluwe en de provincie onderzoek laten doen naar de haalbaarheid van windturbines op en rond de Veluwe, vanwege het voorkomen van beschermde diersoorten. Er is gekeken naar twee zones. In de zone tot 1 kilometer rond de Veluwe zijn windturbines niet wenselijk. In de zone van 1 tot 8 kilometer rond de Veluwe zijn wel mogelijkheden. Hiervoor is verder onderzoek nodig, vooral naar de effecten voor de wespendief, een beschermde roofvogel.

Lees verder over de ruimtelijke afspraken.

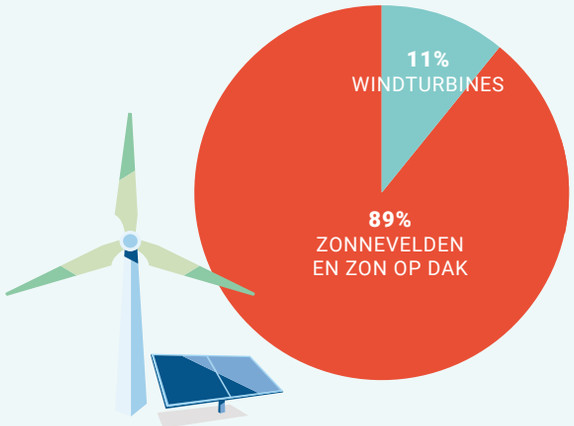

2.4 Efficiënte uitbreiding elektriciteitsnetwerk

We constateerden bij het voorlopig concept bod dat we in Regio Arnhem Nijmegen vooral voor zonnevelden kiezen en minder vaak voor windturbines. Dat is duurder dan de ideale combinatie van 50% zonnevelden en 50% windturbines (uitgedrukt in vermogen) omdat het meer investeringen vraagt in onder meer kabels en elektriciteitsstations. De gebruikers – de inwoners – betalen deze kosten uiteindelijk. Daarom was en blijft het belangrijk om te zoeken naar mogelijkheden om zon en wind beter in balans te brengen„ zo gaven meerdere gemeenteraden in 2020 aan in hun reactie op het voorlopig concept bod

Het bod in de RES 1.0 heeft een betere verhouding, uitgedrukt in vermogen: 89% zon en 11% wind, tegenover 97% zon en 3% wind in het concept bod. Deze verhouding is efficiënter en effectiever. In de afgelopen periode zijn ook nieuwe verkenningsgebieden voor windturbines in beeld gekomen. Deze worden in de aanloop naar de RES 2.0 verder onderzocht. Daarmee kan de verhouding zich potentieel verder ontwikkelen naar 82% zon en 18% wind.

Windturbines hebben overigens meer voordelen. Zo neemt een windturbine (van 5,6 MW en circa 243 meter tiphoogte) veel minder ruimte in dan een zonneveld; een grote windturbine wekt namelijk evenveel elektriciteit op als 18 ha zonneveld. De grond onder een windturbine blijft beschikbaar voor andere doelen zoals recreatie, natuur of landbouw. Ook is de aanleg van de benodigde infrastructuur voor een windturbine gemiddeld zeker driemaal goedkoper dan voor een zonneveld. Het rendement in een constructie met lokaal eigendom valt bij windturbines ook gunstiger uit.

Lees verder over het elektriciteitsnetwerk.

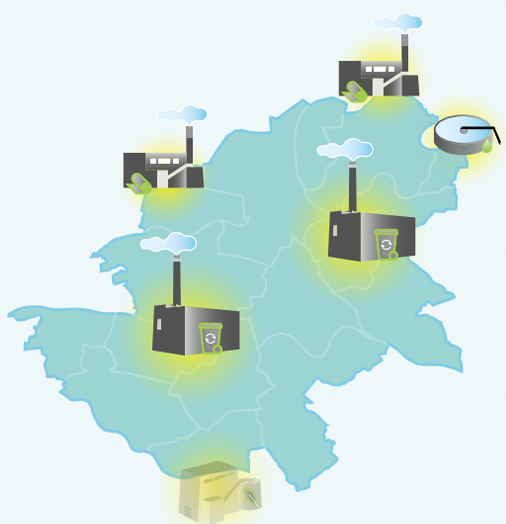

2.5 Warmte

Onze regio heeft voldoende mogelijkheden voor de ontwikkeling van een regionale warmte-infrastructuur. In Arnhem en Nijmegen is het mogelijk om de bestaande warmtenetten uit te breiden. Op verschillende andere plekken in de regio lijkt het mogelijk nieuwe warmtenetten te ontwikkelen. De haalbaarheid hiervan werken we in de komende jaren verder uit, ook in relatie tot de impact op de huidige gas- en elekticiteitsinfrastructuur.

In de RES is onderzocht welke bovenlokale restwarmtebronnen beschikbaar zijn, omdat deze bronnen in potentie interessant zijn voor de inzet van warmte binnen meerdere gemeenten. In Regio Arnhem Nijmegen blijken 5 fabrieken, rioolwaterzuiveringsinstallaties en afvalverwerkers in staat om in 2030 warmte te leveren voor de verwarming van een deel van onze huizen en gebouwen.

Een duurzame verwarming zal niet gaan zonder een verandering in hoe ons warmtesysteem in elkaar zit. En dat kost tijd, capaciteit en middelen. Daarnaast vereist het samenwerking tussen gemeenten én raakt het aan de samenwerking op (boven)regionaal niveau. Om tot een optimaal warmtesysteem binnen onze regio te komen is het nodig om hierover af te stemmen en dat te blijven doen binnen RES-verband. Hiervoor is een aantal afspraken gemaakt.

Lees verder over warmte.

2.6 Draagvlak

De zoekgebieden in de RES 1.0 komen voort uit lokale trajecten waarin verschillende gemeenten de afgelopen jaren hun inwoners hebben betrokken. Voor een aantal gemeenten geldt dat het lokale proces om te komen tot beleid voor wind en zon en de daarbij horende projectparticipatie nog loopt en besluitvorming nog moet plaatsvinden. Inwoners dachten mee over het duurzaamheidsbeleid van de gemeente in het algemeen of specifiek over het beleid rond wind- en zonprojecten. De gemeenten nodigden hen uit hun ideeën te delen over de randvoorwaarden, locaties en de wijze waarop projecten in het landschap in te passen zijn. Dit gebeurde onder andere via bijeenkomsten en burgerpanels. Gemeenten geven aan dat het betrekken van inwoners bij specifiek de RES weinig animo en interactie oplevert.

In de RES Regio Arnhem Nijmegen werken we vanuit het principe 'lokaal voorop'. Gemeenten staan het meest dicht bij hun inwoners en zijn daarom verantwoordelijk voor participatie met inwoners. De RES-werkorganisatie ondersteunt de gemeenten met communicatiemiddelen, kennis, inspiratie en advies.

Zoals aangegeven in de paragraaf 'Elektriciteit' krijgt inwonerparticipatie een grotere rol nu de plannen concreter gaan worden. Gemeenten gaan met inwoners in gesprek over de genoemde ruimtelijke afspraken. De RES-werkorganisatie zal de gemeenten hierbij actiever ondersteunen dan in de eerste fase, en zal waar nodig, als het regionale of bovenlokale vraagstukken betreft, zelf inwoners betrekken bij de vraagstukken rond de RES.

De gemeenten van Regio Arnhem Nijmegen streven naar minimaal 50% lokaal eigendom van de energieproductie. Dat betekent dat inwoners, bijvoorbeeld door aandelen te kopen in een wind- of zonnepark, mede-eigenaar kunnen worden en zeggenschap hebben over het project. Dat zorgt er onder andere voor dat de inkomsten niet wegvloeien naar een (buitenlandse) ontwikkelaar, maar terecht komen waar ze horen: bij de omwonenden. Ruim een derde van de gemeenten heeft dit streven al opgenomen in beleid. Een aantal gemeenten is hier nog mee bezig. Hierbij zal ook nauw worden samengewerkt met de plaatselijke energie coöperaties.

Jongeren uit Regio Arnhem Nijmegen hebben een speciale plek binnen het traject van de RES. Duurzame energievoorziening en de impact op het landschap is een thema dat nu speelt, maar het heeft alles te maken met de toekomst. Het is belangrijk goed te luisteren naar degenen die straks te maken hebben met de gevolgen van het klimaatprobleem. Een recente enquête wijst uit dat jongeren zeer positief zijn over de energietransitie. De gemeenten zullen zich in de aanloop naar de RES 2.0 extra inzetten om jongeren te betrekken. In het afgelopen jaar heeft een vertegenwoordiger van Jong RES zich aangesloten bij de participatietafel.

Lees verder over draagvlak.

2.7 Afspraken voor de toekomst

We zien het RES-traject als permanent 'werk in uitvoering'. Deze RES 1.0 is een plan dat steeds openstaat voor nieuwe gesprekspartners, spelers op de markt, nieuwe technologie, andere omstandigheden en voortschrijdend inzicht. Voor de totstandkoming van deze RES 1.0 is alle kennis van nu gebruikt en is de kunde en ervaring van de betrokken stakeholders meegenomen, om weloverwogen 'afspraken voor de toekomst' te maken. Het belang van het in standhouden van de samenwerking in het RES-netwerk met betrokken partijen is helder. Om onze energiedoelen te halen hebben we niet alleen een flexibele energiestrategie nodig, maar ook een stevig samenwerkingsfundament. Daarmee kunnen we aan de slag in de gebiedsprocessen, en om de projecten die in die gebieden voorzien zijn te realiseren.

We hebben samen met experts op het gebied van landschap en energieopwekking afspraken gemaakt om te zorgen dat de focus voor toekomstige projecten binnen de huidige zoekgebieden ligt. En dat hierbij steeds ruimte is voor lokaal maatwerk. De afspraken geven ook richting aan het behouden van ruimtelijke kwaliteit bij het inpassen van windturbines en zonnevelden.

Ook vanuit de sporen Warmte, Bestuurlijke besluitvorming en Participatie zijn 'afspraken voor de toekomst' gemaakt. Daarmee wordt het RES 1.0 bod en de weg daar naartoe geborgd. Ze vormen een aanvulling op de Startnotitie. De afspraken zijn nu nog geen onderdeel van het beleid van de gemeenten, waterschappen en provincie. In de periode tussen de RES 1.0 (2021) en de vaststelling van RES 2.0 (2023) zullen we de afspraken toepassen in de praktijk en waar nodig bijstellen of uitbreiden.

Hieronder staan de totaal 28 afspraken die zijn gemaakt. Waar relevant, is steeds een verwijzing gemaakt naar de inhoudelijke hoofdstukken voor meer informatie over de context en achtergrond. Bij de vaststelling van de RES 1.0 leggen betrokken RES-partners aan de voorkant deze afspraken voor de toekomst vast.

2.7.1 Samenwerkingsafspraken

1. De RES is en blijft gebaseerd op lokale regie in een regionaal proces van samenwerking.

2. Binnen de regio werken we intensief, interbestuurlijk samen. Om in regie te blijven, houden betrokken partijen actief vinger aan de pols via het structurele 'goede gesprek' en monitoring van de ontwikkelingen binnen de regio middels het **Ninox-systeem**. Indien nodig worden tussentijds nieuwe (bestuurlijke) afspraken gemaakt.

3. We werken met elkaar aan succesvol RES-partnerschap waarbij we rekening houden met elkaars belangen én het gezamenlijke belang van een succesvolle energie- en warmtetransitie.

4. Ook bij navolgende fasen in de besluitvorming maken we bestuurlijke procesafspraken. Voor het geval overheden het niet met elkaar eens kunnen worden, grijpen we terug op de vastgelegde samenwerkingsafspraken uit de Startnotitie.

5. We spreken elkaar aan op ieders bijdrage aan de uitvoering van de RES, waarin gezocht wordt naar een weging tussen lasten en lusten die recht doet aan de kwaliteiten van de gehele regio.

2.7.2 Afspraken over solidariteit tussen gemeenten onderling

6. De afspraken over solidariteit tussen gemeenten onderling en de verdere uitwerking hiervan worden, samen met de uitvoering van RES 1.0, overgedragen aan de (nieuwe) regionale samenwerking binnen de Groene Metropoolregio.

Deze afspraak staat ook in paragraaf 5.1.5 (Solidariteit onderling).

2.7.3 Afspraken doorwerking omgevingsinstrumentarium en MER

7. In het ontwikkeltraject RES 2.0 worden nadere afspraken gemaakt over borging van de RES. In een lokaal omgevingsplan of een regionale borging in de provinciale omgevingsverordening stellen we gezamenlijk een plan op om de MER-aspecten nader in beeld te krijgen.

8 De vastgestelde RES 1.0 vormt voor *alle* bestuurlijke partijen een van de uitgangspunten voor de nader uit te werken omgevingsvisies, de warmtevisies /TVW en de wijk- en omgevingsplannen. De energietransitie is complex en we moeten tempo (blijven) maken. Daarom accepteren we dat, doordat projecten en initiatieven soms vóórlopen op deze plannen of anders dan beoogd verlopen, gemeenten in de praktijk onderling verschillen in aanpak en tempo. Lees verder

Deze afspraken staan ook in paragraaf 5.1.5 (Doorwerking in omgevingsbeleid en vergunningen/MER).

2.7.4 Afspraken voor een optimaal warmtesysteem

9 Vanuit regionaal perspectief maakt het verschil welke bron wordt gebruikt op welke plek; we willen voorkomen dat een bron al door de ene gemeente is ingezet terwijl hij voor een andere gemeente van vitaal belang zou zijn geweest. In het belang van ons RES-partnerschap bepalen we gezamenlijk waar welke bovenlokale bron uiteindelijk wordt ingezet.

10 Binnen de relevante warmteclusters waar dit verdelingsvraagstuk aan de orde is, richten we een structureel overleg in om daarover in gesprek te zijn en te blijven.

11 Gemeenten zetten daarbij verschillende instrumenten in die binnen de kaders van de Warmtewet, de Omgevingswet en andere beleidsruimten passen om de bovenlokale warmte afspraken te borgen.

12 Als regio doen we een gezamenlijke oproep aan het Rijk om partijen in stelling te brengen om de benodigde regie te voeren op de warmtetransitie. Dat kan door te zorgen voor beter aansluitende wet- en regelgeving voor het uitrollen van warmtenetten, hogere en structurele financiële ondersteuning voor alternatieve warmtevarianten (waaronder warmtenetten) via subsidies of Rijksbijdragen en een structurele Rijksbijdrage voor het ambtenarenapparaat om de warmtetransitie ook daadwerkelijk in goede banen te leiden, te begeleiden en uit te voeren.

De afspraken voor een optimaal warmtesysteem staan ook in paragraaf 4.2.7.

2.7.5 Ruimtelijke afspraken

Invulling geven aan de RES is balanceren tussen enerzijds behouden van de gemeentelijke autonomie versus optimaal afstemmen en samen optrekken op regio niveau. Voor dat laatste hebben we gezamenlijk onderstaande afspraken gemaakt om de kracht van het landschap op regionaal niveau te behouden. Gemeenten zullen komende jaren doorgaan met het verder brengen van projecten die op dit moment nog verkeren in de ideefase, dan wel werken aan het opstarten van nieuwe initiatieven. Soms ook buiten de zoekgebieden of de 'verkenningsgebieden extra windturbines'. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat er altijd eerst overleg plaatsvindt aan de regionale tafel. Dit is het bestuurlijk overleg van de opgave-Circulaire Regio onder de Groene Metropoolregio. De exacte werkwijze wordt bij de start van de RES 2.0 verder uitgewerkt, waarbij twee uitgangspunten essentieel zijn:

1. 'Lokale autonomie waar dat kan en benutten van de kracht van de regio waar dat moet';
2. Zo min mogelijk frustratie van lopende processen. Dit houdt bijvoorbeeld in dat de regie blijft bij de partijen die initiatieven inbrengen. Maar ook dat het proces zo ingericht wordt dat een voortvarende aanpak geborgd blijft.

Op deze manier is er altijd ruimte voor lokale initiatieven en maatwerk en blijft de kracht van de gezamenlijke afspraken overeind. Het doel is om het onderlinge gesprek en het samen vinden van ruimte voor initiatieven laagdrempelig te houden.
De ruimtelijke afspraken zijn alleen van toepassing op grootschalige initiatieven, niet op kleinschalige initiatieven. Met kleinschalige initiatieven bedoelen we:

- Kleine individuele windturbines die kleiner zijn dan of gelijk aan 26 meter ashoogte;
- Kleine zon-initiatieven die een vermogen hebben die kleiner is dan of gelijk aan 2 megawatt (en daarmee op het lokale spanningsniveau past).

De ruimtelijke afspraken zijn:

13 Inspanningsverplichting
Voor het bod RES 1.0 spreken we een inspanningsverplichting af ten aanzien van de opbrengst van grootschalige windturbines, zonnevelden en grootschalig zon op dak die we in de RES 2.0 nader uitwerken op lokaal niveau. Deze verplichting betekent dat alle RES-partners zich gezamenlijk inspannen om het bod RES 1.0 te realiseren, dus niet alleen de gemeenten waarbinnen zoekgebieden vallen. Het betekent ook dat de gemeenten actief de verkenning starten – zo ver dat nog niet is gebeurd – en op zoek gaan naar mogelijkheden om zon- en windprojecten te ontwikkelen.

14 Ontwikkelingen buiten het bod
Voor de periode tot besluitvorming van de RES 2.0 zijn er zonder overleg aan de regionale tafel enkel grootschalige ontwikkelingen van zonnevelden en windturbines of combinaties zon-wind mogelijk:
- Binnen de regionale zoekgebieden;
- Binnen de huidige projecten pijplijn die hoort bij de RES 1.0 vanaf sub-fase 'Beleidscheck' tot en met 'Realisatie';
- Binnen de 'verkenningsgebieden extra windturbines'.

15 Groepering windturbines
Om visuele ruimtelijke versnippering ('confetti') door windturbines te voorkomen is groepering van windturbines nodig. Hiermee houden we andere gebieden vrij van windturbines en borgen we regionale ruimtelijke samenhang. Op basis van een ontworpen totaalcluster is gefaseerde uitvoering wel mogelijk. Voor het plaatsen van windturbines is daarom de afspraak dat grote windturbines:
- Niet solitair maar gegroepeerd worden geplaatst;
- De groepering in een lijnopstelling of in een clusteropstelling wordt uitgevoerd;
- De onderlinge afstand van deze opstelling zodanig is dat beeldinterferentie zoveel mogelijk wordt voorkomen (= ontwerponderzoek bij uitwerking zoekgebieden en toets bij projecten buiten de zoekgebieden);
- De inpassing van windlocaties in samenhang met de ontwikkeling in aangrenzende andere RES'en wordt beoordeeld.

16 Koppeling ruimtelijke kwaliteit
Combineer ontwikkeling van windturbines en zonnevelden altijd met de ruimtelijke kwaliteit en samenhang van het totale gebied. Houd rekening met het gebruik van de ruimte door lokale partijen, stakeholders en inwoners. We streven naar een integrale aanpak op drie niveaus:
- Koppeling met regionale opgaven;
- Koppeling met andere opgaven in de gebiedsprocessen, waarin de afweging wordt meegenomen van te maken investeringen in gebiedscompensaties en gebiedsversterkingen;
- Benutten van koppelkansen bij de lokale inpassing.

17 Voorkeursvolgorde zon
Grootschalige zonnevelden moeten mede worden beoordeeld op:
- De mate van aantasting van karakteristieke kenmerken van het landschap;
- De samenhang met andere functies in het gebied, (zoals landbouw, biodiversiteit, cultuurhistorie);
- De landschappelijke samenhang;
- Dubbel ruimtegebruik.

Hiervoor zetten we op regionale schaal in op een voorkeursvolgorde voor zonnevelden waarin zon op dak worden opgenomen. De regionale zoekgebieden van de RES 1.0 maken onderdeel uit van deze voorkeursvolgorde. Deze voorkeursvolgorde werken we in het traject naar RES 2.0 verder uit. Het betekent niet dat eerst alleen de daken benut worden. Er is inzet op alle vlakken tegelijkertijd nodig. Maar de afweging van de gronden die we daarvoor inzetten is cruciaal.

18 Combineer wind/zon
Combineer windturbines zoveel mogelijk met zonnevelden en vice versa. Dit zorgt voor lagere maatschappelijke kosten voor de elektriciteitsinfrastructuur. We streven naar een regionale en waar mogelijk lokale verhouding wind/zon van 50/50. Daarbij kijken we binnen de zoekgebieden en gebiedsprocessen naar lokale en optimale haalbaarheid en de optelling per onderstation.

De Ruimtelijke afspraken staan ook in paragraaf 4.1.2.

2.7.6 Participatieafspraken

19 Bij de RES 1.0 is helder wie waarvoor en wanneer aan zet is voor de participatie over de energietransitie in Regio Arnhem Nijmegen. We zorgen voor een transparant speelveld. Stakeholders en inwoners weten zo wanneer en binnen welke kaders ze mee kunnen praten.

20 We borgen met de participatiestrategie dat de energietransitie in Regio Arnhem Nijmegen zoveel mogelijk ten goede komt aan de inwoners van de regio. We streven naar minimaal 50% eigendom en zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. We houden ook zoveel mogelijk rekening met gezondheidsaspecten, wegen milieu-effecten zorgvuldig af en zorgen dat natuurwaarden zoveel mogelijk behouden blijven.

21 We delen en faciliteren informatie in relatie tot de energietransitie zo zorgvuldig mogelijk met stakeholders, ambtenaren, volksvertegenwoordigers en inwoners, zoals over de effecten op de gezondheid van geluid van windturbines, financiële voordelen voor inwoners, en behoud van biodiversiteit.

22 Om gemeenten te ondersteunen voeren we (bovenlokale) duo-gesprekken over het verder uitwerken van gebiedsgerichte participatie en lokaal eigendom. Hierin denken we ook samen na over hoe de participatie voor jongeren ingericht kan worden.

23 We organiseren bijeenkomsten voor ambtenaren en volksvertegenwoordigers om kennis te blijven delen. We delen goede voorbeelden in onze regio.

24 We zorgen ervoor dat iedereen in de regio (financieel en/of maatschappelijk) voordeel kan halen uit de plannen. Dat doen we bijvoorbeeld door gemeenten te helpen met het opzetten van maatschappelijke tenders.

25 Voor het einde van 2021 hebben alle gemeenten een Transitievisie Warmte opgesteld. We onderzoeken de participatieaanpakken in deze visies en adviseren bestuurders over participatie in het warmtespoor.

26 Jongeren worden op lokaal en regionaal niveau betrokken bij het meedenken en uitvoeren van plannen.

27 We gaan de rol van de ‘participatietafel’ nog scherper invullen. Die kan dan nog meer in de rol groeien zoals in de doelstelling is omschreven.

28 Op weg naar de RES 2.0 streven we ernaar om het betrekken van raadsleden ook op regionaal niveau te organiseren.

De participatie-afspraken staan ook in paragraaf 5.2.8.

3. **INTEGRALE AANPAK**

3. INTEGRALE AANPAK

3.1 De leefomgeving verbindt ons

De RES gaat primair over grootschalige elektriciteitsopwekking en regionale warmteverdeling. Die hebben altijd gevolgen voor de leefomgeving. Windturbines en zonnevelden zijn grote installaties die een plek moeten krijgen in ruimte waar mensen aan het werk zijn, waar recreanten genieten van de omgeving, inwoners een boswandeling maken en van hun nachtrust willen genieten. Bij het opstellen van deze RES hebben we als vertrekpunt dat we trots zijn op de omgeving waar we in onze regio in werken, wonen, recreëren. Daarom is de ambitie rond duurzame energieopwekking afgesproken op regionaal niveau. Deze heeft als doel om te zorgen voor een goede mix van alle belangen en ook de leefbaarheid van de leefomgeving voor onze inwoners te borgen. Deze integrale benadering staat aan de basis van deze RES.

Bij de start van het proces is aan alle stakeholders, ambtenaren en bestuurders dezelfde 'integrale bril' aangeboden om naar de energietransitie te kijken. Met deze bril op durven we buiten onze eigen sectoren en belangen te kijken. We kijken naar kansen die de RES biedt om klimaatadaptief te worden, de natuur en biodiversiteit te versterken, cultuurhistorie te bewaren, recreatie te faciliteren, ruimte te geven voor verstedelijking, bij te dragen aan opgaven voor mobiliteit enzovoorts. Daarbij zien we in dat het een afweging is tussen verschillende belangen. Dat vraagt om maatwerk en keuzes ten aanzien van het veranderende landschap.

Deze integrale bril of blik is toepasbaar op drie verschillende schaalniveaus:

1. Op regionale schaal, waar het gaat over de afweging om de zoekgebieden te bepalen, te midden van alle andere regionale opgaven;
2. Op gebiedsniveau, waar integrale ontwikkeling een plek krijgt in de gebiedsprocessen die zullen volgen na RES 1.0, soms aangedreven door energietransitie, soms door andere opgaven;
3. Op locatieniveau, waar het gaat om lokale inpassing en koppelkansen met de directe omgeving.

De integrale bril is nieuw voor de RES, net als voor de nieuwe werkwijze die is ingezet in de Groene Metropoolregio waar de RES onderdeel van is.

Meekoppelen: frambozen groeien goed onder zonnepanelen

3.2 Samenwerking op verschillende schaalniveaus

De RES, maar ook andere opgaven zoals aanleg van het Natuurnetwerk Nederland en het spoor- en snelwegennetwerk of de woningbouwopgave leggen claims op de ruimte. Die moeten op elkaar worden afgestemd en daar zullen keuzes uit voortvloeien. Dit kunnen wij als regio niet alleen.

Daarom is in het ontwikkeltraject van RES 1.0 gewerkt aan samenwerking rond de andere grote opgaven die er zijn, zowel binnen de regio als daarbuiten.

Binnen de regio is een start gemaakt in de samenwerking met de Verstedelijkingsstrategie en de mobiliteitsagenda van de Groene Metropoolregio. Ook zijn we vanuit de RES betrokken geweest bij de totstandkoming van de agenda van de Groene Metropoolregio. De RES is ingebed in de opgave 'De Circulaire Regio'.

> Bij het zoeken naar geschikte locaties voor zonnevelden vragen we te zoeken naar een combinatie van dubbel ruimtegebruik. Bijvoorbeeld dichtbij natuurgebieden, waar agrarische gronden door diverse beperkingen minder rendabel zijn. Met landschappelijk goed ingepaste zonnevelden creeër je er een buffer voor natuur, wateropvang en energie-opwekking.
>
> **Natuur en Milieu Gelderland**

Visie op RES 1.0 NMG

Buiten de regio was er samenwerking met de buur-RES'en. Dit liep deels via de GEA-experttafel waarbij afstemming was over het gevolgde proces en de planning, over overkoepelende zaken zoals de verkenning op de participatievereisten en de wijze van inbedding van de RES in het omgevingsinstrumentarium. Het ging ook over inhoudelijke zaken zoals het onderzoek 'Wind op en rond Veluwe' en over de ontwikkeling van zoeklocaties op de grensgebieden van de RES-regio's. Ook was er afstemming met provincie en waterschappen (integreren van de RES in de regio-opgaven van het waterschap).

Op nationaal niveau was er samenwerking met rijkspartijen zoals het Nationaal Programma RES (NPRES) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), met het Rijksvastgoedbedrijf, en met Defensie, Prorail en Rijkswaterstaat in het kader van het OER-programma (Opwek Energie op Rijksgronden). De A15 energiecorridor wordt in samenwerking met RES-regio Rivierenland gezien als kansrijk en is opgenomen in het OER programma. Tevens werd er in het RES 1.0-traject gestart met een eerste kennismaking met de Euregio/Duitsland om mogelijke samenwerkingsvlakken te verkennen. Nederland en Duitsland (de regio Noordrijn-Westfalen) gaan heel verschillend met de energietransitie om. De meeste raakvlakken liggen op het vlak van innovatie. Er komt een vervolggesprek aan met de gemeenten Kranenburg, Kleve en Emmerich om de eventuele samenwerking verder te verkennen. Uiteraard worden de aan de grens liggende gemeenten Zevenaar en Berg en Dal hierin betrokken.

Bij de ARN Afvalverwerkingscentrale, Weurt

MEEKOPPELKANSEN

Vaak zijn plannen voor zonnevelden en windmolens prima te koppelen aan andere plannen. Dat maakt ze bijvoorbeeld:

- **nog duurzamer**
- **aanvaardbaarder vooromwonenden**
- **rendabeler**

Waar liggen die meekoppelkansen?

Meer Meekoppelkansen

ZON & NATUUR EN LANDSCHAP

- **kruidenrijk grasland onder panelen**
- **combi panelen met ecologische verbinding**
- **Landschapselementen als omranding**

VOORBEELD
Onderzoek naar biodiversiteit in Zonnepark Moerdijk

ZON & PARKEREN

- **zonnepanelen op carports**
- **auto's koel, droog en sneeuwvrij**

VOORBEELD
Carport Liander, Duiven:
overdekte parkeerplaats

ZON & RECREATIE EN DUCATIE

- **ruimte voor recreatieve routes**
- **park, speeltuin, educatie, uitkijktoren**
- **opladen auto en e-bike**

VOORBEELD
Solar Park de Kwekerij, samen
met de omwonenden in Bronckhorst

WIND & OPBRENGST VOOR INWONERS

- **inwoners kunnen aandelen kopen**
- **percentage inkomsten gaat naar omgevingsfonds**

VOORBEELD
566 inwoners zijn mede-eigenaar geworden
van Windpark Koningspleij in Arnhem

CABLE POOLING ZON & WIND

- **95% van de tijd is er OF opbrengst uit zon OF opbrengst uit wind**
- **opgewekte elektriciteit op zon en wind kan dus via dezelfde kabel vervoerd worden**

VOORBEELD
Onder windpark Nijmegen komen 17.000 zonnepanelen
van zonnepark De Grift

WIND & LANDSCHAPSVERSTERKING

- **maak een omgevingsplan met een plan om het landschap te versterken**
- **vanuit dat plan locaties bepalen voor windmolens**
- **opbrengst uit windmolens financiert de landschapsversterking**

ZON & ZACHTFRUIT

- **panelen in plaats van foliedaken voor kleinfruit**

VOORBEELD
Frambozenteelt onder halfdoorlatende
zonnepanelen in Babberich

3.3 Integraliteit in ons proces

De afgelopen twee jaar liep een proces met inwoners, stakeholders, ambtenaren en bestuurders binnen de regio. Dat bestond uit drie fasen:

1. van de Startnotitie tot het voorlopig concept bod
2. van het voorlopig concept bod tot het concept bod
3. van het concept bod tot de RES 1.0.

Onderstaande afbeeldingen geven weer wat de belangrijkste activiteiten en nieuwe inzichten uit dit proces waren. Ook laten ze de besluitmomenten zien. Vaak waren dat bestuurlijke- en stakeholderintermezzo's, na een nieuwe totaaldoorrekening van het bod. Een gedetailleerde beschrijving van de ontwerpstappen uit de eerste fase van de RES staat in het voorlopig concept bod.

Voorlopig concept bod

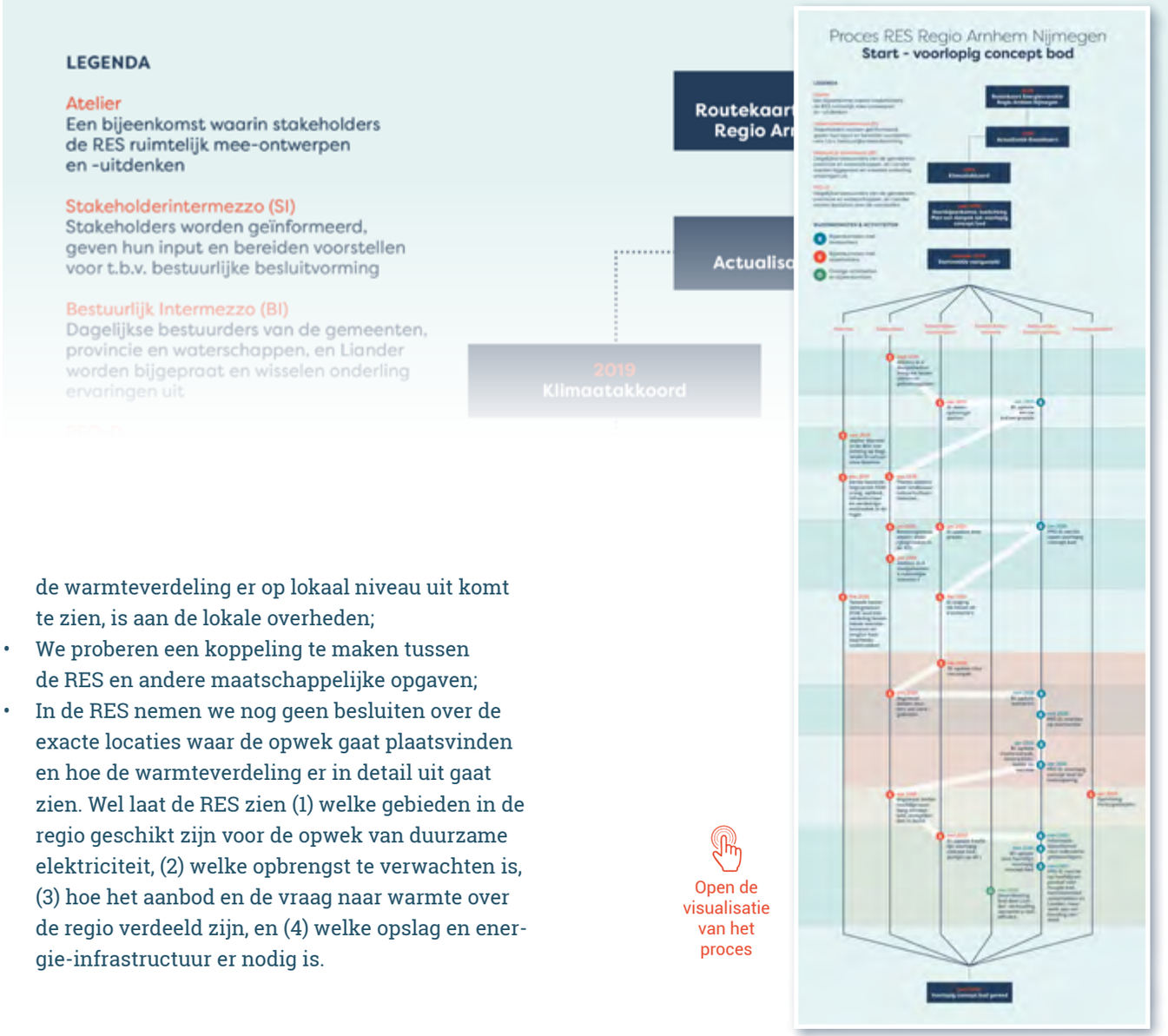

Open de visualisatie van het proces

3.3.1 Uitgangspunten Startnotitie

Het eerste belangrijke ijkmoment is de unanieme vaststelling van de Startnotitie in de periode december 2019/januari 2020. Deze notitie legde de volgende uitgangspunten voor de RES vast:

- We streven naar 55% CO_2-reductie in 2030 en 95% CO_2-reductie in 2050 (als afgesproken in de Routekaart Energietransitie van Regio Arnhem Nijmegen, het GEA en in het Klimaatakkoord);
- We gaan voor een maximale inzet van duurzame bronnen voor elektriciteit en warmte;
- We stellen een RES op die past bij de regio, namelijk Van, voor en door de regio. Dat betekent dat de RES zich op het regionaal niveau richt. Hoe het opwekken van elektriciteit en de warmteverdeling er op lokaal niveau uit komt te zien, is aan de lokale overheden;
- We proberen een koppeling te maken tussen de RES en andere maatschappelijke opgaven;
- In de RES nemen we nog geen besluiten over de exacte locaties waar de opwek gaat plaatsvinden en hoe de warmteverdeling er in detail uit gaat zien. Wel laat de RES zien (1) welke gebieden in de regio geschikt zijn voor de opwek van duurzame elektriciteit, (2) welke opbrengst te verwachten is, (3) hoe het aanbod en de vraag naar warmte over de regio verdeeld zijn, en (4) welke opslag en energie-infrastructuur er nodig is.

3.3.2 De reis naar het (voorlopig) concept bod

In de periode naar het (voorlopig) concept bod was het huidige lokaal beleid leidend. Dat leverde een beeld op van alle mogelijkheden voor grootschalige opwek in de regio.

Op 1 juli 2020 is het concept bod bij PBL en NPRES ingediend voor de kwalitatieve toetsing, op 1 oktober 2020 voor de kwantitatieve toetsing.

De besturen van de betrokken overheidspartijen waren positief over het concept bod en stelden het unaniem vast. Ook PBL en NPRES waren overwegend positief.

Als pluspunten werden genoemd:

1. De hoogte van het bod (1,68 TWh) dat goed past bij de omvang van de regio;
2. Het ruime aantal betrokken stakeholders en de participatietafel die meeschreef;
3. De betrokkenheid van Liander in zowel werkorganisatie als op bestuurlijk niveau.

Een zorgpunt was er ook: de scheve verhouding wind/zon. Wanneer er vooral voor zonnevelden wordt gekozen en weinig voor windturbines leidt dat tot hogere kosten aan het netwerk.

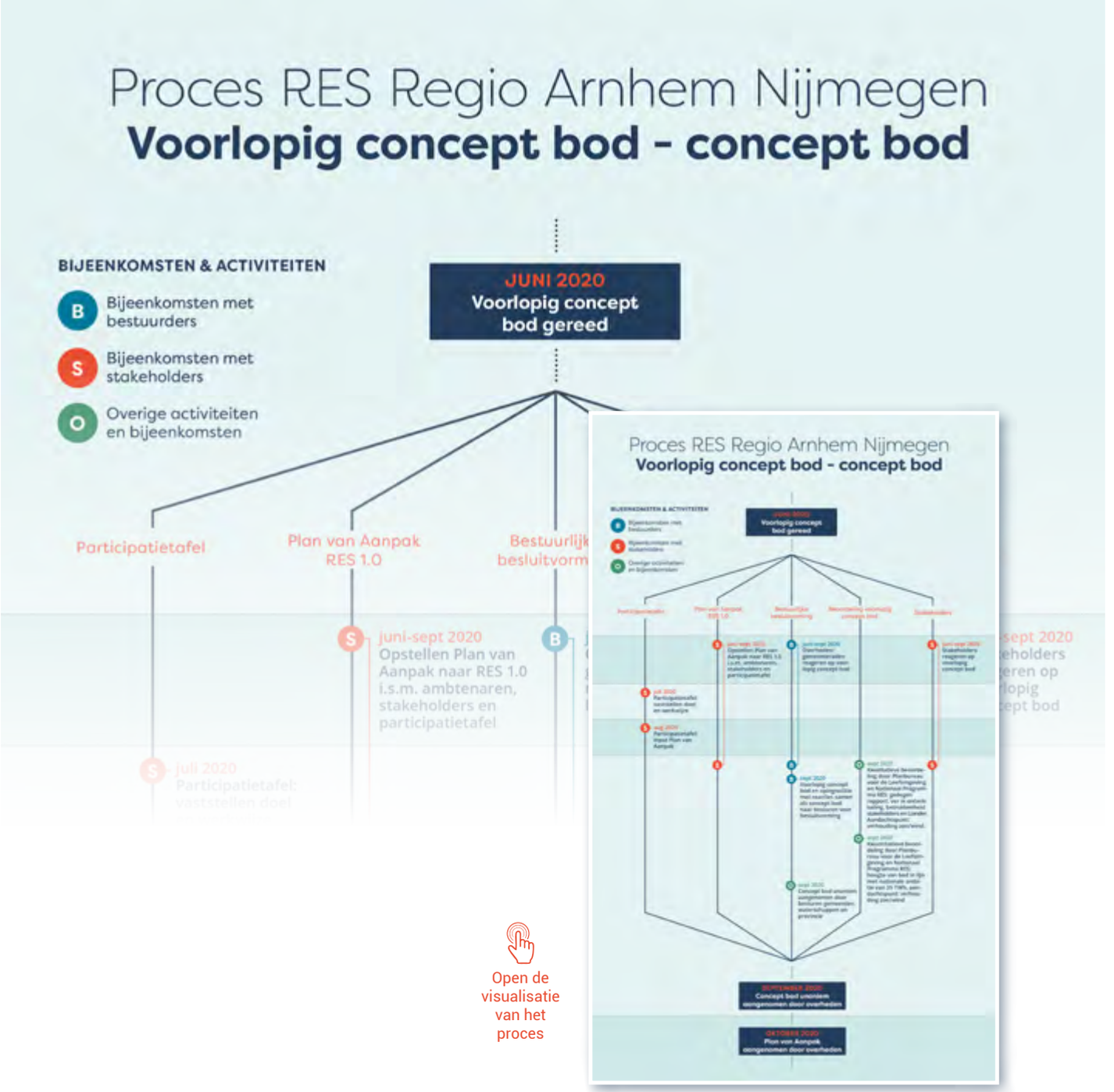

3.3.3 De reis naar RES 1.0

Het zorgpunt uit het concept bod over de scheve verhouding wind/zon werd in het najaar en de winter van 2020 door gemeenten opgepakt. Lokaal werden de kansen onderzocht om de verhouding meer richting de gewenste 50/50 procent te brengen. Ook bekeken zij welke projecten, die in het concept bod nog benoemd waren als project in de ideefase, in RES 1.0 als concreet initiatief konden worden benoemd. Op die manier werd het bod realistischer. In het najaar van 2020 is ook gestart met ambtelijke duo-gesprekken voor afstemming tussen de gemeenten en de RES-werkorganisatie. Dit vond plaats op basis van een database met relevante gegevens (Ninox).

In december is alle informatie opgehaald bij de gemeenten en is de informatie over kansrijke projecten doorgerekend door Liander. Daaruit bleek dat het bod lager was geworden dan in het concept bod (+/- 1,30 TWh). Tevens bleek dat er hogere maatschappelijke kosten per TWh mee gemoeid waren en de wind/zon verhouding 3%-97% was geworden. Daarbij kwam het perspectief vanuit de provincie dat zij graag gezamenlijk in de regio ruimtelijke afspraken wilden opstellen. Die zijn nodig om de zoeklocaties uit de RES meer richtinggevend te laten zijn voor de uitvoering van de RES, en om provinciale inpassingsplannen (PIP) in de toekomst te voorkomen.

Deelnemers aan het Bestuurlijk intermezzo op 15 december 2020 concludeerden om opnieuw naar de feitelijke fysieke kansen voor windenergie te kijken. Afgesproken werd dat de kansen dit keer ook buiten het huidige gemeentelijk beleid gezocht gingen worden. Tot nog toe was het gemeentelijk beleid leidend geweest voor de locaties van de zoekgebieden. Een verkenning werd gestart in cluster-ateliers en er zijn ruimtelijke afspraken opgesteld. De clusteraanpak houdt in dat we tijdelijk inzoomden op twee bovengemeentelijke clusters. Daardoor kon goed rekening worden gehouden met de landschappelijke verschillen in de regio. De clusters waren:

- Cluster 1: Wijchen, Druten, Beuningen, Heumen.
- Cluster 2: Duiven, Westervoort, Zevenaar, Rheden en Doesburg.

Deze clusters zijn gekozen doordat alle relevante aspecten van de ruimtelijke afweging hierin aanwezig waren. Het doel was om de bevindingen uit de clusters voor de hele regio toe te passen. Binnen deze clusters was het doel om de regio met een aangescherpte ruimtelijke analyse te helpen, zodat zij samen tot afspraken konden komen om de regionale zoekgebieden te realiseren. Daarbij werd gestreefd naar een optimale ruimtelijke kwaliteit en optimale maatschappelijke kosten. In deze maatschappelijke kosten zit ook de wind-zonverhouding verwerkt. Het resultaat van deze verkenning is terug te zien in de opgestelde zoeklocaties en ruimtelijke afspraken in deze RES 1.0.

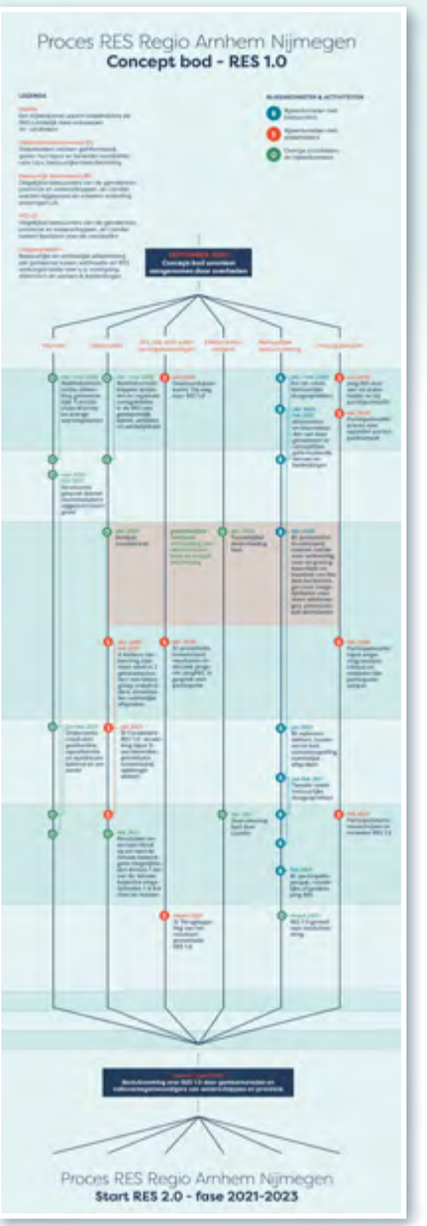

Open de visualisatie van het proces

3.4 Toekomstperspectief samenwerking en integraal werken

De RES 1.0 en de uitvoering daarvan in de RES 2.0 moeten worden geborgd in de regionale samenwerking. De 18 gemeenten in Regio Arnhem Nijmegen (waarvan er 16 in de RES samenwerken) zijn per 1 januari 2021 een nieuwe samenwerking gestart in de Groene Metropoolregio. De regio heeft vijf opgaven geformuleerd om in regionaal verband op de langere termijn aan te werken. Eén van deze opgaven is *De Circulaire Regio*; de RES maakt hier deel van uit. RES 1.0 en de uitvoering daarvan richting RES 2.0 zijn daarmee geborgd in de regionale afspraken en komen in dit samenwerkingsverband verder tot uitvoering.

De RES legt een ruimtelijke claim. Daarom is het relevant verbinding te leggen met speerpunten die ook een ruimtelijke claim kennen, zoals de verstedelijkingsopgave. Deze verbinding, zoals gezamenlijke gebiedsverkenningen, is inmiddels gelegd en biedt een basis om op voort te bouwen naar de RES 2.0, ongeacht in welke regio-opgave een speerpunt is belegd. Ook wordt binnen de Groene Metropoolregio de komende maanden gewerkt aan het optimaliseren van de organisatie van deze verbinding. Een goede borging garandeert continuïteit. Dat is van belang voor de uitvoering van de RES en het realiseren van een duurzame regio. Voor de organisatorische aansluiting op de Groene Metropoolregio staat in de periode maart-juli 2021 de overdracht van de RES-werkorganisatie naar de organisatie van de Groene Metropoolregio op de agenda.

Groene Metropool-regio

Naast het inbedden in de Groene Metropool is het belangrijk dat de aansluiting op de aanpalende processen en samenwerkingen met landelijke partners doorlopen. Denk aan partners als NPRES, Defensie, ProRail en Rijkswaterstaat. Dit geldt ook voor de samenwerking met de buur-RES-regio's en de RES-regio's rond de Veluwe, en met het Duitse Nordrhein-Westfalen.

groene metropoolregio arnhem nijmegen

Windmolens en AVR Afvalverwerkingscentrale, Duiven

4. ELEKTRICITEIT, WARMTE & NETWERK

4. ELEKTRICITEIT, WARMTE & NETWERK

4.1 Elektriciteit

4.1.1 Hoe zit het bod in elkaar?

De afbeelding hiernaast toont de samenstelling van het bod, in totaal 1,62 TWh. We zetten stevig in op grootschalig zon op dak (0,49 TWh). Dat is ons fundament. Maar omdat we met alleen zon op dak onze ambitie niet kunnen halen, is meer nodig. Het tweede blok betreft de regionale zoekgebieden met daarin projecten die al in ontwikkeling zijn en extra ambitie (0,93 TWh). Het derde deel bestaat uit projecten buiten de regionale zoekgebieden (0,20 TWh), dit zijn vooral projecten die al zijn opgestart voor aanvang van de RES. 0,12 TWh van de 1,62 TWh is al gerealiseerd.

Uitsplitsing bod in fasen en bron

35 TWh nationaal ≈ 0,6 tot 1,5 TWh in Regio Arnhem Nijmegen

Het Klimaatakkoord heeft als ambitie om in Nederland 35 TWh duurzaam op te wekken. Er zijn verschillende manieren om te kijken welk deel hiervan in onze regio opgewekt zou moeten worden. Het is bijvoorbeeld te berekenen op basis van het aantal inwoners, de oppervlakte, de energievraag of de CO_2-uitstoot. Vandaar dat er een bandbreedte is: 0,6 tot 1,5 TWh. Met dit bod zetten we een eerste stap op weg naar de 3,5 TWh die nodig is voor de Gelderse doelstelling van 55% CO_2-reductie in 2030.

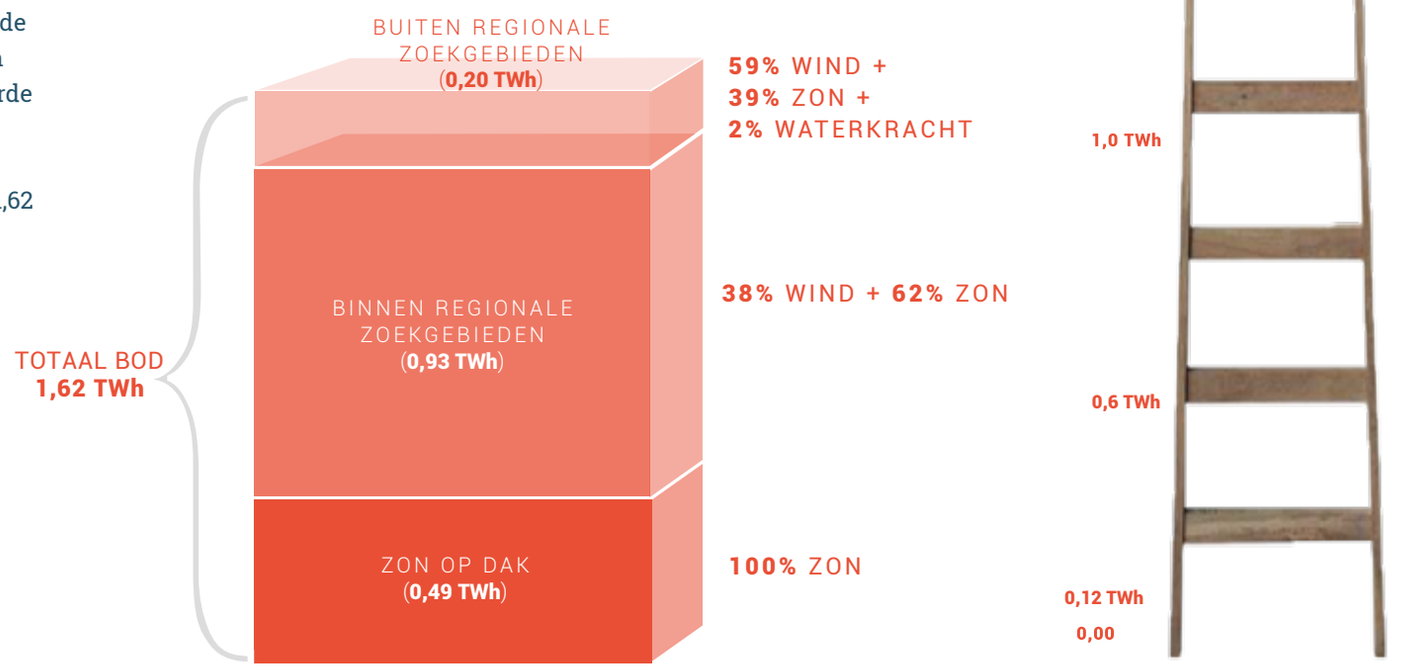

REGIONALE ZOEKGEBIEDEN

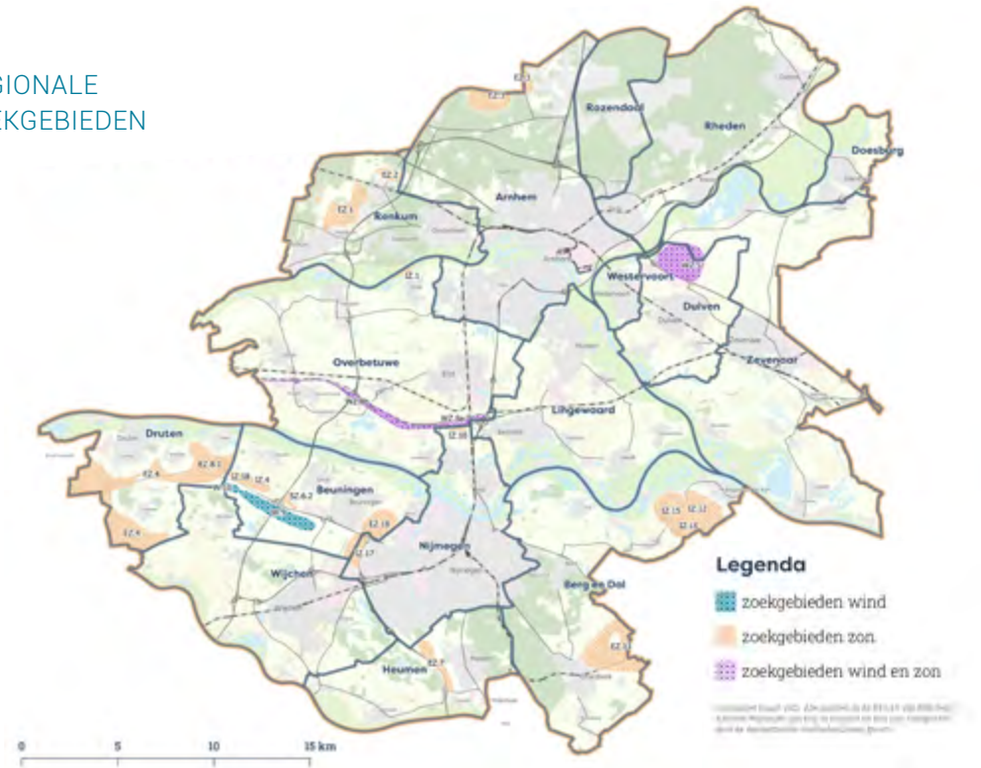

Interactieve kaart zoekgebieden en projecten

WAT IS EEN ZOEKGEBIED?

In de RES wordt veel gesproken over zoekgebieden voor zon en wind. Een zoekgebied is een bepaald gebied waar windturbines of zonnevelden **zouden kunnen** komen. Dit wil dus niet zeggen dat zomaar overal in het zoekgebied turbines of zonnevelden geplaatst gaan worden. Of er een project komt op een bepaalde plek, hangt er onder andere van af of er een initiatief is, of de wetgeving het toelaat, wat het draagvlak is en of er een goede aansluiting op het elektriciteitsnetwerk te maken is.

Voor alle zoekgebieden (op de kaart hierboven) is een ambitie opgenomen. De bestaande initiatieven en projecten in de gebieden vullen deze ambitie al deels in. Wat overblijft is de resterende opgave. In de kaart rechtsonder zijn de gerealiseerde en vergunde projecten opgenomen. Ga - via het icoon met het handje - naar de online omgeving om in te zoomen.

De regionale zoekgebieden komen natuurlijk niet vol te liggen met windturbines en/of zonnevelden. Bij elk gebied is een aanname gedaan van het deel wat we denken te kunnen benutten.

Op hoeveel hectare zonneveld en windturbines komt de 1,62 TWh neer?

Uitgaande van windturbines van 5,6MW en panelen van 480 Wattpiek, en ermee rekening houdend dat een deel van de projecten wordt uitgevoerd met windturbines en panelen met lagere vermogens, komt het bod neer op 38 windturbines en 1065 hectare zonnepanelen.

GEREALISEERDE EN VERGUNDE WIND- EN ZONPROJECTEN

Grootschalig zon op dak

Het aandeel grootschalig zon op dak bedraagt 0,49 TWh in het bod. Dit zijn alle zonnedaken groter dan 15 kWp. De basis van dit getal is er een vernieuwde provinciale analyse vanuit Zonatlas met daarin de laatste beschikbare data. De nieuwe studie laat zien dat er in theorie aanzienlijk meer mogelijk lijkt dan gedacht. Tegelijkertijd blijken er in de praktijk veel obstakels te zijn om deze potentie te benutten. Denk aan te zwakke dakconstructies, te hoge meerkosten vanwege het verzwaren van de aansluiting op het elektriciteitsnet, verdeeld eigendom van gebouwen en teruglopende subsidieregelingen. Daarom gaan we ervan uit dat in 2030 25% van de nieuwe theoretische potentie benut is. Op dit moment is circa 7% van dit aandeel al gerealiseerd of in voorbereiding (bron RVO).

Waarom leggen we niet eerst alle daken vol?

Via het dashboard 'zon op dak' is de theoretische potentie van RES-niveau tot op buurtniveau beschikbaar. In het dashboard kun je ook zien wat er mogelijk is tot 15 kWp, hoewel deze kleinschalige zonnedaken niet meetellen in de RES.

Dashboard zon op dak

Initiatieven en projecten

In totaal zijn er 88 initiatieven en projecten die meetellen in de RES. Dit aantal is gebaseerd op de stand van zaken van januari 2021. Daarna is de doorrekening gestart en zijn wijzigingen in het bronbestand niet meer verwerkt. Een nieuwe update volgt in de RES 2.0.

Dashboard zon op dak

VERHOUDING WIND/ZON IN MW (VERMOGEN) IN **CONCEPT BOD**

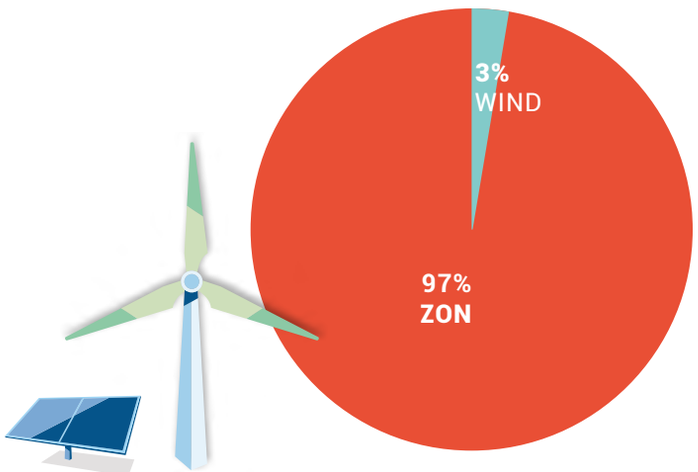

VERHOUDING WIND/ZON IN MW (VERMOGEN) IN **RES 1.0**

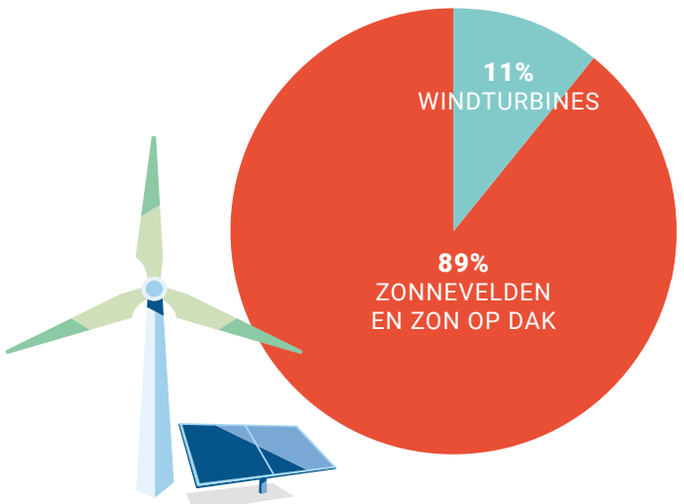

Verhouding wind/zon

De verhouding tussen de opbrengst uit wind en zon was in het concept bod erg uit balans. Het huidige bod laat een goede ontwikkeling zien, maar het is nog niet de gewenste 50%-50% verhouding.
Zie paragraaf **'Netwerk'** voor meer informatie.

VEELGESTELDE VRAGEN

- Hoeveel elektriciteit wekt één windturbine op? En wat is de opbrengst van een hectare zonneveld?
- Kunnen er nu overal windturbines komen in de zoekgebieden?
- Waarom leggen we niet eerst de daken vol met zonnepanelen?

> “In de RES van Regio Arnhem Nijmegen wordt ingezet op clustering van windturbines en het voorkomen van versnippering. Vanuit Staatsbosbeheer ondersteunen wij die insteek. Daarvoor is bovenregionale afstemming en regie nodig.”
>
> **Marjolein Kloek, Staatsbosbeheer**

VERKENNINGSGEBIEDEN WIND IN **RES 2.0**

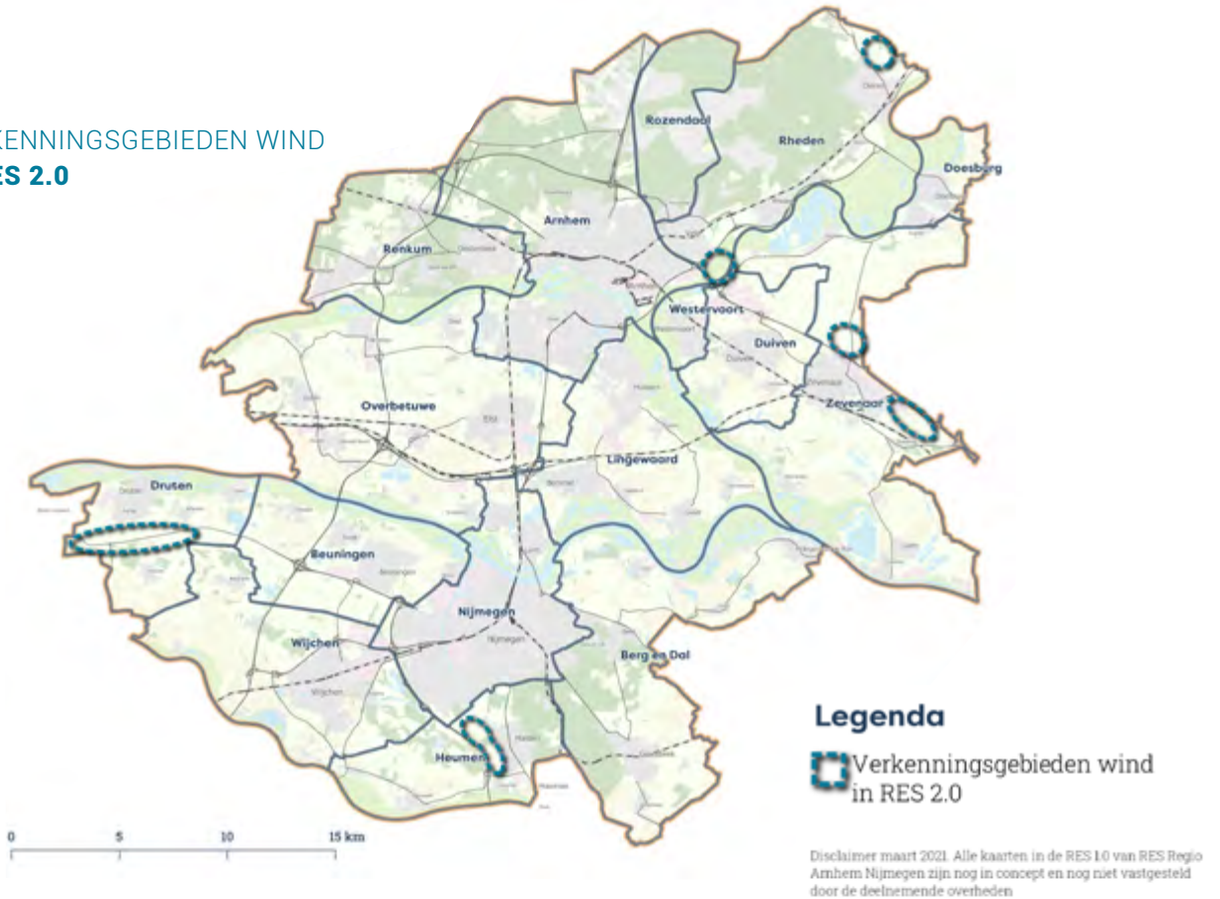

Extra verkenningsgebieden windturbines

Om de wind/zon-verhouding te verbeteren is een globale verkenning uitgevoerd naar kansrijke gebieden voor extra windturbines. Deze gebieden staan op de kaart rechtsboven weergegeven. Deze zijn geen onderdeel van het bod in deze RES 1.0 en worden nader onderzocht in het traject naar de RES 2.0. Ze zijn op dit moment nog onvoldoende uitgewerkt en nog niet lokaal met het bestuur, de gemeenteraad en de omgeving besproken. Deze gebieden hebben een technische potentie van 21 windturbines van 5,6 MW die gezamenlijk 0,40 TWh opleveren. De wind/zon-verhouding kan daarmee stijgen naar 18% wind en 82% zon uitgedrukt in vermogen (was 3% wind, 97% zon in concept bod). Voor deze gebieden geldt dat een combinatie met zonnevelden nader verkend kan worden. Dit kan ook leiden tot de conclusie dat alleen zonnevelden worden toegepast in deze gebieden.

4.1.2 Ruimtelijke afspraken

In de afgelopen maanden is een set richtinggevende ruimtelijke afspraken ontwikkeld. Daarmee kunnen we voorkomen dat windmolens en zonnevelden als confetti verspreid worden over het mooie, kostbare landschap in onze regio. De afspraken zijn ook bedoeld voor het behoud van natuur en het beperken van de overlast voor inwoners. Ten slotte helpen de afspraken om duidelijkheid te geven aan initiatiefnemers van nieuwe zon- en windprojecten. De afspraken zijn de uitkomst van een zorgvuldig traject met ambtenaren, bestuurders en een geselecteerde groep stakeholders.

Deze lijst met zes ruimtelijke afspraken is onderdeel van de RES 1.0. Ze worden verder uitgewerkt in de periode tot de vaststelling van de RES 2.0 in 2023. Ze worden in die periode ook onderdeel van beleid van alle overheden gemaakt. Er is een verdere ruimtelijke onderbouwing nodig van de gebieden buiten de huidige zoekgebieden, de zoekgebieden en 'verkenningsgebieden extra wind' voor alle Gelderse RES-regio's om deze afspraken uiteindelijk juridisch houvast te geven. Dit houvast is nodig om te voorkomen dat de provincie op gronden van goede ruimtelijke ordening vanuit de Elektriciteitswet gedwongen wordt om via een Provinciaal Inpassingsplan (PiP) windturbines alsnog mogelijk te maken buiten de huidige zoekgebieden en de 'verkenningsgebieden extra wind'.

We streven naar regionale samenhang met ruimtelijke kwaliteit waarbij zoveel mogelijk gekoppeld wordt aan gebiedsopgaven. Dit vraagt om regionale regie omdat het schaalniveau van een gemeente daarvoor te klein is.

Invulling geven aan de RES is balanceren tussen enerzijds behouden van de gemeentelijke autonomie versus optimaal afstemmen en samen optrekken op regio niveau. Voor dat laatste hebben we gezamenlijk onderstaande afspraken gemaakt om de kracht van het landschap op regionaal niveau te behouden. Gemeenten zullen komende jaren doorgaan met het verder brengen van projecten die op dit moment nog verkeren in de ideefase, dan wel werken aan het opstarten van nieuwe initiatieven. Soms ook buiten de zoekgebieden of de 'verkenningsgebieden extra windturbines'. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat er altijd eerst overleg plaatsvindt aan de regionale tafel. Dit is het bestuurlijk overleg van de Circulaire Regio onder de Groene Metropoolregio. De exacte werkwijze wordt bij de start van de RES 2.0 verder uitgewerkt, waarbij twee uitgangspunten essentieel zijn:

1. 'Lokale autonomie waar dat kan en benutten van de kracht van de regio waar dat moet';
2. Zo min mogelijk frustratie van lopende processen. Dit houdt bijvoorbeeld in dat de regie blijft bij de partijen die initiatieven inbrengen. Maar ook dat het proces zo ingericht wordt dat een voortvarende aanpak geborgd blijft.

Op deze manier is er altijd ruimte voor lokale initiatieven en maatwerk en blijft de kracht van de gezamenlijke afspraken overeind. Het doel is om het onderlinge gesprek en het samen vinden van ruimte voor initiatieven laagdrempelig te houden. De ruimtelijke afspraken zijn alleen van toepassing op grootschalige initiatieven, niet op kleinschalige initiatieven. Met kleinschalige initiatieven bedoelen we:

- Kleine individuele windturbines die kleiner zijn dan of gelijk aan 26 meter ashoogte;
- Kleine zon-initiatieven die een vermogen hebben die kleiner is dan of gelijk aan 2 megawatt (en daarmee op het lokale spanningsniveau past).

De ruimtelijke afspraken zijn:

13 Inspanningsverplichting

Voor het bod RES 1.0 spreken we een inspanningsverplichting af ten aanzien van de opbrengst van grootschalige windturbines, zonnevelden en grootschalig zon op dak die we in de RES 2.0 nader uitwerken op lokaal niveau. Deze verplichting betekent dat alle RES-partners zich gezamenlijk inspannen om het bod RES 1.0 te realiseren, dus niet alleen de gemeenten waarbinnen zoekgebieden vallen. Het betekent ook dat de gemeenten actief de verkenning starten – zo ver dat nog niet is gebeurd – en op zoek gaan naar mogelijkheden om zon- en windprojecten te ontwikkelen.

14 Ontwikkelingen buiten het bod

Voor de periode tot besluitvorming van de RES 2.0 zijn er zonder overleg aan de regionale tafel enkel grootschalige ontwikkelingen van zonnevelden en windturbines of combinaties zon-wind mogelijk:

- Binnen de regionale zoekgebieden;
- Binnen de huidige projecten pijplijn die hoort bij de RES 1.0 vanaf sub-fase 'Beleidscheck' tot en met 'Realisatie';
- Binnen de 'verkenningsgebieden extra windturbines'.

> "Ontzie de laatste natuurgebieden en waardevolle landschappen. In het overgrote deel van Nederland stelt de biodiversiteit technisch gesproken weinig voor. Er zijn dus voldoende alternatieven voorhanden om grootschalige energieopwekking niet ten koste te laten gaan van waardevolle natuur en/of landschap."
>
> **Jaap Dirkmaat, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap**

Visie op RES 1.0 VNC

15 Groepering windturbines

Om visuele ruimtelijke versnippering ('confetti') door windturbines te voorkomen is groepering van windturbines nodig. Hiermee houden we andere gebieden vrij van windturbines en borgen we regionale ruimtelijke samenhang. Op basis van een ontworpen totaalcluster is gefaseerde uitvoering wel mogelijk. Voor het plaatsen van windturbines is daarom de afspraak dat grote windturbines:

- Niet solitair maar gegroepeerd worden geplaatst;
- De groepering in een lijnopstelling of in een clusteropstelling wordt uitgevoerd;
- De onderlinge afstand van deze opstelling zodanig is dat beeldinterferentie zoveel mogelijk wordt voorkomen (= ontwerponderzoek bij uitwerking zoekgebieden en toets bij projecten buiten de zoekgebieden);
- De inpassing van windlocaties in samenhang met de ontwikkeling in aangrenzende andere RES'en wordt beoordeeld.

16 Koppeling ruimtelijke kwaliteit

Combineer ontwikkeling van windturbines en zonnevelden altijd met de ruimtelijke kwaliteit en samenhang van het totale gebied. Houd rekening met het gebruik van de ruimte door lokale partijen, stakeholders en inwoners. We streven naar een integrale aanpak op drie niveaus:

- Koppeling met regionale opgaven;
- Koppeling met andere opgaven in de gebiedsprocessen, waarin de afweging wordt meegenomen van te maken investeringen in gebiedscompensaties en gebiedsversterkingen;
- Benutten van koppelkansen bij de lokale inpassing.

17 Voorkeursvolgorde zon

Grootschalige zonnevelden moeten mede worden beoordeeld op:

- De mate van aantasting van karakteristieke kenmerken van het landschap;
- De samenhang met andere functies in het gebied, (zoals landbouw, biodiversiteit, cultuurhistorie);
- De landschappelijke samenhang;
- Dubbel ruimtegebruik.

Hiervoor zetten we op regionale schaal in op een voorkeursvolgorde voor zonnevelden waarin zon op dak worden opgenomen. De regionale zoekgebieden van de RES 1.0 maken onderdeel uit van deze voorkeursvolgorde. Deze voorkeursvolgorde werken we in het traject naar RES 2.0 verder uit. Het betekent niet dat eerst alleen de daken benut worden. Er is inzet op alle vlakken tegelijkertijd nodig. Maar de afweging van de gronden die we daarvoor inzetten is cruciaal.

18 Combineer wind/zon

Combineer windturbines zoveel mogelijk met zonnevelden en vice versa. Dit zorgt voor lagere maatschappelijke kosten voor de elektriciteitsinfrastructuur. We streven naar een regionale en waar mogelijk lokale verhouding wind/zon van 50/50. Daarbij kijken we binnen de zoekgebieden en gebiedsprocessen naar lokale en optimale haalbaarheid en de optelling per onderstation.

De volledige lijst met afspraken staat in hoofdstuk **'Ons bod'**.

VERBRUIK IN RES REGIO ARNHEM NIJMEGEN

In **2016** verbruikte de regio **17,8 TWh** aan energie (gas, elektriciteit, warmte en brandstof voor vervoer). De globale verwachting is dat het verbruik tot en met **2030** kan dalen tot **13,5 TWh** en in **2050** tot **8,3 TWh**. Dit vraagt echter om een zeer forse inzet op alle terreinen van de energietransitie.

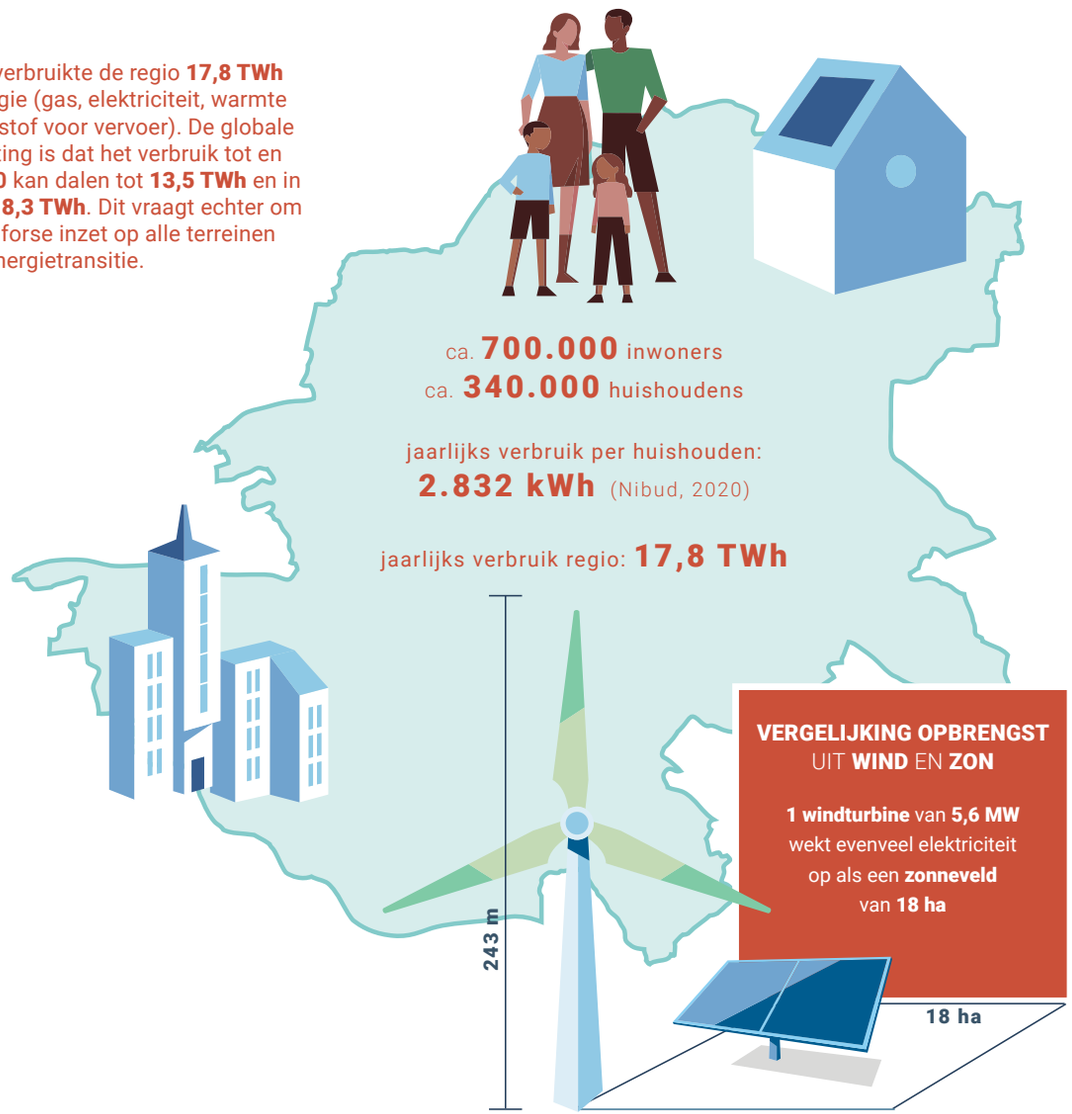

Een terawattuur (TWh), hoeveel is dat eigenlijk?

1 TWh = 1.000.000.000 kWh

Wattuur (Wh) is een eenheid waarin we **elektrische energie** uitdrukken. Watt is het vermogen en **wattuur** de **hoeveelheid vermogen in een uur**.

Dus: als een windturbine met een vermogen van **5,6 megawatt (MW)** een uur heeft gedraaid, dan heeft hij **5,6 megawattuur (MWh)** opgewekt.

OPBRENGST

WINDTURBINES

Een hoge windturbine met een vermogen van **5,6 MW** levert jaarlijks stroom aan **6.700 huishoudens.**

Een lagere windturbine met een vermogen van **3 MW** levert jaarlijks stroom aan **3.600 huishoudens.**

ZONNEVELDEN

Een voorbeeld: zonneveld Lage Woerd in Beuningen heeft **22.000 panelen** met een totaal vermogen van **6 MW** en levert jaarlijks stroom aan **1.950 huishoudens.**

4.1.3 Gebiedsopgaven

Kaarten gebieds-opgaven

Het hoofdstuk 'Integrale aanpak' beschrijft dat de windturbines en zonnevelden een onderdeel zijn en ruimte claimen binnen de brede leefomgeving. Nederland is een drukbezet land en daarom moeten we verschillende opgaven goed afwegen. In hetzelfde hoofdstuk staat beschreven dat de andere gebiedsopgaven in de regio expliciet zijn meegenomen vanaf de allereerste ontwerpstappen. Door vanuit de identiteit en opgaven van de regio te zoeken naar kansen voor windturbines en zonnevelden krijgen we een goede balans. Sommige opgaven staan loodrecht tegenover elkaar en andere opgaven kunnen elkaar juist versterken.

De volgende regionale opgaven zijn meegenomen in het ontwerpproces van de RES en uitgebreider beschreven in de online omgeving.

- **Landschappen en identiteit**
- **Natuur- en ecologienetwerk**
- **Cultuurhistorische identiteit**
- **Klimaatadaptatie**
- **Stedelijke ontwikkeling en mobiliteit**
- **Landbouw**
- **Recreatie**

4.1.4 Wet- en regelgeving

Kaarten (juridische) restricties zon en wind

Er mogen niet zomaar overal zonnevelden en windturbines komen. Er is wet- en regelgeving die de kwaliteit van de leefomgeving beschermt. Harde restricties geven een blokkade, bij zachte restricties is er meer mogelijk, bijvoorbeeld door extra maatregelen te nemen of na extra onderzoek. Over het algemeen zijn restricties voor windturbines dwingender dan die voor zonnevelden. Denk aan geluidsnormen voor windturbines voor de gebouwde omgeving, regelgeving in natuurgebieden, of hoogtebeperkingen door de activiteiten van Defensie. Het lijkt onwaarschijnlijk dat voor 2030 harde restricties worden aangepast, aangezien dit veel tijd kost. Voor 2030 is meer mogelijk binnen de zachte restricties. Uiteraard zijn de gebieden zonder restricties het meest aantrekkelijk, maar bijna overal geldt wel een vorm van restrictie. Als we de huidige beleidsregels strikt hanteren, is er nauwelijks tot geen plaats voor windturbines. Voor de klimaatopgave is het nodig om de belangen opnieuw af te wegen. Die afweging kan het beste vanuit een integrale visie worden gedaan, zodat er aandacht is voor alle verschillende doelstellingen die een impact hebben op het landschap. Op dit moment wordt het beleid nog sterk sectoraal gemaakt en dat komt de integrale klimaatdoelstellingen niet ten goede. Interactieve GIS kaart met daarin voor zowel wind als zon de harde en zachte restricties en voor wind de restrictievrije gebieden als clickable kaartlagen. Kaarten in de online omgeving tonen de harde en zachte restricties voor windturbines en zonnevelden.

> "Opwek uit wind is effectiever, sluit beter aan op het vraagpatroon en kost geen landbouwruimte. Samen met de overheden wil LTO Noord zich maximaal inspannen om de uitrol van zon op dak, erf en restgronden te benutten, in combinatie met opwek uit wind."
>
> **LTO Noord, regio Oost**

Visie op de RES 1.0 van LTO Noord

4.1.5 Gemeentelijk beleid

Kaart gemeentelijk beleid

Veel gemeenten werken actief aan de energietransitie. De realisatie van windturbines en zonnevelden is onderdeel van hun duurzaamheidsprogramma's en routekaarten. De meeste gemeenten in Regio Arnhem Nijmegen hebben momenteel lokaal beleid voor windturbines en zonnevelden. Het regionaal overzicht geeft een heel divers beeld.

Sommige gemeenten wijzen voorkeursgebieden aan, anderen wijzen uitsluitingsgebieden aan en weer anderen beide. Soms wordt hierbij benoemd hoeveel windturbines en/of zonnevelden worden toegestaan, en werken gemeenten met aanbestedingen om dit per tijdsperiode in te vullen. Sommige gemeenten laten op dit moment geen windenergie toe. Ook stellen gemeenten diverse voorwaarden rondom economische, ruimtelijke, technische of omgevingsgerichte aspecten. Bijvoorbeeld de voorwaarde dat een deel van het project door of in nauwe samenwerking met inwoners en maatschappelijke organisaties moet zijn ontwikkeld, of de voorwaarde dat er altijd sprake moet zijn van natuurversterking of landschapsherstel. Een deel van de gemeenten heeft de randvoorwaarde van (deels) lokaal eigendom opgenomen in beleid, anderen zijn daarmee bezig.

Het gemeentelijk beleid in de RES is een momentopname. Het verandert met regelmaat, wat logisch is in dit soort processen. De ruimtelijke afspraken van de RES 1.0 werpen een belangrijk vraagstuk op voor de RES 2.0: hoe verhouden 16 (op elkaar afgestemde) versies van lokaal beleid zich tot een duidelijke regionale regie? Is een samenhangend regionaal beleid met lokaal maatwerk niet effectiever? Dit vraagstuk gaat mee naar RES 2.0.

4.2 Warmte

4.2.1 De overstap naar duurzame warmte

Nederland gaat de komende jaren 7 miljoen woningen en 1,5 miljoen gebouwen aardgasvrij maken. Het streven is om in 2030 de eerste 1,5 miljoen aardgasvrije woningen en gebouwen gereed te hebben. Ook voor onze regio is deze warmtetransitie een grote opgave, waarbij voor iedere woonwijk of kleinere kern bekeken wordt wat het meest geschikte alternatief voor aardgas is, en op welke termijn deze overstap haalbaar en betaalbaar is.

Het onderdeel binnen de RES dat over het warmtevraagstuk gaat heet de RSW; Regionale Structuur Warmte. Hiermee wordt de regionale vraag, het aanbod en de infrastructuur in kaart gebracht. Ook een aanzet voor een mogelijke toedeling van warmtebronnen maakt hier onderdeel van uit. De RSW moet gezien worden als een eerste verkenning, een vertrekpunt, op basis waarvan de komende jaren verder overleg en aanvullend onderzoek zal worden uitgevoerd.

Regio Arnhem Nijmegen heeft voldoende potentie voor de ontwikkeling van een regionale warmte-infrastructuur. Die zal nodig zijn om een deel van de woningen en andere gebouwen aan te sluiten op een zogenaamd warmtenet. Dit is een collectieve warmteoplossing, waarbij in plaats van aardgas warmte wordt geleverd, afkomstig van warmtebronnen zoals papierfabrieken of andere industriële bedrijven, afvalverbranders, of van warmte uit de omgeving (denk aan warmte uit de bodem of uit oppervlaktewater).

Vijf alternatieven voor aardgas

WELKE ALTERNATIEVEN VOOR AARDGAS ZIJN ER?

In 2050 willen we heel Nederland van het aardgas af hebben. Wat daarvoor in de plaats komt, is nog onzeker. Er wordt volop geëxperimenteerd met verschillende 'nieuwe' warmtebronnen zoals aardwarmte, warmte uit oppervlaktewater (aquathermie) en restwarmte. Ook wordt er gezocht naar duurzame manieren om zonnewarmte langer op te slaan.

STATUS TRANSITIEVISIE WARMTE

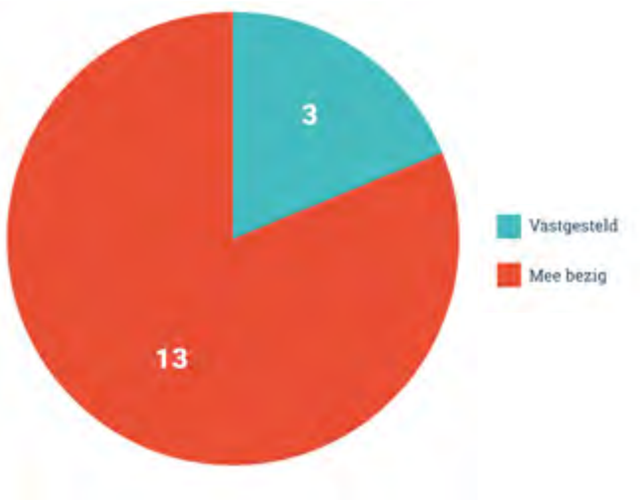

4.2.2 Wat doen we regionaal, en wat lokaal?

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten aan de lat staan voor de uitvoering van de warmtetransitie, de regie ligt dus op lokaal niveau. Maar om de uitvoering op lokaal niveau goed te laten verlopen is het nodig om op regionale schaal afspraken te maken over het verdelingsvraagstuk van warmte, en dan specifiek binnen gebieden waar meerdere partijen belang hebben bij de inzet van dezelfde warmtebron.

Op het niveau van de RES kijken we dus vooral naar díe gebieden in onze regio waar de ontwikkeling van grote warmtenetten kansrijk is, en nemen daarbij de warmtebronnen mee die op regionaal niveau inzetbaar zijn. Rond deze bovenlokale (of soms zelfs bovenregionale) warmtebronnen zal de komende jaren een structureel gesprek plaatsvinden met alle betrokken partijen, om af te stemmen op welke wijze deze bronnen zo efficiënt mogelijk kunnen worden ingezet om de warmtetransitie te doen slagen.

4.2.3 Lokaal regie bij gemeente

De regie op de lokale warmtetransitie ligt bij de gemeenten. Ze hebben daartoe verschillende instrumenten binnen de kaders van de Warmtewet en de Omgevingswet, en andere beleidsruimte om de afspraken over warmte te borgen.

In de digitale omgeving is een uitgebreidere toelichting opgenomen over de verschillende instrumenten. Het is van belang om te begrijpen in welke mate gemeenten kunnen sturen op de warmte afspraken. In onze regio hebben inmiddels drie gemeenten een TVW vastgesteld, de andere gemeenten zijn nog bezig met de uitwerking daarvan. Alle TVWs moeten eind 2021 door de gemeenteraden zijn vastgesteld. De transitievisies geven per gemeente een beter beeld van de lokale alternatieven voor aardgas. Ook blijkt, uit een eerste inventarisatie, dat een aantal gemeenten gebruik denkt te gaan maken van een bovenlokale warmtebron. Hieruit valt op de maken dat ook gemeenten die nog geen TVW hebben vastgesteld, al wel nadenken over hun bronnenstrategie. Komende tijd zullen we de voortgang op de uitwerking van TVW's blijven volgen. In de RES 2.0 wordt scherp in beeld gebracht hoe deze TVW's zich verhouden tot de geschetste kansrijke regionale (infra)structuur warmte (RSW). De in het concept bod opgenomen warmtekansenkaart zal op basis van deze nieuwe inzichten in de RES 2.0 worden geactualiseerd.

WARMTE - LOKALE REGIE

INSTRUMENTEN UIT WARMTEWET 2.0	INSTRUMENTEN UIT OMGEVINGSWET	OVERIGE BELEIDSRUIMTE
Transitievisie Warmte + wijkuitvoeringsplannen	Warmteprogramma	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur (AVOI)
Vaststellen warmtekavel		Privaatrechtelijke afspraken rond eigendom
Aanwijzen warmtebedrijf		
Uitwerken kavelplan		

Toelichting instrumenten

VEELGESTELDE VRAGEN

> Wat is een warmtenet?
> Is restwarmte uit de industrie wel een duurzame bron?
> Is er ook aandacht voor waterstof?

4.2.4 Vraag en aanbod van warmte in onze regio

De vraag, het aanbod en de al aanwezige en geplande warmte-infrastructuur zijn in beeld gebracht in de warmteatlas. Kortgezegd blijkt daaruit dat onze regio twee grote stedelijke gebieden heeft – rond de stadskernen van Arnhem en Nijmegen – met een relatief grote warmtevraag. In de kleinere kernen is de warmtevraag wel geconcentreerd, maar minder omvangrijk dan in stedelijk gebied. De dichtheid van de warmtevraag in het buitengebied is klein door de grote afstanden tussen bebouwing.

Daarnaast blijkt dat er verschillende warmtebronnen beschikbaar zijn binnen onze regio: omgevingswarmte, restwarmte en warmte uit biomassa. Voorbeelden van warmtebronnen uit de omgeving zijn ondiepe bodemenergiesystemen, (ondiepe) geothermie en thermische energie uit oppervlakte (TEO) en afvalwater (TEA)-bronnen. Restwarmte komt beschikbaar via industrie, datacentra, condensatiewarmte van bedrijven, rioolwaterzuiveringinstallaties (RWZI) en rioolgemalen. Het beschikbare aanbod van biomassa binnen onze regio is beperkt van omvang. Het betreft voornamelijk het aanbod van laagwaardige verbrandbare en vergistbare biomassa, waarbij alleen het jaarlijkse (groei)overschot in beeld is.

Om de beschikbare warmte vanuit de warmtebron te distribueren is ook een warmte-infrastructuur nodig. Op dit moment liggen er grootschalige warmtenetten in Nijmegen en Duiven-Westervoort-Arnhem. Beide warmtenetten worden gevoed vanuit restwarmtebronnen (afvalverbrandingsinstallaties ARN en AVR).

REGIONALE EN BOVENREGIONALE WARMTECLUSTERS

Gelderland Warmte Atlas

Daarnaast is er een warmtenet vanaf tuinbouwgebied NEXTgarden, Lingewaard, met een warmtebron die vanaf het voorjaar van 2021 ook een snoeihoutcentrale kent.

Deze al aanwezige warmte-infrastructuur biedt kansen voor uitbreiding en ontwikkeling van een Regionale Warmte (infra)Structuur binnen onze regio.

HOOFDCRITERIA MCA VOOR WARMTE

Papierfabriek Smurfit Kappa Parenco, Renkum

4.2.5 Structurele gesprek rond kansrijke regionale warmteclusters

Warmte-kaart

De warmtevraag en het warmteaanbod binnen onze regio zijn gekoppeld via een multicriteria-analyse (MCA). Die geeft voor elk warmtevraagcluster aan wat de meest logische warmtebronnen lijken. Bij deze MCA zijn drie criteria gebruikt: is de warmtebron duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar? In deze drie hoofdcriteria komen onder andere criteria als CO_2-emissie, afstanden, temperatuur en dekkingsgraad terug. De uitkomsten van de MCA vormen de basis voor een eerste beeld hoe vraag en aanbod aan elkaar gekoppeld kunnen worden, en dan met name voor het identificeren van de kansrijke warmteclusters waarvoor op RES-niveau het structurele gesprek met betrokken partijen zal worden gevoerd. Dit structurele gesprek heeft als doel om tijdig kansen en knelpunten te signaleren en te zoeken naar de meest efficiënte inzet van bovenlokale warmtebronnen tegen de laagst maatschappelijke kosten.

Op basis van deze afweging zien we bij grote restwarmtebronnen in onze regio competitie ontstaan tussen verschillende warmtevragers uit de regio. In die gevallen moet de regionale warmte-infrastructuur verder onderzocht worden. Dit geldt specifiek voor de nog niet maximaal benutte restwarmte van de afvalcentrales AVR (Duiven) en ARN (Weurt) en ook voor de grote naastliggende rioolwaterzuiveringsinstallaties. De vraag die binnen deze warmteclusters speelt is of deze alleen beschikbaar blijft voor gemeenten die nu al gebruik maken van dit warmtenet, of dat in de toekomst ook de kernen en wijken van Velp, Zevenaar, Didam, Wijchen, Heumen en Beuningen gebruik kunnen maken van deze warmtebronnen.

Ook is afstemming nodig tussen de verschillende RES-regio's, bijvoorbeeld als het gaat om de verdeling van restwarmte van papierfabriek Parenco uit Renkum. Het gebruik van die warmte is kansrijk in het stedelijk gebied van Ede-Wageningen (Regio Foodvalley), maar ook Renkum zal in de toekomst gebruik willen maken van een deel van de restwarmte. Andersom geldt dat beschikbare warmte vanuit andere regio's ook weer in onze regio kan worden benut: restwarmte van de RWZI Olburgen (mits niet gebruikt binnen Regio Achterhoek) is mogelijk in te zetten in de kern van Dieren of Doesburg en restwarmte van de papierfabriek in Eerbeek kan ook interessant zijn voor de kern van Dieren en Laag-Soeren. In het concept bod werd eerder gesproken over de inzet van warmte vanuit de bio-energiecentrale Cuijk naar Malden of Groesbeek, maar uit gesprekken met Regio Noordoost Brabant en gemeente Cuijck lijkt de kans daarop minimaal, gelet op te overbruggen afstand en voorzien gebruik van restwarmte binnen de eigen regio.

Naast het structurele gesprek over de warmteverdeling binnen deze kansrijke regionale warmteclusters zal in de verdere uitwerking van de regionale warmte(infra)structuur komende jaren worden afgewogen of de koppeling tussen de netten van Arnhem en Nijmegen meerwaarde heeft, waarbij het regionale kassengebied NEXTgarden in Lingewaard mogelijk als energieknooppunt kan dienen.

4.2.6 Nieuwe inzichten

De warmtetransitie is nog volop in ontwikkeling. Zo wordt voortdurend onderzoek uitgevoerd naar beschikbare, aanvullende warmtebronnen, worden nieuwe warmtetechnieken getest en vindt beleidsontwikkeling plaats om de mogelijkheden van warmtebronnen te vergroten. Hieronder volgt een overzicht van recente inzichten die relevant zijn voor de warmtetransitie binnen onze regio.

> Haalbaarheidsonderzoek collectieve warmtesystemen Gelderland

Royal HaskoningDHV is voor de provincie Gelderland in 2020 een onderzoek gestart naar de haalbaarheid van collectieve duurzame warmtesystemen. De resultaten geven een eerste beeld van de financiële en technische haalbaarheid van een nieuwe warmtevoorziening ('Quickscan').

Ondanks dat iedere warmteoplossing om maatwerk vraagt, kunnen de belangrijkste inzichten worden gebruikt door alle gemeenten binnen Gelderland die aan de slag gaan met collectieve warmteoplossingen. Tot februari 2021 zijn 41 scenario's onderzocht in 18 gebieden in Gelderland (met in totaal 16 betrokken gemeenten).

Op dit moment lopen nog onderzoeken in 9 andere gebieden. In de 18 onderzochte gebieden wordt voor in totaal 34.004 (88%) woningen en 4.490 (12%) andere gebouwen zoals scholen, ziekenhuizen en bedrijven een warmtesysteem op haalbaarheid getoetst. Belangrijke inzichten tot nog toe zijn:

1. Voor de aanleg van een collectief warmtenet in alle onderzochte gebieden, is bijna 650 strekkende kilometer leidingennetwerk nodig.

2. In slechts 7 scenario's wordt na 30 jaar de investering terugverdiend. De winst loopt uiteen van € 0 voor een warmtenet voor een aquathermie-systeem, tot € 50.000.000 voor een warmtenet op restwarmte.

3. Het meest verliesgevende scenario binnen het onderzoek betreft een warmtenet op geothermie (aardwarmte).

Succesfactoren

4. Voor een aantal scenario's worden aanbevelingen gedaan voor vervolgonderzoek.

> 6 proeftuinen programma aardgasvrije wijken binnen de regio

In 2018 zijn de eerste twee proeftuinen in onze regio van start gegaan (Arnhem, Nijmegen), en afgelopen najaar (2020) zijn hier nog eens vier proeftuinen aan toegevoegd binnen het Programma Aardgasvrije Wijken (Arnhem, Doesburg, Lingewaard en Nijmegen). Hiermee wordt de komende jaren intensief ervaring opgedaan met de wijkgerichte aanpak richting 'aardgasvrij', zowel qua inrichting als opschaling. De ervaringen die zijn opgedaan in deze proeftuinen, kunnen de komende tijd helpen om in onze regio goed aan de slag te gaan met de warmtetransitie.

> Potentie aquathermie

De potentie voor aquathermie komt steeds beter in beeld. Uit landelijk onderzoek blijkt dat het als warmtebron (en koudebron) een belangrijke bijdrage kan leveren aan de warmtetransitie. Afhankelijk van het aanbod (beschikbaarheid van water) en de vraag (nabij gelegen afzetmogelijkheden) zijn er grote verschillen over de regio. Dit vraagt om maatwerk. De komende tijd wordt daarom ook in Regio Arnhem Nijmegen besproken hoe we een beter beeld krijgen van de potentie van aquathermie.

> Potentie geothermie

Recent onderzoek (studie WARM) laat zien dat geothermie ook veel potentie heeft als warmtebron en in een aanzienlijk deel van de totale warmtevraag kan voorzien in Regio Arnhem Nijmegen. Zie 'studie WARM' voor het volledige onderzoek. De ondergrond in deze regio is echter nog niet voldoende in beeld gebracht. De ondergrond wordt in beeld gebracht in het SCAN-programma: er vinden in het hele land boringen plaats om onderzoek te doen naar de potentie van aardwarmte. Zo ook in Regio Arnhem Nijmegen. De uitkomsten worden verwacht tegen het einde van eerste kwartaal in 2021.

> Potentie zonthermie

De potentie van zonthermie voor onze regio is nog niet in beeld gebracht. Bij zonthermie zetten zonnecollectoren de zonne-energie om in warmte (in plaats van elektriciteit uit zonnepanelen). Uit onderzoek van Berenschot blijkt dat zonnewarmte de meeste energie per vierkante meter levert.

> "Wij adviseren om aquathermie voorrang te geven boven warmte uit de bodem. Aquathermie is een veelbelovende technologie en kent niet de nadelen van bodemwarmte via Warmte-Koude-Opslag. Waterschap Vallei en Veluwe en Vitens willen graag hun kennis van het (grond)watersysteem delen en beschikbaar stellen en worden bij voorkeur betrokken om een brede afweging van warmtebronnen mogelijk te maken in de gemeentelijke warmtevisies en de volgende RES-plannen."
>
> **Waterschap Vallei en Veluwe en Vitens**

Boodschap van Waterschap Vallei en Veluwe en Vitens

Omdat de gewonnen warmte in de bodem kan worden opgeslagen, is zonnewarmte ook flexibel inzetbaar en goed toe te passen in woningen en voor warmtenetten. Bijkomend voordeel is dat bij het gebruik van warmtenetten, zonthermie een uitkomst kan zijn om levering van warmte door geothermie of restwarmte aan te vullen, als die bronnen niet toereikend zijn. Ook kunnen zonnecollectoren een rol vervullen bij het energetisch in balans brengen van een WKO-systeem. Verder kan thermische energie bijdragen aan de verlaging van het aantal pieken in het elektriciteitsnet, omdat de elektriciteitsvraag voor warmteopwekking via een warmtepomp sterk vermindert. De combinatie van zonnewarmte met andere duurzame bronnen resulteert ook in een grotere CO_2-besparing dan wanneer je alternatieve duurzame bronnen inzet zonder de combinatie met zonthermie. De jaarlijkse kosten van een grootschalig zonthermiesysteem (afschrijvings-, financierings- en energiekosten) liggen lager dan die van andere duurzame systemen met een vergelijkbaar opwekvermogen.

Binnen Regio Rivierenland is een haalbaarheids-onderzoek gestart naar de inzet van zonthermie ten behoeve van de warmtetransitie. Provincie Gelderland bekijkt in hoeverre alle Gelderse RES-regio's in dit onderzoek betrokken kunnen worden. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen worden meegenomen in de RES 2.0.

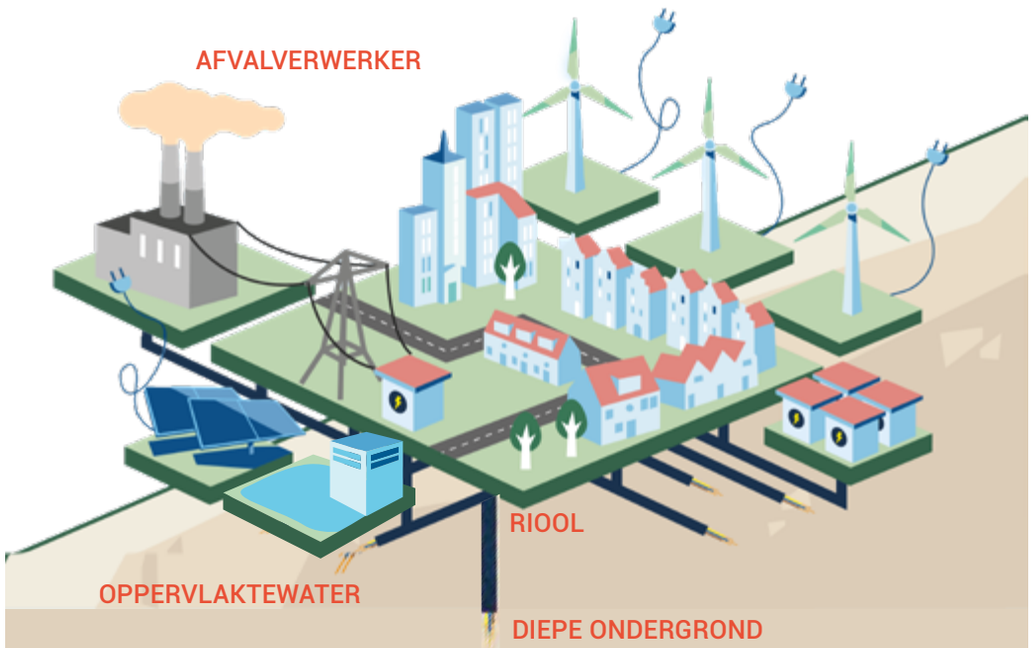
AFVALVERWERKER
RIOOL
OPPERVLAKTEWATER
DIEPE ONDERGROND

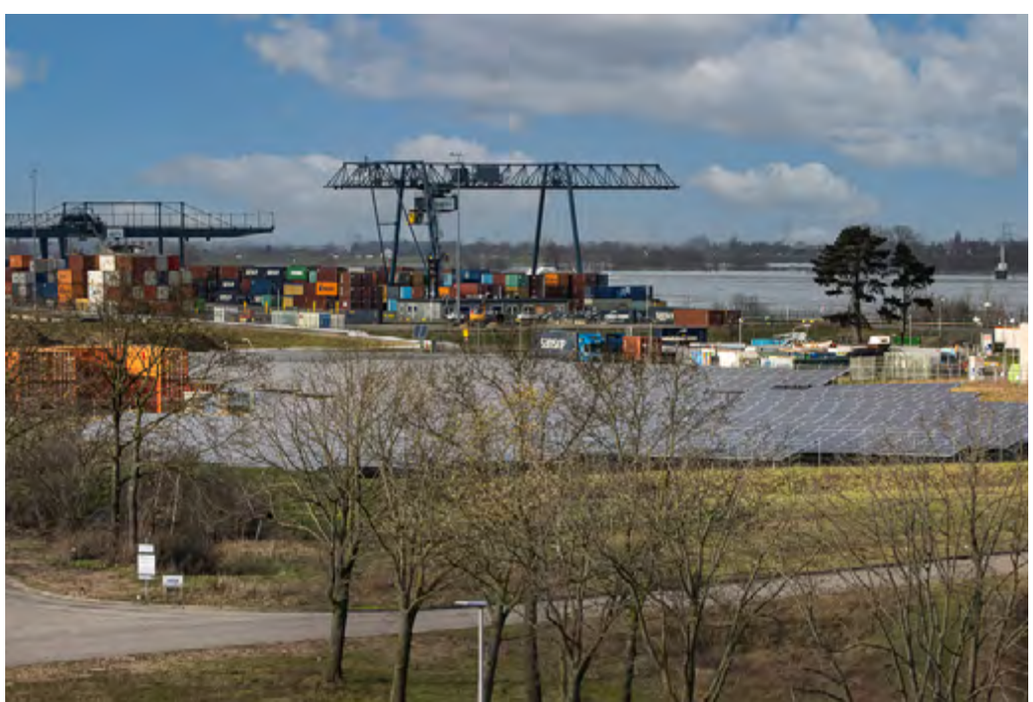

4.2.7 Afspraken voor een optimaal warmtesysteem

We weten dat de overstap naar een duurzame warmtevoorziening binnen onze regio technisch uitvoerbaar is, maar we weten ook dat deze transitie niet alleen vraagt om een technische oplossing. Ook de financiële en organisatorische haalbaarheid moeten ingevuld worden, waarbij kostenneutraliteit voor bewoners het uitgangspunt blijft. Vragen als: *wat kost het*, *wie gaat het betalen*, *wie gaat het doen*, *van wie is het straks* en *willen we het wel* moeten nog worden verwerkt. Duurzame verwarming zal niet gaan zonder ons verwarmingssysteem in de basis te veranderen. En dat kost tijd, capaciteit en middelen. Daarnaast vereist het onderlinge samenwerking tussen gemeenten én raakt het aan de samenwerking op (boven)regionaal niveau.

Veel taken kunnen gemeenten zelfstandig en zonder onderlinge afstemming uitvoeren. Voor het optimaal en eerlijk verdelen van de schaarse warmtebronnen binnen onze regio is een zekere mate van afstemming en samenwerking noodzakelijk.
Om als regio de komende jaren voldoende vooruitgang te blijven maken zetten we in op de volgende set afspraken:

9 Vanuit regionaal perspectief maakt het verschil welke bron wordt gebruikt op welke plek; we willen voorkomen dat een bron al door de ene gemeente is ingezet terwijl hij voor een andere gemeente van vitaal belang zou zijn geweest. In het belang van ons RES-partnerschap bepalen we gezamenlijk waar welke bovenlokale bron uiteindelijk wordt ingezet.

10 Binnen de relevante warmteclusters waar dit verdelingsvraagstuk aan de orde is, richten we een xstructureel overleg in om daarover in gesprek te zijn en te blijven.

11 Gemeenten zetten daarbij verschillende instrumenten in die binnen de kaders van de Warmtewet, de Omgevingswet en andere beleidsruimten passen om de bovenlokale warmte afspraken te borgen.

12 Als regio doen we een gezamenlijke oproep aan het Rijk om partijen in stelling te brengen om de benodigde regie te voeren op de warmtetransitie. Dat kan door te zorgen voor beter aansluitende wet- en regelgeving voor het uitrollen van warmtenetten, hogere en structurele financiële ondersteuning voor alternatieve warmtevarianten (waaronder warmtenetten) via subsidies of Rijksbijdragen en een structurele Rijksbijdrage voor het ambtenarenapparaat om de warmtetransitie ook daadwerkelijk in goede banen te leiden, te begeleiden en uit te voeren.

De volledige lijst met afspraken staat in hoofdstuk **'Ons bod'**.

4.2.8 Proces naar de RES 2.0

Met de RES 1.0 wordt een eerste basis gelegd voor de komende jaren, die we richting RES 2.0 gaan versterken en door ontwikkelen. Vanuit de RES blijven we daarom de komende tijd in gesprek met de gemeenten om te kijken hoe de TVW's zich ontwikkelen en hoe deze zich verhouden tot de Regionale Warmte(infra)Structuur.

In de RES 2.0 gaan we verder in op de match tussen vraag en aanbod: welke warmtebronnen zijn nu nog onbenut (of niet optimaal benut) en welke bronnen moeten opschalen om de warmtetransitie uit te kunnen voeren? Wat is ervoor nodig om een onbenutte bron te gebruiken, en hoe zou de opschaling van reeds bestaande warmtebronnen eruitzien? Wie pakt welke rol op binnen de uitvoering daarvan. Daarbij maken we gebruik van nieuwe inzichten uit lopend onderzoek en beschikbare nieuwe instrumenten zoals de Warmtewet 2.0.
Ook zullen we in de RES 2.0 de brug moeten slaan tussen warmte en elektriciteit. De inzet van bepaalde warmtebronnen, hoe duurzaam en overvloedig ook, zal leiden tot een stijging van de elektriciteitsvraag. Al het gasverbruik in onze regio dat níet wordt vervangen door duurzame warmte, zal namelijk een beroep doen op de all-electric optie voor aardgas. Dat brengt een flinke stijging van de elektriciteitsvraag en bijbehorende infrastructuur met zich mee. Ook bij warmtenet-oplossingen zal er een beperkte, maar zeker een groeiende vraag zijn naar elektriciteit.

4.3 Netwerk

Om de impact van de RES 1.0 op het elektriciteitsnetwerk te bepalen is een doorrekening gemaakt van het elektriciteitsnetwerk; een netimpactanalyse. Hiervoor zijn de door de regio aangeleverde cijfers voor grootschalige opwek van zon en wind gebruikt, en cijfers van Liander over bijvoorbeeld mobiliteit en de vraag vanuit gebouwen. Op basis van deze analyse is inzichtelijk geworden dat de kosten voor de netuitbreiding worden geschat op € 37 miljoen. Voor een deel gaat het dan om reeds geplande investeringen, maar er zijn ook nieuwe investeringen die een gevolg zijn van de RES-plannen.

Netimpact-analyse

4.3.1 Hoe werkt de netimpactanalyse?

Toelichting netimpact-analyse

Als invoer voor de netimpactanalyse is gebruik gemaakt van gegevens over projecten en zoekgebieden die door de regio in nauwe afstemming met de gemeenten zijn verzameld. Op basis van de omvang van de aansluitingen zijn de projecten op de juiste manier gekoppeld aan het net. Zodoende wordt inzichtelijk welke onderstations en kleinere regel- en schakelstations verzwaard en/of nieuw gebouwd moeten worden.

4.3.2 Uitkomsten en inzichten uit de netimpactanalyse

De netimpactanalyse geeft als gezegd aan dat er de komende jaren een investering van € 37 miljoen nodig is om alle plannen te kunnen aansluiten. Deze investeringen gaan uit van de huidige capaciteit van het elektriciteitsnet. Los van de RES is Liander al bezig met investeringen voor verbetering en uitbreiding in het elektriciteitsnet. Vanuit de RES komen daar de noodzakelijke investeringen bij op. Naast kosten, zijn in de netimpact analyse ook de ruimtelijke gevolgen van de netuitbreiding beschreven.

4.3.3 Ruimte en tijd voor uitbreiding van het netwerk

Energieopwekking is een nieuwe ruimtevrager. Ook is door de toenemende energie-opwek meer ruimte nodig voor de distributie ervan. Het gaat dan om nieuwe stations en ondergrondse kabels. Deze ontwikkelingen doen een beroep op de schaarse ruimte van Nederland, ruimte die ook voor andere belangrijke doeleinden kan worden ingezet.

In totaal zijn er op 5 stations uitbreidingen nodig en zijn er 3 nieuwe onderstations nodig. De investeringen en de benodigde ruimte zijn in de netimpactanalyse beschreven. Het inpassen van de nieuwe stations en stationsuitbreidingen vraagt om een zorgvuldige ruimtelijke inpassing. Hierbij moet zowel gekeken worden naar het directe ruimtegebruik, maar ook naar de ondergrondse verbindingsmogelijkheden van en naar het station.

Voor de netuitbreidingen is tijd nodig. Het is belangrijk om te beseffen dat uitbreiding van het energienet doorgaans langer duurt dan de realisatie van een wind- of zonnepark. Door de uitbreidingen van het energienet te koppelen aan ruimtelijke ontwikkelingen, kunnen we zorgen dat gewenste regionale ontwikkelingen tijdig worden aangesloten op de energie-infrastructuur. Door verder vooruit te kijken, is er meer tijd voor het zoeken van geschikte locaties voor kabels en elektriciteitsstations, het doorlopen van planprocedures en het inplannen van schaarse technici om al het werk te realiseren. Verder vooruitkijken, vergroot de kans dat we de regionale ambities samen op tijd realiseren.

4.3.4 Oplossingen zonder investeringen

Naast investeringen, zijn er ook slimme oplossingen mogelijk die niet vragen om een investering. Deze ‘slimme oplossingen’ zijn toepasbaar op 4 stations. Bij de meeste oplossingen is overeenstemming nodig tussen netbeheerder en de klant. De belangrijkste oplossing is het loslaten van de reservecapaciteit op het net. Deze reservecapaciteit kan onder bepaalde omstandigheden worden vrijgegeven, zodat meer duurzaam opgewekte elektriciteit kan worden aangesloten op het bestaande net. Het principe is vergelijkbaar met de spitsstrook op snelwegen: deze wordt afgesloten bij calamiteiten. Bij storing of onderhoud zal het vervoer van duurzame elektriciteit tijdelijk worden stopgezet.

VEELGESTELDE VRAGEN:

- Is er wel ruimte op ons elektriciteitsnetwerk voor al die duurzame elektriciteit?
- Waarom is een scheve verhouding tussen wind en zon een probleem?
- Wat zijn de voordelen van wind en zon, samen op één locatie?

Een andere mogelijkheid is om op nieuwe stations niet het maximale vermogen aan te sluiten, maar slechts een deel. Hierdoor blijft er ruimte op het net over voor nieuwe initiatieven.

Er is ook winst te halen uit slimme timing. Zo zijn er elektriciteitsstations die nog capaciteit vrij hebben, of kunnen die op relatief korte termijn (2023/2024) uitgebreid worden. Door samen eerst op deze gebieden te focussen, geven we onszelf tijd voor het realiseren van uitbreidingen in andere gebieden die meer tijd kosten.

4.3.5 Opslag en conversie

Met het toenemen van het aandeel duurzame opgewekte elektriciteit neemt ook het belang van opslag en conversie toe. Bij conversie gaat het om het omzetten van elektriciteit naar warmte of waterstof en andersom. Door opslag en conversie toe te passen, neemt de belasting van het netwerk af. Zowel door de netbeheerders als door marktpartijen wordt momenteel onderzoek verricht naar de toepasbaarheid van waterstof en batterijopslag. In Regio Arnhem Nijmegen zijn Innofase in Duiven, het terrein van de voormalige Gelderse Energiecentrale (Nijmegen) en bedrijventerrein Bijsterhuizen (Wijchen) belangrijke voorbeelden. De ontwikkeling van opslag van elektriciteit mag nooit los gezien worden van de overige onderdelen van het elektriciteitssysteem. Het is bijvoorbeeld slim om conversie dichtbij de locatie van opwekking uit te voeren en tegelijkertijd te bedenken waar die energie na opslag gebruikt gaat worden. Waterstof kan bijvoorbeeld getankt worden bij XXL-locaties of ingezet worden in de industrie. Overschotten van de opbrengst van windturbines kunnen bijvoorbeeld grote warmtepompen aandrijven die warmte opslaan waarmee op een later moment via een collectieve warmtevoorziening woningen worden verwarmd. Die overschotten passen op dat moment niet op het netwerk en zijn dus erg goedkoop. Er zijn diverse vormen van dag-, week- en seizoensopslag in ontwikkeling om dit mogelijk te maken. De kennis die nu in ontwikkeling is, zal in de vervolg RES'en een plek te krijgen.

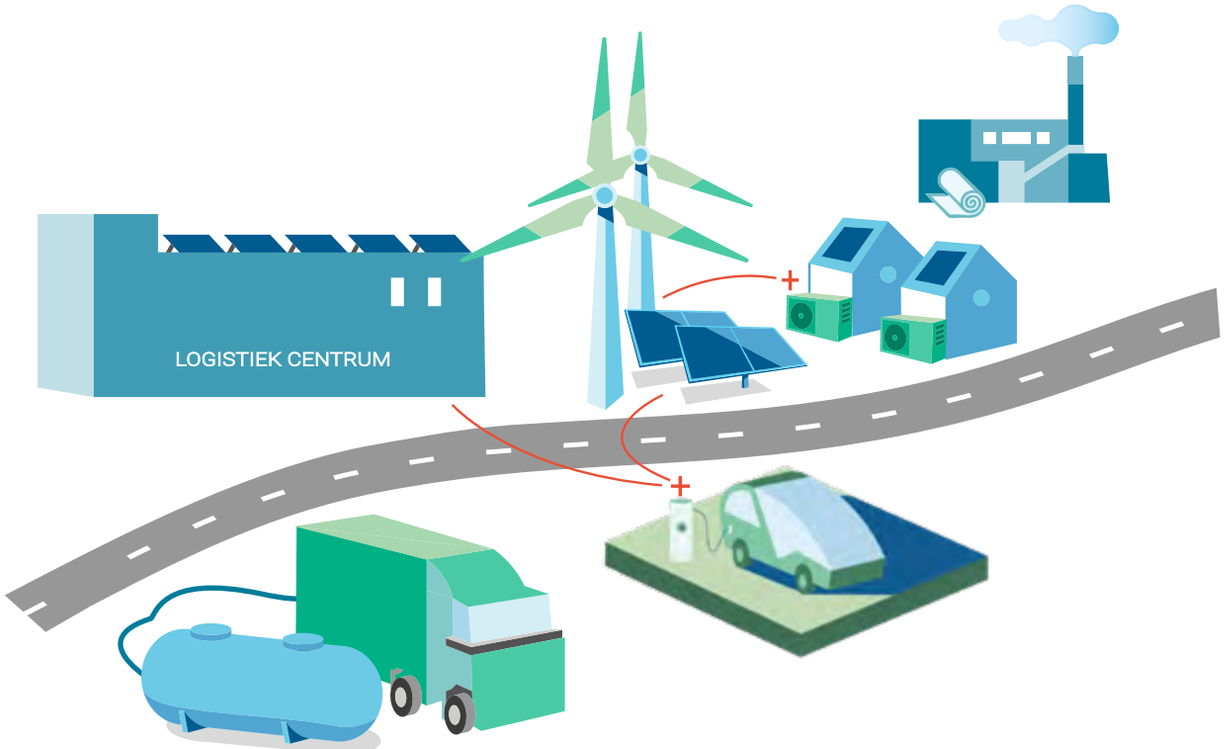

4.3.6 Aansluiten vraag en aanbod

Om de belasting op het netwerk te verkleinen, is het van belang om vraag en aanbod op elkaar aan te laten sluiten. Dit is zowel op lokaal als op regionaal niveau van belang. Bij lokale optimalisatie kan er gedacht worden aan het combineren van opwek met vraag. Op regionaal niveau is het vooral van belang om aan te sluiten op de bestaande energie-infrastructuur, deze is vooral georiënteerd op de energievraag vanuit de gebouwde omgeving. Het is vanuit netefficiëntie wenselijk om de duurzame opwek in de buurt van de verdeelstations te plaatsen, dus in de gebouwde omgeving. In de praktijk is het zaak om de locatie van de opwek af te stemmen met de netbeheerder. Windparken en zonnevelden worden aangesloten op de beste plek in het netwerk. Dat is niet altijd direct in de omgeving van het project. De vermogens van windturbines en grote zonneparken passen bijvoorbeeld niet bij de energievraag van een kleinere kern. Hierdoor kan het voorkomen dat de opwek in een kleinere kern niet in eigen dorp of stad aangesloten wordt. Dit klinkt onwenselijk voor de duurzaamheidsambities in de eigen leefomgeving. Vanuit netperspectief is het echter noodzakelijk.

4.3.7 Verhouding wind/zon

In het verlengde van het aansluiten van vraag en aanbod is het ook van belang om de verhouding wind/zon te optimaliseren. Een gezonde verhouding tussen zon en wind is van belang omdat zon en wind zelden gelijktijdig pieken. Indien zon en wind slim aangesloten worden kunnen zij met aanzienlijk minder investeringen en dus lagere maatschappelijke kosten, meer duurzame opwek genereren. Als zon en wind gecombineerd worden op eenzelfde aansluiting (cable pooling) dan is de efficiënte inrichting van het netwerk impliciet geregeld.

De inpassing van zon op dak is nu gebaseerd op het potentieel van de daken, de bouwkundige geschiktheid en de inpassingsmogelijkheden op het net zijn nog niet onderzocht. Op basis van de netberekeningen werkt Liander aan praktische handreikingen voor het verbeteren van de afstemming tussen dakpotentieel en netinpassing.

Energiehub NEXTgarden

Het warmtenet binnen het glastuinbouwgebied NEXTgarden bij Lingewaard wordt uitgebreid naar omliggende bedrijventerreinen en woningen. Duurzame warmtebronnen die hiervoor worden toegepast zijn Biogas van Groen Gas Gelderland (ongeveer 8 miljoen m^3), een snoeihoutcentrale van tuinders (oplevering in voorjaar 2021) en grootschalige zonthermie (besluitvorming verwacht in 2021). Ook wordt ter plaatse gewerkt aan de ontwikkeling van Hoge Temparatuur Opslag als onderdeel van het Energy Storage Lab dat TNO in heel Nederland uitrolt.

Energiehub InnoFase

Bedrijventerrein InnoFase rondom de AVR in Duiven is één van de drie genoemde kansrijke innovatieve energiehubs. InnoFase is onlangs uitgeroepen tot het duurzaamste bedrijventerrein van Nederland. De bedrijven op InnoFase richten zich op hergebruik van grondstoffen en energie en hebben de ambitie om dit uit te bouwen. Vanuit de overheid en met medewerking van het bedrijfsleven is daarom het initiatief genomen om gezamenlijk onderzoek te doen naar koppelkansen voor waterstof, biogas, warmte en duurzame elektriciteit in de gehele keten van productie, conversie, opslag en afzet.

4.4 Toekomstperspectief elektriciteit, warmte en netwerk

Met de ontwikkeling van regionale zoekgebieden voor windturbines en zonnevelden en het benoemen van (boven)regionale warmteclusters spreekt uit deze RES 1.0 een duidelijke richting. Het vervolg is dat deze gebieden verder uitgewerkt gaan worden. We gaan zoeken naar exacte locaties voor windturbines en zonnevelden en maken afspraken over de benutting van de warmteclusters en de verdeling van die warmte. We zien twee belangrijke ontwikkelrichtingen voor het traject naar de RES 2.0:

4.4.1 Het energiesysteem

De ontwikkeling van zoekgebieden elektriciteit en warmteclusters richting concrete projecten zal gebeuren door vanuit het bredere energiesysteem te kijken. Een goede match van de uitvoeringsplanning van de duurzame projecten en die van Liander is daarbij essentieel. We zien nu al dat de onbalans op het elektriciteitsnetwerk en op een deel van het toekomstige warmtenetwerk, een grote uitdaging wordt. Opslag met behulp van diverse energiedragers (zoals accu's, geothermie of waterstof) is nodig om deze onbalans op te lossen. Dit gaat alleen slagen als we de opslag volledig integreren met de vraag vanuit de verschillende sectoren. Daarom is het van belang om bij de uitwerking van de zoekgebieden en clusters nu al na te denken over toekomstige oplossingen van opslag, zodat de systemen niet als losse delen worden ontwikkeld terwijl ze elkaar hard nodig gaan hebben.

4.4.2 Het gebied

In het hoofdstuk 'Integrale aanpak' staat onze visie om de energietransitie zoveel mogelijk te koppelen aan andere opgaven in de regio. Binnen de RES 1.0 zijn diverse andere opgaven beschreven en waar mogelijk opgenomen. In de RES 2.0 start de grote uitdaging om de sectorale benadering om te buigen naar een gebiedsbenadering. Daarbij staat de ontwikkeling en versterking van een gebied centraal waarbinnen ruimte wordt gezocht voor windturbines, zonnevelden en regionale warmteoplossingen. De identiteit en mogelijkheden van het gebied zijn daarbij het uitgangspunt en niet de opgave van de energietransitie. We adviseren alle overheden in de regio om de RES 2.0 het startpunt te laten worden van deze integrale gebiedsprocessen. Betrek de inwoners en lokale stakeholders actief vanaf het eerste uur en stel aan de voorkant samen spelregels op waar alle betrokkenen zich in kunnen vinden. Op die manier ontstaat er kwalitatief en kwantitatief profijt voor de woon- en leefomgeving.

Als hulpmiddel bij het opstarten van gebiedsprocessen komen er vanuit de RES 'gebiedspaspoorten' beschikbaar waarin per zoekgebied alle RES-informatie is opgenomen. Deze paspoorten zijn bedoeld als levende documenten waarin nieuwe inzichten continu verwerkt worden. De bedoeling is om dit onder te brengen bij de Groene Metropoolregio en niet te beperken tot de RES alleen. In de paspoorten wordt de koppeling met andere opgaven benoemd maar ook andere relevante aspecten van de ontwikkeling. De eerste opzet van deze gebiedspaspoorten wordt in de periode maart tot en met juli 2021 opgesteld en zal niet direct compleet zijn.

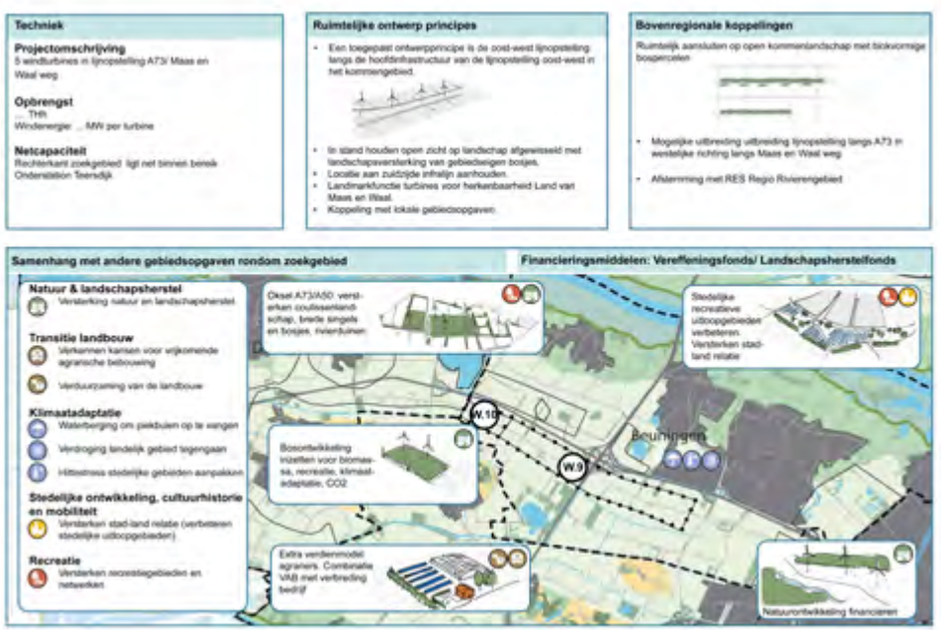

VOORBEELD
MOGELIJK GEBIEDSPASPOORT
ZOEKGEBIED W9

5. **DRAAGVLAK**

5. DRAAGVLAK

Oplegnotitie

Reactienota

Iedereen in Regio Arnhem Nijmegen krijgt met de RES te maken. Daarom is het belangrijk dat alle partijen betrokken worden. Bestuurders, volksvertegenwoordigers en ambtenaren, maar zeker ook maatschappelijke en natuurorganisaties, het bedrijfsleven, agrariërs en landeigenaren, energiecoöperaties, inwoners en specifiek jongeren. Het uitgangspunt uit de RES-Startnotitie *'Van, voor en door de regio'* is op de volgende wijze doorvertaald in het proces.

5.1 Bestuurlijk draagvlak

5.1.1 Vastgesteld concept bod en wensen & bedenkingen

Voorlopig concept bod

Voor de RES 1.0 verschenen eerst het voorlopig concept bod (juni 2020) en het concept bod (september 2020). In het najaar van 2020 hebben de gemeenten, waterschappen en de provincie de het concept bod met bijbehorende reactienota unaniem vastgesteld. De reactienota kwam als volgt tot stand. Voorafgaand aan het concept bod is op 5 juni 2020 het *voorlopig* concept bod aangeboden aan de diverse deelnemende partijen binnen Regio Arnhem Nijmegen. De reacties zijn samengevat in een oplegnotitie.
Deze oplegnotitie maakt onderdeel uit van het concept bod dat op 1 oktober 2020 is ingediend bij NPRES.

In het proces naar het opstellen van de RES 1.0 is door de werkorganisatie – in overleg met betrokkenen – een reactienota opgesteld, daarin wordt antwoord gegeven op alle in de oplegnotitie geuite wensen en bedenkingen. De reactienota maakt onderdeel uit van deze RES 1.0 die wordt vastgesteld door de volksvertegenwoordigers.

5.1.2 Interactief samenspel

Deze RES is van zestien gemeenten, drie waterschappen en de provincie Gelderland. In de werkorganisatie zijn medewerkers vanuit de betrokken partners gedetacheerd. Zij hebben als taak het proces te organiseren. De Regiegroep (een afvaardiging van de gemeenten, provincie, waterschappen en Liander) is opdrachtgever van de RES en legt besluiten voor aan alle betrokken bestuurders in het Portefeuillehouders overleg Duurzaamheid (PFO-D). De leden van het PFO-D keuren documenten goed om voor te leggen aan de volksvertegenwoordigers (de colleges, de gemeenteraden, Gedeputeerde Staten en de algemene besturen van de waterschappen) voor besluitvorming. Naast de samenwerkende overheidspartijen is een grote, diverse groep van 500 stakeholders intensief betrokken bij het opstellen van RES 1.0 via een intensief participatie- en communicatietraject.

5.1.3 Gezamenlijk regionaal proces

Het opstellen van de RES is een gezamenlijk regionaal proces dat alle betrokken partijen met elkaar aangaan. In het najaar van 2019 is de Startnotitie RES Regio Arnhem Nijmegen door alle gemeenteraden, Provinciale Staten en de algemene besturen van de waterschappen vastgesteld. In deze startnotitie zijn de uitgangspunten en afspraken vastgelegd voor het gezamenlijke proces. Tevens zijn hierin afspraken gemaakt over de opgave, het proces, de op te leveren resultaten, de uitgangspunten en 'spelregels' die we hanteren en de planning en besluitvorming.
In de paragraaf **'Integraliteit in ons proces'**, is goed te zien welke stappen zijn gezet op het gebied van bestuurlijke besluitvorming, vanaf de Startnotitie tot een bestuurlijk gedragen RES 1.0. Daarnaast hebben tijdens dit proces individuele maatwerkgesprekken op ambtelijk- en bestuurlijk niveau plaatsgevonden met alle gemeenten, waterschappen en de provincie. Bij het opstellen van de RES 1.0 hanteren we als uitgangspunt consensus.

Mocht volledige consensus (unanimiteit) onverhoopt niet lukken, dan vraagt de regio de provincie – in lijn met de beginselen van het 'Huis van Thorbecke' – om het voortouw te nemen via het goede gesprek de partners in de regio alsnog te bewegen om samen tot een RES en een daarbij behorend definitief bod te komen. Dit betekent dat de provincie haar rol richting haar partners zal pakken.

5.1.4 Bestuurlijk proces vaststelling RES 1.0

De RES 1.0 is begin maart 2021 via het PFO Duurzaamheid aangeboden aan de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten, Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en het dagelijks bestuur van de waterschappen met het verzoek deze ter besluitvorming voor te leggen aan de volksvertegenwoordigers. De volksvertegenwoordigers nemen uiterlijk 15 juni 2021 een besluit over de RES 1.0. Alle reacties hierop zullen worden verzameld en worden meegezonden bij het indienen van de RES 1.0 bij NPRES. Deze reacties worden verwerkt in het proces naar de RES 2.0.

5.1.5 Toekomstperspectief bestuurlijk draagvlak

Nieuwe bestuurlijke samenwerking: Groene Metropool Regio

De regio werkt aan een nieuwe versterkte samenwerking. 1 januari 2021 is een Gemeenschappelijke Regeling voor de nieuwe Groene Metropoolregio van kracht gegaan. Daarin werken 18 gemeenten samen; het draagvlak is groot. De visie van de regio en bijbehorende regionale investeringsagenda worden in 2021 uitgewerkt. De RES maakt daar onderdeel van uit, namelijk in de opgave Circulaire Regio. Samen met de provincie en The Economic Board wordt toegewerkt naar een bestuursakkoord waarin de afspraken en ambities worden vastgelegd. Op 7 april 2021 wordt hierover een besluit genomen. De gemeenteraden kiezen ieder voor zich aan welke opgave van de Groene Metropool zij deelnemen. Mochten gemeenteraden niet voor de opgave Circulaire Regio kiezen, dan zullen er additief afspraken gemaakt moeten worden over regionale besluitvorming ten aanzien van de RES gemaakt aangezien de RES een Rijksopdracht is voor alle gemeenten.

Solidariteit onderling

De realisatie van de opgave is binnen de regio niet gelijkwaardig over de gemeenten verdeeld. Niet alle gemeenten hebben evenveel mogelijkheden voor grootschalige opwek. In het geval van een niet evenredige lastenverdeling als gevolg van de duurzame energieproductie in het kader van de RES, zoeken we naar mogelijkheden om de lusten en de lasten onderling te compenseren.

In het traject naar de RES 1.0 is gestart met een eerste verkenningsronde langs gemeenten. De regiogemeenten zijn het erover eens dat er afspraken gemaakt moeten worden over de lusten- en lastenverdeling in de RES. Dit moet echter zorgvuldig gebeuren. De afgelopen maanden was daar niet voldoende tijd en ruimte voor. In het traject naar de RES 2.0 zet de regio het gesprek hierover voort. Daarbij kiest de regio een positieve insteek: hoe kunnen gemeenten elkaar helpen bij deze complexe opgave? Bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van capaciteit en/of kennis door de gemeenten Arnhem en Nijmegen voor gemeenten die qua capaciteit en/of expertise in de knel komen met de uitvoering van de RES. Ook is een (regionaal) omgevingsfonds een mogelijkheid.

De ongelijke verdeling van realisatie van plannen zal de komende jaren in de regio ook vanuit andere disciplines komen. De uitvoering van de verstedelijkingsstrategie zal straks, bijvoorbeeld ruimteclaims brengen die van invloed zijn op het landschap en de natuur. Daarmee ontstaat een compleet integraal platje van ruimteclaims en kan een meer complete afweging gemaakt worden welke gemeente op welke wijze het best geholpen kan worden. Wij vragen de Groene Metropoolregio om vanuit deze integrale benadering te werken om tot samenwerkingsafspraken te komen. Deze nadere uitwerking behelst naast de inhoudelijke verkenning tevens het maken van de afweging voor de wijze van besluitvorming via de GR van de Groene Metropool danwel via alle gemeenteraden afzonderlijk.

Voorgaande leidt tot de volgende afspraak voor de toekomst:

6 De afspraken over solidariteit tussen gemeenten onderling en de verdere uitwerking hiervan worden, samen met de uitvoering van RES 1.0, overgedragen aan de (nieuwe) regionale samenwerking binnen de Groene Metropoolregio.

De volledige lijst met afspraken staat in hoofdstuk **'Ons bod'**.

Op nationaal niveau vindt er ook een verkenning plaats naar de verdeling van lusten en lasten. Deze kan goede voorbeelden en creatieve oplossingen opleveren die de regio kunnen helpen.

Doorwerking RES in omgevingsbeleid en vergunningen

De Handreiking RES en de Routeplanner RES gaan ervan uit dat de RES op enig moment wordt geborgd in het Omgevingswet-instrumentarium. Regio's zijn

Handreiking RES

RES en Omgevingswet

vrij om zelf keuzes te maken over de wijze van borging. Het proces en de besluitvorming van de RES is de eerste stap van de beleidsvoorbereiding. Dat moet daarom in ieder geval passen in de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Welke keuze maken we vanuit Regio Arnhem Nijmegen over de borging van keuze locaties en concrete projecten vanuit de RES 1.0 naar een RES 2.0? Deze keuze is bepalend voor de voorbereiding, de inhoudelijke vereisten (bijvoorbeeld op het gebied van participatie en inspraak) en het proces van totstandkoming van RES 2.0. Uiteindelijke doel

Stakeholders, bestuurders en ambtenaren kijken ombeurten naar de RES-opgaven.

is vergunningverlening voor de energieprojecten uiterlijk op 1 januari 2025 om realisatie voor 2030 mogelijk te maken. Daarom zal over deze keuze in de periode van RES 1.0 naar RES 2.0 door de deelnemende overheden een besluit genomen moeten worden.

MER

Een breed gedeeld uitgangspunt is dat de RES 1.0 een strategisch document is en formeel geen omgevingsrechtelijk besluit, zoals een regionale structuurvisie of een regionaal omgevingsprogramma dat wel zijn. De MER-verplichting is er bij de RES wettelijk gezien dus ook niet. Daarom heeft onderzoeksbureau Berenschot onderzocht of het noodzakelijk is om een strategie te bepalen over de inzet van MER voor RES 1.0 en RES 2.0. Berenschot heeft voor vier Gelderse RES-regio's een voortoets uitgevoerd op de voorliggende concept-RES'en.

- Beleidsbeperkingen en landschap vormen een belangrijke basis onder het analyse- en ontwerpproces van het concept bod;
- Het concept bod heeft beperkt aandacht voor milieueffecten;
- Transparantie en navolgbaarheid is een belangrijk aandachtspunt en behoeft verbetering.

Aanbevelingen voor het vervolgproces:

- Bepaal een strategie over inzet MER-instrumentarium;
- Organiseer een transparant proces;
- Bepaal welke gebiedsafbakening het best werkt en hoe met regio-overstijgende effecten om te gaan.

In de RES 2.0 worden nadere afspraken gemaakt over borging in lokale omgevingsplannen of regionale omgevingsverordeningen en volgt daaruit de in te zetten strategie voor de m.e.r.

Bovenstaande leidt tot de volgende afspraken voor de toekomst:

7 In het ontwikkeltraject RES 2.0 worden nadere afspraken gemaakt over borging van de RES. In een lokaal omgevingsplan of een regionale borging in de provinciale omgevingsverordening stellen we gezamenlijk een plan op om de MER-aspecten nader in beeld te krijgen.

8 De vastgestelde RES 1.0 vormt voor *alle* bestuurlijke partijen een van de uitgangspunten voor de nader uit te werken omgevingsvisies, de warmtevisies /TVW en de wijk- en omgevingsplannen. De energietransitie is complex en we moeten tempo (blijven) maken. Daarom accepteren we dat, doordat projecten en initiatieven soms vóórlopen op deze plannen of anders dan beoogd verlopen, gemeenten in de praktijk onderling verschillen in aanpak en tempo.

De volledige lijst met afspraken staat in hoofdstuk **'Ons bod'**.

RES op weg
naar 2030 & 2050
Lokale ambities en initiatieven
2013
Energieakkoord Nederland
2015
Klimaatakkoord Parijs
2018
Start RES
Regio's starten en bereiden de RES voor.
30 Regio's van de RES gevormd.
2019
Klimaatakkoord
Definitief Klimaatakkoord getekend.
De RES is één van de maatregelen
uit het Klimaatakkoord.
2020
1 oktober 2020
Concept RES
Aanleveren van bestuurlijk
vastgestelde concept-RES.
1 juli 2021
Opleveren RES 1.0 per regio
Stapsgewijs toewerken naar
realisatie van RES.
Dit verschilt per regio.
2021
Tweede Kamer verkiezingen
Gemeenteraadsverkiezingen
2022
Provinciale staten verkiezingen &
Waterschapsverkiezingen
2023
1 juli 2025
RES 3.0
Tusssentijds ijkmoment.
1 juli 2023
RES 2.0
Tusssentijds ijkmoment.
Europese verkiezingen
2024
2025
1 januari 2025
Omgevingsvergunningen
De omgevingsvergunningen voor
zon- en windprojecten in 2030 zijn
verleend.
35TWh Duurzame Energie
1 januari 2030
In 2030 is de doelstelling
van 35TWh duurzame
energie op land
gerealiseerd.
2030
1 januari 2050
100% Hernieuwbare Energie
We stoten geen CO2 meer uit.
2050
Intensivering dialoog met de samenleving
Uitbreiding van het net
Verankering in instrumenten omgevingswet

5.2 Maatschappelijk draagvlak

5.2.1 Het participatieveld voor RES 1.0 en verder

Deze paragraaf maakt helder wie voor wat, wanneer aan zet is op het gebied van de participatie over de energietransitie voor Regio Arnhem Nijmegen. Het maakt het speelveld inzichtelijk: wanneer en binnen welke kaders praten stakeholders en inwoners mee? Een helder speelveld zorgt voor vertrouwen in een zinvolle bijdrage aan het participatietraject.
In samenwerking met de participatietafel, welke in de volgende paragraaf toegelicht wordt, is aan de hand van een omgevingsanalyse het speelveld voor participatie in de RES 1.0 in kaart gebracht. Dit speelveld geeft aan welke partijen betrokken zijn, in welke 'Ring van invloed' zij nu zitten en wat de ideale ring is voor een succesvol participatietraject. Zie afbeelding op pagina 53.

Binnen dit speelveld is een aantal verschuivingen nodig ten opzichte van de manier waarop partijen tot nu toe betrokken waren. Dit wordt ook aangegeven door de pijlen in de illustratie:

- Inwoners gaan van 'meeweten' naar 'meedenken'. Dit betekent dat ze richting RES 2.0 betrokken gaan worden met passende participatievormen zoals een burgerpanel, burgerberaad en op maat gemaakte gebiedsgerichte participatieprocessen.
- Verschillende partijen binnen de groep van 500 maatschappelijke organisaties en bedrijven hebben aangegeven actiever mee te willen werken aan het participatieproces binnen de RES. Ze verschuiven dus van adviseren naar meewerken. De Participatietafel is hiervoor de plek.

- Jongeren gaan van meedenken naar meewerken. Jong RES is inmiddels als partner van de participatietafel aangeschoven. Via Jong RES wordt de stem, mening en houding van jongeren ingebracht, want deze is anders dan die van de brede groep inwoners van de regio. Jong RES denkt en werkt nu mee vanaf de eerste rij en praat mee in de regionale bijeenkomsten.

5.2.2 Participatietafel

Het betrekken van inwoners en maatschappelijke organisaties is complex. Daarom is een 'Participatietafel' opgezet. Deelnemers aan deze tafel zijn afkomstig van onder andere energiecooperaties, initiatiefnemers, gemeenten en inwoner- natuur en landbouworganisaties. Ook Jong RES neemt deel. De participatietafel denkt mee en adviseert over participatie in de brede zin van het woord en deelt kennis en inzichten over belangen en motieven. De participatietafel zal zich ontwikkelen en blijft adviseren zolang nodig.

Meer over de participatietafel

5.2.3 Lokale participatie met inwoners

Participatie bij concrete gebieden en locaties vraagt om lokaal maatwerk. Elke gemeente pakt participatie op vanuit het eigen beleid en 'spelregels'. De zoekgebieden in de RES 1.0 komen grotendeels voort uit een lokaal traject waar inwoners bij betrokken zijn geweest. In de meeste gemeenten waren inwoners ook betrokken bij de totstandkoming van het lokale beleid voor zon en wind. Gemeenten hebben hiervoor in de afgelopen jaren onder andere bijeenkomsten en burgerpanels georganiseerd om de mening van inwoners te horen. Dit is in lijn met het advies van de participatietafel naar aanleiding van het concept bod: borg participatie in lokaal beleid en biedt de mogelijkheid tot maatwerk.

Voorbeelden

RINGEN VAN INVLOED

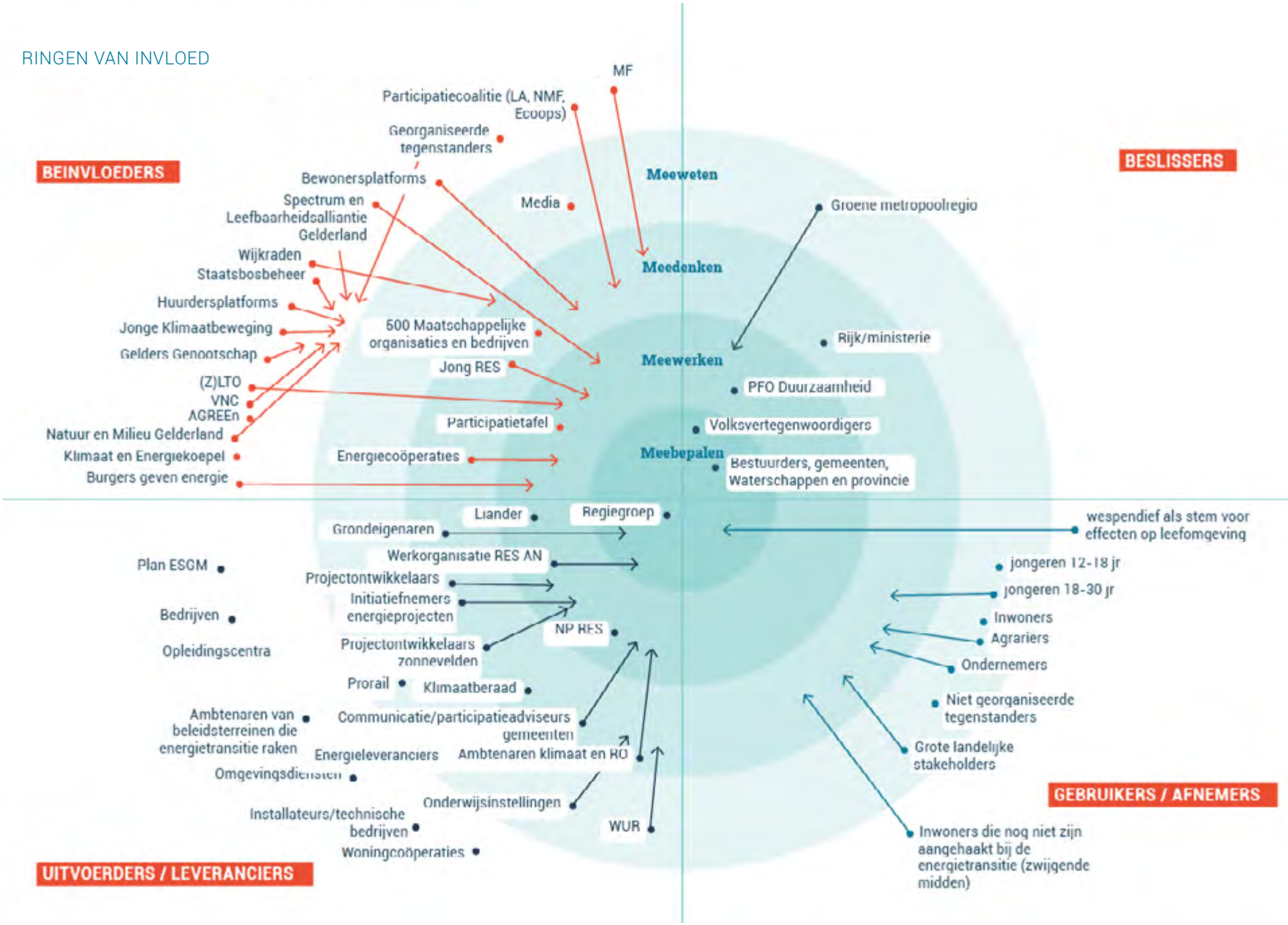

5.2.4 Regionale participatie met stakeholders en gemeenten

Bij de ontwikkeling en het ruimtelijke ontwerptraject om tot de zoekgebieden voor zon en windprojecten te komen, heeft participatie een belangrijke rol gespeeld. Zoals beschreven zijn alle harde- en zachte restricties goed meegenomen en waren experts op gebied van ruimtelijke kwaliteit nauw betrokken. Tijdens de regionale ontwerpateliers sloten vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties, energiecoöperaties, bedrijven en gemeenten aan om als regio samen de inhoud van RES 1.0 vorm te geven. Stakeholderintermezzo's zorgden voor geïnformeerde, aangehaakte partijen (inmiddels meer dan 500) en inspiratie om mee verder te gaan. De participatietafel vervulde haar rol door vanuit verschillende hoeken visies over participatie te delen. Ten slotte is ook dit document ter review voorgelegd aan verschillende partijen. Hun feedback is in de tekst verwerkt en in de digitale omgeving vindt u een aantal bespiegelingen van deze partijen op de RES 1.0. Op deze wijze blijft het stuk van, voor en door de regio!

In het schema rechts staat een overzicht van de participatieactiviteiten op lokaal en regionaal niveau. Vanaf de Startnotitie voor RES tot aan het 1 juli 2021, het moment waarop de RES 1.0 bij het Rijk wordt ingediend.

MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK, SPEELVELD REGIONAAL/LOKAAL

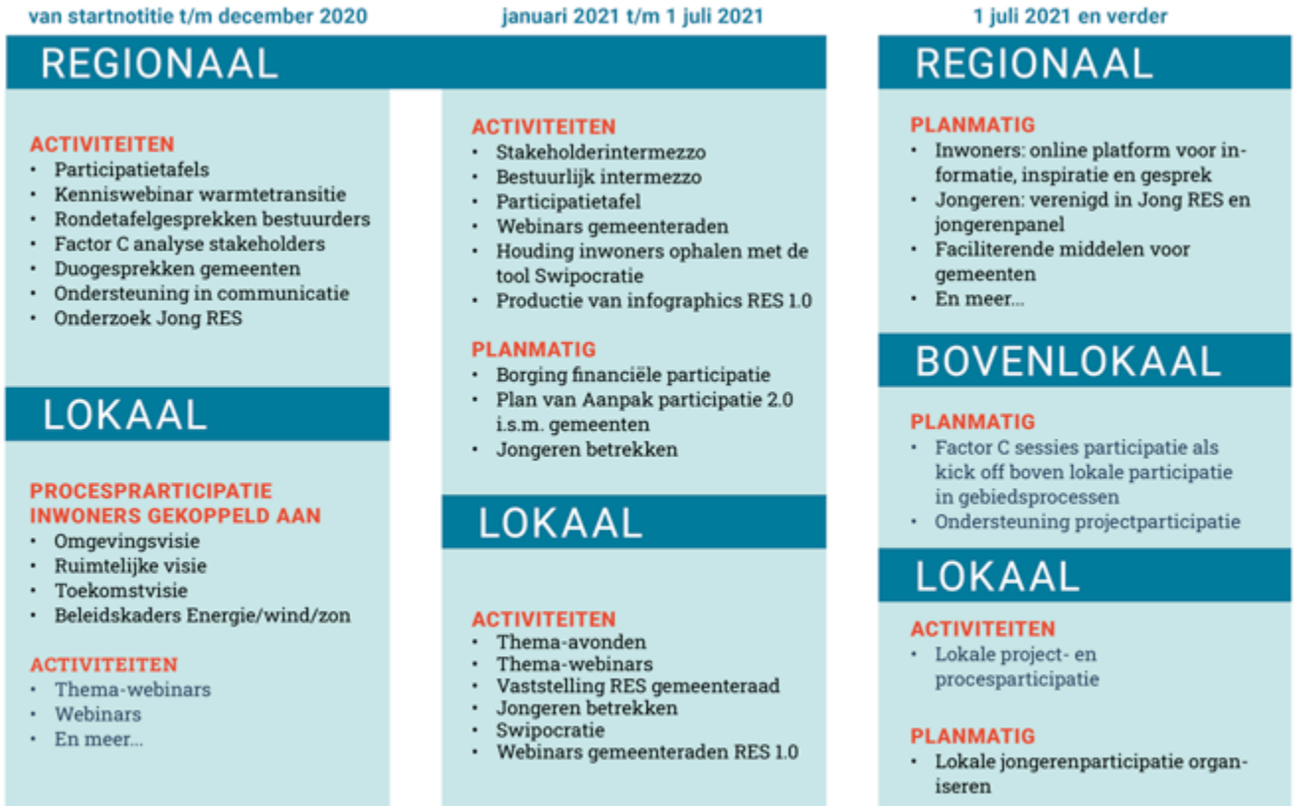

5.2.5 Financiële participatie en minimaal 50% lokaal eigendom

Toelichting participatievormen

Gedurende het traject is er onderscheid gemaakt tussen *proces*participatie (het betrekken van inwoners en andere belanghebbenden bij het maken van *plannen* en creëren van *urgentie* voor de energietransitie) en *project*participatie (het betrekken van inwoners en andere belanghebbenden bij energie*projecten*). In het laatste geval spelen financiële participatie en het teruggeven van waarde aan de directe omgeving een belangrijke rol. In het klimaatakkoord is afgesproken dat voor windturbines en zonnevelden gestreefd wordt naar 50% medeeigenaarschap van inwoners. Dat onderstrepen we in Regio Arnhem Nijmegen.

VEELGESTELDE VRAGEN:

> Wie maken de RES?
> Wanneer kan ik nog meepraten?
> Wat heb ik aan die windmolens en zonnevelden? Krijg ik er ook iets voor terug?

Visie op de RES 1.0 van de energie-coöperaties

> “In alle 16 gemeenten in de RES Regio Arnhem Nijmegen zijn energiecoöperaties actief. Hierin komen enthousiaste bewoners bijeen om samen zon- en/of windprojecten te ontwikkelen en realiseren. Voor zo’n 0,252 TWh opbrengst per jaar zijn er al projecten gerealiseerd of zitten die in de pijplijn. Voor 0,174 TWh zijn er ideeën in voorbereiding. Dit is bij elkaar een kwart van de 1,62 TWh ambitie van de RES.”
>
> **Energiecoöperaties RES Regio Arnhem Nijmegen**

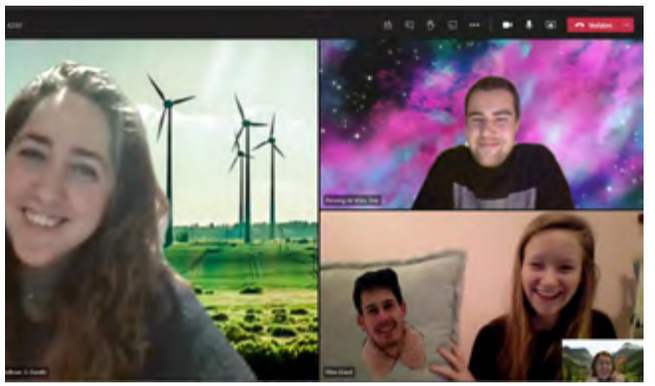

Mede-eigenaarschap is een van de mogelijke uitkomsten van een zorgvuldig participatieproces met de omgeving. Financiële participatie, een omgevingsfonds en een omwonendenregeling zijn andere mogelijke vormen. In de participatiewaaier van de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) www.nvde.nl staan deze vormen verder toegelicht.
Energiecoöperaties spelen een belangrijke rol in het realiseren van lokaal eigendom. In Regio Arnhem Nijmegen zijn coöperaties inmiddels goed voor de invulling van een kwart van de regionale energieambitie. Zij hebben hiermee uitgebreide ervaring die waardevol is voor de RES, nu en in de toekomst.

Om dit lokaal eigendom mogelijk te maken is het nodig dat gemeenten zorgvuldig omgaan met het maken van afspraken met initiatiefnemers van zonnevelden en windparken. Hiervoor zijn meerdere instrumenten beschikbaar, waaronder het instrument ‘maatschappelijke tender’. Deze wordt op verschillende plekken al ingezet in de regio. Energie Samen werkt vanuit het GEA (ondersteund door NPRES en provincie) aan richtlijnen voor gemeenten voor het uitzetten van zo’n tender. Deze manier van aanbesteden zorgt ervoor dat inwoners voldoende mee kunnen profiteren van de winst die gemaakt wordt. In de RES 1.0 spreken we af dat we investeren in gebiedscompensaties en gebiedsversterking (ruimtelijke afspraak 16). Samen met de Participatiecoalitie en energiecoöperaties helpt de RES-werkorganisatie gemeenten om dit, voor zover dit nog niet gebeurd is, goed in hun beleid vast te leggen en uit te voeren.

5.2.6 Jongeren & de RES

In de RES nemen we beslissingen die van grote invloed zijn op de toekomst van jongeren in onze regio. Zij zullen het meeste merken van de veranderingen in het landschap en de leefomgevingen en tevens van de toekomstige maatschappelijke kosten die voornamelijk op die generatie worden verhaald. Andersom: ook als wij nu geen beslissingen nemen ten behoeve van de energietransitie, heeft dat grote impact op de wereld waarin zij straks leven. Daarom zijn zij een belangrijke stakeholder. Hun stem is cruciaal bij het ontwerpen en aanscherpen van de plannen en de uitvoering in de komende jaren.

Jongeren zijn aangehaakt bij de RES via Jong RES. Jong RES is vertegenwoordigd aan de participatietafel en is aanwezig bij stakeholderintermezzo’s. Richting RES 2.0 zal de stem van Jong RES goed gehoord blijven worden. Tevens zal jongerenparticipatie een grotere rol gaan spelen op zowel lokaal als regionaal niveau.

Eind 2020 werd in samenwerking tussen NPRES en Jong RES de jongeren enquête over de houding en belangen van jongeren in Nederland en de regio gepresenteerd. Hieruit bleek dat de stem van jongeren overtuigend een positieve houding hebben tegenover het opwekken van meer duurzame energie. 93% van de jongeren uit Regio Arnhem Nijmegen vindt het positief dat er steeds meer duurzame energie wordt gebruikt in Nederland. Bijna 70% van de jongvolwassenen is dan ook (heel erg) geïnteresseerd in duurzame energie en 58% voelt zichzelf (deels) verantwoordelijk om mee te denken over toekomstig energieverbruik. Ook over de technieken, windturbines en zonnevelden, zijn ze positief gestemd: het aanleggen van zonnevelden én windturbines in de eigen woonplaats vindt ruim 70% een (heel erg) goed idee. Dit steekt hoog uit boven de resultaten van de enquête onder de brede bevolking van de regio. Daar vond 40% het (helemaal) geen probleem om windturbines in de buurt te hebben.

INWONERS (18+) OVER DUURZAME ENERGIE

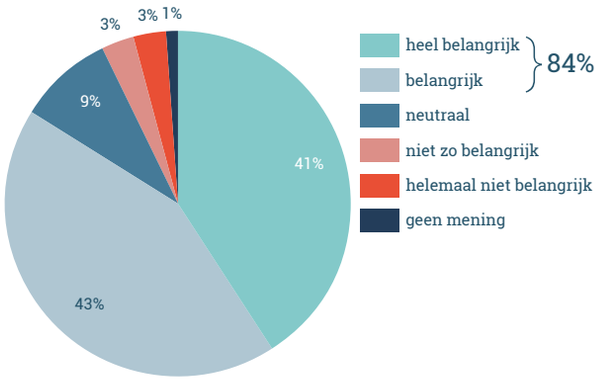

84% van de inwoners van Regio Arnhem Nijmegen vindt het **belangrijk** om duurzamer gebruik te maken van energie.

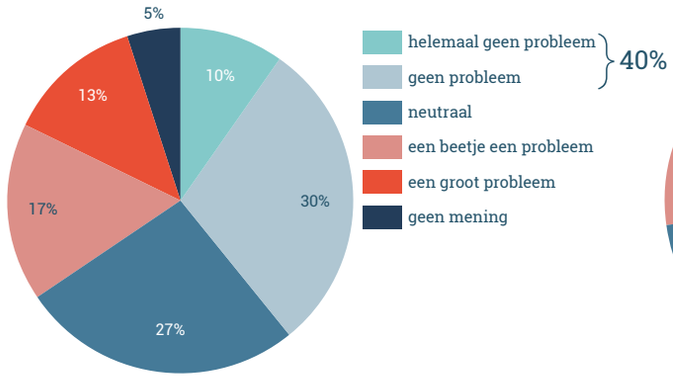

40% van de inwoners van Regio Arnhem Nijmegen heeft **geen probleem met windmolens** bij hun in de buurt.

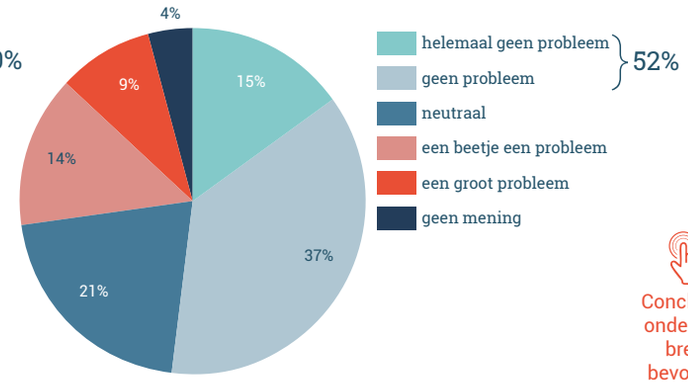

52% van de inwoners van Regio Arnhem Nijmegen vindt een **zonnepark** aan de rand van de eigen woonwijk **geen probleem**

Conclusies onderzoek brede bevolking

JONGEREN (12-30 JAAR) OVER DUURZAME ENERGIE

van de jongeren vindt het positief dat er steeds meer duurzame energie wordt gebruikt in Nederland. In heel Nederland geldt dit voor 89%.

In Regio Arnhem Nijmegen vindt 55% van de jongeren het (heel erg) goed als er wind-molens worden bijgeplaatst in hun woonplaats. Dit geldt voor 49% van de tieners en 59% van de jongvolwassenen in de regio.

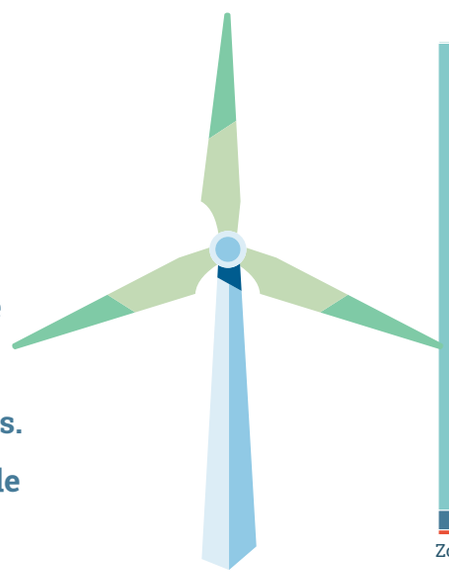

Mening over duurzame energiebronnen in eigen woonplaats

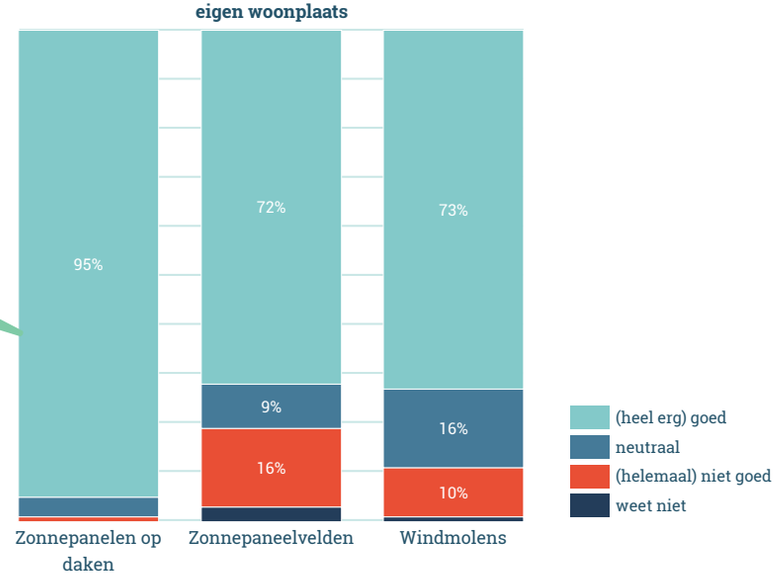

Conclusies jongeren-onderzoek

5.2.7 Betrekken van raadsleden

Raadsleden zijn via meerdere wegen bij de RES betrokken. Heel direct via hun aanwezigheid in de stakeholderintermezzo's en natuurlijk hun doorslaggevende rol in de besluitvorming. Tevens is er, om raadsleden goed aangehaakt te houden, regelmatig contact met de griffierskringen Noord en Zuid. Zo kunnen de griffiers input leveren voor bijvoorbeeld plannen, het scherp houden van de raden, welke behoeftes zij hebben en welke onderwerpen van belang zijn voor stakeholderintermezzo's. Ook worden raadsleden voorzien van informatie via toelichtingen van vertegenwoordigers van de werkorganisatie tijdens raadsvergaderingen, webinars en nieuwsbrieven.

5.2.8 Toekomstperspectief participatie en maatschappelijk draagvlak

In de RES 1.0 is de verhouding tussen zonne-energie en windenergie verbeterd en zijn er voorstellen voor verkenningsgebieden extra windturbines bijgekomen. Daarnaast liggen er regionale richtinggevende afspraken voor het ruimtelijk inpassen van hernieuwbare energie. Met name ruimtelijke afspraak 16 is voor participatie van belang: "*Combineer ontwikkeling van windturbines en zonnevelden altijd met de ruimtelijke kwaliteit en samenhang van het totale gebied. Houd rekening met het gebruik door lokale partijen, stakeholders en inwoners.*" Dit betekent dat participatie met inwoners de komende tijd nog belangrijker wordt.

Er moet samen goed afgesproken worden welke ruimte inwoners hebben om te participeren. Hoe eerder afspraken worden gemaakt, hoe beter het is voor het maatschappelijk draagvlak. Vanaf nu verschuift de focus van de zoekgebieden naar de locaties en projecten. Het wordt steeds concreter. Bij zoekgebieden hadden we het nog over gebieden waar projecten **kunnen** komen, vanaf nu gaat het steeds vaker over specifieke locaties waar projecten ontwikkeld gaan worden. Het is nu zaak om naast de direct omwonenden in de omgeving ook de zwijgende middengroep zich te laten uitspreken. Hier staan opnieuw de gemeenten aan de lat maar nu dus ook vanuit een bovenlokaal of regionaal perspectief.

Bij de start van de volgende fase zal het gesprek gevoerd worden met de gemeenten binnen de regio. Het doel is om scherp te krijgen welke rol er vanuit de RES gespeeld gaat worden in de participatietrajecten rondom de projecten. Afhankelijk van de rol en de specifieke situatie zal vervolgens bekeken worden welke middelen het best ingezet kunnen worden bij het concreet vormgeven van het participatietraject. Zo zou het kunnen gebeuren dat de Factor-C methodiek met de ringen van invloed ook op projectniveau gaat worden ingezet. Of dat gekozen wordt om Swipocratie of een ander middel in te zetten. Tevens zal nagedacht worden hoe waardevolle ervaring van elders (in de regio) meegenomen kan worden, zodat het wiel niet steeds opnieuw hoeft te worden uitgevonden.

We maken voor participatie de volgende afspraken voor de toekomst:

19 Bij de RES 1.0 is helder wie waarvoor en wanneer aan zet is voor de participatie over de energietransitie in Regio Arnhem Nijmegen. We zorgen voor een transparant speelveld. Stakeholders en inwoners weten zo wanneer en binnen welke kaders ze mee kunnen praten.

20. We borgen met de participatiestrategie dat de energietransitie in Regio Arnhem Nijmegen zoveel mogelijk ten goede komt aan de inwoners van de regio. We streven naar minimaal 50% eigendom en zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. We houden ook zoveel mogelijk rekening met gezondheidsaspecten, wegen milieu-effecten zorgvuldig af en zorgen dat natuurwaarden zoveel mogelijk behouden blijven.

21 We delen en faciliteren informatie in relatie tot de energietransitie zo zorgvuldig mogelijk met stakeholders, ambtenaren, volksvertegenwoordigers en inwoners, zoals over de effecten op de gezondheid van geluid van windturbines, financiële voordelen voor inwoners, en behoud van biodiversiteit.

22 Om gemeenten te ondersteunen voeren we (bovenlokale) duo-gesprekken over het verder uitwerken van gebiedsgerichte participatie en lokaal eigendom. Hierin denken we ook samen na over hoe de participatie voor jongeren ingericht kan worden.

23 We organiseren bijeenkomsten voor ambtenaren en volksvertegenwoordigers om kennis te blijven delen. We delen goede voorbeelden in onze regio.

24 We zorgen ervoor dat iedereen in de regio (financieel en/of maatschappelijk) voordeel kan halen uit de plannen. Dat doen we bijvoorbeeld door gemeenten te helpen met het opzetten van maatschappelijke tenders.

25 Voor het einde van 2021 hebben alle gemeenten een Transitievisie Warmte opgesteld. We onderzoeken de participatieaanpakken in deze visies en adviseren bestuurders over participatie in het warmtespoor.

26 Jongeren worden op lokaal en regionaal niveau betrokken bij het meedenken en uitvoeren van plannen.

27 We gaan de rol van de 'participatietafel' nog scherper invullen. Die kan dan nog meer in de rol groeien zoals in de doelstelling is omschreven.

28 Op weg naar de RES 2.0 streven we ernaar om het betrekken van raadsleden ook op regionaal niveau te organiseren.

De volledige lijst met afspraken staat in hoofdstuk **'Ons bod'**.

> "Het is goed dat de ambitie van 50% lokaal eigenaarschap in de RES 1.0 is opgenomen. We vragen aandacht voor een geschikt model met de mogelijkheid voor jongeren om hieraan mee te doen.
>
> **Jong RES**

Visie op RES 1.0 van Jong RES

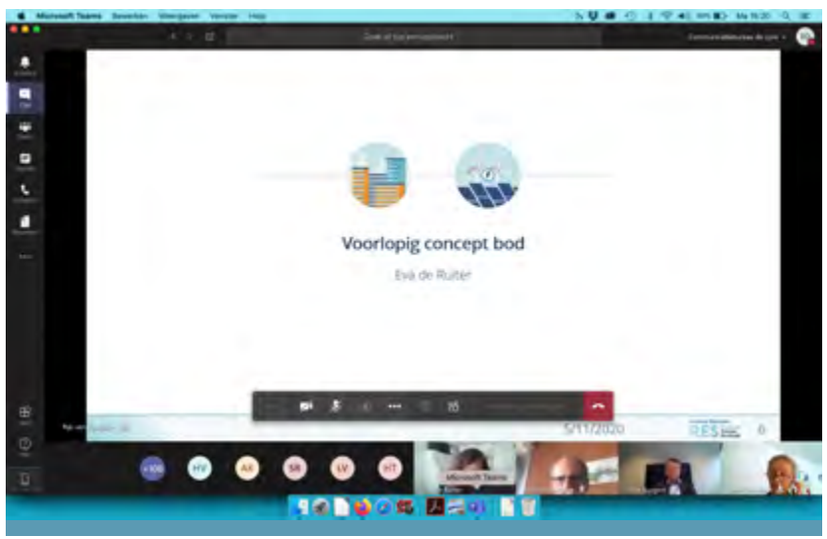
Voorlopig concept bod
Eva de Ruiter

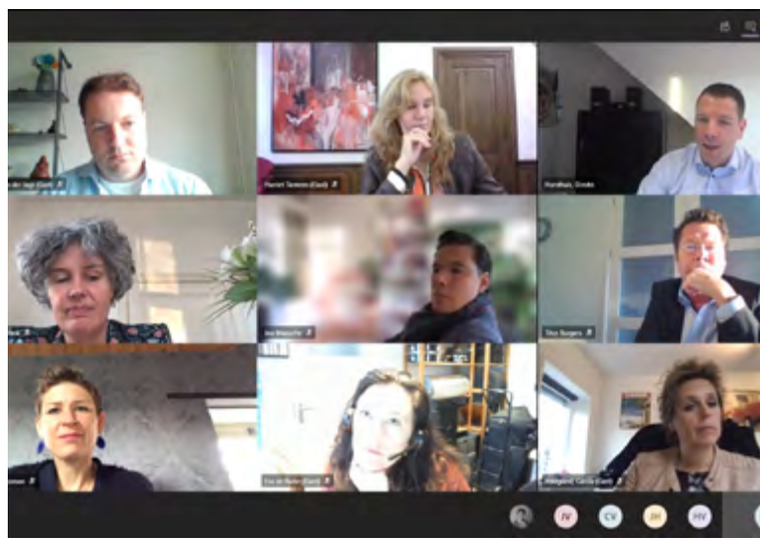

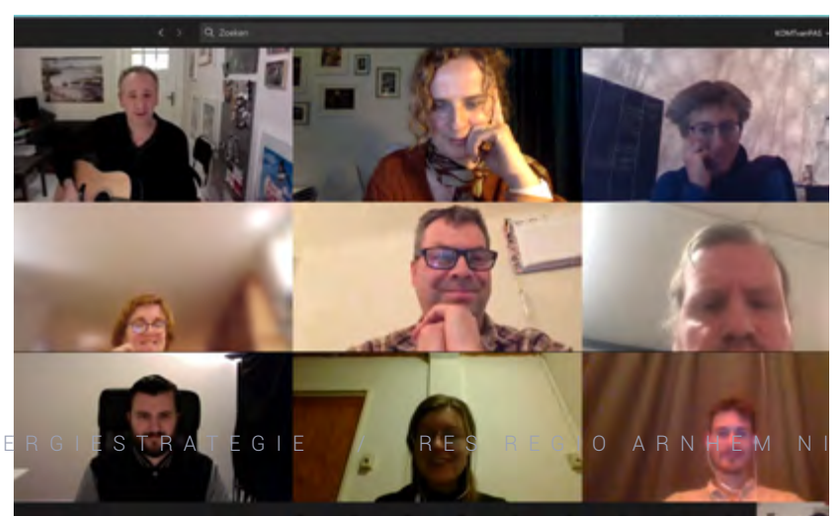

6. UITGELEIDE

Met de RES 1.0 ligt er een duidelijke koers voor de energie-transitie in Regio Arnhem Nijmegen, als het gaat om grootschalige opwek van elektriciteit uit zon en wind, het gebruik van regionale warmtebronnen en het bij-behorende participatietraject. Deze RES werd gemaakt in een intensief traject met stakeholders en bestuurders. Dat geeft vertrouwen in de stappen die hierna gaan volgen. De plannen worden voortdurend aangescherpt en we worden steeds concreter. Dat is nodig, want al in 2030 willen we de CO_2-uitstoot met 55% hebben teruggebracht.

Zoals telkens aangegeven: de RES is een doorlopend proces. Bij elke nieuwe versie nemen we inzichten en feedback mee. Reacties zijn altijd welkom via res@regioan.nl

Reacties

In de online omgeving vindt u diverse reacties op de eerdere versie van de RES en op deze RES 1.0.

Arnhem Nijmegen

RES Regionale Energie Strategie

Arnhem Nijmegen
RES Regionale Energie Strategie

Reactienota bij RES 1.0: Wensen & bedenkingen + antwoorden

regio arnhem nijmegen

Reactienota behorende bij bod 1.0 RES Regio Arnhem Nijmegen

dd. 3 maart 2021

Inhoudsopgave

1. Doel, aanleiding en proces..... 4

1.1 Gezamenlijk regionaal proces 4

1.2 Uitgangspunt consensus 4

1.3 Aanleiding..... 4

1.4 Vervolg..... 4

1.5 Proces wensen en bedenkingen..... 5

2. Reactie per thema..... 7

2.1 Elektriciteit 7

2.2 Warmte 12

2.3 Participatie 15

2.4 Bestuurlijke besluitvorming 18

2.5 Algemeen 21

3. Ontvangen reacties 24

3.1 Gemeente Arnhem 24

3.2 Gemeente Berg en Dal 24

3.3 Gemeente Beuningen 25

3.4 Gemeente Doesburg 25

3.5 Gemeente Druten 26

3.6 Gemeente Duiven 26

3.7 Gemeente Heumen 27

3.8 Gemeente Lingewaard 27

3.9 Gemeente Nijmegen 28

3.10 Gemeente Overbetuwe 30

3.11 Gemeente Renkum 31

3.12 Gemeente Rheden 31

3.13 Gemeente Rozendaal 32

3.14 Gemeente Westervoort 32

3.15 Gemeente Wijchen 33

3.16 Gemeente Zevenaar 34

3.17 Provincie Gelderland 34

1. Doel, aanleiding en proces

In maart 2020 is het conceptbod RES Regio Arnhem Nijmegen aangeboden aan de diverse deelnemende partijen binnen de RES Regio Arnhem Nijmegen. Dit concept bod is unaniem vastgesteld. Hierbij is afgesproken om de diverse reacties van onder meer de colleges, raden en stakeholders voor te leggen aan de leden van het PFO Duurzaamheid en onderdeel te laten zijn van het regionale bod in RES 1.0. De reacties zijn samengevat in de oplegnotitie van september 2020.

Deze reactienota geeft de reactie weer van de Werkorganisatie Regio Arnhem Nijmegen op alle wensen en bedenkingen op het voorlopig concept bod RES Regio Arnhem Nijmegen, zoals in de oplegnotitie behorende bij het concept bod zijn gebundeld.

1.1 Gezamenlijk regionaal proces

In de in 2019 vastgestelde startnotitie zijn de uitgangspunten en afspraken vastgelegd voor het gezamenlijke proces richting RES 1.0. Tevens zijn hierin afspraken gemaakt over de opgave, het proces, de op te leveren resultaten, de uitgangspunten en 'spelregels' die we hanteren, de planning en besluitvorming. In juni 2020 is ook het vervolg, het voorlopig concept bod, unaniem vastgesteld. Het RES 1.0 bod en deze reactienota samen vormen het bod waarover alle deelnemende overheden uiterlijk 15 juni 2021 een besluit nemen. Deze oplegnotitie met het 1.0 bod worden uiterlijk 1 juli 2021 bij het NPRES ingediend als bod van de RES Regio Arnhem Nijmegen.

1.2 Uitgangspunt consensus

Voor het besluitvormingstraject over het RES bod is in de startnotitie opgenomen dat we consensus als uitgangspunt hanteren. Wanneer een overheidspartner zich niet kan scharen achter het bod zal hiervan bij het aanbieden van het bod aan het Nationaal Programma RES aantekening worden gemaakt onder opgave van redenen.

1.3 Vervolg

Bespreking en verwerken van de reacties die betrekking hebben op de vaststelling van het bod RES 1.0 zullen wederom in overleg met betrokkenen plaatsvinden in de vervolgfase naar het opstellen van de RES 2.0 die op 1 juli 2023 moet worden ingediend en voor die tijd moet worden vastgesteld door de gemeenteraden en Provinciale Staten en de algemene besturen van de waterschappen.

1.4 Proces wensen en bedenkingen

In het proces van wensen en bedenkingen doorlopen we op weg naar RES 1.0 van de regio Arnhem Nijmegen een aantal stappen:

Stap 1. Ophalen van wensen en bedenkingen

Deze fase is in de zomer van 2020 afgerond. Het in de gelegenheid stellen om wensen en bedenkingen mee te geven is een belangrijke stap in de route naar de RES 1.0. Het gaat hier met name om het definiëren van kaders en het inbrengen van lokale of regionale assets en aandachtspunten. Een overzicht van alle wensen en bedenkingen is als pdf te vinden op onze website www.regioan.nl/res-regionale-energiestrategie > documenten.

Stap 2: Afwegen wensen en bedenkingen, lokaal of regionale actiehouders

Afgesproken is dat de wensen en bedenkingen worden meegenomen in RES 1.0. Ze leiden tot acties, en afhankelijk van de inhoud kan hiervoor een actiehouder benoemd worden. Bijvoorbeeld de wens om iets aan de verhouding zon-wind te doen zal regionaal moeten worden opgepakt, maar gemeenten kunnen hier lokaal ook mee aan de slag binnen het uitwerken van de zoekgebieden.

Stap 3. DUO-gesprekken en afstemming wensen en bedenkingen

Gedurende de periode tot RES 1.0 vinden online duo-gesprekken plaats tussen vertegenwoordigers van de RES en ambtenaren/bestuurders van deelnemende gemeenten. Hierin worden o.a. de algemene wensen en bedenkingen van de regio en de specifieke wensen en bedenkingen van de gemeenten procesmatig besproken.

Stap 4: Beantwoording reacties, lokaal en regionaal

Gemeenten dragen lokaal zorg voor beantwoording van de vragen richting de werkorganisatie. De werkorganisatie koppelt de regionale beantwoording terug naar de gemeenten. De werkorganisatie voert de regie op het beantwoorden van de reacties.

Stap 5: het opstellen van een reactienota

Met alle ontvangen informatie is begin 2021 deze reactienota opgesteld. Alle reacties van deelnemers, alternatieve plannen en visies, de wensen en bedenkingen van de gemeenteraden, Provinciale Staten en algemeen bestuur van het waterschap worden integraal tegen elkaar afgewogen.

De reactienota maakt als bijlage onderdeel uit van de RES 1.0.

2. Samenvatting per thema

In dit hoofdstuk leest u een korte samenvatting per thema en een reactie op de onderwerpen en wensen en bedenkingen die binnen elk thema naar voren zijn gekomen. Deze thema's zijn:

- Elektriciteit
- Warmte
- Participatie
- Bestuurlijke besluitvorming
- Algemeen en overig

Per thema komen eerst de vaker genoemde reacties aan bod, gevolgd door de overige belangrijke aandachtspunten. Voor een snel overzicht leest u de inleiding met de reactie per thema.

2.1 Elektriciteit

Ten aanzien van elektriciteit ontvingen we actualisaties van energieprojecten en vragen over energieprojecten binnen gemeentelijke zoeklocaties. Andere reacties hebben betrekking op de verhouding tussen zonne- en windprojecten. Vanuit agrarische stakeholders wordt aangegeven dat windturbines de voorkeur hebben boven zonnevelden, omdat agrarische werkzaamheden in de nabijheid van windturbines gewoon mogelijk blijven. Bij zonnevelden is dat niet het geval. Landschaps- en natuurorganisaties pleiten ervoor belangrijkste natuurgebieden en landschappen te ontzien in de zoektocht naar gebieden voor windturbines en/of zonnevelden. Op locaties waar zij wel mogelijkheden zien is de wens om het zoveel mogelijk te combineren met natuurontwikkeling en landschapsherstel. Een specifieke reactie betreft het type windturbine waarmee in het bod is gerekend. Het betreft hier de nieuwe generatie windturbines met meer vermogen (5,6 MW), een grotere omvang en een grotere tiphoogte (circa 240 meter). Hierdoor wordt door sommige stakeholders gevreesd dat de impact van deze windturbines niet goed wordt ingeschat.

Wel meegenomen in RES (t.a.v. elektriciteit):

Volgnummer	Onderwerp	Reactie
2.1.A	**Wind op land**	Windenergie op land is op dit moment een van de goedkoopste en meest efficiënte bronnen van duurzame energie en daarmee onmisbaar in de energietransitie. In het Klimaatakkoord is de landelijke doelstelling van 35 TWh grootschalige energieopwek op land geformuleerd, verdeeld over wind en zon. Onder grootschalig wordt hierbij verstaan een aansluitwaarde groter dan 15 kWp.

2.1.B	**Wind op oppervlaktewater**	Ook in onze regio zijn diverse initiatieven voor de ontwikkeling van zonne- en windenergie op waterbergingen en oppervlaktewateren. Hierbij is het behoud of de versterking van de taakuitvoering voor het waterschap van belang, maar ook de ecologie, de biodiversiteit en de cultuur- en landschappelijke waarden. Het waterschap heeft expertise over de effecten op het gebied van waterkwaliteit en biodiversiteit van zon op water. Die kennis zal worden benut bij de verdere concretisering van zoekgebieden. De relatie tussen de energietransitie en het watersysteem vraagt echter om nadere uitwerking en onderzoek. Installaties met een aansluitwaarde boven 15 kWp tellen mee in de RES.
2.1.C	**Zon op oppervlaktewater**	
2.1.D	**Zon op land**	Installaties met een aansluitwaarde boven 15 kWp tellen mee in de RES.
2.1.E	**Zon op dak**	Zon op dak heeft bij alle betrokkenen in het proces de voorkeur. Om zonnepanelen op daken mee te kunnen rekenen in het bod van de RES, moet er een aansluitwaarde minimaal 15 kWp worden gerealiseerd. Met de huidige stand der techniek komt dat neer op circa zestig zonnepanelen. Kleinschaligere projecten (particulier of kleine bedrijfsdaken) vallen buiten de RES. In de concept-RES is uitgegaan van 25 tot 50 procent benutting van het potentieel van zon op grootschalige daken. Het ophogen van deze ambitie lijkt eenvoudig, maar de ervaring leert dat dat niet zo is. Er zijn meerdere knelpunten: • niet alle grootschalige daken hebben een geschikte dakconstructie, door installaties op daken (denk aan liftschacht, airconditioning, valbeveiliging) is het niet mogelijk om de daken 100 procent vol te leggen, • soms is er beperkte ‘ruimte’ op het energienet beschikbaar • er is een afhankelijkheid van de (investerings)bereidheid van de dakeigenaren*. Als bij de verdere uitwerking van de zoekgebieden blijkt dat de benutting van zon op dak verhoogd kan worden, dan zal dit worden opgenomen in de RES 2.0 en verder. *Het concept Besluit tot wijziging van het Besluit bouwwerken leefomgeving in verband met duurzaam gebruik van daken introduceert de bevoegdheid voor gemeenten om bij maatwerk te bepalen dat de daken van industriefuncties gebruikt worden voor de opwek van hernieuwbare energie of maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie, zoals groendaken. De verwachting is dat de gemeente, indien nodig en evenredig, gebruik zal maken van de nieuwe bevoegdheid om het duurzaam gebruiken van daken op industriegebouwen te stimuleren.

2.1.F	**Waterkracht**	De RES gaat wel over waterkracht. De waterkrachtcentrales die kansrijk zijn in Regio Arnhem Nijmegen tellen mee in het bod. Het gaat om een klein percentage.

Niet meegenomen in RES (t.a.v. elektriciteit):

2.1.G	**Wind op zee**	De RES gaat niet over wind op zee. Dat wil niet zeggen dat er geen plannen voor windparken op zee worden gemaakt. Het klimaatakkoord stelt als doel om 49 TWh op zee op te wekken. Ter vergelijking: voor de 30 RES'en samen is de ambitie 35 Twh wind en zon op land.
2.1.H	**Kleinschalig windturbines**	Kleinschalige windturbines komen voor op bijvoorbeeld agrarische grond en zijn vaak voor lokaal (eigen) gebruik. Deze tellen niet mee in de RES. Lokaal is altijd ruimte voor windturbines tot 25 meter hoogte volgens de ruimtelijke afspraken. Om kleine windturbines mogelijk te maken, heeft provincie Gelderland in haar Omgevingsverordening een aantal regels opgenomen. Deze regels maken het mogelijk één windturbine te realiseren op een agrarisch bouwperceel of op een bouwperceel van ten minste 1 hectare waar een stedelijke functie is toegestaan. Belangrijk daarbij is dat de windturbine zorgvuldig ruimtelijk wordt ingepast. Kleinschalige windturbines staan qua opbrengst niet in verhouding tot grote windturbines. Ter vergelijking: 1 turbine van 5,6 MW staat gelijk aan ongeveer 500 kleine windturbines.
2.1.i	**Kernenergie**	De RES gaat niet over kernenergie. Of we in Nederland een nieuwe kerncentrale willen bouwen is een vraag die op landelijk niveau wordt bediscussieerd en beantwoord, niet op het niveau van de regio. Ook kijken we in de RES alleen naar maatregelen die klaar kunnen zijn in 2030.
2.1.J	**Industrie**	De RES gaat ook niet over maatregelen die bedrijven en de industrie moeten nemen. Voor hen staan er in het Klimaatakkoord eigen doelstellingen en afspraken die lopen via de Klimaattafel Industrie.
2.1.K	**Besparing**	Energiebesparing geeft ook invulling aan het Klimaatakkoord, maar is niet de focus in RES 1.0.

Wensen en bedenkingen (t.a.v. elektriciteit)

Volgnummer	Onderwerp	Wensen en bedenkingen	Reactie of verwijzing
2.1.L	**Verhouding tussen zonne- en windprojecten**	De verhouding tussen de bijdrage van zonne- en windenergie aan de ambities van de RES Arnhem Nijmegen liggen zeer uit balans en op deze wijze niet passend in het streven naar laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Dit punt wordt door diverse overheidsorganisaties en stakeholders benoemd. Die gemeenten zijn: • Beuningen • Lingewaard • Nijmegen • Renkum • Rheden • Wijchen Daarnaast ook aangegeven door: • Provincie Gelderland • Liander • Natuurorganisatie • Landbouworganisaties	Regionaal wordt gestreefd naar 50/50 balans, terwijl in het bod 1.0 sprake is van 89% zon versus 11% wind. Dit ligt nog steeds uit balans en is niet wenselijk om meerdere redenen. Op regionaal niveau voorziet het RES bod 1.0 in clustering van projecten in zoekgebieden om meer systeem efficiency te realiseren. Er zijn vier ruimtelijke ateliers georganiseerd om concreet aan de slag te gaan met de onbalans wind versus zon. Hierbij zijn ruimtelijke experts vanuit overheden en stakeholders betrokken. Er is gewerkt met twee clusters voor een verdieping: • Druten, Wijchen, Beuningen en Heumen • Duiven, Zevenaar, Rheden Doesburg. In deze ateliers is onderzocht: • welke zoekgebieden voor zon kunnen worden gecombineerd met windturbines • wat andere kansrijke gebieden zijn voor windturbines. Er zijn zes nieuwe gebieden geïnventariseerd en daarin is ruimte voor een stevige verhoging van het aandeel wind in de RES. Deze cluster ateliers gingen naast de wind/zon verhouding ook over ruimtelijke afspraken, die in de RES 1.0 zijn uitgewerkt. De bevindingen uit de twee clusters leidt tot regionale conclusies die we opnemen in de RES 1.0.

2.1.M	**No-regret maatregelen**	Verschillende gemeenten hebben wensen en bedenkingen met betrekking tot No-regret maatregelen die in hun gemeente van toepassing zijn	De 'no-regret' maatregelen en de reactie van de werkorganisatie hierop zijn terug te vinden bij de betreffende gemeenten in hoofdstuk 3.
2.1.N	**Capaciteit energienetwerk**	De gemeenten Wijchen en Berg en Dal hebben bedenkingen geuit met betrekking tot de capaciteit van het energienetwerk. Berg en Dal geeft aan dat het elektriciteitsnet in onze regio nog niet is ingericht op grootschalig opwekken van duurzame energie en dat ook in haar de netwerkcapaciteit ontoereikend is. Wijchen geeft aan dat in het vervolgtraject goed rekening moet worden gehouden met elektrificatie (van vervoer en verwarming van gebouwen) en de impact daarvan op de energienetten.	Liander is zeer nauw betrokken bij de RES in onze regio en bij innovaties op het terrein van energietransitie. Door deze betrokkenheid borgen wij dat er aansluitcapaciteit is voor de projecten die op stapel staan. Liander heeft een analyse gemaakt van de (benodigde) systeem capaciteit en de impact die de RES heeft op het systeem en benodigde investeringen. Door in RES 2.0 de uitvoeringsplanning van de projecten vanuit de RES te matchen met de uitvoeringsplanning van verzwaringen aan het netwerk, blijft de realiseerbaarheid van de projecten op dit punt geborgd. Bij lokale initiatieven dient uiteraard rekening gehouden te worden met netwerkcapaciteit. *Zie het RES bod 1.0 Hoofdstuk 2, paragraaf 2.4 Efficiënte uitbreiding elektriciteitsnetwerk*
2.1.O	**Type windturbines in rekenmodel**	Een specifieke reactie betreft het type windturbine waarmee in het voorlopig concept bod is gerekend. Het betreft hier de nieuwe generatie windturbines met meer vermogen, een grotere omvang en een grotere as- en tiphoogte. Hierdoor wordt door sommige stakeholders gevreesd dat de impact van deze windturbines niet goed wordt ingeschat.	De technische ontwikkelingen op het gebied van windturbines worden nauwlettend in de gaten gehouden binnen de RES. Bij berekeningen gaan we uit van de nu relevante generatie turbines. We hanteren turbines van 5,6 MW, met een algemene tiphoogte van ca. 240 meter. De specificaties kunnen ietwat afwijken, afhankelijk van de fabrikant. Wij onderzoeken de ruimtelijke impact en de invloed van locaties onderling in de Windplanner.
2.1.P	**Voorkeur wind boven zon**	Agrarische stakeholders geven aan dat windturbines de voorkeur hebben boven zonnevelden, omdat agrarische werkzaamheden in de nabijheid van	De voorkeur van agrarische stakeholders sluit aan bij het meer in balans brengen van de verhouding zon/wind. We passen een voorkeursvolgorde zon toe in de ruimtelijke afspraken van de RES *(zie hoofdstuk 2, paragraaf 2.7.5 Ruimtelijke afspraken)*

		windturbines gewoon mogelijk blijven. Bij zonnevelden is dat niet het geval.	
2.1.Q	**Impact op natuur**	Landschaps- en natuurorganisaties uiten hun bezorgdheid over de impact van energieprojecten op natuurgebieden en het landschap. Provincie Gelderland ziet in het concept bod zoekgebied in, of in de invloedsfeer van Natura 2000 gebieden. De vraag is of zoekgebieden op deze wijze volledig realiseerbaar zijn.	Flora en fauna wetgeving ter bescherming van Natuurwaarden worden vanzelfsprekend gevolgd. De provincie kijkt in de totstandkoming van RES 1.0 en latere versies mee naar mogelijkheden en landschappelijke inpassing. In het bod 1.0 zijn in consensus ruimtelijke afspraken uitgewerkt. Buiten Natura2000 gebieden worden belangen en impact op omgeving zorgvuldig afgewogen. Naarmate projecten concreter worden, wordt er ook gezocht naar koppelkansen o.g.v. natuurontwikkeling om de directe omgeving ook waarde 'terug te geven'.

2.2 Warmte

In de concept-RES is inzicht gegeven in de warmtevraag, het warmteaanbod en de reeds aanwezige warmte-infrastructuur binnen de regio. In de Regio Arnhem Nijmegen is een beperkt aantal regionale warmtebronnen aanwezig. In de RES 1.0 heeft een verdieping plaatsgevonden ten opzichte van de concept-RES. Voor warmte betekent dit dat in kaart is gebracht hoe de gemeentelijke Transitievisies Warmte (TVW's) zich verhouden tot de in het concept RES opgenomen regionale structuur warmte (RSW). Zo ontstaat een beeld van zogenaamde warmteclusters, waarbinnen gemeenten in samenwerking gebruik willen maken van warmte vanuit een regionale warmtebron. Binnen deze warmteclusters is voor afstemming een structureel overleg opgestart met betrokken partijen. Daarnaast is een nadere verkenning gedaan naar de potentie van warmtebronnen als geothermie, aquathermie, biogas en waterstof. Ook worden nut en noodzaak verkend van gemeenten om samen te werken op het gebied van kennisdeling en expertise.

Wel meegenomen in RES (t.a.v. warmte):

Volgnummer	Onderwerp	Reactie
2.2.A	**Omgevingswarmte (warmte uit ondergrond, warmte uit water)**	In de Gelderse Warmteatlas is het potentieel aan omgevingswarmte opgenomen, zowel warmte uit de ondergrond als warmte uit water (geothermie en aquathermie). De volgende warmtebronnen uit de omgeving zijn in de atlas opgenomen: Ondiepe bodemenergiesystemen, (ondiepe) geothermie en TEO/TEA-bronnen (waterzuiveringsinstallaties zijn echter opgenomen in de atlas onder de *restwarmtebronnen*).

		Op dit moment lopen nog diverse onderzoeken naar de haalbaarheid om deze potentie van omgevingswarmte ook daadwerkelijk te kunnen benutten. Een deel van de onderzoeksresultaten komt beschikbaar na het eerste kwartaal van 2021, en zal daarom nader verwerkt worden (kwantitatief) in de RES 2.0.
2.2.B	**Restwarmte bedrijven**	In de Gelderse Warmteatlas zijn alle bekende restwarmtebronnen binnen de regio opgenomen (industrie, datacentra, condenswarmte, RWZI/AWZI en rioolgemalen). Kansrijke regionale clusters ten aanzien van warmte zijn: • Rond de AVR in Duiven • Rond de ARN in Weurt Daarnaast zijn kansrijke clusters geïdentificeerd gelegen op de grens of in de nabijheid van de regio: • Rond de papierfabriek in Renkum • Rond de papierfabrieken van Eerbeek/Loenen (regio Cleantech) • Rond de RWZI van Olburgen (regio Achterhoek) • Rond de biocentrale in Cuijck (regio NoordOost Brabant) *Zie het RES bod 1.0, hoofdstuk 4, par 4.2.5 Kansrijke regionale warmteclusters*
2.2.C	**Warmte uit biomassa**	In de Gelderse Warmteatlas is het potentieel aan warmte uit biomassa meegenomen: het aanbod laagwaardige verbrandbare en vergistbare biomassa. Het gaat hierbij enkel om het jaarlijkse (groei)overschot binnen de regio.
2.2.D	**Biogas /groen gas**	In de Gelderse Warmteatlas is het potentieel aan warmte uit vergistbare biomassa meegenomen.

Niet meegenomen in RES (t.a.v. warmte):

Volgnummer	Onderwerp	Reactie
2.2.E	**Waterstof en groengas**	Duurzame gassen als waterstof en groengas hebben een belangrijke rol in het energiesysteem omdat ze goed opgeslagen kunnen worden, over lange afstand getransporteerd kunnen worden en een hoge energiedichtheid hebben. Ze zijn echter schaars.

		Waterstof is geen energiebron, maar enkel een energiedrager. De productie van groene waterstof telt niet mee in de opgave voor 35 TWh grootschalige opwek (zon/wind) van de RES. Groene waterstof (elektrolyse vanuit hernieuwbare energiebronnen) kan een belangrijke rol spelen in de energietransitie, maar de productie ervan is nog duur en het aanbod zeer beperkt. Onderzoek naar en productie van (groene) waterstof maakt geen deel uit van de RES 1.0. In de RES 2.0 zullen wij de kansen voor de regio Arnhem Nijmegen verder in beeld brengen. Groengas is biogas dat opgewerkt is tot aardgaskwaliteit en kan worden ingevoed op het openbare gasnet. Voor alle sectoren die nu gebruikmaken van aardgas is groengas een aantrekkelijk alternatief. Echter, de potentiële groengasproductie in de regio, maar ook de (inter)nationale potentie, blijft ver onder de huidige aardgasvraag.

Wensen en bedenkingen (t.a.v. warmte)

Een aantal partijen spreekt de wens uit om in het proces naar de RES 1.0 en ook daarna onderzoek te blijven doen naar alternatieve warmtebronnen om te kunnen voldoen aan de warmtevraag en daarbij de vraagstukken ‘warmtebesparing' en ‘warmteopslag' mee te nemen. De benodigde structurele afstemming tussen betrokken partijen op regionale schaal wordt daarbij als randvoorwaardelijk gezien. Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor samenhang in de sporen warmte en elektriciteit (systeem efficiëntie) en daarbij een afgewogen inzet van warmte en/of elektriciteit.

Volgnummer	Onderwerp	Wensen en bedenkingen	Reactie of verwijzing
2.2.F	**Biomassa**	In enkele reacties wijzen gemeenten op eerdere afspraken om in de RES 1.0 niet in te zetten op houtige biomassa. • De gemeente Renkum geeft aan dat zij wil vasthouden aan de binnen de RES-regio Arnhem Nijmegen gemaakte afspraak om niet op houtige biomassa in te zetten. • Gemeente Wijchen vindt dat afvalverbrandingscentrales, biomassacentrales en papierfabrieken geen structurele warmtebronnen zijn naar de toekomst toe en zij geeft aan	In de RES 1.0 wordt gekeken naar duurzaam opgewekte zonne- of windenergie en het efficiënt gebruik maken van regionale warmtebronnen binnen een regionale warmte structuur. Houtige biomassa maakt hier nauwelijks tot geen onderdeel van uit, alleen voor de bepaling van het warmteaanbod is het aandeel van biomassa meegenomen. De Provincie houdt deze (tijdelijke) optie open, met name om in te zetten als overbruggingsperiode tot nieuwe innovaties en voor nuttige toepassingen.

		dat er in Wijchen geen plaats is voor een biomassacentrale.	
2.2.G	**Bovenregionale warmtebronnen**	Enkele reacties van gemeenten verwijzen naar de mogelijkheid om gebruik te maken van bovenregionale warmtebronnen. • De gemeente Berg en Dal geeft aan dat het concept bod nog geen uitspraken doet over de verdeling van bovenregionale warmtebronnen. • De gemeente Renkum geeft specifiek aan dat nadere afstemming over de verdeling van de bovenregionale warmtebron Parenco nodig is (met regio Foodvalley).	Warmtebronnen houden zich niet aan gemeente- of regiogrenzen. Daarom vindt op provinciaal en landelijk niveau afstemming plaats over hoe om te gaan met bovenregionale warmtebronnen. Voor alle bij 2.2.B beschreven bovenregionale warmtebronnen is het gesprek opgestart tussen de regio's om te komen tot nadere afspraken rond het warmteverdelingsvraagstuk. *Zie ook RES bod 1.0, hoofdstuk 4, paragraaf 4.2.5 Bovenregionale warmteclusters*

2.3 Participatie

Vanuit de partijen komen veel reacties die pleiten voor een zorgvuldig participatieproces dat zorgt voor maatschappelijk draagvlak. Er ligt ook een zeer duidelijke wens om in te zetten op het betrekken van inwoners (zo breed mogelijk en permanente betrokkenheid) en specifiek voor het aanspreken van jongeren. 50% Lokaal eigendom wordt gezien als een goede manier om draagvlak op te bouwen, onder andere omdat de omwonenden dan ook financieel profiteren van de energietransitie. Diverse partijen benadrukken dat energiecoöperaties gesprekspartner moeten zijn. Ten slotte is er een wens dat de raden tijdig worden meegenomen in het proces naar de RES 1.0.

Het hoofdstuk 'Draagvlak' in het RES bod 1.0 maakt helder wie voor wat, wanneer aan zet is op het gebied van de participatie over de energietransitie voor Regio Arnhem Nijmegen. Het maakt het speelveld inzichtelijk: wanneer en binnen welke kaders praten stakeholders en inwoners mee? Een helder speelveld zorgt voor vertrouwen in een zinvolle bijdrage aan het participatietraject. Er moet samen goed afgesproken worden welke ruimte inwoners hebben om te participeren. Hoe eerder afspraken worden gemaakt, hoe beter het is voor het maatschappelijk draagvlak. Bij de start van de volgende fase zal het gesprek gevoerd worden met de gemeenten binnen de regio. Het doel is om scherp te krijgen welke rol er vanuit de RES gespeeld gaat worden in de participatietrajecten rondom de projecten. Afhankelijk van de rol en de specifieke situatie zal vervolgens bekeken worden welke middelen het best ingezet kunnen worden bij het concreet vormgeven van het participatietraject.

Wensen en bedenkingen (t.a.v. participatie):

Volgnummer	Onderwerp	Wensen en bedenkingen	Reactie of verwijzing
2.3.A	**Participatieproces**	Vanuit de provincie en de gemeenten Doesburg, Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe en Wijchen zijn reacties gekomen die pleiten voor een zorgvuldig participatieproces dat zorgt voor maatschappelijk draagvlak. Er ligt ook een zeer duidelijke wens om in te zetten op het betrekken van inwoners; zo breed mogelijk, permanent en met speciale aandacht voor jongeren.	In de RES 1.0 is een hoofdstuk gewijd aan draagvlak (hoofdstuk 5). In hoofdstuk 2, paragraaf 2.7.6 Participatie afspraken zijn 10 onderlinge afspraken omtrent participatie opgesteld. De RES zorgt voor bovengemeentelijke participatie van gemeenteraden, belangenorganisaties, jongerenvertegenwoordiging en andere stakeholders. Het betrekken van lokale stakeholders is een taak van gemeenten, waarbij de RES graag meedenkt en waar mogelijk ondersteunt. Vanaf maart 2021 worden speciale duo-gesprekken gevoerd met gemeenten over participatie. De Participatietafel is een voorbeeld van het actief betrekken van partijen bij de RES. JongRES is aangeschoven bij deze participatietafel. Samen met JongRES gaan we via de inzet van Swipocratie jongeren en bredere groepen van inwoners betrekken bij de RES. We onderzoeken de inzet van diverse middelen om inwoners actiever en meer gebiedsgericht te betrekken, zoals bijvoorbeeld burgerpanels, burgerberaad, right to challenge en serious gaming.
2.3.B	**Lokaal eigendom**	50% Lokaal eigendom wordt gezien als een goede manier om draagvlak op te bouwen, onder andere omdat de omwonenden dan ook financieel profiteren van de energietransitie. De gemeenten Nijmegen en Overbetuwe willen graag dat de betrokken gemeentes zich conformeren aan deze afspraak uit het Klimaatakkoord.	Lokaal eigendom is een kansrijk perspectief richting de RES 2.0. Voor het verzilveren van de kansen die in RES 1.0 naar voren zijn gekomen dienen gebiedsprocessen te worden gestart, waarin samen met de omgeving, betrokken gemeenten en eventueel ontwikkelaars van duurzame opweklocaties, de concrete planvorming richting realisatie gestart wordt. Bij de uitwerking van toekomstige projecten binnen de zoekgebieden

			hanteren we de in bod 1.0 nader uitgewerkte ruimtelijke afspraken over o.a: - draagvlak - koppelkansen - het niet-in-de-wielen rijden van lopende trajecten/volgtijdelijkheid versus PIP - laten terugvloeien van lusten naar de omgeving en mogelijkheden voor financiële participatie vanuit de omgeving. - omgaan met grondposities en grondspeculatie. Veel gemeenten hebben het streven va 50% lokaal eigendom al opgenomen in lokaal beleid, andere zijn hier mee bezig of willen dit in de nabije toekomst opnemen. *Zie ook RES bod 1.0, paragraaf 5.2.6 Financiële participatie en lokaal eigendom*
2.3.C	**Taskforce energie coöperaties**	De gemeenten Nijmegen en Overbetuwe benadrukken dat energiecoöperaties gesprekspartner moeten zijn en zijn voor de oprichting van een taskforce energiecoöperaties.	Energie coöperaties worden zowel door overheden als netbeheerders gezien als een belangrijke schakel tussen duurzaamheidambities en de bewoners. Veel duurzame projecten faalden in het verleden doordat het draagvlak bij bewoners ontbrak, door de samenwerking met lokaal eigendom en in energiecoöperaties wordt dit voorkomen. Het Gelders Energieakkoord heeft in 2017 een verkenning uitgevoerd naar Gelders Energiedienstenbedrijf. Mogelijk kan deze verkenning een basis zijn voor een taskforce Energie coöperaties als een coördinerend orgaan dat zorgt voor een goede opzet en start en ondersteunt bij een succesvolle uitvoering van energie coöperaties.

2.4 Bestuurlijke besluitvorming

Vanuit enkele gemeenten zijn reacties ontvangen dat de kaarten met zoekgebieden zoals opgenomen in het voorlopig concept bod onjuist waren en niet in overeenstemming met het lokale beleid. Voor het vergaren van alle juiste en actuele informatie op gebied van beleid en projecten in de individuele gemeenten binnen de regio is bij het bod 1.0 het systeem NINOX gebruikt. Lokale input is hierin de bron van data, waardoor het kaartmateriaal nu goed aansluit.

Een aantal raadsleden heeft gevraagd om inzicht te krijgen in alle reacties, wensen en bedenkingen die door alle partijen werden ingediend bij het concept bod en op welke wijze deze reacties verwerkt gaan worden in de RES 1.0. Alle reacties, wensen en bedenkingen zijn gebundeld in de oplegnotitie behorende bij concept bod RES Regio Arnhem Nijmegen. De reactienota die u nu leest is het vervolg op deze oplegnotitie.

Het tijdig betrekken van raadsleden is bepleit om te zorgen voor democratische legitimiteit. Raadsleden worden door de RES op diverse manieren geïnformeerd en betrokken bij het RES proces en uitkomsten, met name via online bijeenkomsten. Ook is met de griffierskringen afgestemd wat lokaal en regionaal de juiste procesafspraken zijn om de raden juist en tijdig te blijven informeren in de aanloop naar de RES 1.0, zodat alle raden uiterlijk 1 juli 2021 een besluit kunnen nemen.

Vragen over de integraliteit van regionale opgaven zijn al ingehaald door de actualiteit. Per 1 januari 2021 is de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen van start gegaan. Een samenwerking tussen 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen op basis van een vastgestelde visie en aan de hand van 5 grote opgaven:

- Groene groeiregio (waaronder Woonopgave)
- Verbonden regio
- Circulaire regio (waaronder de RES)
- Ontspannen regio
- Verbonden regio (waaronder Mobiliteit)

Door de regionale opgaven in één vorm van samenwerken te organiseren, wordt met name de integraliteit en verbinding verbeterd.

Wensen en bedenkingen t.a.v. bestuurlijke besluitvorming

Volgnummer	Onderwerp	Wensen en bedenkingen	Reactie of verwijzing
2.4.A	**Democratische legitimiteit**	Het tijdig betrekken van raadsleden is door de gemeenten Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe en Wijchen bepleit om te zorgen voor democratische legitimiteit in aanloop naar RES 1.0 in juli 2021.	De Werkorganisatie RES Arnhem Nijmegen onderschrijft de wens om raadsleden tijdig te betrekken. Hierin is zowel een rol weggelegd voor de RES als voor lokale bestuurders. Raadsleden worden door de RES op diverse manieren geïnformeerd en betrokken bij het RES proces en uitkomsten. Het stakeholdersoverleg is met name voor raadsleden de plek om betrokken te zijn bij het proces naar RES 1.0. Hier worden raadsleden en andere stakeholders gelijktijdig geïnformeerd over de voortgang en kunnen zij meepraten over onderwerpen die op dat moment spelen. In de periode van concept bod naar RES 1.0 zijn op 4 momenten stakeholders overleggen geweest: Op 15 oktober, 16 december, 17 januari en 10 maart. Tijdens deze online bijeenkomsten waren telkens 100 tot 130 bezoekers, waaronder vele raadsleden. Iedere bestuurder in de RES werkt in een eigen omgeving met de daarbij behorende gevoeligheden en structuren. Het is dan ook aan de bestuurder (wethouder, gedeputeerde, heemraad) om te bepalen op welke wijze de RES wordt besproken in de Raad, Provinciale Staten of Algemeen Bestuur en om te bepalen hoe en wanneer inwoners worden betrokken. Met de voorzitters van de griffierskringen heeft afstemming plaatsgevonden wat lokaal en regionaal de juiste procesafspraken zijn om de raden juist en tijdig te blijven informeren in de aanloop naar de RES 1.0, zodat alle raden uiterlijk 1 juli 2021 een besluit kunnen nemen.

2.4.B	**Inzicht in alle wensen en bedenkingen**	Een aantal raadsleden heeft gevraagd om inzicht te krijgen in alle reacties, wensen en bedenkingen die door alle partijen worden ingediend bij het concept bod en op welke wijze deze reacties verwerkt gaan worden in de RES 1.0.	Alle reacties, wensen en bedenkingen zijn gebundeld in de oplegnotitie behorende bij concept bod RES Regio Arnhem Nijmegen. Dit concept bod is unaniem vastgesteld door alle betrokken partijen. De reactienota die u nu leest is het vervolg op deze oplegnotitie. Over het proces kunt u alles lezen in hoofdstuk 1.5: *Proces wensen en bedenkingen voor Regio Arnhem Nijmegen* van deze reactienota.
2.4.C	**Niet alle potentiële zoekgebieden zijn goed weergegeven in het concept bod**	• Vanuit de gemeente Heumen zijn er reacties ontvangen dat de kaarten met zoekgebieden zoals opgenomen in het voorlopig concept bod onjuist zijn en niet in overeenstemming met het lokale beleid. De raad van de gemeente Heumen heeft nadrukkelijk het verzoek gedaan deze zoeklocaties aan te passen in het proces naar de RES 1.0. • Gemeente Lingewaard zet verschillende vraagtekens bij de twee zoekgebieden in het concept bod binnen haar gemeente (financiële en draagvlak argumenten). Daarbij geeft ze aan beleidsmatig wel een andere locatie voor een zonneveld te hebben aangewezen.	In het RES bod 1.0 zijn de zoekgebieden aangepast ten opzichte van het concept bod. De situaties in Heumen en Lingewaard staan goed op het netvlies van de werkorganisatie. Vanuit de werkorganisatie is begin 2019 een toelichting verzorgd op het voorlopig concept bod tijdens de raadsvergadering van Heumen. De uitkomst van deze bijeenkomst is dat de nadere uitwerking en aanpassing van de zoeklocaties wordt meegenomen in het traject tot RES 1.0. Voor het vergaren van alle juiste en actuele informatie op gebied van beleid en projecten in de individuele gemeenten binnen de regio is het systeem NINOX gebruikt. Lokale input is hierin de bron van data, waardoor het kaartmateriaal nu goed aansluit.
2.4.D	**Niet alle reacties zijn meegenomen in het concept bod**	De gemeente Druten geeft aan dat niet alle gegeven reacties van de gemeenteraden en lokale stakeholders zijn weergegeven in het concept bod van de RES Arnhem Nijmegen.	Enkele reacties van partijen zijn na de deadlines van NP RES door ons ontvangen en daardoor niet meegenomen in het concept bod. Deze reacties zijn wel verwerkt in RES 1.0.

2.5 Algemeen en overig

In veel van de reacties zijn vragen gesteld of opmerkingen gemaakt over alternatieve energiebronnen of energiedragers. De kaders van de RES (grootschalige zonne- en windenergie op land en water en koppeling van regionale warmtevraag en -aanbod) worden in de ontvangen reacties regelmatig ter discussie gesteld.

Wensen en bedenkingen

Volgnummer	Onderwerp	Wensen en bedenkingen	Reactie of verwijzing
2.5.A	**Opslag en innovaties**	De gemeenten Druten, Heumen, Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe en Wijchen roepen op om ook in te zetten op opslag van energie en innovaties zoals smart grids, geothermie, aquathermie en waterstof. Gemeente Rheden pleit nog voor het meenemen van opslag van CO2 in planten en bomen in de regio.	In Gelderland zijn veel partijen actief bezig met innovaties op het gebied van duurzame energie. In het RES-proces wordt met innovaties rekening gehouden, doordat de RES iedere twee jaar wordt geactualiseerd. Zo kunnen nieuwe technologische ontwikkelingen worden meegenomen. In het bod 1.0 is een nadere verkenning gedaan naar de potentie van warmtebronnen als geothermie, aquathermie, biogas en waterstof. Smart grids zijn hierin nog niet meegenomen. Ook worden nut en noodzaak verkend van gemeenten om samen te werken op het gebied van kennisdeling en expertise. *Zie ook RES bod 1.0, hoofdstuk 4, par. 4.2.6 Nieuwe inzichten*
2.5.B	**Energiebesparing**	De gemeenten Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe en Wijchen pleiten ervoor ook in te zetten op energiebesparing, bijvoorbeeld middels isolatiemaatregelen. Gemeente Lingewaard doet de suggestie om een doelstelling op te nemen van 1,5% energiebesparing per jaar.	Naast inzetten op duurzaam opgewekte zonne- en windenergie moet ook gekeken worden naar natuurlijke CO2-reductie (bijv. opname van CO2 door bomen) en energiebesparing (zoals isolatie en aardgasvrije woningen). Deze maatregelen geven immers ook invulling aan het Klimaatakkoord. Het is echter niet de focus in RES 1.0. Gemeenten geven zowel lokaal als in gezamenlijkheid en in samenwerking met de provincie invulling aan het thema energiebesparing.

			Energiebesparing maakt feitelijk onderdeel uit van modelberekeningen; we gaan al uit van een minimale besparingspercentage in de gebouwde omgeving. Ook voor de berekening van de warmtevraag in 2030!
2.5.C	**Lokaal beleid en lokale plannen zijn leidend**	De gemeenten Beuningen en Renkum geven aan bij te dragen met zoeklocaties in de RES die voortkomen uit haar eigen beleid dat zorgvuldig en in lokale samenspraak tot stand is gekomen. Ongeacht het advies van de NP RES geeft zij aan dat lokale plannen leidend zullen blijven voor wat betreft de inbreng in de RES. Gemeente Rheden onderschrijft dit en ziet de inhoud van het concept bod als praatstuk voor de dialoog tussen initiatiefnemer, inwoners, gemeente en andere belanghebbenden.	In de startnotitie is consensus als uitgangspunt gehanteerd. Hierbij is opgenomen dat partners bereid zijn huidige beleidskaders te heroverwegen en zo nodig en waar mogelijk bij te stellen, wanneer deze te beperkend voor de realisatie vanuit de integrale benadering. Er is tevens opgenomen dat de afweging van lokale ruimtelijke en maatschappelijke inpassing wordt overgelaten aan lokale overheden. In regionaal verband zijn er echter ook uitdagingen die lokaal niet kunnen worden opgelost, waar regionale of geclusterde aanpak wel tot een oplossing leidt. De RES zal steeds blijven draaien om het zoeken naar balans tussen de mondiale opgave, de regionale gedachte en het behouden van ruimte voor lokaal maatwerk.
2.5.D	**Woonkostenneutraliteit**	De gemeenten Doesburg, Nijmegen en Overbetuwe geven aan dat ‘woonkostenneutraliteit’ het uitgangspunt moet zijn. Zij willen dat deze afspraak uit het klimaatakkoord wordt meegenomen in de RES 1.0.	Het is aan gemeenten in samenwerking met marktpartijen om op projectniveau te kijken naar de haalbaarheid/realisatie van woonkostenneutraliteit. De RES heeft hier geen rol in.
2.5.E	**Evenwichtige bijdrage door gemeenten en evenwichtige verdeling zoekgebieden**	Gemeente Wijchen pleit voor een evenwichtige verdeling van opwek over de gemeenten binnen de regio en een fonds dat gemeenten compenseert die meer bijdragen dan hun lokale ambitie vereist. Gemeente Beuningen vindt dat in de totale opgave voor de regio, het aandeel van andere gemeenten beperkt is en pleit in dit kader voor een meer evenwichtige	Tijdens RES 1.0 is gestart met een eerste verkenningsronde langs gemeenten om met het solidariteitsprincipe aan de slag te gaan. De regiogemeenten zijn het erover eens dat er afspraken gemaakt moeten worden over de lusten- en lastenverdeling in de RES. Dit moet echter zorgvuldig gebeuren en binnen RES 1.0 is daar niet voldoende tijd en ruimte voor. De regio gaat hierover met elkaar in gesprek in RES 2.0. Daarbij kiest de regio een positieve insteek; hoe kunnen gemeenten elkaar helpen bij deze

		ruimtelijke verdeling van de zoekgebieden. De gemeente Renkum geeft in dit kader juist aan dat haar bijdrage aan de totale opgave relatief klein is, maar dat zij haar verantwoordelijkheid om bij te dragen zal blijven nemen en dat zij zich solidair en constructief zal blijven opstellen naar de andere regiogemeenten.	complexe opgave? Bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van capaciteit en/of kennis door Arnhem en Nijmegen voor gemeenten die qua capaciteit en/of expertise in de knel komen met de uitvoering van de RES. Ook wordt een (regionaal) omgevingsfonds genoemd als mogelijkheid. Gemeenten hebben uitgesproken dat er positieve bereidheid is dit regionaal op te pakken. De verdere uitwerking hiervan wordt, samen met de uitvoering van RES 1.0, overgedragen aan de nieuwe regionale samenwerking binnen de Groene Metropoolregio.
2.5.F	**Ruimtelijke inpassing**	Gemeente Beuningen ziet dat een groot deel van de RES zich afspeelt in het landelijk gebied. Het ruimtebeslag van Energietransitie projecten staat op gespannen voet met de aanstaande extensivering van de landbouw, die ook extra ruimte vraagt. Een goede ruimtelijke inpassing die recht doet aan beide doelen is een belangrijk aandachtspunt. Nog los van de impact op de natuur- en landbouwstructuur. Ook gemeente Lingewaard benadrukt de gezamenlijke verantwoordelijkheid en dat benodigde kaders worden vastgesteld.	In de afgelopen maanden is een set richtinggevende ruimtelijke afspraken ontwikkeld. Daarmee kunnen we voorkomen dat windmolens en zonnevelden als confetti verspreid worden over het mooie, kostbare landschap in onze regio. De afspraken zijn ook bedoeld voor het behoud van natuur en het beperken van de overlast voor inwoners. Ten slotte helpen de afspraken om duidelijkheid te geven aan initiatiefnemers van nieuwe zon- en windprojecten. De afspraken zijn de uitkomst van een zorgvuldig traject met ambtenaren, bestuurders en een geselecteerde groep stakeholders. *Zie het bod 1.0 hoofdstuk 4, paragraaf 4.1.2 Ruimtelijke afspraken*
2.5.G	**CO2-reductie 49% ipv 55%**	Gemeente Heumen wil dat vastgehouden wordt aan de doelstelling 49% CO2-reductie in 2030, i.p.v. 55% CO2-reductie waar het concept bod vanuit gaat.	In 2030 willen we 55% minder CO2 uitstoten dan in 1990, zo is afgesproken in het Gelders Energie Akkoord. Hiermee hebben we in Gelderland een hogere ambitie dan de 49% in het klimaatakkoord.
2.5.H	**Financiering**	Gemeente Lingewaard geeft aan dat in de uitwerking van de RES duidelijk moet worden wat de investeringen zijn en bij wie de kosten terecht komen.	Voor RES 1.0 gelden nog geen financiële consequenties. In het proces naar 2.0 zal dit duidelijker worden.

3. Reacties op ontvangen wensen en bedenkingen

In dit hoofdstuk treft u een overzicht van de betrokken partijen, gevolgd door een overzicht van alle ontvangen reacties. In het concept bod zijn deze reacties integraal overgenomen, inclusief evt. inleidend betoog of verwijzing naar andere documenten, hieronder staan per gemeente in een tabel de kern van de wensen en bedenkingen weergeven. Deze wordt gevolgd door het antwoord van de Werkorganisatie RES Arnhem Nijmegen.

3.1 Gemeente Arnhem

De raad van de gemeente Arnhem heeft geen formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt.

3.2 Gemeente Berg en Dal

De raad van de gemeente Berg en Dal heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen:

Bron	**Reactie**	**Verwerkt in RES 1.0**
Raadsbrief	Elektriciteitsnet in onze regio is nog niet ingesteld op grootschalig opwekken van duurzame energie	Zie 2.1.N
	Het Warmtespoor in de RES doet nog geen uitspraak over de verdeling van bovenregionale warmtebronnen	Zie 2.1.G
	Regionale ‘No-regret’- locaties dwingen ons niet om ons beleid aan te passen, wij kunnen zelf onze locaties bepalen.	Zie 2.5.C
	In uitvoering inwoners uitvoering betrekken	Zie 2.3.A
No-regret maatregel	Voormalige stortplaats De Dukenburg is geschikt als locatie voor grootschalige opwek van zonne-energie	Stortplaats De Dukenburg is in 1.0 niet opgenomen als zoekgebied. Wel is de stortplaats aangemerkt als kansrijke locatie.

3.3 Gemeente Beuningen

De raad van de gemeente Beuningen heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsbrief	De verhouding tussen zon en wind in het concept bod is niet in verhouding.	Zie 2.1.L
	Inbreng andere gemeenten soms beperkt: pleit voor gesprek over verdeling zoet/zuur	Zie 2.5.E
	Ongeacht advies NPRES blijven lokale plannen leidend in RES	Zie 2.5.C

3.4 Gemeente Doesburg

De raad van de gemeente Doesburg heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsbrief	Woonlastenneutraliteit moet het streven zijn	Zie 2.5.D
	Doesburg sluit niet aan op regionale warmte infrastructuur	Gezien de geografie en ligging in de RES-regio is het niet onlogisch dat Doesburg aansluit bij lokale en regionale initiatieven.
	Doesburg gaat door met lokale projecten voor lokale duurzame warmtebronnen, zoals in de wijk De Ooi.	De RES mag voor geen enkele gemeente een rem zijn om lopende projecten zoals in De Ooi te vertragen. De RES neemt graag leerpunten mee in het traject naar 2.0.

3.5 Gemeente Druten

De raad van de gemeente Druten heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsbrief	Vereveningsfonds moet verdeling van lusten en lasten regelen	Zie 2.5.E
	De reacties zijn niet goed meegenomen van gemeenteraden en lokale stakeholders	Zie 2.4.D
	In concept bod weinig tot geen aandacht voor opslag van energie	Zie 2.5.A
	Meer communicatie nodig voor betrokkenheid	Zie 2.3.A
	Meer actie nodig om van urgentie te overtuigen	Zie 2.4.A Lokaal is het aan de bestuurders en volksvertegenwoordigers om urgentie te benadrukken.

3.6 Gemeente Duiven

De raad van de gemeente Duiven heeft geen formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt. Wel heeft B&W een kanttekening gemaakt.

Kanttekening:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
	College stelt vraagtekens bij realiteitswaarden van zonnevelden in zandwinplassen	Zie 2.1.C Zon op oppervlaktewater in Duiven maakt geen onderdeel uit van het RES bod 1.0. Op landelijk en regionaal niveau worden business cases van vergelijkbare projecten op oppervlaktewater gemonitord. In de regio speelt dit o.a. in Druten (Uivermeertjes)

3.7 Gemeente Heumen

De raad van de gemeente Heumen heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsbrief	Zoekgebieden niet goed weergegeven, lokale zoekgebieden in Heumen zijn aangeduid als Regionale zoekgebieden.	Zie 2.4.C
	Doorrekening geprojecteerde opgave in bod RES is als gevolg daarvan te hoog.	Is wel correct verwerkt in RES 1.0
	Oproep te investeren in alternatieven voor duurzame energieopwekking via windmolens en zonnepanelen.	Zie 2.1 en 2.5.A
	Heumen wil vasthouden aan 49% CO2 reductie in 2030	Zie 2.5.G

3.8 Gemeente Lingewaard

De raad van de gemeente Lingewaard heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in het collegebesluit van 8 september 2020.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Collegebesluit 8 sept. 2020	Verhouding zon en wind niet in balans	Zie 2.1.L
	Ambitieniveau: Uitgesproken ambities is relatief ambitieus, maar nog steeds te laag om de doelstelling van 2030 te halen. De doelstelling om minimaal 1,5% energie te besparen per jaar, zou opgenomen moeten worden in het definitieve bod. Ook op het gebied van warmte dient er meer ambitie te komen.	Zie 2.1. Met de in RES 1.0 aangegeven verwachte grootschalige opwek wordt de doelstelling van 2030 gehaald. Zie 2.1.K Zie 2.2
	Samen verantwoordelijk:	De RES 1.0 heeft nog geen financiële consequenties. In het traject naar 2.0 dient

	Rijk dient gemeenten goed uit te rusten met benodigde middelen. Welke investeringen zijn te verwachten en bij wie komen deze kosten te liggen Gemeenten dienen kaders vast te stellen Aandacht voor ontwikkelingen en innovaties	inzicht verkregen te worden over financiële onderbouwing. Zie 2.5.F Zie 2.5.A
	Zorgen over democratisch proces; veel gericht op professionals en experts, participatie met inwoners ontbreekt	Zie 2.3.A
	Vraagtekens bij zoekgebieden binnen Lingewaard; beter in kaart brengen potentie, kosten en draagvlak	Zie 2.4.C
	Informatievoorziening naar raad is voor verbetering vatbaar, zoals de beschikbaarheid van alle achterliggende onderzoeken en data.	Zie 2.4.A Qua data Voor het vergaren van alle juiste en actuele informatie op gebied van beleid en projecten in de individuele gemeenten binnen de regio is bij het bod 1.0 het systeem NINOX gebruikt. Lokale input is hierin de bron van data. Alle door de RES (of betrokken partijen zoals Liander) geïnitieerde onderzoeken zijn terug te vinden op de website van RES AN.

3.9 Gemeente Nijmegen

De raad van de gemeente Nijmegen heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen:

Bron	**Reactie**	**Verwerkt in RES 1.0**
Raadsbrief 8 juli 2020	Hoog abstractieniveau zorgt voor weinig betrokkenheid, graag inwoners betrekken bij vervolg.	Zie 2.3.A
	Onderzoek naar opslag in waterstof	Zie 2.2.E en 2.5.A

	Graag intensiever inzetten op verminderen van verbruik door isolatie	Zie 2.5.B
	Raad tijdig meenemen in proces naar RES 1.0	Zie 2.4.A
	Verdeling zon en wind, meer focus op windenergie	Zie 2.1.L
	Graag meer focus op woningen aardgasvrij te maken	Zie 2.5.B
	Graag uitgebreide beschouwing over opslag van energie en warmte	Zie 2.1 en 2.2
	Rol van Smart Grid's inzichtelijk maken	Zie 2.5.A
	Streven naar 50/50 verhouding zon/wind	Zie 2.1.L
	Elke gemeente dient zich te conformeren aan de afspraken uit het klimaatakkoord	Zie 2.5.G
	Woonkostenneutraliteit opnemen in RES 1.0	Zie 2.5.D
	Ontwikkel lesmateriaal over regionale RES	In het traject naar 2.0 wordt met een communicatie toolkit meer invulling gegeven aan middelen om participatie te bevorderen.
	Pleidooi voor actieve taskforce energie coöperaties	Zie 2.3.C
	Bedenking over realiteitsgehalte getallen, bijv. zon op dak	Ten opzichte van het concept bod is het bod 1.0 realistischer. Alle data is afkomstig van gemeenten zelf.
No-regret maatregel	Realiteitswaarde van 300.000 zonnepanelen op bedrijfsdaken	Zie 2.1.E

3.10 Gemeente Overbetuwe

De raad van de gemeente Overbetuwe heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief van 22 september 2020.

Wensen en bedenkingen:

Bron	**Reactie**	**Verwerkt in RES 1.0**
Raadsbrief 22 september 2020	Duidelijkheid over (on)evenredige verdeling (zoet/zuur) en compensatie voor gemeenten	Zie 2.5.E
	Oproep om duidelijker te maken wat potentie voor warmte(netten) tussen Arnhem en Nijmegen is.	Zie 2.2
	RES heeft nu smalle focus, op termijn verbinding met andere duurzaamheidsthema's zoals mobiliteit	Zie 2.4
	Raad tijdig meenemen in proces naar eindbod, Hoe worden W&B in eindbod meegenomen	Zie 2.4.D
	Meer focus op isolatie en energiebesparing en aardgasvrije woningen	Zie 2.5.B
	Kijk ook naar alternatieve voor bijv. opslag en naar innovaties	Zie 2.2 en 2.5.A
	Permanente participatie van stakeholders	Zie 2.3.A
	Betrek jongeren in participatie en in onderwijs	Zie 2.3.A
	Woonlastenneutraliteit als uitgangspunt in de RES	Zie 2.5.D
	Balans in lokaal en niet lokaal eigendom van energie initiatieven; geef lokale economie een kans	Zie 2.3.B
No-regret maatregel	Stimulering zon op dak	Zie 2.1.E

3.11 Gemeente Renkum

De raad van de gemeente Renkum heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in het collegebesluit van 15 september 2020.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Collegebesluit	Verhouding zon en wind is uit balans	Zie 2.1.L
	De inbreng vanuit enkele andere gemeenten is fors	Zie 2.5.E
	Renkum werkt aan haar eigen proces voor zon en wind	Zie 2.5.C
	Verdere afstemming nodig rond kansrijk (bovenregionaal) warmtecluster bij Parenco	Zie 2.2.G
	Het gebruik van biomassa uitgesloten in het concept bod	Zie 2.2.C en 2.2.F

3.12 Gemeente Rheden

De raad van de gemeente Rheden heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsmemo van 9 september.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsmemo 9 september	Ruimte voor lokale invulling: Rheden ziet de zoekgebieden in concept RES (‘Spankeren’ en ‘de Beemd-Velperwaarden’) als praatstuk en vraagt ruimte voor lokale invulling van de opgave in type energiebron, landschapelijkje inpassing en lokale koppelkansen.	De RES is bij uitstek een gezamenlijk proces en product waarbij ruimte is voor lokale invulling. Zie ook de ruimtelijke afspraken in het RES bod 1.0.
	Flexibele inzet van zoekgebieden: Graag meer samenhang in sporen warmte en elektriciteit	Zie 2.1 en 2.2

	Balans opwek en uitdagingen elektriciteitsnetwerk: Meer balans aanbrengen in opwek; meer wind en minder zon.	Zie 2.1.L en 2.1.N
	Nadere toelichting van het concept bod nodig op de gemaakte keuzes.	Toelichting op het concept bod is gegeven tijdens raadsinformatiebijeenkomst in het voorjaar van 2019. In maart 2021 zijn op schrift keuzes en onderbouwing betreffende RES 1.0 voor Rheden toegelicht. Ook voor het bod 1.0 geldt, dat de RES graag in de raad een nadere toelichting geeft van het bod m.b.t. de bestaande regionale ruimtelijke hoofdstructuren en doelstellingen.
	CO2 uitstoot verminderen: Kijk ook naar oplossingsrichtingen zoals meer bomen planten (verlaging CO2 in de lucht)	Zie 2.5.B

3.13 Gemeente Rozendaal

De raad van de gemeente Rozendaal heeft geen formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt.

3.14 Gemeente Westervoort

De raad van de gemeente Westervoort heeft geen formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt.

3.15 Gemeente Wijchen

De raad van de gemeente Wijchen heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in het collegebesluit van 15 september 2020.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Collegebesluit 15 sept 2020	Inwoners dienen beter betrokken te worden	Zie 2.3.A
	Creëer Level Playing Field (zelfde regels afspreken) over participatie	Zie 2.3.A
	Raadsleden tijdig betrekken en informeren	Zie 2.4.A
	Regionaal fonds nodig die gemeenten compenseert die meer bijdragen (zoet/zuur)	Zie 2.5.E
	Andere RES regio's dienen evenredig bij te dragen	Iedere RES regio heeft zijn eigen uitdagingen en opgave. Samen gaan we invulling geven aan het klimaatakkoord.
	Energietransitie meer bevorderen door energiebesparing	Zie 2.5.B
	Wens voor regionale visie op warmtebronnen	Zie 2.2
	Maak meer gebruik van innovatieve technieken zoals geothermie, aquathermie	Zie 2.2
	Pilotproject voor waterstof gewenst in de regio, Wijchen biedt zich aan	Zie 2.2.E, het aanbod staat genoteerd
	Vergroten netcapaciteit en landschappelijke inpassing onderstations	Zie 2.1.N

3.16 Gemeente Zevenaar

De raad van de gemeente Zevenaar heeft geen formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt. Wensen en bedenkingen worden door portefeuillehouder via overleg duurzaamheid meegenomen naar de RES.

3.17 Provincie Gelderland

De Provincie Gelderland heeft gereageerd op het concept bod van RES Regio Arnhem Nijmegen in een vaststellingsbrief dd. 30 juni 2020.

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Vaststellingsbrief	Aandacht voor kwantiteit; naast andere maatregelen is maximale inzet op grootschalige opwek nodig.	Zie 2.1 en 2.2
	Aandacht voor Landschappelijke kwaliteit in relatie tot provinciale visie op landschap en natuur	Zie 2.5.F
	Aandacht voor integraliteit; brede integrale insteek en afstemming met de maatschappelijke opgaven van de regio (bijv. woningbouwopgave)	Zie 2.4
	Aandacht voor Systeem efficiëntie; verhouding wind / zon	Zie 2.1.L en 2.1.N
	Aandacht voor Regionale structuur warmte (RWS), uitwerking in fase naar 1.0.	Zie 2.2

Gemeente Druten
T.a.v. dhr. P. Aelmans

Arnhem Nijmegen RES Regionale Energie Strategie

16 maart 2021

Onderwerp: Reactie op zienswijzen uit raadsvergadering 10 september 2020

Geachte heer Aelmans,

De beslisnota van B&W van de gemeente Druten (zaaknummer 47505, dd 15 september) is met de bijlagen opgenomen in de oplegnotitie van september 2020 van de Regionale Energiestrategie (RES) Arnhem Nijmegen. Dit is als bron voor de wensen & bedenkingen van gemeente Druten gebruikt die zijn beantwoord in de reactienota van maart 2021. Dit document is als bijlage bij het bod RES 1.0 is opgenomen. In de bijlagen van de beslisnota staan enkele zienswijzen van Sociaal Maas & Waal en van Kernachtig Druten die niet an sich zijn beantwoord in de reactienota, maar waar wij alsnog graag een reactie op geven.

Als eerste wil ik opmerken dat de term 'raadsbrief', op pagina 26 van de reactienota, in het geval van Druten concreter had moeten zijn en beter 'Beslisnota (zknr 47505) dd 15 september' had kunnen heten.

Zienswijze 1 SMW: "Grotere sturende rol Liander gewenst om netbalans zon/wind te verbeteren."

1. Liander is binnen de RES Arnhem Nijmegen lid van het regieteam en meewerkend in de werkorganisatie RES. Hierdoor hebben zij voldoende invloed op het proces. Een sturende rol is niet wenselijk omdat gemeenteraden uiteindelijk bepalen waar grootschalige opwek gerealiseerd gaat worden. Hierbij komen ook andere belangen dan netbalans aan de orde, denk bijvoorbeeld aan draagvlak of natuur en landschap. Raadsleden zijn democratisch gekozen en houden rekening met de belangen van alle lokale stakeholders.

Zienswijze 2 SMW: "Warmtetransitie onderbelicht maar kan grote gevolgen hebben voor huurders. Meer middelen nodig. De financiering hiervan dient te komen uit sectoren die de grootste veroorzakers zijn (landbouw en industrie)."

2. Voor de warmtetransitie is de gemeente aan zet. In het kader van bestuurlijke afspraken met het rijk dienen alle gemeenten eind 2021 een transitievisie warmte te hebben vastgesteld. Hierin wordt per wijk beschreven wanneer en welk alternatieve warmtebron wordt gerealiseerd tot 2030. Mogelijk spelen bovenlokale warmtebronnen hierbij een rol.

   In de concept-RES is inzicht gegeven in de warmtevraag, het warmteaanbod en de reeds aanwezige warmte-infrastructuur binnen de regio. In de Regio Arnhem Nijmegen is een beperkt aantal regionale warmtebronnen aanwezig. In de RES 1.0 heeft een verdieping plaatsgevonden ten opzichte van de concept-RES. Deze warmteclusters worden tijdens het proces om te komen tot het bod RES 2.0, per gemeente verder verkend.

   Het financieringsvraagstuk over de warmtetransitie ligt buiten de scope van de RES.

Zienswijze 3 SMW: "Corporaties moeten hun huizen verduurzamen, verhuurdersverheffing afschaffen."

3. Naast inzetten op duurzaam opgewekte zonne- en windenergie moet ook gekeken worden naar natuurlijke CO2-reductie (bijv. opname van CO2 door bomen) en energiebesparing (zoals isolatie en aardgasvrije woningen). Deze maatregelen geven immers ook invulling aan het Klimaatakkoord. Het is echter niet de focus in RES 1.0. Gemeenten geven zowel lokaal als in gezamenlijkheid en in samenwerking met de provincie invulling aan het thema energiebesparing. De verhuurderheffing is een maatregel van het kabinet en valt buiten de invloedsfeer van de RES.

Zienswijze K8D: "Waarschuwen voor gevolgen subsidiebeleid zoals in Duitsland waar windturbines worden stopgezet omdat deze niet meer rendabel zijn zonder subsidie."

Het subsidiebeleid voor windturbines valt buiten de invloedsfeer van de RES Arnhem Nijmegen. Lokaal eigendom is een kansrijk perspectief richting de RES 2.0. Veel gemeenten hebben het streven van 50% lokaal eigendom al opgenomen in lokaal beleid, andere zijn hier mee bezig of willen dit in de nabije toekomst opnemen. Zie ook RES bod 1.0, paragraaf 5.2.6 'Financiële participatie en lokaal eigendom'.

Ik ga ervan uit dat de vragen over wensen & bedenkingen en de zienswijzen hiermee beantwoord zijn.

Met vriendelijke groet,

Martin Kugel
Adviseur bestuurlijke besluitvorming

Regio Arnhem Nijmegen, Regionale Energiestrategie (RES)

Indienen en beantwoording raadsvragen

Gemeente Druten

Omschrijving	Aankruisen wat van toepassing is
Schriftelijke vragen (art. 44 RvO)	
Technische vragen	x

Onderwerp:
Definitief bod RES 1.0

1. **De nota geeft geen aandachtspunten voor de RES 2.0. Wordt er geen lering getrokken uit het feit dat inwoners zich pas gaan roeren als zonneparken of windturbines in de "achtertuin" worden geplaatst?**

De nota gaat over de vaststelling van het definitief bod RES 1.0. Het benoemen van aandachtspunten voor RES 2.0 in de nota heeft geen meerwaarde voor het definitief bod RES 1.0. Het benoemen van aandachtspunten voor de RES 2.0 komt aan de orde tijdens het proces om te komen tot het definitief bod RES 2.0. Dit proces loopt van 1 juli 2021 tot 1 juli 2023.
Ten aanzien van het betrekken van inwoners: paragraaf 5.2 van het definitief bod RES 1.0 gaat over het creëren van draagvlak bij inwoners.

2. **Is het college bereid hierin een rol te vervullen? Ook het Planbureau voor de Leefomgeving geeft de noodzaak van burgerparticipatie bij het slagen van de energietransitie aan. Wordt dit verbeterd richting RES 2.0?**

Het college speelt hier vanzelfsprekend een rol in. Zij organiseert voor de zomervakantie een bijeenkomst voor de inwoners. Daarnaast staan in het definitief bod RES 1.0 diverse mogelijkheden beschreven voor participatie. Het college zal hiervan gebruik maken in het vervolgtraject richting het definitief bod RES 2.0. Zo zullen ook scholieren worden betrokken.

3. **Wanneer wordt de besluitvorming van de plannen voor ontwikkeling van de Larendeel en de Zevent afgerond, zodat de SDE-subsidie niet in gevaar komt?**

De werkorganisatie Druten Wijchen werkt mee om op tijd de vergunning te verlenen aan de initiatiefnemers. Of dit lukt is echter mede afhankelijk van de initiatiefnemers. Zij moeten op tijd de gevraagde documenten aanleveren. Verder is het verloop van de ruimtelijke besluitvorming afhankelijk van het al dan niet instellen van rechtsmiddelen.

4. **Over de onlangs toegewezen zonneparken horen we tot op heden weinig en dat wat we horen stemt ons niet positief daar waar het gaat om voorlichting, burgerparticipatie en mede-eigenaarschap.**
   Kan het college daarover rapporteren? Met de RES 1.0 heeft dit geen directe relatie dus deze rapportage kan later volgen.

De gemeenteraad wordt volgende maand via een informatienota geïnformeerd over de stand van zaken bij alle zonneparken. Het is overigens aan de initiatiefnemers om hun omgeving te informeren over het zonnepark, en om de participatie en het mede-eigenaarschap te organiseren. De werkorganisatie Druten Wijchen ondersteunt hen daarin.

5. **Wat is de waarde/status van de term "verkenningsgebied extra windturbines"? Welke plichten hangen daar aan vast?**

Tijdens het proces om te komen tot het definitief bod RES 1.0 zijn deze gebieden geïnventariseerd met alle regionale stakeholders. Deze gebieden tellen niet mee in het definitief bod RES 1.0. Het is de bedoeling om tijdens het proces van RES 2.0, de haalbaarheid van windenergie in deze gebieden te verkennen en de discussie hierover met de gemeenteraad te starten. De afspraken hierover worden vastgelegd in het definitief bod RES 2.0. Het definitief bod RES 2.0 moet wederom door alle 16 gemeenteraden, de provincie en betrokken waterschappen worden vastgesteld.

6. **Wat is de achtergrond dat er precies in Druten een "verkenningsgebied extra windturbines" is ingetekend voor de RES 2.0? Is ons gemeentelijk beleid de RES wellicht vreemd?**

De verkenningsgebieden in de regio Arnhem Nijmegen zijn tijdens regionale bijeenkomsten met stakeholders tot stand gekomen. Hierbij is onder andere gekeken naar wettelijke belemmeringen maar ook naar gebieden waar windturbines landschappelijk het beste passen. Windenergie langs infrastructuur zoals de Maas en Waalweg voldoet het beste hieraan.
Er is zeker rekening gehouden met het gemeentelijk beleid. In het concept bod RES 1.0 was in Druten een 'zoekgebied met zon en wind' opgenomen. Dit is vanwege het gemeentelijk beleid niet overgenomen in het definitief bod RES 1.0. Om een zorgvuldig politiek proces te kunnen starten is daarom de term 'zoekgebied' gewijzigd in een 'verkenningsgebied ' en wordt pas tijdens RES 2.0 gestart met het verkenningsproces.

7. **Welke rol heeft de gemeente Druten (college + ambtelijk apparaat) gespeeld in het proces dat er nu een in Druten een "verkenningsgebied extra windturbines" is ingetekend?**

Het college en de WDW hebben tijdens het proces van RES 1.0 het standpunt uitgedragen dat windenergie in Druten niet aan de orde is. Tijdens de besluitvorming in het pfo Duurzaamheid over het definitief bod RES 1.0, stemde de meerderheid van alle betrokken wethouders in met het opnemen van deze kaart in het definitief bod RES 1.0.

8. **Wat zijn de vervolgstappen voor Druten nu er door de werkorganisatie RES een "verkenningsgebied extra windturbines" in Druten is ingetekend?**

Als het definitief bod RES 1.0 door alle betrokken gemeenten, provincie en waterschappen is vastgesteld, stelt het college van Druten een plan van aanpak op. Hierin wordt ook de rol van de werkorganisatie RES opgenomen. Het plan van aanpak 'verkenningsgebied extra windturbines Druten' wordt vervolgens ter besluitvorming aan uw raad aangeboden.

9. **P.12 (bijlage 1): Wat is de waarde/status van de 28 afspraken voor de toekomst?**

Zodra alle gemeenten, provincie en waterschappen instemmen met het definitief bod RES 1.0 kunnen deze afspraken gezien worden als (inter)bestuurlijke afspraken voor de regionale samenwerking. De ruimtelijk afspraken dienen bijvoorbeeld als basis om de kracht van het landschap te behouden op regionaal niveau. De participatieafspraken als hulpmiddel om het draagvlak bij inwoners te vergroten. Het zijn inspanningsverplichtingen.

10. **P.13 (bijlage 1): Uitgangspunt: *"Lokale autonomie waar dat kan, en benutten van de kracht van de regio waar dat moet"*. Wat wordt hier bedoeld? Wordt de lokale autonomie opzij gezet? Druist dit niet in tegen de inrichting en principe van het lokale democratisch bestel?**

Dit uitgangspunt is bedoeld om de ambitie van de regio Arnhem Nijmegen als RES partners te realiseren. Lokale initiatieven dienen zo weinig mogelijk te worden belemmerd als de gemeenteraad deze wil laten realiseren. Maar als andere partners zoals buurgemeenten hiervan last ondervinden, wordt het gesprek met elkaar aangegaan en wordt gezocht naar oplossingen die goed zijn voor de regionale ambitie. En die helpen de kracht van het landschap op regionaal niveau te behouden.

11. **P.26 (bijlage 1): Bij de vergunde projecten staan in de gemeente Druten nog geen projecten aangegeven, hoe zit dat nu bijvoorbeeld op de Uivermeertjes al is begonnen met de realisatie?**

Dit is een goede constatering en is een fout van de werkorganisatie RES. Zij zijn vergeten het vergunde zonnepark Uivermeertjes in te tekenen, ondanks dat wij hen hierop hadden gewezen. Zij hebben toegezegd om deze fout te herstellen bij de eerstvolgende aanpassing van de kaart.

12. **P.3 (beslisnota)*:"Alle processtappen in het traject RES 1.0 zijn afgestemd met de voorzitters van de griffierskringen Noord en Zuid. Op een nog met het presidium af te spreken datum wordt de gemeenteraad geïnformeerd over het definitief bod RES 1.0. Verder zijn alle spelers uit de regio voor (digitale) bijeenkomsten uitgenodigd en is alle informatie zo transparant mogelijk gedeeld."* Wat wordt hier bedoeld? Worden wij over het definitief bod 1.0 dan nogmaals geïnformeerd, na de Raadsbehandeling?**

Nee, dit wordt niet bedoeld. Het presidium heeft besloten om (voorafgaand besluitvorming,) geen extra informatiebijeenkomst te organiseren over het definitief bod RES 1.0.

Indienen en beantwoording raadsvragen

Gemeente Druten

Verzonden: 7 april 2021

Ter informatie: Indienen en wijze van afdoening door het college

Schriftelijke vragen	**Afdoening door college:** schriftelijke beantwoording binnen 30 dagen
Technische vragen	**Indienen:** Uiterlijk maandag vooraf een RTG. **Afdoening door college:** tijdens RTG vergadering

	A	

AMENDEMENT

Agendapunt: 6.3
Onderwerp: Definitief bod Regionale Energie Strategie Arnhem Nijmegen 1.0

De raad van de gemeente Druten in vergadering bijeen op 22 04-2021;

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende, dat:

1. Er in de beslisnota geen aandachtspunten richting RES 2.0 worden opgenomen.
2. Er sprake is van een disbalans tussen de opwek van zonne-energie (89%) en windenergie (11%)

Overwegende, dat:
Het RES-bod 1.0 een regionaal aanbod betreft en er geen versleuteling van de opdracht naar de decentrale overheden ligt;

Besluit:
Het bestaande besluit aan te passen door beslispunt 2 te wijzigen in:

1. Als aandachtspunt richting RES 2.0 mee te geven dat als eerste aandacht moet worden gegeven aan de onacceptabele disbalans tussen opwekking van zon- en windenergie in regio RES Arnhem Nijmegen;

2. De Werkorganisatie RES de deelnemende decentrale overheden hierover uiterlijk juli 2022 gaat informeren, zodat de provincie tijdig kan ingrijpen als de gemeenten niet constructief meewerken om de balans zon en wind in evenwicht te brengen;

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van:

Sociaal Maas en Waal

	A	

AMENDEMENT

Agendapunt: 6.3
Onderwerp: Definitief bod Regionale Energie Strategie Arnhem Nijmegen 1.0

De raad van de gemeente Druten in vergadering bijeen op **22 april 2021**;

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende, dat:

- Het definitief bod RES Arnhem Nijmegen 1.0 voor ligt.
- De gemeente Druten hierin een substantieel aandeel levert (6,5% van het regionaal bod ad 1,62 TWh)[1].
- Door de werkorganisatie RES Arnhem Nijmegen in de gemeente Druten ongevraagd een '*verkenningsgebied extra windturbines*' is ingetekend in aanloop naar de RES 2.0 en de gemeenteraad van Druten hier niet in is gekend.

Overwegende, dat:

- De energietransitie voor de gemeente Druten van groot belang is en dat de gemeente Druten haar maatschappelijke verantwoordelijkheid pakt door het ambitieuze doel: Druten energie neutraal in 2040.
- Met vaststelling van de *Routekaart Energieneutraal Druten 2040* is afgesproken dat de energietransitie wordt vormgegeven d.m.v. grootschalige opwekking van zonne-energie op land en water. En dat andere energievormen -waaronder windenergie- pas worden overwogen als de energiedoelen niet worden gehaald.
- De energiedoelen voor Druten ruimschoots en vroegtijdig worden behaald[2] en er dus geen aanleiding is om windenergie te overwegen.
- Er onder inwoners géén draagvlak is voor windmolens getuigende het *Draagvlakonderzoek duurzaamheid in de gemeente Druten*[3]
- De regionale energieopgave zou moeten berusten op een redelijke en eerlijke verdeling tussen de gemeenten in de regio.
- Het ongevraagd intekenen van een 'verkenningsgebied extra windturbines' door de werkorganisatie RES in de gemeente Druten niet getuigt van:
    - een zorgvuldig en zuiver doorlopen politiek proces;
    - waardering door de Regio Arnhem Nijmegen aan de bovengemiddelde inbreng van de gemeente Druten binnen de RES.

---

[1] Het aandeel van de gemeente Druten in het regionaal bod RES 1.0 betreft 6,5%, terwijl het inwonersaantal slechts 2,55%, het energieverbruik 2,89% en het oppervlak 4,66% van de regio betreft.

[2] Royal Haskoning berekende in de *Routekaart Energieneutraal Druten 2040* dat de energievraag in 2040 in de gemeente Druten 125 miljoen kWh zal zijn. De 7 in voorbereiding zijnde zonneparken zijn samen goed voor 135 miljoen kWh en daarnaast wordt in Druten ook nog de grootschalige opwekking van zonne-energie op dak gerealiseerd.

[3] Uit het 'Draagvlakonderzoek duurzaamheid in gemeente Druten' (uitgevoerd door Kantar, Marintel en Avalon) blijkt dat: (1.) *"Zonnepanelen meer draagvlak hebben dan windmolens"* en (2.) "*In tegenstelling tot in de gehele regio er in Druten voor windmolens meer tegenstanders zijn dan voorstanders".*

	A	

Besluit:
Het oorspronkelijke besluit te vervangen door:

1. In te stemmen met het definitief bod (ad 1,62 TWh) van Regionale Energie Strategie (RES) Arnhem Nijmegen 1.0.

2. Om de volgende aandachtspunten richting RES 2.0 door te geven aan de werkorganisatie RES:
    a. De gemeente Druten vindt het belangrijk dat de verdeling van de energieopgave binnen de RES op een redelijke en eerlijke verdeling tussen gemeenten moet berusten zoals benoemd in paragraaf 5.1.5 van het bod. Een verdeling tussen de gemeenten naar rato van inwoneraantal, oppervlakte en energieverbruik vinden wij hierbij wenselijk en solidair.
    b. De gemeente Druten wil binnen een redelijke verdeelsleutel haar bijdrage leveren aan de RES, maar hierin zelf keuzes maken over de manier waarop. De gemeente levert verhoudingsgewijs al een grote bijdrage aan de RES 1.0 (6,5% van het totaal) door middel van de opwekking van zonne-energie.
    c. Wanneer uit de verdeelsleutel tussen de gemeenten blijkt dat Druten een nog grotere bijdrage moet leveren aan de RES, wil de gemeente zelf besluiten over de manier waarop. Tot die tijd is geen enkele aanleiding om een verkenning uit te voeren naar de windturbines in de gemeente Druten. Uit het *'Draagvlakonderzoek duurzaamheid in de gemeente Druten'* blijkt daarnaast dat hiervoor geen draagvlak is onder inwoners. Zelfs als de bijdrage van Druten omhoog moet uit solidariteit naar andere gemeenten, wil de gemeente Druten eerst kijken naar zonne-energie, zoals afgesproken in de Routekaart Energieneutraal Druten 2040.
    d. De gemeenteraad van Druten ziet bij de RES 2.0 graag dat er een zorgvuldig proces wordt gelopen met respect voor de lokale autonomie. De gemeenteraad is niet te spreken over het ongevraagd intekenen van het 'verkenningsgebied extra windturbines' door de werkorganisatie RES in de gemeente Druten. Dit getuigt niet van een zorgvuldig en zuiver politiek proces; immers is de gemeente hier zelf niet in gekend. Daarnaast komt dit over alsof de Regio Arnhem-Nijmegen geen waardering heeft voor de bovengemiddelde inbreng van de gemeente Druten aan de RES.
    e. Indien er een grotere bijdrage nodig is vanuit de gemeente Druten in de RES 2.0 gaan wij graag in gesprek, maar alleen binnen duidelijke afspraken van solidariteit tussen de gemeenten en wanneer we zelfstandig de keuze kunnen maken over de manier waarop.

3. Het college de opdracht te geven om op dit moment géén Plan van Aanpak 'verkenningsgebied extra windturbines Druten' uit te werken.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van:

	A	

Kernachtig Druten
Kees Arts
Karin Pen

Welzijn Druten
Haci Aslan

Mustafa Enkür
Dorpslijst Puiflijk / Druten-Zuid

John Reijers
Dorpslijst Afferden

Ben van Oijen
Dorpslijst Horssen

Ellen Thomassen
Dorpslijst Deest

	A	

AMENDEMENT

Naar aanleiding van agendapunt: **6.3**

Onderwerp: **Onderzoek naar alternatieve mogelijkheden duurzame energieopwekking**

De raad van de gemeente Druten in vergadering bijeen op: **donderdag 22 april 2021**

Gehoord de beraadslaging, overwegende, dat:

- Er een definitief bod RES 1.0 is
- De regio voor een grote opgave staat
- Gemeente Druten heeft ingezet op zonne-energie en daarmee haar doelstellingen ruimschoots en vroegtijdig behaalt
- Er met name gesproken wordt over wind- en zonne-energie
- Er geen alternatieve mogelijkheden worden geboden
- Druten in een waterrijke omgeving ligt

Besluit:

- Om in het voorgestelde besluit te wijzigen door beslispunt 2 aan te vullen met:

  Het volgende aandachtspunt richting de RES 2.0 door te geven:
  De mogelijkheden onderzoeken om gebruik te maken van energieopwekking uit de Waal (waterkracht) en energiebronnen van bodem en water.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de gemeenteraad van Druten:

Mustafa Enkür
Dorpslijst Puiflijk / Druten-Zuid

John Reijers
Dorpslijst Afferden

Ben van Oijen
Dorpslijst Horssen

Ellen Thomassen
Dorpslijst Deest

Kees Arts
Kernachtig Druten

	A	

Aldus besloten in de openbare vergadering van: 22 april 2021

de raadsgriffier,	de voorzitter,
M.J. van IJsseldijk	C.A.A. van Rhee-Oud Ammerveld

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	2490
Extern Zaak ID	Z/21/060215
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 april 2021
Agendapunt	6.4
Omschrijving	Benoeming leden regioagendacommissie Groene Metropoolregio
Organisatieonderdeel	Griffie Druten
Eigenaar	IJsseldijk, van, Moana
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Druten	Rhee - Oud Ammerveld van, C.A.A. (Corry)
Telefoonnummer steller	
E-mail adres steller	

Bijlagen
Beslisnota benoeming leden regioagendacommissie Groene Metropoolregio

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Druten	**22 april 2021**
Stukken gemeenteraad Druten	22 april 2021

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. Dhr. R.G.C.J. Thoonen en dhr. M. Aslan te benoemen tot leden van de regioagendacommissie van de Groene Metropoolregio.

Besluit (Aangenomen)

de Gemeenteraad besluit:

1. Dhr. R.G.C.J. Thoonen en dhr. M. Aslan te benoemen tot leden van de regioagendacommissie van de Groene Metropoolregio.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 60215

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Benoeming leden regioagendacommissie Groene Metropoolregio

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Dhr. R.G.C.J. Thoonen en dhr. M. Aslan te benoemen tot leden van de regioagendacommissie van de Groene Metropoolregio.

Aanleiding
Op 1 januari is de versterkte samenwerking van de regio Arnhem-Nijmegen gestart. Hiertoe is de gemeenschappelijke regelingen Regio Arnhem-Nijmegen getroffen. De komende maanden moet deze samenwerking verder vorm krijgen. Een van de onderdelen is de regioagendacommissie, die valt onder artikel 15, lid 2 van de regeling. In de regioagendacommissie mag Druten twee leden afvaardigen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
12-11-2020	Versterking regionale samenwerking Regio Arnhem Nijmegen (Z/20/052868)

Gewenst resultaat
Een Drutense afvaardiging voor de regioagendacommissie benoemen.

Argumenten
1. Dhr. Thoonen is door het presidium namens de raad afgevaardigd in de eerste twee overleggen van de regioagendacommissie. Daarin is gesproken over de vorm van de afvaardiging.
2. Gezien er gekozen is voor een constructie van twee leden vanuit de raden en dat ook voor het stemrecht uitmaakt, moet er een tweede lid afgevaardigd worden. Dhr. Aslan heeft aangegeven deze taak op zich te willen nemen.

Tegenargumenten en risico's
1. De gemeente Druten was voorstander van een kleinere agendacommissie met minder raadsleden.

Financiële gevolgen
Er zijn geen financiele gevolgen.

Communicatie
Dhr. Thoonen en dhr. Aslan zullen indien relevant terugkoppeling geven van de regioagendacommissie in de gemeenteraad.

Uitvoering of Vervolgstappen
De namen van de Drutense afvaardiging worden doorgegeven aan de regio. Zij nemen deel aan de vergaderingen.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Lijst Ingekomen stukken - Raadsvergadering - 22 april 2021

Gemeente Druten

Beslisnota's				
Registratienr	**Onderwerp**	**RTG**	**Raad**	**Afdoening**
Z/21/058806	Initiatiefvoorstel Sociaal Maas en Waal - Beschermd door cultuurhistorische waarden	08-04-2021	22-04-2021	Bespreken
Z/20/047505	Definitief bod Regionale Energie Strategie Arnhem Nijmegen 1.0	08-04-2021	22-04-2021	Bespreken
Z/21/058074	Woningbouw 2020 -2025 Druten	08-04-2021	22-04-2021	Bespreken
Z/21/060215	Benoeming leden regioagendacommissie Groene Metropoolregio	-	22-04-2021	Bespreken

Informatienota's				
Registratienr	**Onderwerp**	**RTG**	**Raad**	**Afdoening**
Z/21/059799	Motie Huisvestingsverordening Druten	-	22-04-2021	v.k.a.
Z/20/049237	Behoud van de techniekprofielen in het onderwijsprogramma van het Pax Christi College	-	22-04-2021	v.k.a.
Z/21/058392	Heroriëntatie zelfstandigen Druten	-	22-04-2021	v.k.a.
Z/20/053884	Inventarisatie zwemdiplomabezit 2020	-	22-04-2021	v.k.a.
Z/21/059648	Ontwikkeling scenario's onderwijshuisvesting 2021 / uitvoeringsprogramma 2022-2025	-	22-04-2021	v.k.a.
Z/21/060171	Beantwoording schriftelijke vragen - Help de Horeca in Druten - Dorpslijst Puiflijk - Druten-Zuid	-	22-04-2021	v.k.a.
Z/21/060165	Beantwoording schriftelijke vragen - Haalbaarheidsonderzoek de Lier - Dorpslijst Puiflijk_Druten-Zuid	-	22-04-2021	v.k.a.
Z/21/059917	Uitvoering amendement Aanpak wijken Druten-Zuid	-	22-04-2021	v.k.a.

Lijst Ingekomen stukken - Raadsvergadering - 22 april 2021

Gemeente Druten

Ingekomen brieven voor de raad						
Reg nr	**Datum**	**Onderwerp**	**Afzender**	**RTG**	**Raad**	**Afdoening**
Z/21/060859	15-04-2021	Nieuwsledenbrief coronacris nr 29	VNG	-	22-04-2021	v.k.a.
Z/21/060888	15-04-2021	Aanbieding concept-regionale agenda 2022	Groene metropoolregio Arnhem Nijmegen	-	22-04-2021	v.k.a.
Z/21/060855	15-04-2021	Aanbieden concept begroting 2022	Groene metropoolregio Arnhem Nijmegen	-	22-04-2021	v.k.a.
Z/21/060836	15-04-2021	Jaarrekening 2020 Begroting 2022	ODRN	-	22-04-2021	v.k.a.
Z/21/060712	13-04-2021	Jaarrekening 2020 begroting 2022	MARN	-	22-04-2021	v.k.a.
Z/21/060703	13-04-2021	Jaarverslag 2020 Urgentiecommissie woonruimteverdeling regio Entree	Enserve	-	22-04-2021	v.k.a.
Z/21/060492	08-04-2021	Corona update nr33	Burgemeester gemeente Druten	-	22-04-2021	v.k.a.
Z/21/060506	08-04-2021	Motie vreemd Hartenkreet inzake financiële steun van het rijk	Gemeenteraad Renkum	-	22-04-2021	v.k.a.
Z/21/060441	07-04-2021	Voortgangsnotitie - 7 april 2021	Raden in Verzet		22-04-2021	v.k.a.
Z/21/060442	07-04-2021	Voornemen regionaal rekenkameronderzoek	J. Smink - Secretaris Rekenkamer Nijmegen		22-04-2021	v.k.a.
Z/21/060334	02-04-2021	Word een Fairtrade Gemeente en zet Eerlijke Handel op de politieke agenda	Stichting Fairtrade Gemeente Nederland		22-04-2021	v.k.a.
Z/21/060225	01-04-2021	Eigen inwoners eerst	Platform Nijmeegse Woningcorporaties		22-04-2021	v.k.a.
Z/21/060054	01-04-2021	Motie Basismobiliteit voor iedere inwoner dichtbij huis	Gemeenteraad Winterswijk		22-04-2021	v.k.a.
Z/21/060182	30-03-2021	Zonneparken en biodiversiteit	IVN Maas en Waal		22-04-2021	v.k.a.

Z/21/060036	30-03-2021	Ledenraadpleging onderhandelaarsakkoord cao aan de slag	VNG		22-04-2021	v.k.a.
Z/21/060184	30-03-2021	Enquete - Verbetering ondersteuning van mensen met mentale problemen binnen gemeentes	Lotte Bosma - stagiaire stichting GGZ Vriendelijke Gemeente		22-04-2021	v.k.a.
Z/21/059999	26-03-2021	Nieuwsledenbrief coronacrisis nr28	VNG		22-04-2021	v.k.a.
Z/21/059988	25-03-2021	Actualisatie VNG model afvalstoffenverordening	VNG		22-04-2021	v.k.a.
Z/21/059926	24-03-2021	Raadsbrief nr32 corona	Burgemeester gemeente Druten		22-04-2021	v.k.a.

Aldus besloten door de raad in de openbare raadsvergadering van 22 april 2021

De griffier,

M.J. van IJsseldijk

De voorzitter,

C.A.A. van Rhee – Oud Ammerveld

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	2452
Extern Zaak ID	Z/20/049237
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 april 2021
Agendapunt	7.1.1
Omschrijving	Behoud van de techniekprofielen in het onderwijsprogramma van het Pax Christi College
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn, Onderwijs en Sport
Eigenaar	Hulsebosch, Ellen
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P4 Onderwijs
Portefeuillehouder(s) Druten	Wildt, G. de (Gérard)
Telefoonnummer steller	06-18417175
E-mail adres steller	e.hulsebosch@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota "Techniekprofielen op het Pax Christi College blijven behouden"

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Druten	30 maart 2021
Raad openbaar Druten	**22 april 2021**
Stukken gemeenteraad Druten	22 april 2021

Voorgesteld besluit

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 49237

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: techniekprofielen op het Pax Christi College blijven behouden

Kernboodschap
Met hulp van bedrijven uit de regio blijven de techniekprofielen in het onderwijsprogramma VMBO van het Pax Christi behouden

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**

Toelichting
In juli 2020 werd de gemeenteraad geïnformeerd over het voornemen van het Pax Christi College om de techniekprofielen van het VMBO te beëindigen. Er werd vanuit onze gemeente een kritische bestuurlijke reactie afgegeven richting het Pax Christi College, gezamenlijk met de gemeenten Beuningen en West Maas en Waal. Ook de betrokken ondernemers uitten kritiek op het voorgenomen besluit.

Op 4 maart 2021 werd bekend dat het Pax Christi College besloten heeft om de techniekprofielen te behouden. Men heeft constructief overleg gevoerd met het bedrijfsleven en is tot een akkoord gekomen waarmee het techniekonderwijs behouden blijft. Een belangrijke ontwikkeling, gezien de behoefte aan technisch geschoold personeel in de regio. Leerlingen die voor een technisch profiel willen kiezen, kunnen op het Pax Christi College technisch onderwijs dicht bij huis blijven volgen. De ondernemers werken met het Pax Christi College samen voor een goed en modern aanbod in de techniekklessen. Gezamenlijk gaat men zich inspannen om de instroom in het techniekonderwijs te vergroten.

Innovatief vakmanschap:
Het Pax Christi College zet in op innovatief vakmanschap. Men wil de traditionele ambacht verbinden met modernere technieken en technologieën. Zo worden leerlingen enthousiast gemaakt voor techniek en speelt de school in op wat de huidige maatschappij van technisch personeel verwacht. Het onderwijsprogramma wordt zowel in de onderbouw als in de bovenbouw aangepast, door bijvoorbeeld keuzevakken die beter aansluiten bij wat de leerlingen willen, en door verbindingen te leggen met vakken in de techniek en andere profielen. Het Pax werkt hierbij met “cross overs”: leerlingen van bijvoorbeeld Zorg en Welzijn kunnen een keuzevak bij techniek volgen, of leerlingen die in de praktijk lessen gaan volgen bij bedrijven waar de nieuwste technieken en apparatuur beschikbaar zijn. Levensecht leren dus.

Openbaar Zaaknummer: 49237

Regionale bedrijven ondersteunen middels het leveren van materialen, expertise en praktijkplekken

Het Pax Christi College en het bedrijfsleven willen ter ondersteuning van het technisch onderwijs "hybride docenten" uit het bedrijfsleven inzetten, om de docenten van het Pax te ondersteunen in het aanbod van technisch onderwijs. Zo kunnen leerlingen bijvoorbeeld een keuzevak bij een bedrijf volgen in plaats van op school, wanneer er te weinig leerlingen zijn die dit vak volgen. De Pax-docent blijft op de achtergrond betrokken, maar de begeleiding vindt plaats door een medewerker van het bedrijf (de hybride docent). Andersom kan bijvoorbeeld een medewerker van een bedrijf, die geïnteresseerd is om in het onderwijs te werken, aan het Pax verbonden raken door bijvoorbeeld één dag per week bij het Pax te werken en zo de combinatie maken tussen recente ervaring in de praktijk en het onderwijs. Dit is ook een vorm van het hybride docentschap.

Ook op het gebied van materialen en technieken gaan de ondernemers en het Pax Christi College samenwerken. Zo kunnen bijvoorbeeld materialen of apparatuur die in het bedrijfsleven niet meer gebruikt worden van waarde zijn voor het lesaanbod op het Pax Christi College. Andersom kunnen leerlingen in de praktijklessen buiten school kennis maken met technieken en apparatuur die op school niet beschikbaar is.

Daarnaast kan door de samenwerking afstemming plaatsvinden tussen onderwijs en praktijk: wat zoeken ondernemers in hun toekomstige werknemers en hoe kan het onderwijs hieraan bijdragen. Voor het bedrijfsleven van belang, omdat zij door de vergrijzing een steeds sterkere behoefte hebben aan jong, goed geschoold technisch personeel. Het Pax Christi College werkt hieraan mee door het leggen van een goede basis en bij te dragen aan het interesseren van leerlingen voor de techniek.

Conclusie:

- Er is een innovatief en aantrekkelijk onderwijsaanbod voor de leerlingen die een technisch uitstroomprofiel willen kiezen (Bouwen, Wonen en Interieur (BWI) en Produceren, Installeren en Energie (PIE))
- Daarnaast kunnen leerlingen ook keuzevakken volgen bij bedrijven of op school, en er kunnen werkbezoeken georganiseerd worden
- Leerlingen hebben toegang tot nieuwe technieken en apparatuur door de intensieve samenwerking tussen school en bedrijfsleven
- Hybride docentschap vergroot de mogelijkheden van het technisch onderwijs

De gemeente Druten heeft afgelopen jaren het technisch onderwijs gestimuleerd door bij te dragen aan het Tech-lokaal op het Pax Christi College. Met het behoud van de technische profielen op het VMBO, kan deze lijn door de gemeente worden voortgezet.

Gevolgen

De uitstroomprofielen Bouwen, Wonen en Interieur (BWI) en Produceren, Installeren en Energie (PIE) in het VMBO blijven onderdeel van het onderwijsaanbod op het Pax Christi College.

Communicatie

Openbaar Zaaknummer: 49237

Uitvoering of Vervolgstappen
De ontwikkelingen rondom het techniekonderwijs zijn onderdeel van de gespreksagenda tussen gemeente en school.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	2458
Extern Zaak ID	Z/21/058392
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 april 2021
Agendapunt	7.1.2
Omschrijving	Heroriëntatie zelfstandigen Druten
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Werk en inkomen
Eigenaar	Nijnatten, van, Huub
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Druten	Wildt, G. de (Gérard)
Telefoonnummer steller	088 432 73 22
E-mail adres steller	h.van.nijnatten@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota raad - Heroriëntatie zelfstandigen Druten

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Druten	30 maart 2021
Raad openbaar Druten	**22 april 2021**
Stukken gemeenteraad Druten	22 april 2021

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van de informatienota.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 58392

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Heroriëntatie zelfstandigen Druten

Kernboodschap

Het college is in de maanden november en december 2020 een pilot gestart naar mensen die Tozo-3 aanvroegen. Hen is ondersteuning aangeboden om zich voor te bereiden op de toekomst voor hun bedrijf. Bij de verlenging van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) tot 1 juli 2021 is in de Kamerbrief van 28 augustus 2020 aangegeven dat gemeenten vanaf 1 januari 2021 ondersteuning gaan bieden aan zelfstandigen voor een mogelijke "heroriëntatie". Met de verlenging van de pilot naar 2021 voldoen wij aan dit verzoek van het kabinet.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**

Toelichting

Pilot
In de pilot boden we, net zoals de VNG nu in haar handleiding adviseert, dienstverlening die leidt (1) tot een nieuwe kijk op het bedrijf, (2) schulden aanpakt of (3) omscholing en/of ondersteuning naar een (parttime) baan. We deden dit, net als de overige gemeenten in onze arbeidsmarktregio, met externe specialisten. Van deze dienstverlening hebben 12 mensen in de Tozo-3 gebruik gemaakt.

Bredere doelgroep
Op basis van afspraken tussen kabinet en VNG breiden we de dienstverlening uit. In eerste instantie naar alle zelfstandigen in de Tozo. En in een vervolgstap naar alle (kleine) zelfstandigen die hierom vragen en die over onvoldoende hulpbronnen beschikken om hun eigen bedrijf, n.a.v. de gevolgen van Corona, weer rendabel te krijgen. De heroriëntatie is er zoveel mogelijk op gericht om de bedrijvigheid in Druten te ondersteunen en zelfstandigen in vroeg stadium hierbij de juiste dienstverlening te bieden. Daarbij is steeds het uitgangspunt dat bedrijven levensvatbaar moeten (kunnen) zijn. Vanzelfsprekend wijzen wij zelfstandigen ook in deze dienstverlening op de mogelijkheden van 'Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten' (TONK).

Regio
Alle gemeenten in onze arbeidsmarktregio organiseren activiteiten ten behoeve van heroriëntatie van zelfstandigen. Door onderling intensief af te stemmen maken we deze dienstverlening zo herkenbaar mogelijk. Zo hopen we meer zelfstandigen te bereiken.

Financiering
We financieren deze dienstverlening uit de extra re-integratiemiddelen die het Rijk ons heeft toegekend uit de decembercirculaire. De omvang van het beroep op deze dienstverlening is echter moeilijk in te schatten.

Gevolgen

Wij schatten, naast de in de pilot bereikte zelfstandigen, ca. 50 zelfstandigen te zullen ondersteunen.

Communicatie

We benaderen in eerste instantie alle Tozo gebruikers met de vraag of zij behoefte hebben om van deze dienstverlening gebruik te maken. Degenen die hierop bevestigend reageren benaderen we voor verdere vervolgafspraken. Vanaf eind april voeren we, in samenspraak met de overige gemeenten in onze arbeidsmarktregio, een campagne naar zelfstandigen. Wij reserveren ook middelen om lokaal nog extra te investeren in publiciteit naar Drutense zelfstandigen.

Uitvoering of Vervolgstappen

Maart	Voorbereiding inkoop dienstverlening
	Besluitvorming TONK
	Besluitvorming "heroriëntatie"
April	Continuering en uitbreiding dienstverlening
	Benaderen Tozo-deelnemers
Mei	Campagne naar doelgroep
Juli	Einde Tozo-regeling (verwacht); mogelijk extra aanloop
September	Extra aandachtspunten lokale campagne naar zelfstandigen
November	Evaluatie en eventueel acties voor 2022

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	2477
Extern Zaak ID	Z/20/053884
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 april 2021
Agendapunt	7.1.3
Omschrijving	Inventarisatie zwemdiplomabezit 2020
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn, Onderwijs en Sport
Eigenaar	Reinink, Ashley
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Druten	Wildt, G. de (Gérard)
Telefoonnummer steller	06-18417137
E-mail adres steller	a.reinink@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota Inventarisatie zwemdiplomabezit 2020

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Druten	13 april 2021
Raad openbaar Druten	**22 april 2021**
Stukken gemeenteraad Druten	22 april 2021

Voorgesteld besluit

Ter kennisname aannemen.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 53884

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Informatienota inventarisatie zwemdiplomabezit 2020

Kernboodschap

Het is de ambitie van dit college dat alle kinderen bij het verlaten van de basisschool kunnen zwemmen. Dit staat in het collegeprogramma "Druten Daagt Uit". Deze ambitie werkten we uit in de beleidsnota Druten Zwemvaardig 2019-2022. Als onderdeel van de beleidsnota voeren we in het najaar jaarlijks een inventarisatie van het zwemdiplomabezit onder kinderen in groep 3 tot en met 8 uit. Op basis van deze inventarisatie krijgen we een actueel beeld in relatie tot genoemde ambitie. In 2020 hebben bijna alle kinderen in groep 7/8 minimaal zwemdiploma A. Zij kunnen bij het verlaten van de basisschool dus zwemmen. Samen met de schooldirecteuren hebben we de cijfers van het zwemdiplomabezit 2020 besproken en geduid.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
07-05-2019	Beleidsnota Druten Zwemvaardig 2019-2022

Toelichting

Bijna alle kinderen verlaten de basisschool met een zwemdiploma
Onder leerlingen in groep 7/8 heeft 98% ten minste een zwemdiploma A (zie tabel 1). Vijf kinderen in groep 7/8 hebben geen zwemdiploma. Dit is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Scholen doen veel om ouders te stimuleren om hun kind naar de zwemles te sturen. Zij maken daarbij onder meer gebruik van de folder die we vorig jaar maakten. Ouders blijven primair verantwoordelijk voor de zwemvaardigheid van hun kind.

Sluiting zwembad door coronamaatregelen heeft effect op overall zwemdiplomabezit
Uit de inventarisatie blijkt dat 89% van de leerlingen in groep 3 t/m 8 een zwemdiploma heeft. In vergelijking met 2019 is dat 3% minder. De daling ten opzichte van eerdere jaren is het sterkst onder kinderen in groep 3/4. In groep 3/4 volgen veel kinderen nog zwemles. Door de maatregelen tegen het coronavirus waren de binnenzwembaden tussen 15 maart en 11 mei gesloten. Dit is een belangrijke periode voor het afzwemmen. Veel kinderen konden dus niet afzwemmen. In het voorjaar 2020 waren ook de scholen wekenlang dicht. Hierdoor ging het schoolzwemmen ook niet door. De schooldirecteuren verklaarden dat de coronamaatregelen de bepalende factor is geweest in de sterke daling in het overall zwemdiplomabezit en in het bijzonder onder kinderen in groep 3/4. We verwachten dat het zwemdiplomabezit in 2021 weer vergelijkbaar of hoger is dan 2019. De zwembaden zijn op dit moment weer open voor zwemlessen. De heropening moet de achterstand bij het afzwemmen wegnemen. Ook zorgt het ervoor dat kinderen deze zomer veilig kunnen deelnemen aan watersportactiviteiten.

Tabel 1. Zwemdiplomabezit onder basisschoolleerlingen 2018-2020				
	groep 3/4	**groep 5/6**	**groep 7/8**	**Totaal**
2018	76%	98%	99%	91%
2019	78%	97%	99%	92%
2020	71%	97%	98%	89%

Tussen basisscholen geen significante verschillen in overall zwemdiplomabezit, wel grote verschillen onder kinderen in groep 3/4.
Het overall zwemdiplomabezit verschilt nauwelijks per school. Basisschool De Kubus steekt er wat dat betreft positief bovenuit. Het verschil met andere basisscholen wordt vooral zichtbaar in groep 3/4. De Kubus is de enige basisschool die nog schoolzwemmen aanbiedt en dat kan de reden zijn voor het hoge zwemdiplomabezit. In het voorjaar 2022 evalueren we de beleidsnota Druten zwemvaardig 2019-2022. We bekijken dan het effect van de verschillende interventies op de zwemvaardigheid van kinderen.
In deze leeftijdsgroep valt ook het lage percentage van SBO De Dijk op, maar vanaf groep 5 zien we geen verschillen meer met de andere basisscholen. Volgens de schooldirecteur hebben leerlingen van De Dijk meer tijd nodig om een zwemdiploma te halen. Dit heeft te maken met hun cognitieve vaardigheden, waardoor leren en ontwikkelen langzamer gaat.
Bij de leerlingen in groep 5/6 valt op dat bij basisschool ’t Klòsterhûfke slechts 89% ten minste zwemdiploma A heeft. Dit is een significant verschil met de andere basisscholen in deze leeftijdsgroep. Dit is ook lager dan voorgaande jaren. We kunnen deze daling niet verklaren. Overall zit deze school op het niveau van de andere scholen. In groep 3/4 is het zwemdiplomabezit bij deze school hoger dan op andere scholen.

Tabel 2. Zwemdiplomabezit per basisschool 2020				
	groep 3/4	**groep 5/6**	**groep 7/8**	**Totaal**
De Appelhof	69%	96%	100%	88%
De Dijk *	47%	97%	100%	85%
IKC De Kubus	90%	97%	99%	96%
‘t Geerke	76%	98%	96%	90%
‘t Klòsterhûfke	83%	89%	97%	91%
De Octopus	67%	100%	100%	90%
St. Victorschool	67%	100%	97%	86%

*De Dijk nam bij de inventarisatie alle leerlingen mee. Dus ook leerlingen uit buurgemeenten.

Geen speciaal zwemprogramma nodig voor nieuwkomerskinderen
Taal kan een barrière zijn bij het leren zwemmen. In de beleidsnota Druten zwemvaardig 2019-2022 staat daarom dat we onderzoeken of het nodig is om een speciaal zwemprogramma met extra taalondersteuning voor nieuwkomerskinderen van 6 tot 13 jaar te ontwikkelen. Onder nieuwkomerskinderen verstaan we kinderen die niet in Nederland geboren zijn, minder dan vijf jaar in Nederland verblijven en waarvan de ouders geen of weinig Nederlands spreken. Denkt u aan vluchtelingenkinderen en kinderen van arbeidsmigranten. Op dit moment zijn er 14 nieuwkomerskinderen zonder een zwemdiploma. Nadere analyse van de doelgroep toont aan dat een speciaal zwemprogramma niet nodig is. Het reguliere aanbod is toereikend voor de meeste nieuwkomerskinderen, al dan niet met ondersteuning van de eigen ouders, om een zwemdiploma te halen.

In de nadere analyse keken we eerst naar of het kind taalondersteuning nodig heeft om te leren zwemmen. Zes kinderen bleken naar inschatting van de school inderdaad extra taalondersteuning nodig te hebben. De overige acht kinderen kunnen zonder extra taalondersteuning deelnemen aan het reguliere diplomazwemmen. We zoomden daarna verder in op de zes kinderen die extra taalondersteuning nodig hebben.

- Bij vier van de zes kinderen nemen de ouders deel aan het project Klaar voor de Start. Onderdeel van dat project is dat deelnemers leren zwemmen. Ouders leren het zelf, maar het wordt hen ook duidelijk dat het belangrijk is dat kinderen leren zwemmen. Als de ouders zelf het zwemprogramma hebben afgerond, dan kunnen ze hun eigen kind taalondersteuning geven bij het reguliere diplomazwemmen. Dat past bij het uitgangspunt van ons beleid dat ouders primair verantwoordelijk zijn dat hun kinderen leren zwemmen als onderdeel van de opvoeding.
- Eén van de zes nieuwkomerskinderen woont pas een aantal maanden in Nederland. Dit kind krijgt momenteel op school extra les in de Nederlandse taal via een NT2-arrangement. Op den duur moet dit kind gewoon kunnen deelnemen aan het reguliere aanbod.
- Eén van de zes kinderen zit momenteel in groep 7/8 en komt uit Turkije. Vanuit de grote Turkse gemeenschap in Druten moet het mogelijk zijn om zelf ondersteuning te organiseren om deel te nemen aan zwemlessen. We vragen de school van dit kind om over zwemvaardigheid het gesprek met ouders aan de gaan.

Een speciaal zwemprogramma voor nieuwkomerskinderen zou voor de omvang van de groep kostbaar en arbeidsintensief zijn om dit te organiseren. Een complicerende bijkomstigheid is dat de zes kinderen vier verschillende moedertalen spreken. Ouders bewust maken dat leren zwemmen in Nederland onderdeel is van de opvoeding heeft meerwaarde voor de lange termijn, omdat de kinderen van nu als toekomstige ouders hun kinderen gewoon naar de zwemles brengen.

Leerlingen en leerkrachten zijn positief over eerste zwemvaardigheidslessen
In 2020 introduceerden we de zwemvaardigheidslessen voor leerlingen in groep 6. Na het behalen van een zwemdiploma is het van groot belang om te blijven zwemmen. Kinderen houden zo hun zwemvaardigheid in stand om blijvend veilig te kunnen deelnemen aan watersportactiviteiten. Vaardigheden kun je verleren als je dit niet af en toe blijft doen. In het gesprek met de schooldirecteuren werd duidelijk dat leerlingen en leerkrachten positief en enthousiast zijn over de zwemvaardigheidslessen. Het is een mooie aanvulling op het bewegingsonderwijs. Elke klas komt nu één keer per jaar naar het zwembad voor een zwemvaardigheidsles.

Tijdens het gesprek kwamen de schooldirecteuren nog met twee suggesties dat ouders gestimuleerd worden om blijvend aan de zwemvaardigheid van hun kinderen te werken.

- Lever informatie over activiteiten van het zwembad aan voor in de nieuwsbrief van de school.
- Geef kinderen na de zwemvaardigheidsles een gratis entreekaartje of gezinskaart van het zwembad, zodat ze in hun vrije tijd nog een keer kunnen gaan zwemmen.

Gevolgen
Door het zwemdiplomabezit te inventariseren, krijgen we een goed beeld van het zwemdiplomabezit en kunnen we ons beleid indien nodig tussentijds bijsturen.

Communicatie
We informeerden de basisschooldirecteuren over de inventarisatie van het zwemdiplomabezit 2020 tijdens een digitale bijeenkomst. We sturen hen eveneens deze informatienota toe.

Uitvoering of Vervolgstappen
- We continueren de uitvoering van de beleidsnota Druten zwemvaardig 2019-2022 samen met het onderwijs, zwembad en andere partners.
- We maken afspraken met het zwembad over het aanleveren van informatie over activiteiten voor de nieuwbrief op de scholen.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	2459
Extern Zaak ID	Z/21/059799
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 april 2021
Agendapunt	7.1.4
Omschrijving	Motie Huisvestingsverordening Druten
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsontwikkeling
Eigenaar	Bakel van, Martijn
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Druten	Springveld, A (André)
Telefoonnummer steller	088 4327112
E-mail adres steller	m.van.bakel@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota Motie vreemd Huisvestingsverordening Druten
Bijlage 1 - Verslag PFO Wonen 2020-12-02

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Druten	30 maart 2021
Raad openbaar Druten	**22 april 2021**
Stukken gemeenteraad Druten	22 april 2021

Voorgesteld besluit

de gemeenteraad besluit:

- kennis te nemen van de informatienota Motie vreemd Huisvestingsverordening Druten

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

Openbaar Zaaknummer: 59799

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Motie vreemd Huisvestingsverordening Druten

Kernboodschap
Naar aanleiding van de motie vreemd Huisvestingsverordening Druten heeft het college in de regio aangekaart of er draagvlak is voor een aanpassing van de huisvestingsverordening. Een aanpassing moet het mogelijk maken een deel van de vrijkomende huurwoningen met voorrang toe te wijzen aan lokaal woningzoekende. In de regio is er op dit moment geen draagvlak voor een aanpassing.
De huisvestingsverordening biedt de mogelijkheid om lokaal woningzoekenden met voorrang te huisvesten. Het college steunt deze motie en is in overleg met Woonwaarts om de mogelijkheden hiervan verder te benutten.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
12-11-2020	Motie vreemd Huisvestingsverordening Druten: aangenomen
19-12-2019	Vaststelling Huisvestingsverordening gemeente Druten 2020 (38412)

Toelichting
In de motie vreemd Huisvestingsverordening Druten wordt het college van B&W opgeroepen met de regio in gesprek te gaan over een aanpassing van de Regionale Huisvestingsverordening. De aanpassing zou gemeenten ruimte moeten geven om maximaal 25% van de vrijkomende woningen toe te wijzen aan woningzoekenden die economisch en maatschappelijk verbonden zijn aan een kern. Artikel 14 van de Huisvestingwet 2014 biedt deze mogelijkheid. Hieronder gaan wij in op de wijze waarop het college uitvoering heeft gegeven aan de motie.

De motie is door de griffie rondgestuurd naar de gemeenteraden in de regio Arnhem Nijmegen.

Wethouder Springveld heeft het onderwerp in regionaal verband aan de orde gesteld, bij het portefeuillehoudersoverleg Wonen van 2 december 2020. Zie bijlage voor het verslag. Ondanks dat andere gemeenten de problematiek herkennen, wordt een aanpassing van de regionale huisvestingsverordening op dit moment niet ondersteund. Het daadwerkelijk afschermen van gemeentegrenzen wordt gezien als onverstandig en niet solidair. Een deel van de Drutenaren zoekt immers ook bewust buiten hun eigen gemeente. Denk aan jongeren die naar Nijmegen willen verhuizen. Ook voor die groep willen wij een gelijke kans op een woning in de regio.
In een aantal gemeenten worden de mogelijkheden van het maatwerk artikel (artikel 9 Huisvestingsverordening gemeente Druten 2020) gebruikt om bepaalde groepen met voorrang te huisvesten.

Het maatwerk artikel geeft de mogelijkheid om maximaal 20% van het totale vrijkomende woningaanbod toe te wijzen buiten de reguliere regels om. Regulier = toewijzing op basis van meettijd danwel na loting. Het wordt nu in de eerste plaats

gebruikt ten behoeve van de huisvesting van bijzondere doelgroepen. Denk aan uitstroom uit noodopvang/zorginstelling of woningtoewijzing van aangepaste (rolstoelvriendelijke) woningen. Het maatwerkartikel biedt echter ook de mogelijkheid om lokale beleids- en toewijzingsexperimenten en labeling in te stellen. Voor een deel gebruiken de corporaties de maatwerk mogelijkheid nu al om lokaal woningzoekenden met voorrang te huisvesten, bijvoorbeeld door woningruil te faciliteren.

In 2019 werd in totaal 9% via maatwerk toegewezen. Het college wil kijken hoe de resterende ruimte kan worden ingezet voor lokaal gerichte toewijzing. Het college is daartoe in overleg gegaan met Woonwaarts. Woonwaarts geeft aan dat zij verschillende mogelijkheden ziet:

- Van Groot naar Beter projecten: Woonwaarts geeft aan een deel van de levensloopgeschikte woningen in nog op te leveren nieuwbouwprojecten in te willen zetten voor Van Groot naar Beter. Hierbij wil zij Drutense senioren verleiden hun grote eengezinswoning te verruilen voor een appartement in Druten. Van Groot naar Beter is opgenomen in de Prestatieafspraken 2021 tussen Woonwaarts, HuurdersBelangen Druten en de gemeente Druten.
- Wilgenland: Woonwaarts wil na de renovatie een deel van de vrijkomende woningen bij voorrang toewijzen aan jongeren/starters uit Deest. Deze groep is lokaal geworteld en draagt zo bij aan de leefbaarheid van de wijk en het dorp.

We blijven in overleg met Woonwaarts om tot een goede en juiste invulling van het maatwerk te komen.

Gevolgen
Niet van toepassing

Communicatie
Niet van toepassing

Uitvoering of Vervolgstappen
We blijven in overleg met Woonwaarts om tot een goede en juiste invulling van het maatwerk te komen.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Bijlage:

1- Verslag portefeuillehoudersoverleg Wonen Regio Arnhem Nijmegen 2 december 2020

Verslag

Overleg : Portefeuillehoudersoverleg Wonen
Datum / tijd : 2 december 2020, 13.00 - 15.00 uur
Plaats : online, via MSTeams

Voorzitter : Gea Hofstede *Rheden*
Secretaris : Elke Dreier *verslag*

Aanwezig : Ronald Paping *Arnhem*, Nelson Verheul *Berg en Dal*, Piet de Klein *Beuningen*, Arthur Boone *Doesburg,* André Springveld *Druten,* Johannes Goossen *Duiven,* Ans Stunnenberg *Heumen*, Helga Witjes *Lingewaard,* Walter Gerritsen *Montferland*, Noël Vergunst *Nijmegen*, Wijnte Hol *Overbetuwe*, Peter Kerris *provincie Gelderland,* Hans Sluiter *Westervoort*, Geert Gerrits *Wijchen*, Hans Winters *Zevenaar.*

Afwezig : Karin Peters *Mook en Middelaar*, Marinka Mulder *Renkum*, Marieke Albricht *Rozendaal.*

Extern : Bram Klouwen *Companen,* Zenzi Pluut *Twijnstra & Gudde,* Michelle van Dijk *ministerie BZK,* Stefan Tempelman *gemeente Overbetuwe,* Wido Scholte *provincie Gelderland,* Wim van der Velde *gemeente Nijmegen,* Ingrid Aaldijk *Taskforce Wonen & Zorg,* overige toehoorders.

Bijlagen : Presentatie Taskforce Wonen & Zorg met vier bijlagen.

---

1. **Opening en mededelingen**
   De voorzitter opent om 13.00 uur de vergadering en heet iedereen welkom. Formeel is dit het laatste PFO Wonen, maar door de vertraging die de organisatie van de Groene metropoolregio heeft opgelopen zal op 10 maart aanstaande nog een PFO Wonen in deze vorm plaatsvinden. De periode januari – april zal een overgangsperiode zijn naar de nieuwe gemeenschappelijke regeling.

   Ans Stunnenberg vervangt René Waas voor de gemeente Heumen.

2. **Vaststelling agenda**
   De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. **Verslag vorig overleg en naar aanleiding van**
   Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. **Woondeal regio Arnhem-Nijmegen**
   A. Uitvoeringsplan
   Het uitvoeringsplan voor de Woondeal wordt inclusief de wijzigingsvoorstellen van het Bestuurlijk Overleg Woondeal vastgesteld. Het PFO Wonen geeft mee om vooral op het doel te focussen. In algemene zin lijkt de organisatie voor de uitvoering van de Woondeal veel en ingewikkeld. Gemeenten geven aan dat de inzet van ambtelijke capaciteit voor de regionale samenwerking wringt met de eigen lokale opgave. Peter Kerris benadrukt het belang van regionaal samenwerken en dat álle gemeenten meedoen. Hij heeft begrip voor de problemen met de ambtelijke capaciteit. Hij wijst op de regeling uit het Actieplan Wonen voor cofinanciering voor extra capaciteit. Hij hoort graag waar eventuele andere knelpunten zitten. Ook doet hij een beroep op de grotere gemeenten voor de situatie van kleinere gemeenten en hen te ondersteunen. Gemeenten Arnhem en Nijmegen geven aan daar graag bereid toe te zijn en dit ook al doen, maar dat van hun organisatie ook veel wordt gevraagd.

B. 1e voortgangsrapportage

Het PFO Wonen neemt kennis van de 1e voortgangsrapportage over de uitvoering van de Woondeal. Het PFO wordt gevraagd of deze vorm van informeren voldoende handvatten en houvast geeft om sturing te geven aan de uitvoering van de Woondeal. De voortgangsrapportage omvat veel afspraken wat leidt tot veel vragen. Afgesproken wordt dat in het vervolg aan de voortgangsrapportage een oplegnotitie wordt toegevoegd waarin wordt aangegeven op welke afspraken de focus ligt.
Voor wat betreft de status van de 1e voortgangsrapportage wordt afgesproken dat het een intern document is dat verder niet gedeeld wordt. Het uitvoeringsplan kan ter kennisname gedeeld worden in de colleges van B&W. Hiervoor wordt een begeleidende notitie opgesteld.

5. Startnotitie beleid huisvesting arbeidsmigranten

Het PFO Wonen stelt de startnotitie vast. Opgemerkt wordt dat binnen de regio en tussen de subregio's verschillende tempo's lopen en standen van zaken zijn. In de subregio Liemers is al onderzoek uitgevoerd naar arbeidsmigranten. Het voorstel is om dit mee te nemen bij het opstellen van het regionaal beleidskader. Het thema arbeidsmigranten is complex en raakt veel beleidsvelden. Veel gemeenten zijn er zelf mee aan de slag gegaan. Er wordt een spanningsveld gevoeld tussen lokaal beleid en lokale problematiek en de regionale opgave. Afgesproken wordt dat gemeenten verder gaan met het ontwikkelen en uitvoeren van hun lokale beleid. Het regionale beleidskader moet voldoende ruimte bieden voor het lokale beleid, het moet op elkaar aansluiten c.q. in elkaars verlengde liggen. De ontwikkeling van lokaal en regionaal beleid moeten parallel naast elkaar kunnen lopen. De huisvesting van arbeidsmigranten is de optelsom van alles wat lokaal en regionaal georganiseerd wordt. Er zal wel oog moeten zijn voor het risico op het zogenaamde waterbedeffect. Om binnen de regio een evenwicht te vinden in het huisvesten van arbeidsmigranten kan gedacht worden aan het instellen van een taakstelling per gemeente. Michelle van Dijk *ministerie BZK* geeft aan dat er in 2021 een Rijksregeling beschikbaar komt waarbij 50 miljoen euro beschikbaar wordt gesteld voor concrete projecten voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Peter Kerris wijst op de vragen in de startnotitie. Hij vraagt hoe de bestuurlijk trekker en de ambtelijke werkgroep wordt ingevuld. Afgesproken wordt dat dat binnen de Groene groeiopgave van de nieuwe gemeenschappelijke regeling wordt besproken.

6. Standplaatsenbeleid Woonwagens

Noël Vergunst vraagt of er draagvlak is om voor het onderwerp standplaatsenbeleid Woonwagens regionaal op te trekken. De doelgroep klopt bij meerdere gemeenten aan. Het is nodig om regionaal of subregionaal de vraag inzichtelijk te hebben; het beeld is op dit moment diffuus. De gemeente Nijmegen heeft al onderzoek laten uitvoeren. Ook in de subregio Liemers is onderzoek uitgevoerd, dat onderzoek betrof met name het inventariseren van de wensen bij de doelgroep. De gemeente Overbetuwe is ook verder gevorderd, zij heeft een toelatingsbeleid en gaat vanaf januari toewijzen. Ook de gemeente Arnhem start met pilots. Het PFO concludeert dat de gemeenten verschillend gevorderd zijn op dit thema, maar dat er behoefte is aan regionale afstemming. Liseth Aries *gemeente Zevenaar* zegt toe dat zij deze bestuurlijke opdracht meeneemt naar het eerstvolgende overleg met de collega's in de regio.

7. Taskforce Wonen & Zorg

Ingrid Aaldijk *adviseur van de ambassadeurs Taskforce Wonen & Zorg* geeft een presentatie over de Taskforce Wonen & Zorg. De Taskforce is een samenwerkingsverband van uiteenlopende organisaties. De verschuiving van verantwoordelijkheid van de centrumgemeente naar ook buurgemeenten is ophanden. De koppeling tussen wonen en zorg wordt nog niet in alle gemeenten voldoende gemaakt en de vraag ligt voor hoe de woonzorgopgaven zowel ambtelijk als bestuurlijk beter geborgd kunnen worden. Concrete afspraken over hoe het thema lokaal en regionaal kan worden opgepakt worden niet gemaakt. Het onderwerp zal in ieder geval besproken worden bij de tempotafel Bijzondere doelgroepen. De voorzitter bedankt Ingrid Aaldijk voor haar presentatie. *De presentatie met bijlagen is als bijlage aan het verslag toegevoegd.*

8. Rondvraag

- André Springveld vertelt dat in de gemeente Druten een motie is aangenomen waarin verzocht wordt om meer woningen voor eigen inwoners beschikbaar te stellen. Hij vraagt hoe anderen hiermee omgaan. Gemeenten proberen het met maatwerk op te lossen, al zijn de mogelijkheden beperkt. Soms kunnen particulieren investeringen soelaas bieden. Het daadwerkelijk afschermen van gemeentegrenzen wordt gezien als onverstandig en niet solidair. Wel is het belangrijk om de signalen te delen. Een oplossing biedt het (versneld) bouwen van woningen.
- Peter Kerris vraagt naar de stand van zaken van de Woonagenda van de subregio Arnhem eo. Hier wordt aan gewerkt, maar is nog niet klaar.
- De voorzitter geeft aan dat het volgende PFO Wonen op 10 maart is.

9. Sluiting

De voorzitter dankt de aanwezigen en sluit de vergadering om 14.55 uur.

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	2476
Extern Zaak ID	Z/21/059648
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 april 2021
Agendapunt	7.1.5
Omschrijving	Ontwikkeling scenario's onderwijshuisvesting 2021 / uitvoeringsprogramma 2022-2025
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn, Onderwijs en Sport
Eigenaar	Hulsebosch, Ellen
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P4 Onderwijs
Portefeuillehouder(s) Druten	Wildt, G. de (Gérard)
Telefoonnummer steller	06-18417175
E-mail adres steller	e.hulsebosch@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Bijlage 1: Informatienota gemeenteraad Ontwikkeling scenario's onderwijshuisvesting 2021 / uitvoeringsprogramma 2022-2025

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Druten	13 april 2021
Stukken gemeenteraad Druten	22 april 2021
Raad openbaar Druten	**22 april 2021**

Voorgesteld besluit

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 59648

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Ontwikkeling scenario's onderwijshuisvesting 2021 / voorbereiding Uitvoeringsprogramma 2022-2025

Kernboodschap
In deze informatienota wordt toegelicht hoe het proces verloopt met betrekking scenario's onderwijshuisvesting als uitwerking van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijsvoorzieningen 2019-2039.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
14-11-2019	Integraal Huisvestingsplan Onderwijsvoorzieningen 2019-2039. Zaaknummer: Z/19/036627

Toelichting

In november 2019 is het IHP 2019-2039 vastgesteld door de gemeenteraad. Dit document blikt vooruit naar de behoefte aan onderwijshuisvesting de komende 20 jaar. De belangrijkste conclusies uit het IHP:

1. In Deest is binnen 0-5 jaar behoefte aan passende nieuwbouw van basisschool 't Klosterhufke. Bij de ontwikkeling van dit scenario wordt ook onderzocht of een fusie met de basisschool St. Victor in Afferden tot de mogelijkheden behoort.
2. De VMBO-vestiging van het Pax Christi College is beoordeeld als in aanmerking komend voor renovatie/nieuwbouw binnen de periode 5-10 jaar. Echter door de ernstige mate van ruimte-overschot, de hoge exploitatielasten voor het schoolbestuur en de ruimte-indeling die niet volstaat bij de huidige moderne lesmethoden heeft de Alliantie VO voorgesteld om te opteren voor compacte nieuwbouw en deze naar voren te halen naar de periode 0-5 jaar. Hierbij is de Alliantie bereid deze vervroeging van de investering voor te financieren, zodat de financiële planning van het IHP voor de gemeente behouden blijft conform het IHP 2019-2039.
3. Omdat de leerlingen van het Pax Christi College de nieuwe gebruikers van sporthal de Gelenberg worden, is er een oplossing nodig voor de leerlingen van basisschool IKC de Kubus nadat sporthal de Heuvel gesloten wordt. Op de korte termijn kunnen de leerlingen gebruik maken van de gymzalen aan de Mr. Van Coothstraat, die nog enkele jaren meekunnen. Echter wanneer deze VMBO-locatie in aanmerking komt voor nieuwbouw, zal een structurele oplossing gevonden moeten worden voor de lange termijn. Hiervoor is een haalbaarheidsonderzoek nodig naar de mogelijkheden van een gymzaal nabij IKC de Kubus.
4. Voorts heeft de gemeenteraad in november 2019 een motie aangenomen om te onderzoeken in hoeverre de gymzalen van Pax Christie aan de Mr. van Coothstraat, wat betreft de inrichting en voorzieningen, aansluiten bij de gymbehoefte van de Kubus en met een voorstel te komen naar de raad mochten er onoverkomelijke ontwikkelingen zijn tussen behoeften en mogelijkheden.

Hoe wordt het voorbereidingstraject ingericht om te komen tot een uitwerking van de bovengenoemde scenario's?

De schoolbesturen van het primair en voortgezet onderwijs hebben een vooronderzoek gedaan naar de scenario's die zij als mogelijkheden zien. Deze worden door de gemeente verwerkt in twee separate notities. Deze notities willen we vroegtijdig aan de raad voorleggen, zodat zij betrokken wordt bij de afwegingen die gemaakt moeten worden en mede richting kan geven aan de scenario's die in ontwikkeling zijn. We plannen daarvoor een raadsinformatieavond voor het PO in mei 2021. Gezien de drukte in de raadsagenda, wordt voorgesteld voor het Voortgezet Onderwijs de gemeentelijke notitie in het RTG van juni of juli 2021 te bespreken, in plaats van een extra raadsinformatieavond te organiseren. In oktober/november 2021 wordt er dan voor het voortgezet onderwijs een extra raadsbijeenkomst ingepland waarbij ook het Programma van Eisen (opgesteld door het VO, gebaseerd op het voorkeursscenario) gepresenteerd wordt en het aanbod van voorfinanciering door de Alliantie geconcretiseerd wordt.

Bij voorkeur worden de informatieavonden gepland op de locatie van 't Klosterhufke en het Pax Christi College aan de Mr. van Coothstraat. Er kan dan gemakkelijker de aandacht gevestigd worden op de knelpunten die nu ervaren worden t.a.v. het huidige gebouw, zoals de verouderde installaties, het ruimte-overschot etc.

Na deze raadsavonden worden de scenario's uitgewerkt naar een definitieve vorm. De afronding hiervan staat gepland in december 2021. Daarna worden ze samengevoegd in het Uitvoeringsprogramma Onderwijshuisvesting 2022-2025. Omdat bij de vaststelling van het IHP is aangegeven dat in de huidige raadsperiode geen beslissingen over de financiële consequenties worden genomen, krijgt de huidige gemeenteraad het concept-uitvoeringsprogramma onderwijshuisvesting 2022-2025 ter informatie en met de mogelijkheid tot het voeren van een debat. Daarna wordt het definitieve Uitvoeringsplan onderwijshuisvesting 2022-2025 aan de nieuwe gemeenteraad voorgelegd ter besluitvorming inclusief de financiële vertaling ervan. Op deze wijze kunnen de scenario's betrokken worden bij het op te stellen raadsprogramma van de raad voor de periode 2022-2025.

Uitvoering of Vervolgstappen

Mei 2021: Een raadsinformatieavond voor het PO, bij voorkeur op de locatie van de basisscholen (als de Corona-maatregelen dat toestaan). Raadsleden ontvangen voorafgaand een gemeentelijke notitie over de scenario's voor het primair onderwijs

Juni/juli 2021: Een gemeentelijke notitie over het traject Voortgezet Onderwijs ter bespreking in het RTG in juni/juli 2021.

Oktober/november 2021: een extra informatieavond voor het voortgezet onderwijs waarbij het voorlopig PvE gepresenteerd wordt.

januari/februari 2022: Het concept-uitvoeringsplan onderwijshuisvesting 2022-2025 ter informatie naar de huidige gemeenteraad

Definitieve Uitvoeringsplan onderwijshuisvesting 2022-2025 ter besluitvorming na installatie nieuwe gemeenteraad 2022.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	2453
Extern Zaak ID	Z/21/059917
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 april 2021
Agendapunt	7.1.6
Omschrijving	Uitvoering amendement Aanpak wijken Druten-Zuid
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn, Onderwijs en Sport
Eigenaar	Beck, Nicoline
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Druten	Wildt, G. de (Gérard)
Telefoonnummer steller	06-46824202
E-mail adres steller	n.beck@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota Uitvoering amendement Aanpak wijken Druten-Zuid
Bijlage 1 - Verslag enquêtes Nijenkamp en Middelveld
Bijlage 2 - Reacties Middelveld
Bijlage 3 - Reacties Nijenkamp

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Druten	30 maart 2021
College BenW openbaar Druten	6 april 2021
College BenW openbaar Druten	13 april 2021
Stukken gemeenteraad Druten	22 april 2021
Raad openbaar Druten	**22 april 2021**

Toelichting

Voor de uitvoering van het Amendement Aanpak wijken Druten-Zuid is een enquête gehouden in de buurten Nijenkamp en Middelveld. Deze informatienota informeert u over de uitkomsten van de enquêtes.

Voorgesteld besluit

Gemeente Druten

De informatie voor kennisgeving aannemen.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 59917

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: uitvoering amendement Aanpak wijken Druten-Zuid

Kernboodschap
Voor de uitvoering van het Amendement Aanpak wijken Druten-Zuid is een enquête gehouden in de buurten Nijenkamp en Middelveld. Deze informatienota informeert u over de uitkomsten van de enquêtes.

Eerdere besluiten

19-12 2019	**Amendement Aanpak wijken Druten-Zuid. Aangenomen.**

Toelichting
In de raadsvergadering van 19 december 2019 is het amendement Aanpak wijken Druten-Zuid aangenomen. Besloten is
1. Met de wijkbewoners van de wijken in Druten-Zuid in overleg te treden en samen met hen te inventariseren wat er per wijk nodig is om de leefbaarheid en verkeersveiligheid in de wijken te vergroten.
2. De mogelijkheden van burgerparticipatie te onderzoeken in de aanpak van de leefbaarheid volgens het voorbeeld van de wijk de Bieskamp.
3. Naar aanleiding van de inventarisatie zo spoedig mogelijk met voorstellen naar de raad te komen om de leefbaarheid en verkeersveiligheid te verbeteren.

Begin 2020 is gestart met de aanpak. In eerste instantie lag de uitvoering bij het domein fysieke leefomgeving. Later is dit bij het sociaal domein neergelegd, zodat het vraagstuk vanuit leefbaarheid in brede zin benaderd wordt in combinatie met inwonerparticipatie.

Werkwijze
Allereerst hebben we een brede werkgroep samengesteld met inwoners en partners.
We benaderen Druten-Zuid op buurtniveau, omdat inwoners de meeste betrokkenheid voelen bij hun buurt. Zo is er ook een goede kans dat we met inwoners in gesprek komen. De keuze voor Nijenkamp en Middelveld is ingegeven door het feit dat dit in onze ogen stenige buurten zijn waar een kwaliteitsimpuls in de openbare ruimte mogelijk is. Om te beginnen hebben we gekozen voor 2 buurten. Op termijn benaderen we ook de andere buurten.

Enquête
De vragen in de enquête zijn gebaseerd op het begrip leefbaarheid (1).
Voor een zo hoog mogelijke respons hebben we een promotiecampagne opgezet. De komst van de enquête is aangekondigd in de Maas & Waler. Een week voordat de enquête de buurten in ging hebben we een ansichtkaart gestuurd. We wilden zelf de buurt ingaan, maar door corona hebben we hiervan afgezien. In plaats daarvan zijn vier foto's van ons op de ansichtkaart gezet, zodat we toch een gezicht hebben voor de buurt. De enquête zelf is met een brief, een QR-code en een zakje bloemenzaad bij de mensen thuis gekomen. Halverwege de reageerperiode hebben we nog een reminder gestuurd in

[1] Leefbaarheid kent in onze optiek twee hoofdcategorieën: fysiek en sociaal. Fysiek kent de subcategorieën: uitstraling, overlast, voorzieningen en infrastructuur. Sociaal kent de subcategorieën: gezondheid, veiligheid, persoonlijke ontwikkeling en gemeenschapsontwikkeling.

de vorm van een tweede brief. Alle correspondentie is in drie talen opgesteld: Nederlands, Arabisch en Turks. De enquête kent zoveel mogelijk gesloten vragen met keuzemogelijkheden. Hierdoor kan de enquête snel ingevuld worden. Daar waar nodig zijn open vragen gesteld.

Resultaat
Van de in totaal 297 adressen hebben we 40 ingevulde enquêtes retour ontvangen. Dit is iets meer dan 13%. Iets meer vrouwen dan mannen hebben de enquête ingevuld. De meeste mensen zijn getrouwd en hebben geen kinderen (meer) thuis. De meeste invullers zijn 46 jaar en ouder. De enquête is niet ingevuld door jongeren en weinig door jonge gezinnen.

Uitkomst
Over het algemeen zijn de inwoners tevreden. Ze wonen graag in hun buurt. Er zijn voldoende mogelijkheden om te sporten en te bewegen. Voor persoonlijke problemen kan men voldoende terecht in de buurt. Inwoners voelen zich veilig en thuis en het openbaar vervoer is goed. De meeste verbeteringen die inwoners noemen betreffen de openbare ruimte. Denk hierbij aan het groen, onveilige achterpaden en overlast van rondhangende jongeren, dealers en drugsgebruikers. Als het om de verkeersveiligheid gaat wordt met name te hard rijden als probleem ervaren. De inwoners van beide buurten geven aan wel wat meer gezelligheid te willen.

Conclusie
De aantallen zijn klein en de gegeven antwoorden zijn te divers om duidelijke conclusies aan te verbinden. De uitslag geeft ons een beeld over hoe de inwoners over hun buurt denken.
Als het om de verkeersveiligheid gaat wordt met name te hard rijden als probleem ervaren.

Communicatie
De resultaten van de enquêtes presenteren we in een aansprekende vorm aan de inwoners. We roepen inwoners op om zich alsnog aan te melden om met ons in gesprek te gaan. Meedenken, meedoen en mee beslissen kan op elk moment.

Uitvoering of Vervolgstappen
De enquête was de eerste stap van de inventarisatie. Voor onze volgende stap gaan we in gesprek met de inwoners die dat aangeven. Met hen zoeken we samen naar mogelijkheden voor verbetering van de buurten. Quick wins pakken we gelijk op. We maken gebruik van al lopende projecten. Zo heeft het wijkbeheer een intensieve ronde gedaan in de buurten. We doen mee met NL Doet op 28 en 29 mei en Burendag op 25 september. Waar nodig starten we met nieuwe ideeën en verbinden we acties. Door integraal te werken met onder andere woningcorporatie Woonwaarts en welzijnsorganisatie MeerVoormekaar verwachten we meer resultaat.
We ronden de inventarisatie af met aanbevelingen aan de raad en we evalueren de werkwijze. Uiteindelijk willen we graag een duurzame samenwerking met een groepje inwoners uit deze buurten.

Geheimhouding
Niet van toepassing.

Bijlage
1. Verslag enquête
2. Enquête Nijenkamp
3. Enquête Middelveld

2021

Verslag enquête Nijenkamp en Middelveld

Projectteam
Druten-Zuid

25-3-2021

Inleiding

In de raadsvergadering van 19 december 2019 is het amendement Aanpak wijken Druten-Zuid aangenomen. Besloten is

1. Met de wijkbewoners van de wijken in Druten-Zuid in overleg te treden en samen met hen te inventariseren wat er per wijk nodig is om de leefbaarheid en verkeersveiligheid in de wijken te vergroten.

2. De mogelijkheden van burgerparticipatie te onderzoeken in de aanpak van de leefbaarheid volgens het voorbeeld van de wijk de Bieskamp.

3. Naar aanleiding van de inventarisatie zo spoedig mogelijk met voorstellen naar de raad te komen om de leefbaarheid en verkeersveiligheid te verbeteren.

Begin 2020 is gestart met de aanpak. In eerste instantie lag de uitvoering bij het domein fysieke leefomgeving. Later is dit bij het sociaal domein neergelegd, zodat het vraagstuk vanuit leefbaarheid in brede zin benaderd wordt in combinatie met inwonerparticipatie.

Werkwijze

Allereerst hebben we een brede werkgroep samengesteld. Hierin werken we samen met verschillende partners. Allereerst de inwoners. We hebben een inwoner van de Bieskamp bereid gevonden ons van advies te voorzien. Verder zitten in de werkgroep woningcorporatie Woonwaarts en welzijnsorganisatie MeerVoormekaar.

Voor de aanpak is gekozen Druten-Zuid op buurtniveau te benaderen. Bij inwoners is de betrokkenheid bij de eigen buurt het grootst. Zo is er ook een goede kans dat we met inwoners in gesprek komen. De keuze is op Nijenkamp en Middelveld gevallen. Dit zijn in onze ogen stenige buurten waar een kwaliteitsimpuls in de openbare ruimte mogelijk is. We hebben gekozen voor 2 buurten, omdat dat meer resultaat geeft. Alle buurten tegelijk is teveel. Dit zou ten koste gaan van de aandacht die elke buurt vraagt. Na afronding van dit traject volgt een evaluatie. Hiermee bekijken we of en zo ja hoe we de andere buurten in Druten Zuid benaderen.

Enquête

De enquête is gebaseerd op het begrip leefbaarheid. De subcategorieën[1] die samen het begrip inhoud geven zijn de basis voor de vragen. Hiervoor heeft het leefbaarheidsdiagram voor Hart van Zuid in Wijchen als voorbeeld gediend.

Voor een zo hoog mogelijke respons hebben we een promotiecampagne opgezet. De komst van de enquête is aangekondigd in de Maas & Waler. Een week voordat de enquête de buurten in ging hebben we een ansichtkaart gestuurd. We wilden zelf de buurt ingaan, maar corona heeft hier een stokje voor gestoken. In plaats daarvan zijn een viertal foto's op de ansichtkaart gezet, zodat we toch een gezicht hebben voor de inwoner. De enquête zelf is met een brief, een QR-code en een zakje

[1] Leefbaarheid kent in onze optiek twee hoofdcategorieën: fysiek en sociaal. Fysiek kent de subcategorieën: uitstraling, overlast, voorzieningen en infrastructuur. Sociaal kent de subcategorieën: gezondheid, veiligheid, persoonlijke ontwikkeling en gemeenschapsontwikkeling.

bloemenzaad bij de mensen thuis gekomen. Halverwege de reageerperiode hebben we nog een reminder gestuurd in de vorm van een tweede brief. Alle correspondentie is in drie talen opgesteld: Nederlands, Arabisch en Turks. De reactieperiode was twee weken. Dit omdat in de eerste twee weken de meeste respons binnenkomt. De enquête kent zoveel mogelijk gesloten vragen met keuzemogelijkheden. Hierdoor kan en enquête snel ingevuld worden. Daar waar nodig zijn open vragen gesteld.

Met dit verslag informeren wij u over de resultaten. Echter, op basis van de respons kunnen we nog geen conclusies trekken. Om hierover meer te zeggen gaan we in gesprek met de inwoners.

1. Samenvatting

Van de in totaal 297 adressen van de buurten Nijenkamp en Middelveld hebben we 40 ingevulde enquêtes retour ontvangen. Dit is iets meer dan 13%. Iets meer vrouwen dan mannen hebben de enquête ingevuld. De meeste mensen zijn getrouwd en hebben geen kinderen (meer) thuis. De meeste invullers zijn 46 jaar en ouder. De enquête is niet ingevuld door jongeren en weinig door jonge gezinnen.

Uitkomst

Over het algemeen zijn de inwoners tevreden. Ze wonen graag in hun buurt. Er zijn voldoende mogelijkheden om te sporten en te bewegen. Voor persoonlijke problemen kan men voldoende terecht in de buurt. Inwoners voelen zich veilig en thuis en het openbaar vervoer is goed. De meeste verbeteringen die inwoners noemen gaan over de openbare ruimte. Dit betreft het groen, te hard rijden, onveilige achterpaden en overlast van rondhangende jongeren, dealers en drugsgebruikers. De inwoners van beide buurten geven aan wel wat meer gezelligheid te willen.

Conclusie

De aantallen zijn klein en de gegeven antwoorden zijn te divers om duidelijke conclusies aan te verbinden. De uitslag geeft ons een beeld over hoe de inwoners over hun buurt denken.

Als het om de verkeersveiligheid gaat wordt met name te hard rijden als probleem ervaren.

Wat gaan we doen?

De resultaten van de enquêtes presenteren we in een aansprekende vorm aan de inwoners. We roepen inwoners op om zich alsnog aan te melden om met ons in gesprek te gaan. Meedenken, meedoen en mee beslissen kan op elk moment.

Vervolg

De enquête was de eerste stap van de inventarisatie. Voor onze volgende stap gaan we in gesprek met de inwoners die dat aangeven. Met hen zoeken we samen naar mogelijkheden voor verbetering van de buurten. Quick wins pakken we gelijk op. We maken gebruik van al lopende projecten. Zo heeft het wijkbeheer een intensieve ronde gedaan in de buurten. We doen mee met NL Doet op 28 en 29 mei en Burendag op 25 september. Waar nodig starten we met nieuwe ideeën en verbinden we acties. Door integraal te werken met onder andere woningcorporatie Woonwaarts en welzijnsorganisatie MeerVoormekaar verwachten we meer resultaat.

We ronden de inventarisatie af met aanbevelingen aan de raad en we evalueren de werkwijze. Uiteindelijk willen we graag een duurzame samenwerking met een groepje inwoners uit deze buurten.

2. Resultaten Nijenkamp

Nijenkamp heeft 180 adressen en 18 inwoners (10%) hebben de enquête ingevuld. Dit waren evenveel mannen als vrouwen. De meesten wonen langer dan 10 jaar in de buurt. Ze zijn getrouwd en 50% (9 inwoners) heeft geen kinderen meer thuis. Driekwart (12 inwoners) is 46 jaar of ouder. De helft hiervan is 65+.

Wat gaat goed?

Over het algemeen is men tevreden. De inwoners wonen graag in hun buurt en er zijn voldoende mogelijkheden om te bewegen. Men voelt zich veilig en thuis en het openbaar vervoer is goed. Voor de meeste invullers (>61%) is de goede woning de belangrijkste reden om in deze buurt te wonen. Naast de goede woning is men het meest tevreden over de faciliteiten als scholen en winkels. Voor persoonlijke problemen kan men voldoende terecht in de buurt. De meeste inwoners geven duurzaamheid in de buurt een voldoende. 2/3 draagt hier zelf aan bij (11 inwoners). Zij hebben een groene tuin of zonnepanelen op het dak. De helft van de invullers (9 mensen) wil actief meedoen voor een fijne buurt.

Wat kan er beter?

Minder tevreden is men over de stoepen, omdat ze niet altijd doorlopen en het onderhoud van het groen kan beter. Soms rijden mensen te hard en is er overlast van dealers en verboden activiteiten. Sommige steegjes en achterpaden vindt men onveilig. Gaat het om duurzaamheid dan kunnen openbare oplaadplekken beter benut worden als er niet steeds andere auto’s geparkeerd staan. Tenslotte is er behoefte aan wat meer gezelligheid in de buurt.

3. Resultaten Middelveld

Middelveld heeft 117 adressen en 22 inwoners (18%) vulden de enquête in. Iets meer mannen dan vrouwen. De meesten invullers wonen langer dan 10 jaar in de buurt. Deze inwoners zijn getrouwd en 2/3e heeft geen kinderen meer thuis en is 46 jaar of ouder. Van deze inwoners is 1/3e 65+.

Wat gaat goed?

Over het algemeen is men tevreden. De inwoners wonen graag in de buurt en er zijn genoeg mogelijkheden om te bewegen. De goede woning is voor de meeste inwoners (>70%) de belangrijkste reden om in deze buurt te wonen. Men is tevreden over faciliteiten zoals scholen en winkel, de sportmogelijkheden en de mogelijkheden om te bewegen, zoals de fiets- en wandelpaden. Voor persoonlijke problemen kan men voldoende terecht in de buurt. Men voelt zich veilig en thuis en het openbaar vervoer is goed. De meeste inwoners zijn tevreden over duurzaamheid. 2/3e draagt zelf bij met een groene tuin of door zwerfafval op te ruimen. Van de invullers willen 14 inwoners actief meedoen voor een fijne buurt.

Wat kan er beter?

Minder tevreden is men over het groen in de wijk. Dit komt onder meer door de kap van bomen in het verleden. Soms rijdt men te hard en is er overlast van geluid, wordt er drugs gedeald, is er last van verboden activiteiten en rondhangende jongeren. Met name wordt De Doorkijk genoemd als plek waar dit gebeurd. Steegjes en achterpaden voelen niet altijd veilig. Ook zijn er plekken waar te weinig verlichting is. Soms is er sprake van overlast van geluid, hondenpoep en hangjeugd. Tenslotte is er behoefte aan wat meer gezelligheid in de buurt.

V1 Wat zijn uw belangrijkste redenen (maximaal 3) om hier te wonen?

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

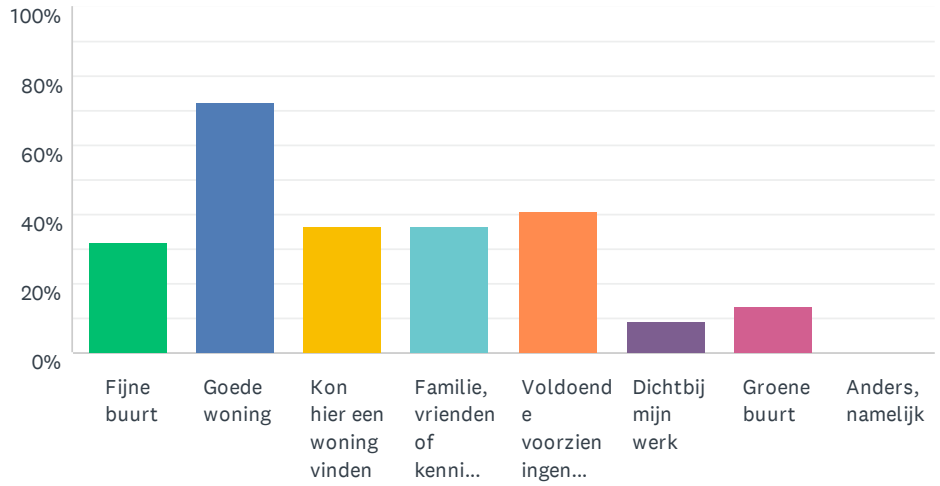

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Fijne buurt	31.82%	7
Goede woning	72.73%	16
Kon hier een woning vinden	36.36%	8
Familie, vrienden of kennissen wonen ook in de buurt	36.36%	8
Voldoende voorzieningen, dingen die je kunt doen, in de buurt	40.91%	9
Dichtbij mijn werk	9.09%	2
Groene buurt	13.64%	3
Anders, namelijk	0.00%	0
Totaal aantal respondenten: 22		

#	ANDERS, NAMELIJK	DATE
	There are no responses.	

V2 Hoe tevreden bent u over:

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

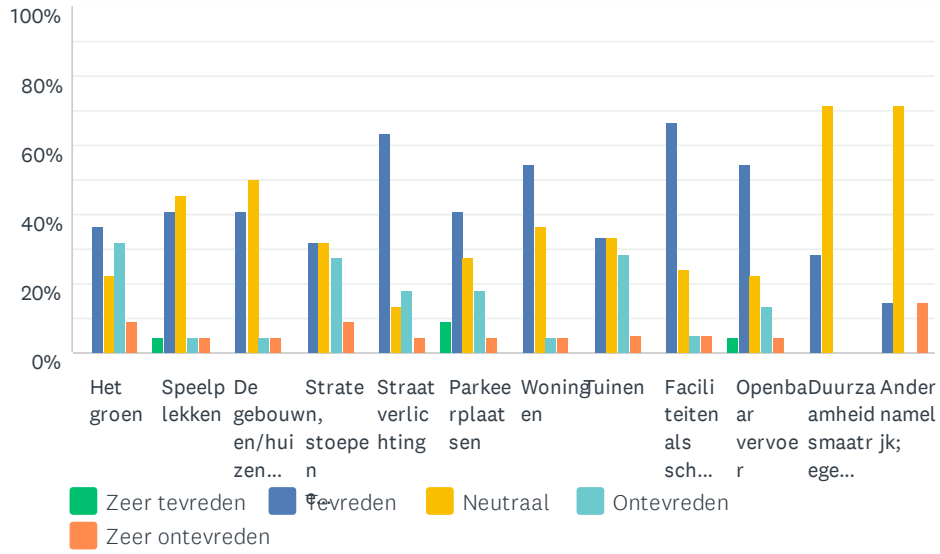

	ZEER TEVREDEN	TEVREDEN	NEUTRAAL	ONTEVREDEN	ZEER ONTEVREDEN	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELD
Het groen	0.00% 0	36.36% 8	22.73% 5	31.82% 7	9.09% 2	22	3.1
Speelplekken	4.55% 1	40.91% 9	45.45% 10	4.55% 1	4.55% 1	22	2.6
De gebouwen/huizen, de bebouwing	0.00% 0	40.91% 9	50.00% 11	4.55% 1	4.55% 1	22	2.7
Straten, stoepen en fietspaden	0.00% 0	31.82% 7	31.82% 7	27.27% 6	9.09% 2	22	3.1
Straatverlichting	0.00% 0	63.64% 14	13.64% 3	18.18% 4	4.55% 1	22	2.6
Parkeerplaatsen	9.09% 2	40.91% 9	27.27% 6	18.18% 4	4.55% 1	22	2.6
Woningen	0.00% 0	54.55% 12	36.36% 8	4.55% 1	4.55% 1	22	2.5
Tuinen	0.00% 0	33.33% 7	33.33% 7	28.57% 6	4.76% 1	21	3.0
Faciliteiten als scholen en winkels	0.00% 0	66.67% 14	23.81% 5	4.76% 1	4.76% 1	21	2.4
Openbaar vervoer	4.55% 1	54.55% 12	22.73% 5	13.64% 3	4.55% 1	22	2.5
Duurzaamheidsmaatregelen (denk aan zonnepanelen, fiets- en wandelpaden, openbaar vervoer e.d.)	0.00% 0	28.57% 6	71.43% 15	0.00% 0	0.00% 0	21	2.7
Anders namelijk;	0.00% 0	14.29% 1	71.43% 5	0.00% 0	14.29% 1	7	3.1

#	ALS U ONTEVREDEN BENT, WAAR LIGT DAT DAN AAN?	DATE
1	Groen wordt slecht onderhouden, ziet er gewoon goedkoop uit. straten en stoepen zijn verouderd en liggen vol stront. straatverlichting is oud en verlicht bepaalde plekke onvoldoende. Daarnaast gaat sommige verlichting 's nachts uit, waarom? Parkeerplaatsen in de wijk zijn er te weinig en staan vol met die irritante bedrijfsbusjes. Woningen hebben een goedkope en oude uitstraling. Tuinen worden steeds meer verhard, sfeer ontbreekt daardoor steeds meer.	2/18/2021 8:40 PM
2	Alle groen/bomen in mijn straat zijn gekapt. De voortuinen van de overburen hebben geen groen, alleen stenen.	2/18/2021 5:56 PM
3	Er is veel hondenpoep op de trottoirs en straten.	2/18/2021 4:52 PM
4	Veel onkruid en weinig parkeerplaatsen	2/11/2021 9:59 AM
5	achterburen die hun achterpad niet bijhouden zodat jij er hinder en ergernis van hebt vooral in de zomer	2/10/2021 5:30 PM
6	Onderhoud van straten, stoepen etc. is matig als je slecht ter been bent	2/9/2021 5:29 PM
7	Groen > openbare groen wordt zeer slecht bijgehouden.	2/7/2021 10:08 AM
8	Ik kocht hier een woning in een straat met bomen. Inmiddels is vorig jaar de laatste boom gekapt en woon ik in een kale straat zonder groen en zonder bomen. De tuinen aan de overkant zijn bestraat. De enige boom staat in mijn en een enkele andere tuin en mijn buren hebben wat struiken. Het is 's zomers een oventje in de straat en de vogels zijn bijna verdwenen. Hoe armoedig en totaal niet groen kan het in de loop der jaren zijn geworden. De klagers over de bomen zijn gehoord. Ik heb de gemeente hier vragen over gesteld en nooit meer iets van vernomen. Ik vind dit heel erg en totaal niet duurzaam en groen. Ik vind het zakje bloemenzaadjes leuk, maar ik heb liever de bomen terug.	2/6/2021 2:14 PM

V3 De volgende vragen gaan over gezondheid.Nodigt uw buurt uit om te bewegen?

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

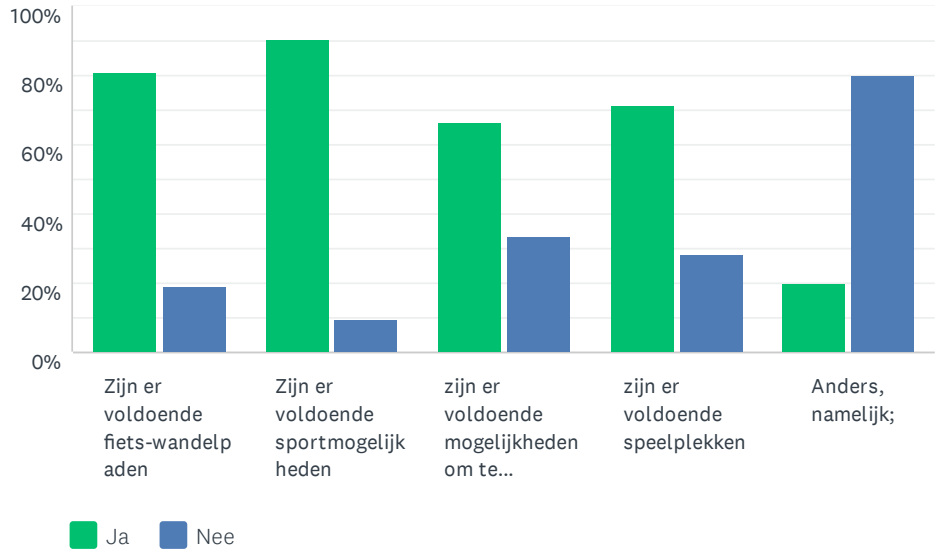

	JA	NEE	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELDE
Zijn er voldoende fiets-wandelpaden	80.95% 17	19.05% 4	21	1.19
Zijn er voldoende sportmogelijkheden	90.48% 19	9.52% 2	21	1.10
zijn er voldoende mogelijkheden om te ontspannen	66.67% 14	33.33% 7	21	1.33
zijn er voldoende speelplekken	71.43% 15	28.57% 6	21	1.29
Anders, namelijk;	20.00% 1	80.00% 4	5	1.80

V4 Kunt u met uw persoonlijke problemen terecht in uw buurt

Beantwoord: 21 Overgeslagen: 1

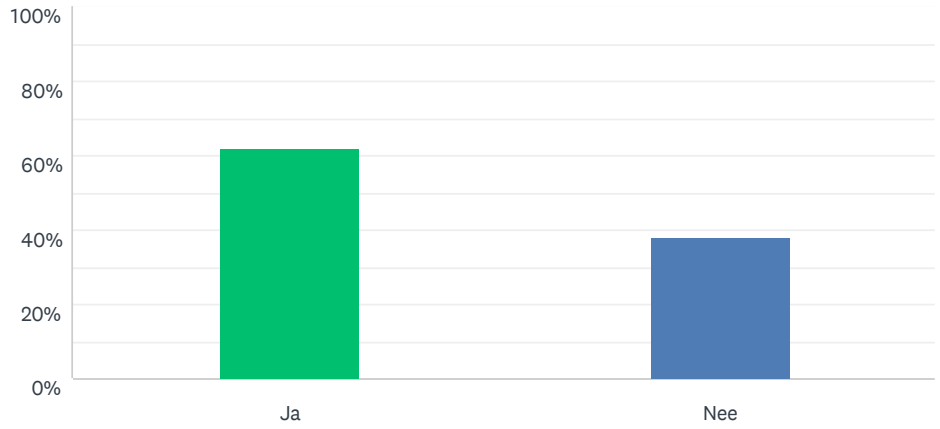

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Ja	61.90%	13
Nee	38.10%	8
TOTAAL		21

V5 Zo nee, wat ontbreekt er naar uw idee?

Beantwoord: 10 Overgeslagen: 12

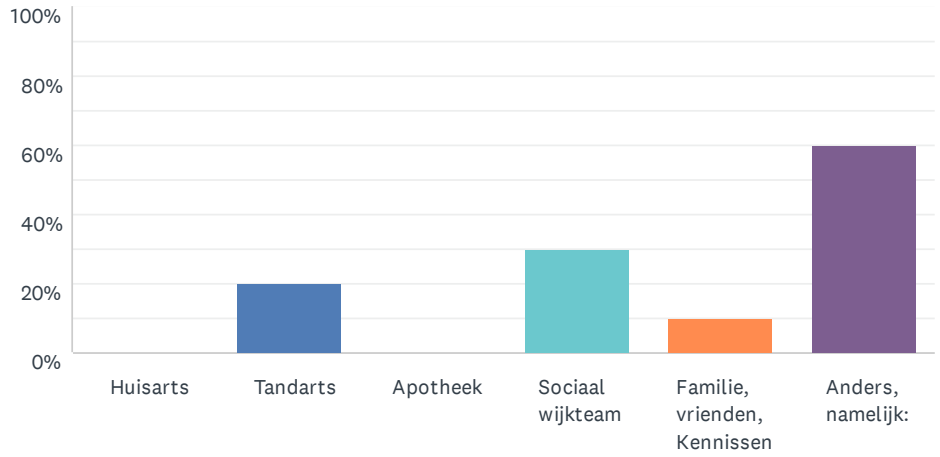

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Huisarts	0.00%	0
Tandarts	20.00%	2
Apotheek	0.00%	0
Sociaal wijkteam	30.00%	3
Familie, vrienden, Kennissen	10.00%	1
Anders, namelijk:	60.00%	6
Totaal aantal respondenten: 10		

#	ANDERS, NAMELIJK:	DATE
1	Gezelligheid in de wijk	2/21/2021 12:42 PM
2	Alles is er	2/19/2021 8:55 AM
3	Basischool	2/17/2021 12:18 PM
4	Geestelijke gezondheidszorg dichtbij	2/9/2021 5:29 PM
5	Nvt	2/7/2021 11:04 AM
6	Niet van toepassing	2/6/2021 2:36 PM

V6 De volgende vragen gaan over veiligheid en overlast.Voelt u zich overdag veilig in uw buurt?

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

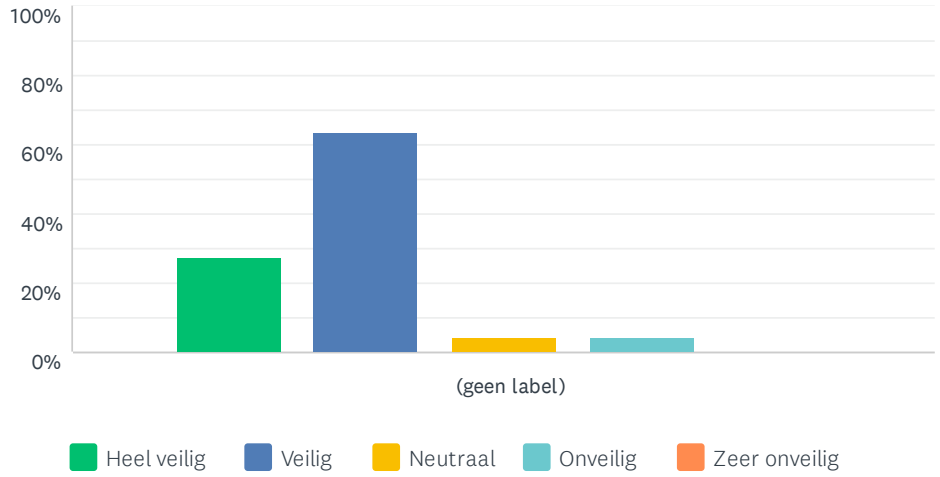

	HEEL VEILIG	VEILIG	NEUTRAAL	ONVEILIG	ZEER ONVEILIG	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELDE
(geen label)	27.27% 6	63.64% 14	4.55% 1	4.55% 1	0.00% 0	22	1.86

V7 Voelt u zich 's nachts veilig in uw buurt

Beantwoord: 20 Overgeslagen: 2

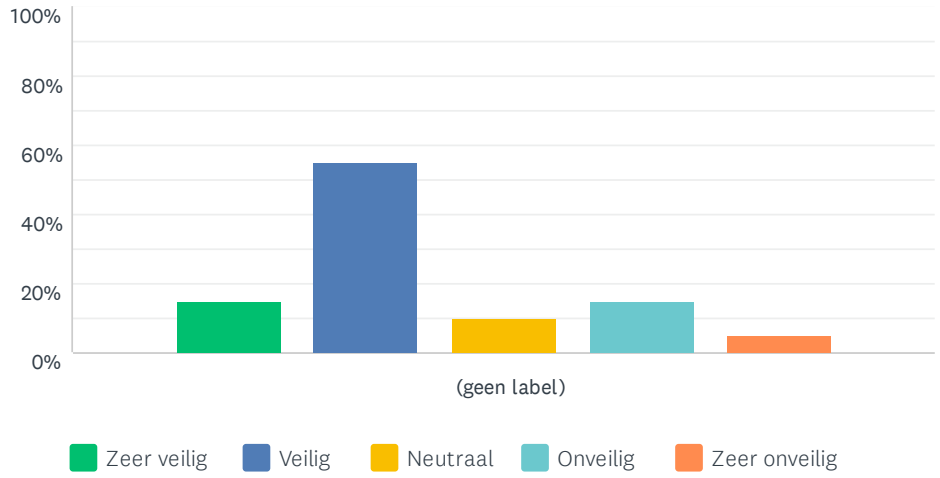

	ZEER VEILIG	VEILIG	NEUTRAAL	ONVEILIG	ZEER ONVEILIG	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELDE
(geen label)	15.00% 3	55.00% 11	10.00% 2	15.00% 3	5.00% 1	20	2.40

V8 Voelt u zich onveilig? Waar ligt dit aan? Er zijn meer antwoorden mogelijk

Beantwoord: 14 Overgeslagen: 8

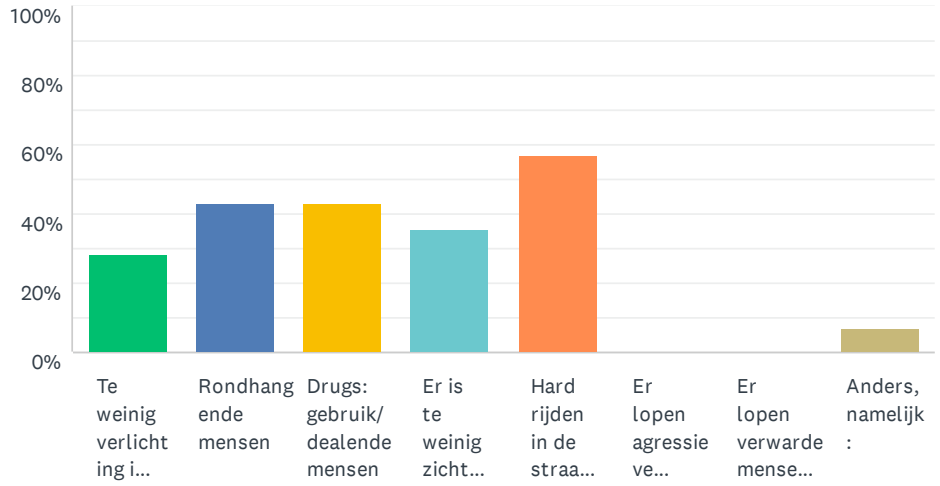

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Te weinig verlichting in de straat/buurt	28.57%	4
Rondhangende mensen	42.86%	6
Drugs: gebruik/dealende mensen	42.86%	6
Er is te weinig zicht op een plek of plekken	35.71%	5
Hard rijden in de straat/buurt	57.14%	8
Er lopen agressieve mensen rond	0.00%	0
Er lopen verwarde mensen rond	0.00%	0
Anders, namelijk:	7.14%	1
Totaal aantal respondenten: 14		

#	ANDERS, NAMELIJK:	DATE
1	Nvt	2/7/2021 11:04 AM

V9 Zijn er bepaalde plekken waar u zich niet veilig voelt?

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

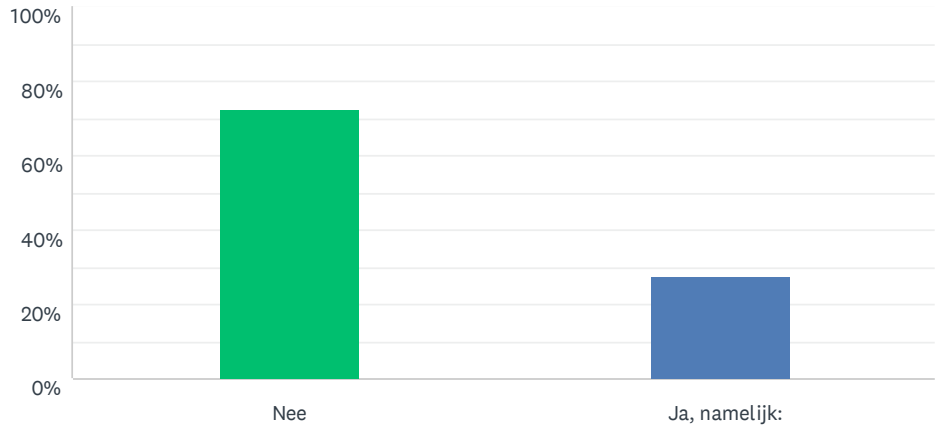

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Nee	72.73%	16
Ja, namelijk:	27.27%	6
TOTAAL		22

#	JA, NAMELIJK:	DATE
1	Het parkje en de steegjes tussen de huizen.	2/21/2021 12:42 PM
2	Doorkijk	2/19/2021 8:55 AM
3	Doorkijk, parkeerplaats. rondhangende en drugdealende jeugd. Idiote hardrijders.	2/18/2021 8:40 PM
4	Achter de doorkijk, te weinig verlichting in parkje,rondhangende jeugd,ook voor de doorkijk.	2/11/2021 9:59 AM
5	Op de voetpaden achter de huizen	2/9/2021 5:29 PM
6	LAMP IN PAADJE NAAR KORTE AKKER STAAT LANTAARNPAAL IN DE HEG VAN DE BEWONER GEEN TE WEING LICHT IN DONKER PAD	2/6/2021 5:51 PM

V10 Heeft u wel eens overlast in de buurt? en in welke hoeveelheid?

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

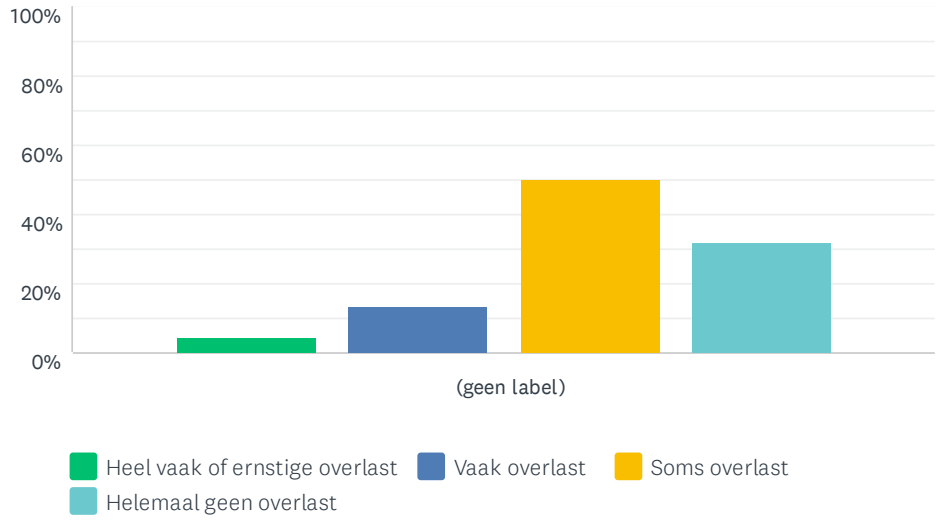

	HEEL VAAK OF ERNSTIGE OVERLAST	VAAK OVERLAST	SOMS OVERLAST	HELEMAAL GEEN OVERLAST	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELDE
(geen label)	4.55% 1	13.64% 3	50.00% 11	31.82% 7	22	3.91

V11 Ervaart u vaak overlast? waar ligt dit aan? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 4

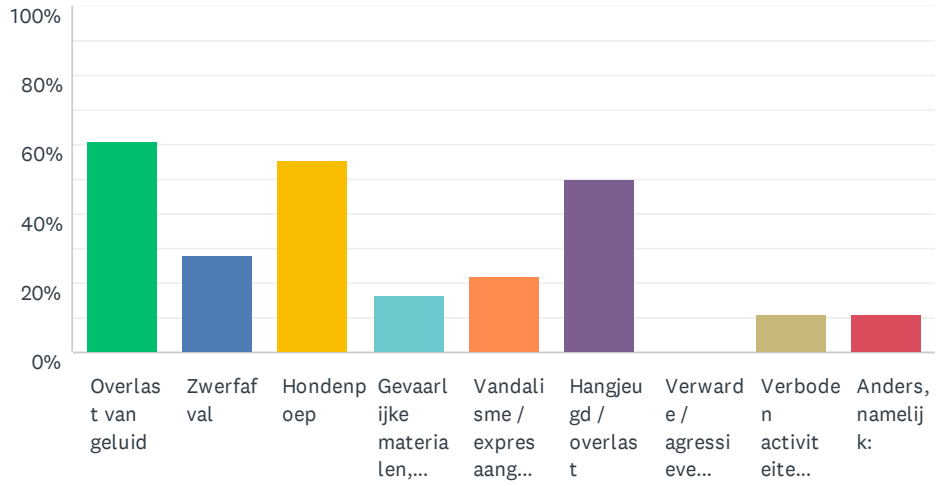

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Overlast van geluid	61.11%	11
Zwerfafval	27.78%	5
Hondenpoep	55.56%	10
Gevaarlijke materialen, zoals glas of afval van drugs	16.67%	3
Vandalisme / expres aangerichte schade	22.22%	4
Hangjeugd / overlast	50.00%	9
Verwarde / agressieve mensen	0.00%	0
Verboden activiteiten / criminaliteit	11.11%	2
Anders, namelijk:	11.11%	2
Totaal aantal respondenten: 18		

#	ANDERS, NAMELIJK:	DATE
1	Kattenpoep in tuin	2/7/2021 10:08 AM
2	Geluid in de zomer van luidruchtige buren.	2/6/2021 2:36 PM

V12 De volgende vragen gaan over Duurzaamheid van de buurt. hiermee bedoelen we activiteiten die goed zijn voor het milieu, de natuur of het klimaat. zo blijft de aarde ook op langere termijn leefbaar. Voorbeelden zijn groenere tuinen. Tegels eruit, plantjes erin. Of meer bomen in de straat die zorgen voor schaduw. Welk cijfer geeft u de duurzaamheid van uw buurt?

Beantwoord: 21 Overgeslagen: 1

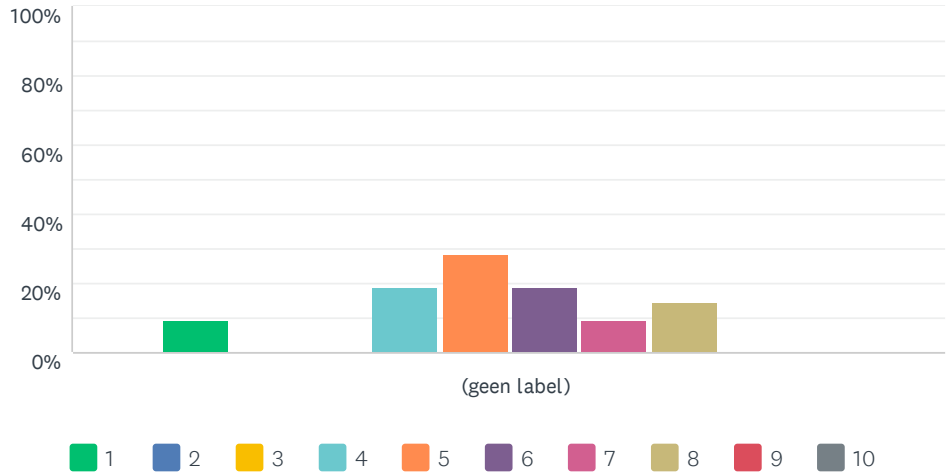

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELDE
(geen label)	9.52% 2	0.00% 0	0.00% 0	19.05% 4	28.57% 6	19.05% 4	9.52% 2	14.29% 3	0.00% 0	0.00% 0	21	5.24

V13 Vindt u dat u bijdraagt aan de duurzaamheid in uw buurt?

Beantwoord: 21 Overgeslagen: 1

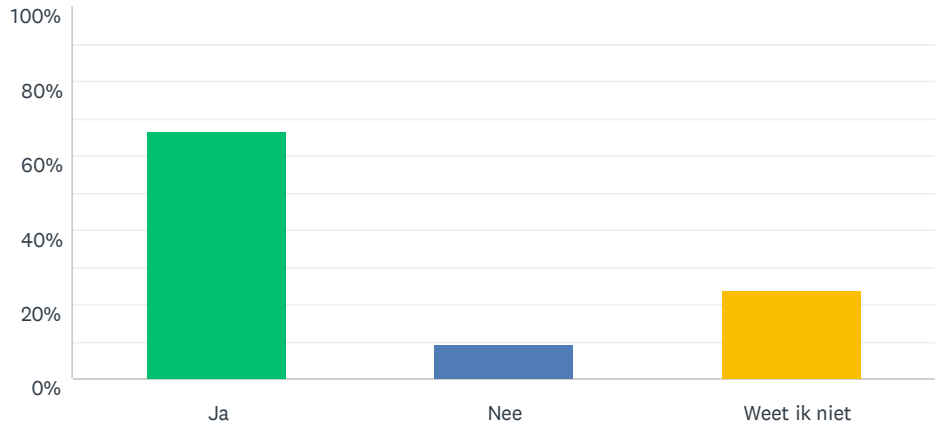

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Ja	66.67%	14
Nee	9.52%	2
Weet ik niet	23.81%	5
TOTAAL		21

#	INDIEN JA, WANTINDIEN NEE, WAAROM NIET?	DATE
1	Grootste en groenste tuin van de buurt. Goed afval scheiden. Zwerfafval opruimen als ik dat zie in de buurt van mijn huis.	2/18/2021 8:40 PM
2	Ik heb groen in de tuin.	2/18/2021 5:56 PM
3	Zonnepanelen en veel groen rondom het huis	2/11/2021 9:59 AM
4	Veel planten in de tuin, geen gif spuiten bij onkruid	2/9/2021 5:29 PM
5	Groene energie	2/7/2021 11:04 AM
6	In de tuin hebben we gras en planten	2/7/2021 10:08 AM
7	Groene tuin met boompjes	2/7/2021 10:03 AM
8	Wij hebben groen in onze voortuin	2/6/2021 2:36 PM
9	Ik heb een tuin vol groen en bomen en vogels en insecten.	2/6/2021 2:14 PM

V14 Hoe tevreden ben u over:

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

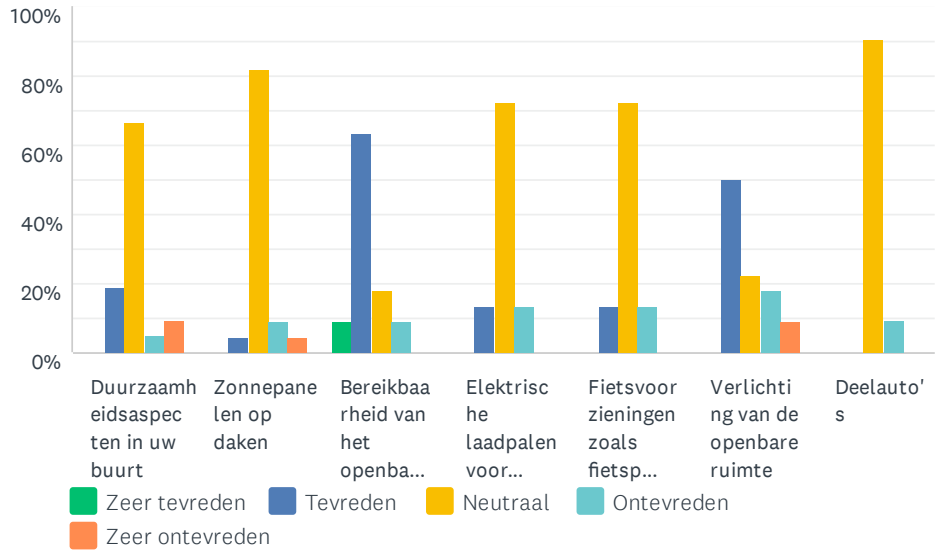

	ZEER TEVREDEN	TEVREDEN	NEUTRAAL	ONTEVREDEN	ZEER ONTEVREDEN	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELDE
Duurzaamheidsaspecten in uw buurt	0.00% 0	19.05% 4	66.67% 14	4.76% 1	9.52% 2	21	3.05
Zonnepanelen op daken	0.00% 0	4.55% 1	81.82% 18	9.09% 2	4.55% 1	22	3.14
Bereikbaarheid van het openbaar vervoer	9.09% 2	63.64% 14	18.18% 4	9.09% 2	0.00% 0	22	2.27
Elektrische laadpalen voor auto's	0.00% 0	13.64% 3	72.73% 16	13.64% 3	0.00% 0	22	3.00
Fietsvoorzieningen zoals fietspaden-rekken-oplaadfaciliteiten	0.00% 0	13.64% 3	72.73% 16	13.64% 3	0.00% 0	22	3.00
Verlichting van de openbare ruimte	0.00% 0	50.00% 11	22.73% 5	18.18% 4	9.09% 2	22	2.86
Deelauto's	0.00% 0	0.00% 0	90.48% 19	9.52% 2	0.00% 0	21	3.10

#	ALS U ONTEVREDEN BENT, WAAR LIGT DAT DAN AAN?	DATE
1	Er zijn of geen punten of wel enkele punten maar niet bekend. Daarnaast is een fiets laden diet veilig bij een gewoon openbaar stopcontact aangezien accu's en laders vaak gestolen worden	2/21/2021 12:42 PM
2	Geen deelautos bekend	2/19/2021 8:55 AM
3	Stenen tuinen, weinig groen, ook weinig mooi groen van de gemeente. verlichting is verouderd en slecht. Sommige plekke zijn 's nachts NIET verlicht.	2/18/2021 8:40 PM
4	Parkje te weinig verlicht, werkt vandalisme etc in de hand	2/11/2021 9:59 AM
5	Welke laadpalen?	2/9/2021 5:29 PM
6	Huurdersvereniging zou wel aan zonnepanelen mogen doen	2/6/2021 2:36 PM
7	Er is een busstation, prima maar de bussen gaan alleen naar Nijmegen en Tiel. Niet naar Arnhem/Huissen/Betuwe waar ik werk. OV naar de Betuwe is treurig. Naar wijchen trouwens ook. Of Dukenburg.	2/6/2021 2:14 PM

V15 De volgende vragen gaan over uzelf thuis voelen in uw buurtWat vindt u van de sfeer in de buurt? Denk hierbij aan zaken als: of u zich thuis voelt in uw buurt en of bewoners elkaar groeten en contact hebben met elkaar.

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

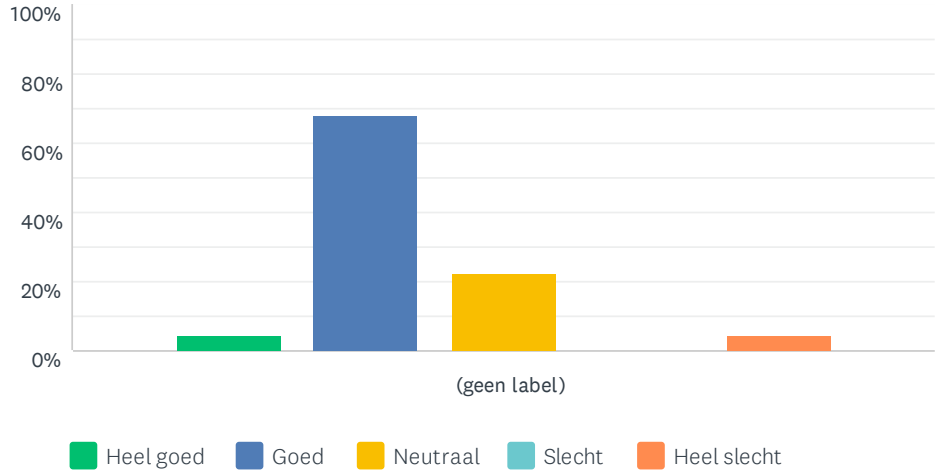

	HEEL GOED	GOED	NEUTRAAL	SLECHT	HEEL SLECHT	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELDE
(geen label)	4.55% 1	68.18% 15	22.73% 5	0.00% 0	4.55% 1	22	2.32

V16 Wilt u in uw buurt blijven wonen?

Beantwoord: 21 Overgeslagen: 1

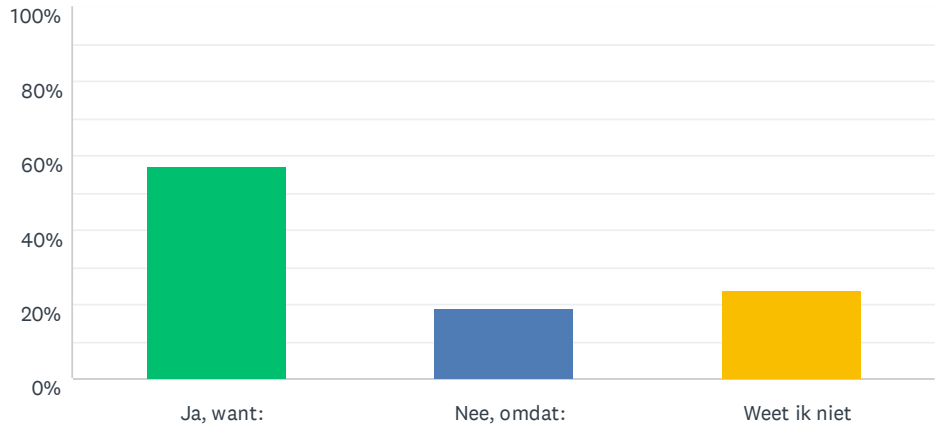

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Ja, want:	57.14%	12
Nee, omdat:	19.05%	4
Weet ik niet	23.81%	5
TOTAAL		21

#	JA, WANT:NEE, OMDAT:	DATE
1	Ik me hier niet thuis voel en niet gehoord en serieus genomen voel door de woningbouw.	2/21/2021 12:42 PM
2	Drugs word gedealt, jongeren die hangen en klimmen op daken en veel te hard rijden	2/19/2021 8:55 AM
3	Nee, omdat: Overlast door jeugd, drugdealers, hardrijders en asociaal volk en gewoon verouderde uitstraling. Oogt goedkoop. Wil meer ruimte, rust en luxe om me heen.	2/18/2021 8:40 PM
4	Mijn gezin woont hier en ik heb een grote tuin op het zuiden.	2/18/2021 5:56 PM
5	Prima mensen hier in de buurt	2/11/2021 9:59 AM
6	zou niet weten waarom ik weg zou gaan,winkels en openbaar vervoer dichtbij	2/10/2021 5:30 PM
7	Wij heel vervelende buren hebben en op termijn in een levensloopbestendig huis willen gaan w9nen	2/9/2021 5:29 PM
8	ik woon hier toch wel prettig.	2/8/2021 7:09 PM
9	Wil verhuizen voor toekomst	2/7/2021 11:04 AM
10	We wonen hier prima	2/7/2021 10:08 AM
11	We voelen ons thuis	2/7/2021 10:03 AM
12	gewend ben.	2/6/2021 10:21 PM
13	WEING KEUZE VOOR ANDERE WONING	2/6/2021 5:51 PM
14	Ik woon hier prima	2/6/2021 2:36 PM
15	fijne buren, grote tuin op het zuiden	2/6/2021 2:14 PM

V17 Wilt u zelf actief meedoen voor een fijne buurt?

Beantwoord: 21 Overgeslagen: 1

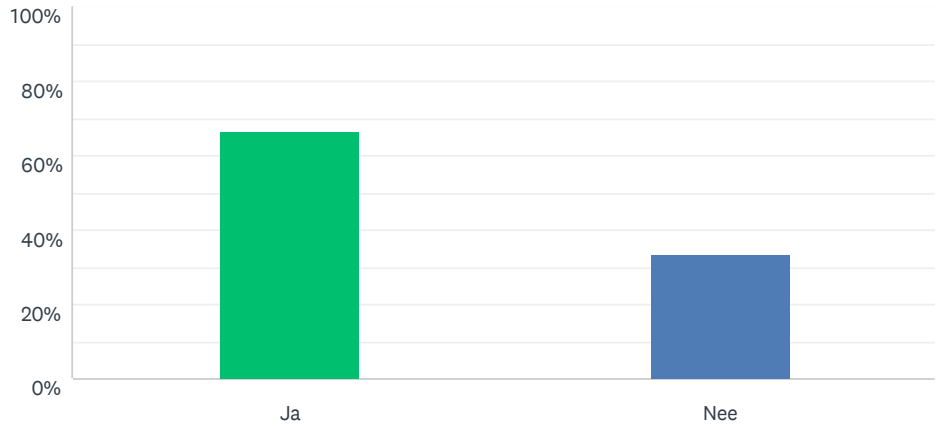

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Ja	66.67%	14
Nee	33.33%	7
TOTAAL		21

V18 Heeft u ja geantwoord? Mogen we dan contact met u opnemen?

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 4

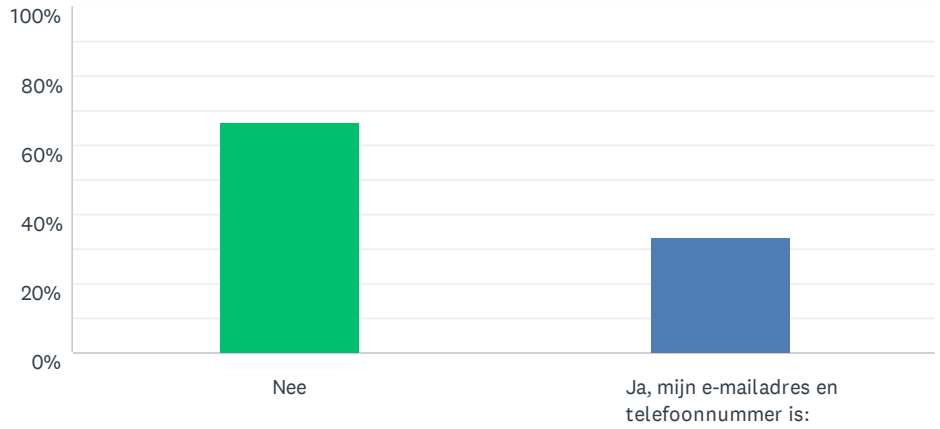

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Nee	66.67%	12
Ja, mijn e-mailadres en telefoonnummer is:	33.33%	6
TOTAAL		18

#	JA, MIJN E-MAILADRES EN TELEFOONNUMMER IS:	DATE
1	Dmimpen@gmail.com 0649392469	2/21/2021 12:42 PM
2	robert5110@hotmail.com 06-51863802	2/18/2021 8:40 PM
3	hmn.gtr@gmail.com	2/18/2021 4:52 PM
4	Marliesasselbergs@gmail.com	2/7/2021 10:03 AM
5	ibrahim_govcecik@hotmail.com	2/6/2021 10:21 PM
6	ik wil wel bomen planten.	2/6/2021 2:14 PM

V19 Als we nog vragen hebben, mogen we dan contact met u opnemen?

Beantwoord: 21 Overgeslagen: 1

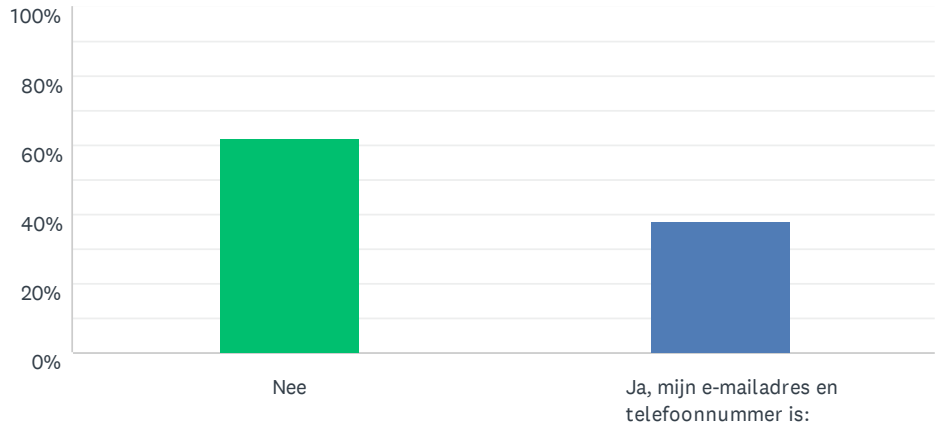

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Nee	61.90%	13
Ja, mijn e-mailadres en telefoonnummer is:	38.10%	8
TOTAAL		21

#	JA, MIJN E-MAILADRES EN TELEFOONNUMMER IS:	DATE
1	Dmimpen@gmail.com 0649392469	2/21/2021 12:42 PM
2	robert5110@hotmail.com 06-51863802	2/18/2021 8:40 PM
3	hmn.gtr@gmail.com	2/18/2021 4:52 PM
4	lubec60@planet.nl	2/8/2021 7:09 PM
5	Marliesasselbergs@gmail.com	2/7/2021 10:03 AM
6	e-mailadres	2/6/2021 10:21 PM
7	hermanarntz76@gmail.com 0622976698	2/6/2021 5:51 PM
8	a.elkhuizen@gmail.com	2/6/2021 2:14 PM

V20 Nog een paar laatste algemene vragenWat is uw leeftijd?

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

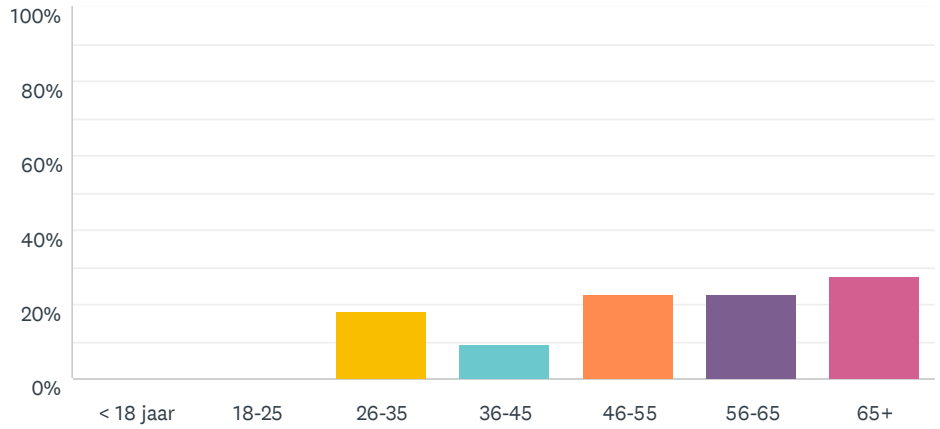

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
< 18 jaar	0.00%	0
18-25	0.00%	0
26-35	18.18%	4
36-45	9.09%	2
46-55	22.73%	5
56-65	22.73%	5
65+	27.27%	6
Totaal aantal respondenten: 22		

V21 U bent:

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

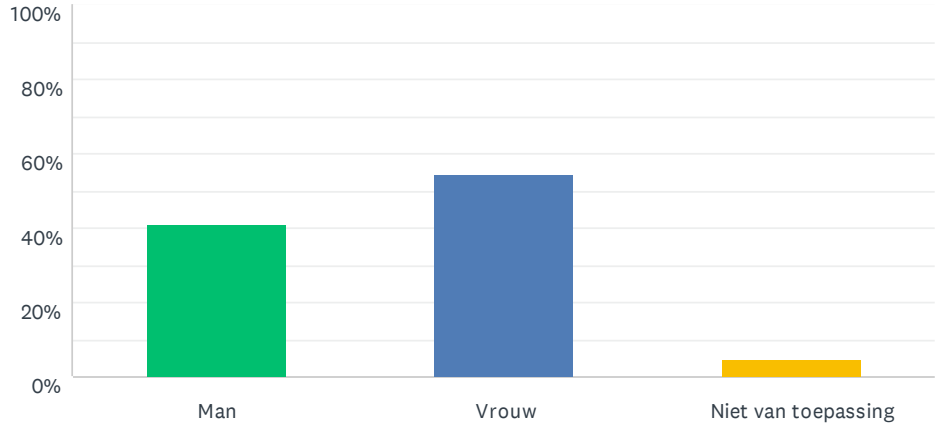

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Man	40.91%	9
Vrouw	54.55%	12
Niet van toepassing	4.55%	1
Totaal aantal respondenten: 22		

V22 Hoe lang woont u al in uw buurt

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

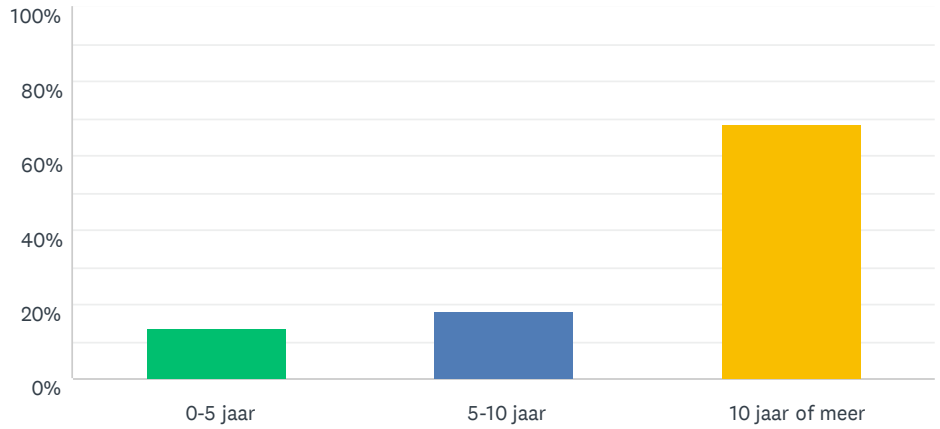

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
0-5 jaar	13.64%	3
5-10 jaar	18.18%	4
10 jaar of meer	68.18%	15
TOTAAL		22

V23 Hoe ziet uw gezinssituatie er uit?

Beantwoord: 21 Overgeslagen: 1

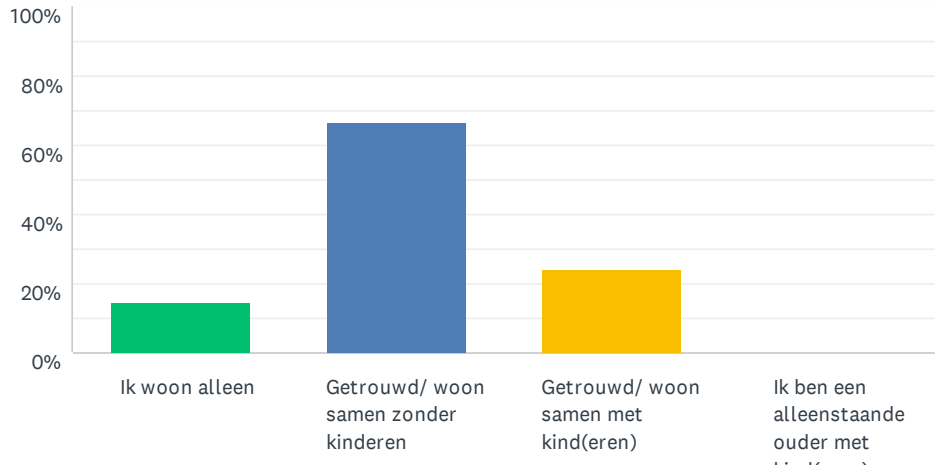

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Ik woon alleen	14.29%	3
Getrouwd/ woon samen zonder kinderen	66.67%	14
Getrouwd/ woon samen met kind(eren)	23.81%	5
Ik ben een alleenstaande ouder met kind(eren)	0.00%	0
Totaal aantal respondenten: 21		

V24 Dankuwel voor uw tijd en het invullen van deze vragenlijst!

Beantwoord: 1 Overgeslagen: 21

#	REACTIES	DATE
1	Graag gedaan	2/7/2021 11:04 AM

V1 Wat zijn uw belangrijkste redenen (maximaal 3) om hier te wonen?

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 0

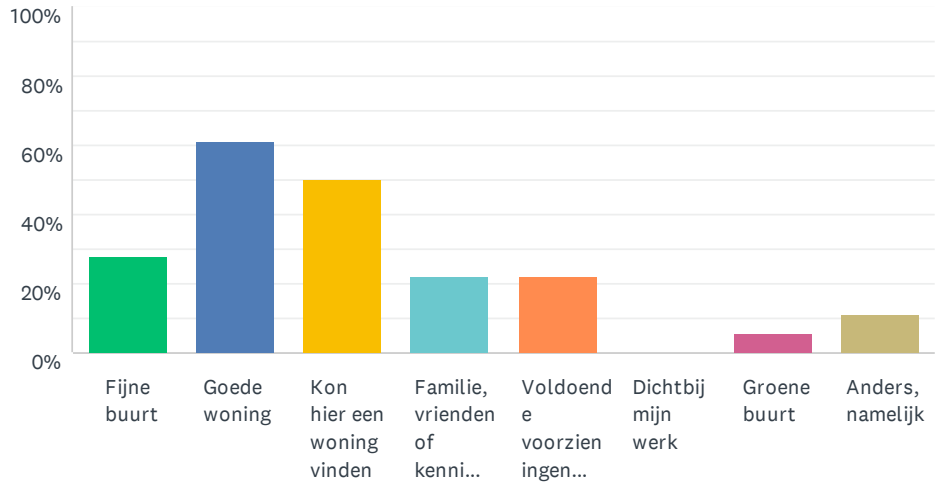

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Fijne buurt	27.78%	5
Goede woning	61.11%	11
Kon hier een woning vinden	50.00%	9
Familie, vrienden of kennissen wonen ook in de buurt	22.22%	4
Voldoende voorzieningen, dingen die je kunt doen, in de buurt	22.22%	4
Dichtbij mijn werk	0.00%	0
Groene buurt	5.56%	1
Anders, namelijk	11.11%	2
Totaal aantal respondenten: 18		

#	ANDERS, NAMELIJK	DATE
1	Breed gedeelte van de straat	2/18/2021 8:29 PM
2	Geen alternatief	2/6/2021 4:17 PM

V2 Hoe tevreden bent u over:

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 0

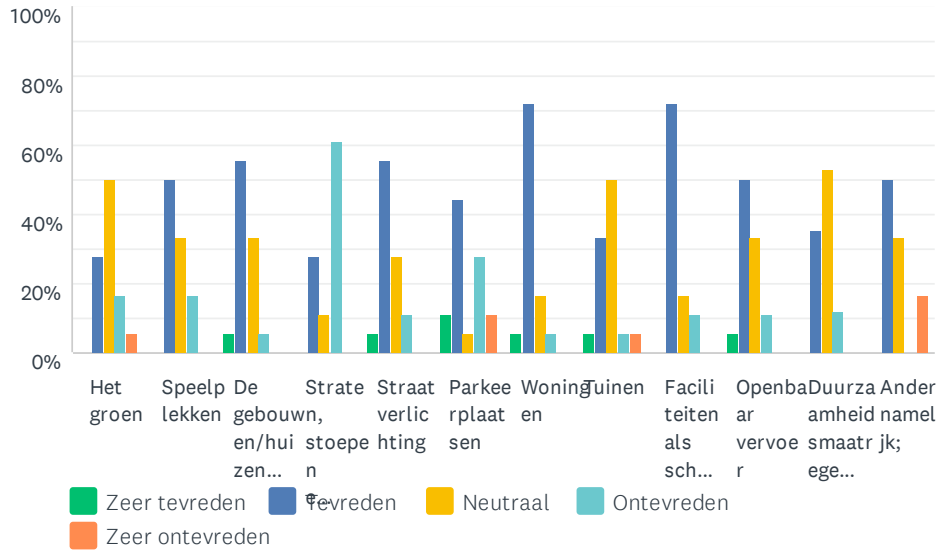

	ZEER TEVREDEN	TEVREDEN	NEUTRAAL	ONTEVREDEN	ZEER ONTEVREDEN	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELD
Het groen	0.00% 0	27.78% 5	50.00% 9	16.67% 3	5.56% 1	18	3.0
Speelplekken	0.00% 0	50.00% 9	33.33% 6	16.67% 3	0.00% 0	18	2.6
De gebouwen/huizen, de bebouwing	5.56% 1	55.56% 10	33.33% 6	5.56% 1	0.00% 0	18	2.3
Straten, stoepen en fietspaden	0.00% 0	27.78% 5	11.11% 2	61.11% 11	0.00% 0	18	3.3
Straatverlichting	5.56% 1	55.56% 10	27.78% 5	11.11% 2	0.00% 0	18	2.4
Parkeerplaatsen	11.11% 2	44.44% 8	5.56% 1	27.78% 5	11.11% 2	18	2.8
Woningen	5.56% 1	72.22% 13	16.67% 3	5.56% 1	0.00% 0	18	2.2
Tuinen	5.56% 1	33.33% 6	50.00% 9	5.56% 1	5.56% 1	18	2.7
Faciliteiten als scholen en winkels	0.00% 0	72.22% 13	16.67% 3	11.11% 2	0.00% 0	18	2.3
Openbaar vervoer	5.56% 1	50.00% 9	33.33% 6	11.11% 2	0.00% 0	18	2.5
Duurzaamheidsmaatregelen (denk aan zonnepanelen, fiets- en wandelpaden, openbaar vervoer e.d.)	0.00% 0	35.29% 6	52.94% 9	11.76% 2	0.00% 0	17	2.7
Anders namelijk;	0.00% 0	50.00% 3	33.33% 2	0.00% 0	16.67% 1	6	2.8

#	ALS U ONTEVREDEN BENT, WAAR LIGT DAT DAN AAN?	DATE
1	Officieel GEEN parkeerplaats	2/18/2021 4:07 PM
2	Slecht onderhoud groen, slecht onderhoud of leggen van straat, stoep, tegels	2/14/2021 11:47 AM
3	Onderhoud groen	2/10/2021 3:36 PM
4	trottoirs die niet doorlopen maar ineens ophouden, bestrating van de troittoirs ondermaats, sommige plaatsen erg onveilig door te weinig verlichting	2/8/2021 8:00 PM
5	Straat ligt ongelijk, geen stoepen of stoepen met hondenpoep, met wandelwagen geregeld stoep op/af zonder daarvoor bestemde opritten. Straatbeeld is verouderd.	2/7/2021 4:00 PM

V3 De volgende vragen gaan over gezondheid.Nodigt uw buurt uit om te bewegen?

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 0

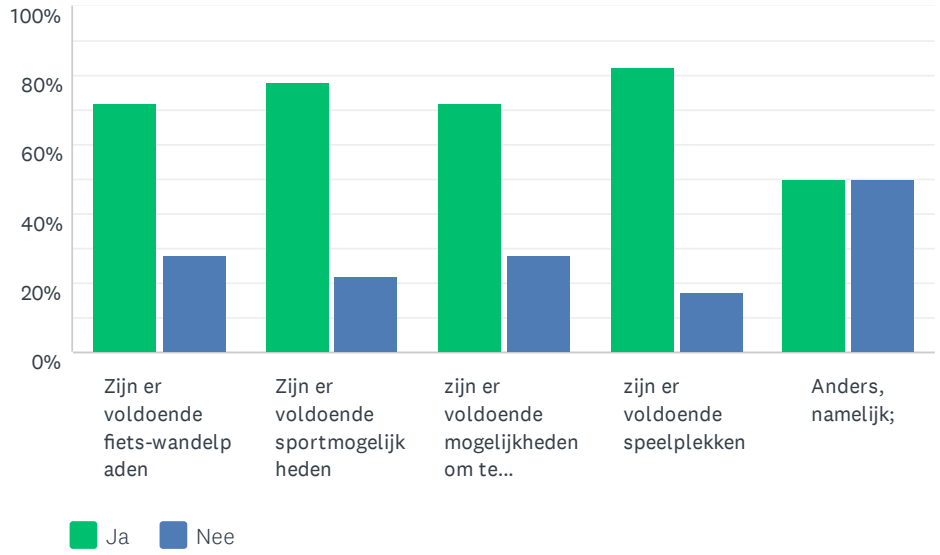

	JA	NEE	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELDE
Zijn er voldoende fiets-wandelpaden	72.22% 13	27.78% 5	18	1.28
Zijn er voldoende sportmogelijkheden	77.78% 14	22.22% 4	18	1.22
zijn er voldoende mogelijkheden om te ontspannen	72.22% 13	27.78% 5	18	1.28
zijn er voldoende speelplekken	82.35% 14	17.65% 3	17	1.18
Anders, namelijk;	50.00% 2	50.00% 2	4	1.50

V4 Kunt u met uw persoonlijke problemen terecht in uw buurt

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 0

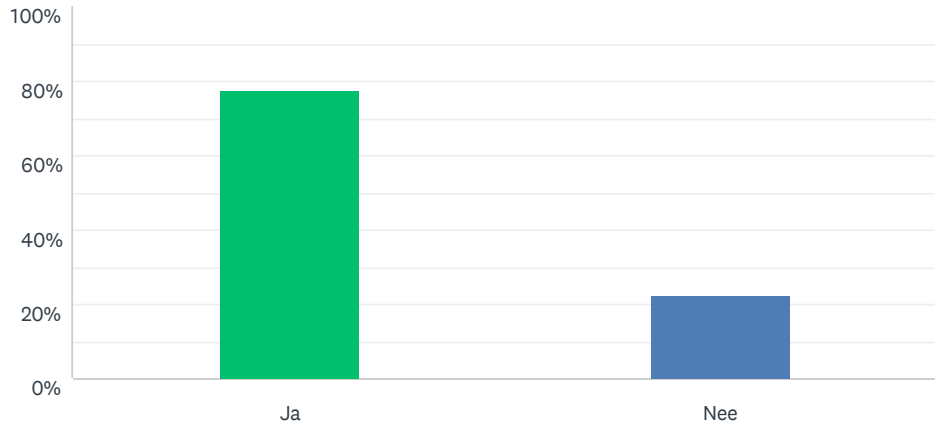

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Ja	77.78%	14
Nee	22.22%	4
TOTAAL		18

V5 Zo nee, wat ontbreekt er naar uw idee?

Beantwoord: 9 Overgeslagen: 9

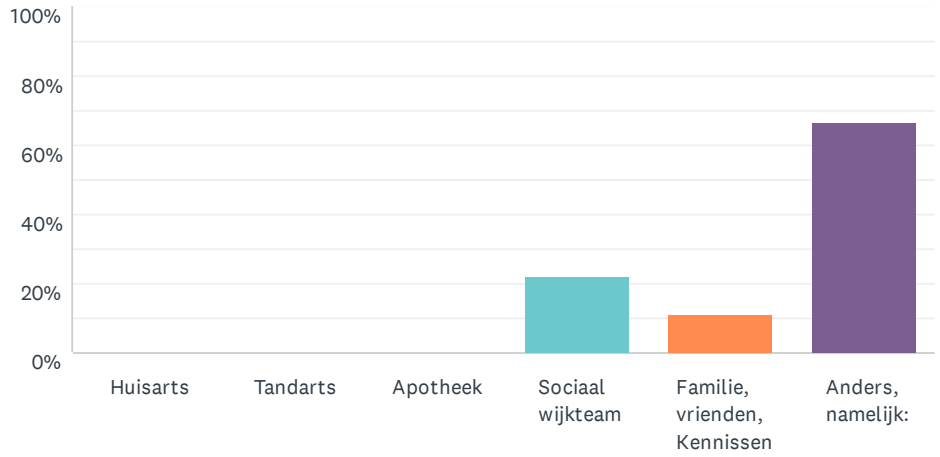

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Huisarts	0.00%	0
Tandarts	0.00%	0
Apotheek	0.00%	0
Sociaal wijkteam	22.22%	2
Familie, vrienden, Kennissen	11.11%	1
Anders, namelijk:	66.67%	6
Totaal aantal respondenten: 9		

#	ANDERS, NAMELIJK:	DATE
1	geen behoefte met andere te delen..	2/21/2021 12:57 PM
2	Sociale cohesie	2/18/2021 8:29 PM
3	Activiteiten in de buurt	2/10/2021 3:36 PM
4	-	2/8/2021 8:00 PM
5	Geen	2/8/2021 4:33 PM
6	Ik heb ja ingevuld, dus.....	2/6/2021 4:17 PM

V6 De volgende vragen gaan over veiligheid en overlast.Voelt u zich overdag veilig in uw buurt?

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 0

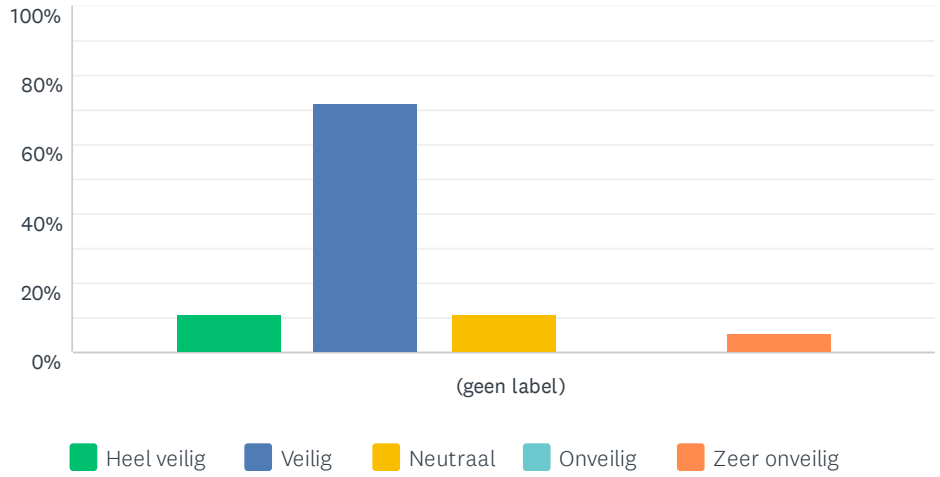

	HEEL VEILIG	VEILIG	NEUTRAAL	ONVEILIG	ZEER ONVEILIG	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELDE
(geen label)	11.11% 2	72.22% 13	11.11% 2	0.00% 0	5.56% 1	18	2.17

V7 Voelt u zich 's nachts veilig in uw buurt

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 0

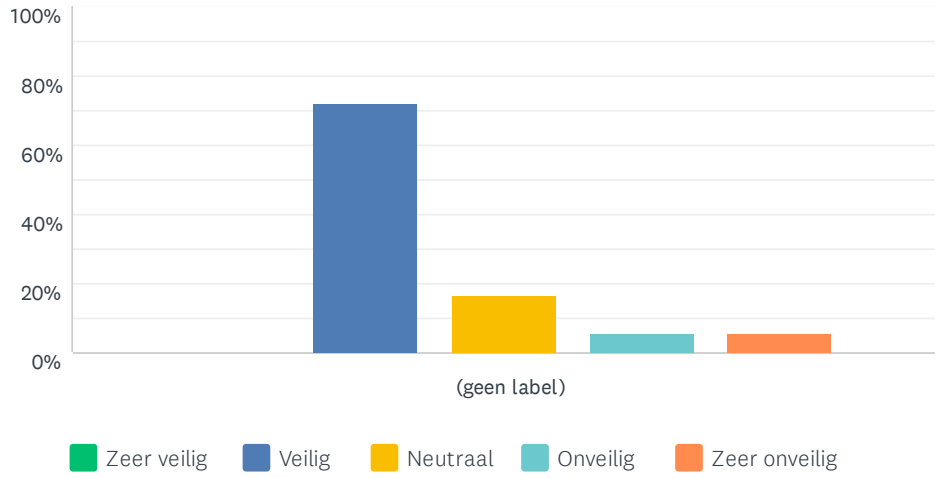

	ZEER VEILIG	VEILIG	NEUTRAAL	ONVEILIG	ZEER ONVEILIG	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELDE
(geen label)	0.00% 0	72.22% 13	16.67% 3	5.56% 1	5.56% 1	18	2.44

V8 Voelt u zich onveilig? Waar ligt dit aan? Er zijn meer antwoorden mogelijk

Beantwoord: 12 Overgeslagen: 6

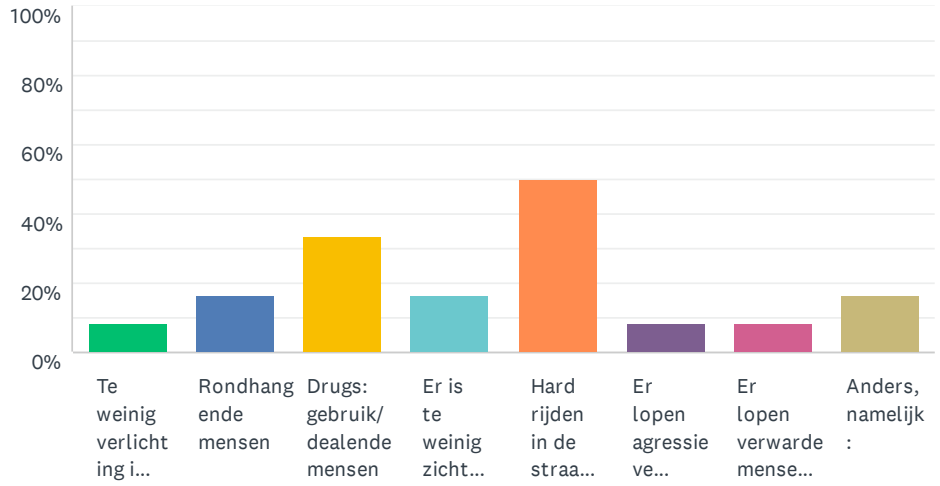

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Te weinig verlichting in de straat/buurt	8.33%	1
Rondhangende mensen	16.67%	2
Drugs: gebruik/dealende mensen	33.33%	4
Er is te weinig zicht op een plek of plekken	16.67%	2
Hard rijden in de straat/buurt	50.00%	6
Er lopen agressieve mensen rond	8.33%	1
Er lopen verwarde mensen rond	8.33%	1
Anders, namelijk:	16.67%	2
Totaal aantal respondenten: 12		

#	ANDERS, NAMELIJK:	DATE
1	?	2/18/2021 4:07 PM
2	-	2/8/2021 8:00 PM

V9 Zijn er bepaalde plekken waar u zich niet veilig voelt?

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 0

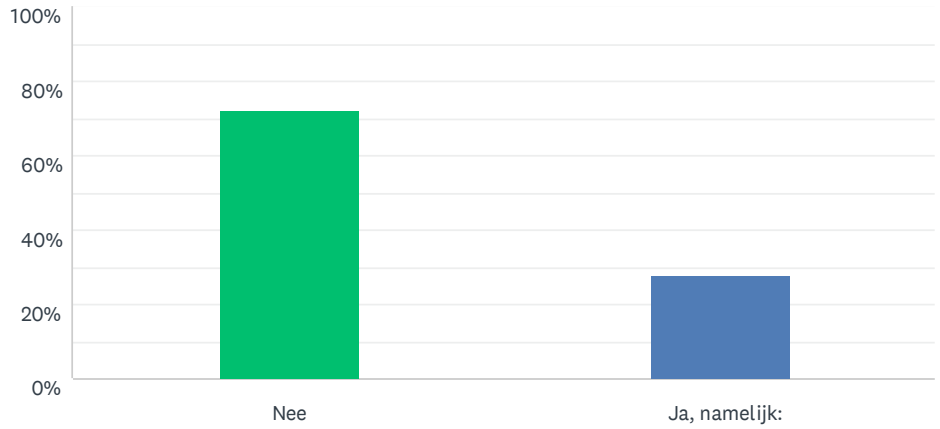

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Nee	72.22%	13
Ja, namelijk:	27.78%	5
TOTAAL		18

#	JA, NAMELIJK:	DATE
1	Pad achter mijn tuin	2/18/2021 8:29 PM
2	In de donkere paadjes van Nijenkamp naar Heufke, en van Nijenkamp naar Vlakkers	2/17/2021 9:12 AM
3	Brandgang achter bij sloot Heufke/Bieskamp is snachts te donker.	2/14/2021 11:47 AM
4	Rond de vlakkers. Hangjeugd. Buitenlandse jongeren	2/6/2021 4:19 PM
5	Nergens in Druten Zuid	2/6/2021 4:17 PM

V10 Heeft u wel eens overlast in de buurt? En in welke hoeveelheid?

Beantwoord: 17 Overgeslagen: 1

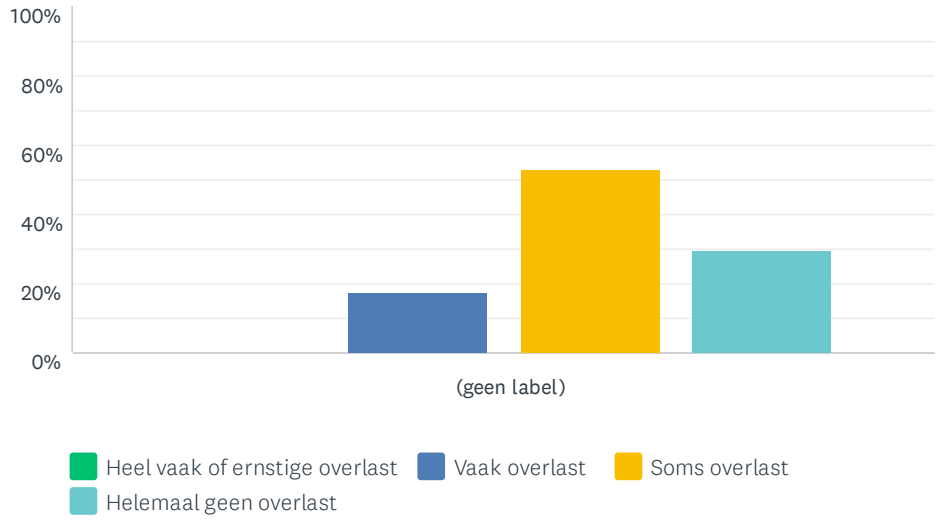

	HEEL VAAK OF ERNSTIGE OVERLAST	VAAK OVERLAST	SOMS OVERLAST	HELEMAAL GEEN OVERLAST	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELDE
(geen label)	0.00% 0	17.65% 3	52.94% 9	29.41% 5	17	3.94

V11 Ervaart u vaak overlast? waar ligt dit aan? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

Beantwoord: 15 Overgeslagen: 3

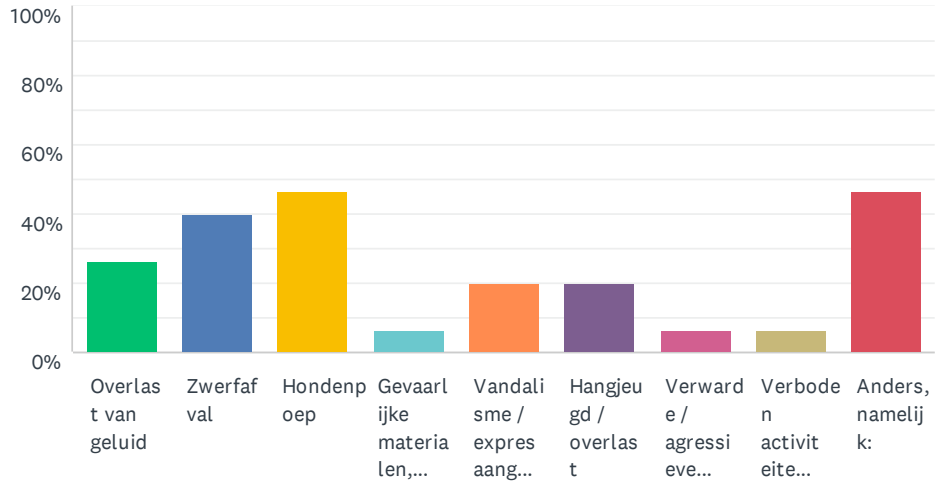

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Overlast van geluid	26.67%	4
Zwerfafval	40.00%	6
Hondenpoep	46.67%	7
Gevaarlijke materialen, zoals glas of afval van drugs	6.67%	1
Vandalisme / expres aangerichte schade	20.00%	3
Hangjeugd / overlast	20.00%	3
Verwarde / agressieve mensen	6.67%	1
Verboden activiteiten / criminaliteit	6.67%	1
Anders, namelijk:	46.67%	7
Totaal aantal respondenten: 15		

#	ANDERS, NAMELIJK:	DATE
1	vuurwerk regelmatig midden in de nacht	2/24/2021 5:01 PM
2	Hard rijden	2/18/2021 8:00 PM
3	Hard rijden	2/11/2021 11:43 AM
4	Hard rijden	2/10/2021 3:36 PM
5	-	2/8/2021 8:00 PM
6	Razen door de straat	2/8/2021 4:33 PM
7	Ratten	2/7/2021 4:00 PM

V12 De volgende vragen gaan over Duurzaamheid van de buurt. hiermee bedoelen we activiteiten die goed zijn voor het milieu, de natuur of het klimaat. zo blijft de aarde ook op langere termijn leefbaar. Voorbeelden zijn groenere tuinen. Tegels eruit, plantjes erin. Of meer bomen in de straat die zorgen voor schaduw. Welk cijfer geeft u de duurzaamheid van uw buurt?

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 0

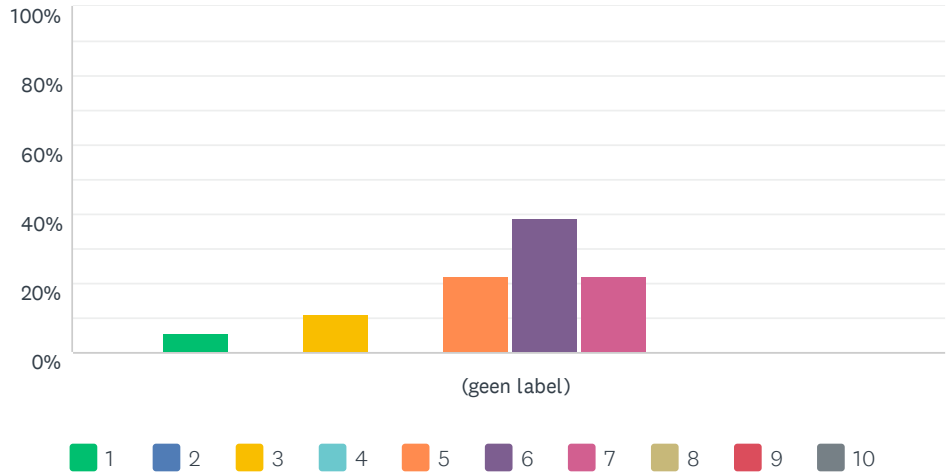

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELDE
(geen label)	5.56% 1	0.00% 0	11.11% 2	0.00% 0	22.22% 4	38.89% 7	22.22% 4	0.00% 0	0.00% 0	0.00% 0	18	5.39

V13 Vindt u dat u bijdraagt aan de duurzaamheid in uw buurt?

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 0

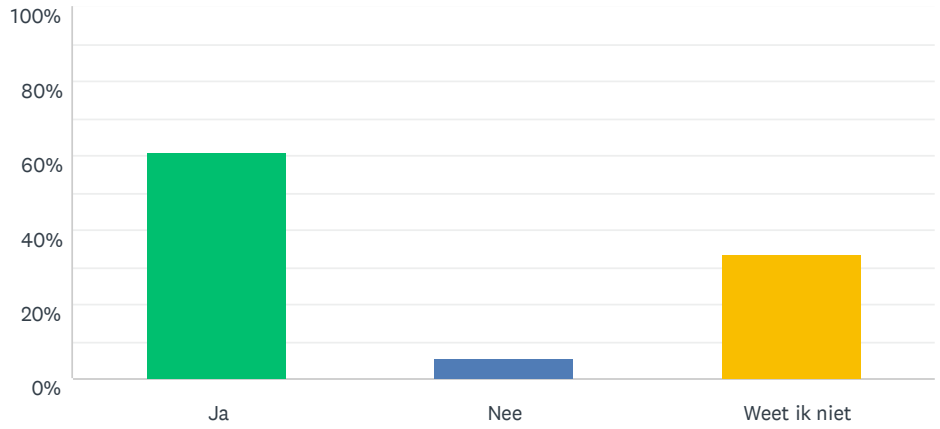

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Ja	61.11%	11
Nee	5.56%	1
Weet ik niet	33.33%	6
TOTAAL		18

#	INDIEN JA, WANTINDIEN NEE, WAAROM NIET?	DATE
1	tuinaanleg met bomen en groen	2/24/2021 5:01 PM
2	We hebben zonnepanelen en zorgen voor beplanting in onze voor- en achtertuin	2/17/2021 9:12 AM
3	Zorg goed voor plant en dier	2/14/2021 11:47 AM
4	gebruik geen milieuonvriendelijke bestrijdingsmiddelen, houd de directe omgeving van mijn huis schoon, zorg dat mijn huis en goed verzorgd er uit ziet, mijn huis geïsoleerd, zonnepanelen aangeschaft.	2/12/2021 2:18 PM
5	bomen, veel groen in de tuin, zonnepanelen	2/8/2021 8:00 PM
6	Groene tuin, aantrekkelijk voor vogels en insecten. Regelmatig haal ik tweedehands spullen op bij buurtgenoten en bied ik tweedehands spullen (gratis) aan.	2/7/2021 4:00 PM
7	Wij hebben zonnepanelen, warmtepomp	2/6/2021 4:17 PM

V14 Hoe tevreden ben u over:

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 0

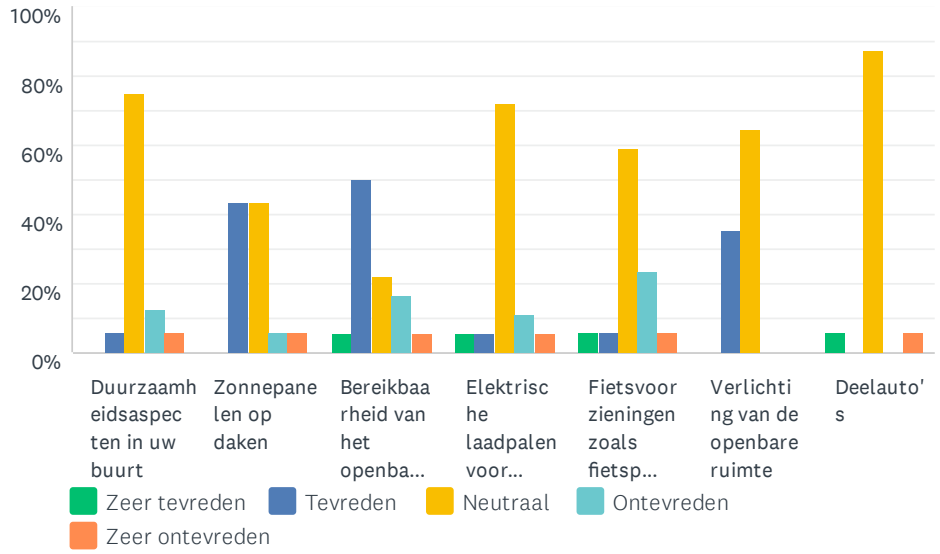

	ZEER TEVREDEN	TEVREDEN	NEUTRAAL	ONTEVREDEN	ZEER ONTEVREDEN	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELDE
Duurzaamheidsaspecten in uw buurt	0.00% 0	6.25% 1	75.00% 12	12.50% 2	6.25% 1	16	3.19
Zonnepanelen op daken	0.00% 0	43.75% 7	43.75% 7	6.25% 1	6.25% 1	16	2.75
Bereikbaarheid van het openbaar vervoer	5.56% 1	50.00% 9	22.22% 4	16.67% 3	5.56% 1	18	2.67
Elektrische laadpalen voor auto's	5.56% 1	5.56% 1	72.22% 13	11.11% 2	5.56% 1	18	3.06
Fietsvoorzieningen zoals fietspaden-rekken-oplaadfaciliteiten	5.88% 1	5.88% 1	58.82% 10	23.53% 4	5.88% 1	17	3.18
Verlichting van de openbare ruimte	0.00% 0	35.29% 6	64.71% 11	0.00% 0	0.00% 0	17	2.65
Deelauto's	6.25% 1	0.00% 0	87.50% 14	0.00% 0	6.25% 1	16	3.00

#	ALS U ONTEVREDEN BENT, WAAR LIGT DAT DAN AAN?	DATE
1	Als het item nog niet gerealiseerd is.	2/18/2021 8:00 PM
2	Op de Nijenkamp zijn geen stoepen of fietspaden. Voor kinderen levert dit soms letterlijk levensgevaarlijke situaties op	2/17/2021 9:12 AM
3	er zijn geen oplaadpunten voor elektrische auto's of elektrische fietsen maar ik heb er ook geen behoefte aan. Deelauto: ik deelde mijn auto via Snappcar maar in een jaar heeft niemand 'm willen huren. ik trek de conclusie dat daar geen behoefte aan is.	2/8/2021 8:00 PM
4	Er is geen info van de gemeente over electrische auto beleid, te weinig parkeerplaatsen en daardoor laadplekken. Nijenkamp is gedeeltelijk een woonerf (20Km/u), waar regelmatig sneller dan 50Km/u word gereden.	2/8/2021 4:33 PM
5	Openbaar vervoer is beperkt. Snelle verbinding met spoor wordt gemist. Geen mogelijkheid tot OV fietsen. Ik mis een biologische/eco winkel en meer mogelijkheden voor Vegan eten.	2/7/2021 4:00 PM
6	Er gebeurt hier niets op het gebied van duurzaamheid. Worden er parkeerplaatsen aangelegd met laadpalen; onbruikbaar, té vaak staan er gewoon auto's. Boa's komen hier nooit, dus er veranderd ook niets.	2/6/2021 4:17 PM

V15 De volgende vragen gaan over uzelf thuis voelen in uw buurtWat vindt u van de sfeer in de buurt? denk hierbij aan zaken als: of u zich thuis voelt in uw buurt en of bewoners elkaar groeten en contact hebben met elkaar.

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 0

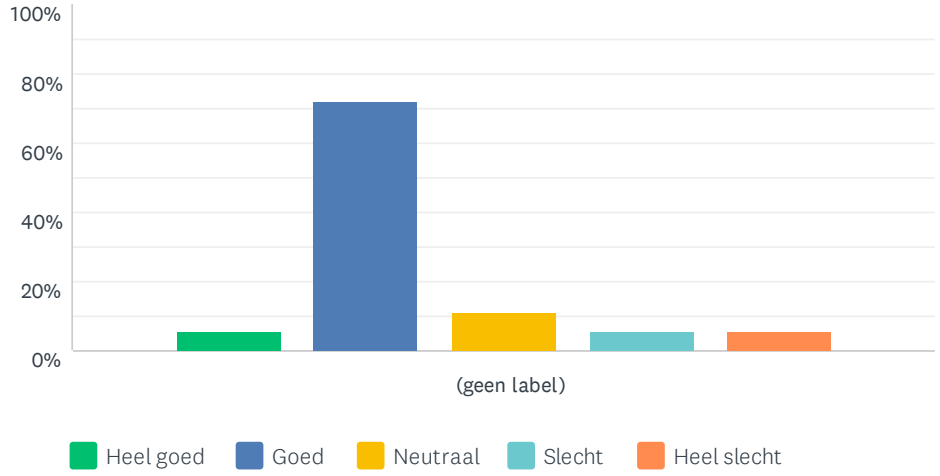

	HEEL GOED	GOED	NEUTRAAL	SLECHT	HEEL SLECHT	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELDE
(geen label)	5.56% 1	72.22% 13	11.11% 2	5.56% 1	5.56% 1	18	2.33

V16 Wilt u in uw buurt blijven wonen?

Beantwoord: 17 Overgeslagen: 1

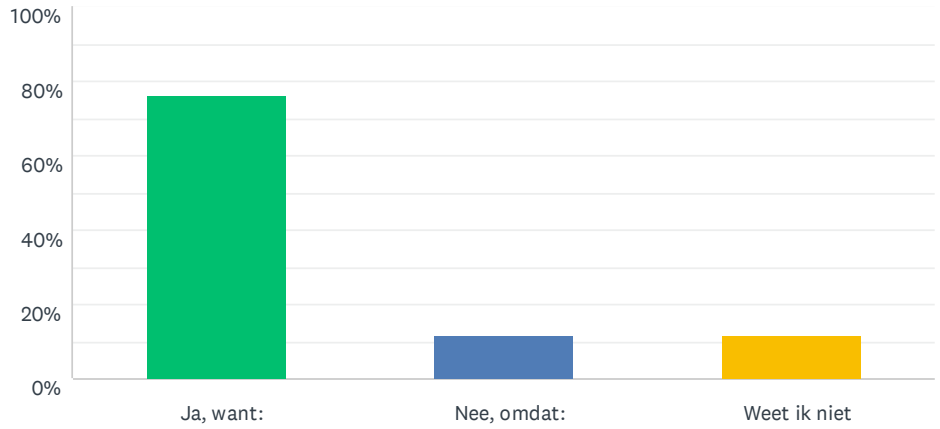

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Ja, want:	76.47%	13
Nee, omdat:	11.76%	2
Weet ik niet	11.76%	2
TOTAAL		17

#	JA, WANT:NEE, OMDAT:	DATE
1	liever niet....maar geen keus	2/21/2021 12:57 PM
2	Ik ben blij met het huis en de tuin	2/18/2021 8:29 PM
3	Voel me thuis.	2/18/2021 8:00 PM
4	Wij wonen prettig op het pleintje	2/18/2021 4:07 PM
5	Tevreden over buurt en huis	2/17/2021 9:12 AM
6	Fijne buren en leuke bewoners	2/14/2021 11:47 AM
7	wij hebben het hier naar onze zin. Alhoewel we wel al een paar keer onze zorgen hebben gehad over de terugloop / verpaupering door nier verzorgde tuinen, en/of slechtonderhouden brandgangen door zowel de gemeente als de bewoners.	2/12/2021 2:18 PM
8	fijne woonomgeving	2/8/2021 8:00 PM
9	zoek een nieuwer huis	2/8/2021 4:33 PM
10	We wonen hier met plezier, maar zijn niet gebonden aan deze woonplek. Mogelijk zullen we deze buurt ooit verruilen voor een andere woonplaats.	2/7/2021 4:00 PM
11	Bevalt prima, maar als we ooit verhuizen zal het niet per see deze buurt zijn. Een ander gedeelte van druten is ook prima	2/6/2021 4:19 PM
12	Veel radicale moslims, straatraces, en er wordt niets aan gedaan.	2/6/2021 4:17 PM
13	voel me thuis hier	2/6/2021 2:38 PM

V17 Wilt u zelf actief meedoen voor een fijne buurt?

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 0

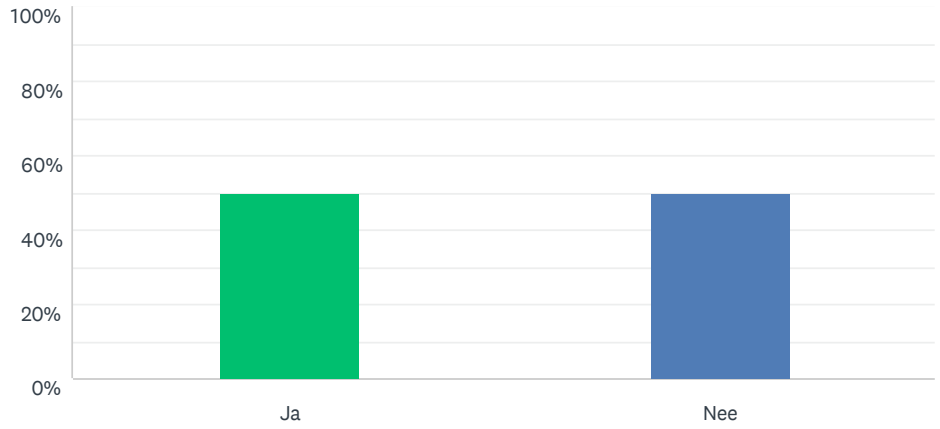

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Ja	50.00%	9
Nee	50.00%	9
TOTAAL		18

V18 Heeft u ja geantwoord? mogen we dan contact met u opnemen?

Beantwoord: 14 Overgeslagen: 4

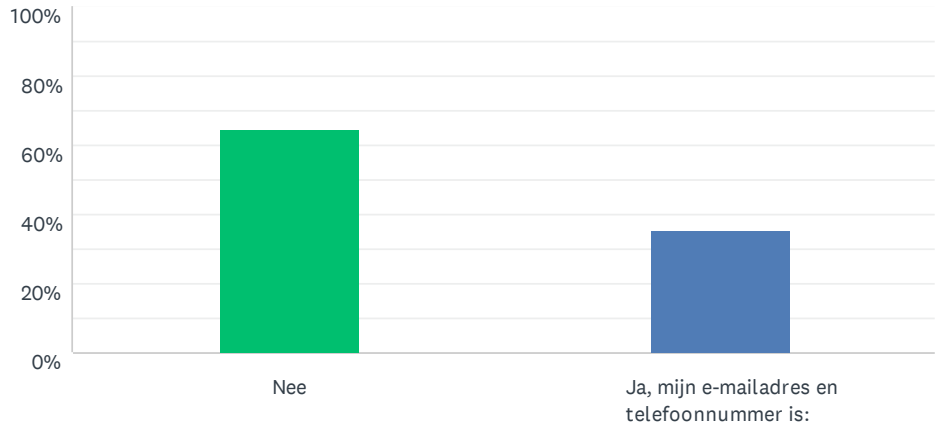

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Nee	64.29%	9
Ja, mijn e-mailadres en telefoonnummer is:	35.71%	5
TOTAAL		14

#	JA, MIJN E-MAILADRES EN TELEFOONNUMMER IS:	DATE
1	Marisvanh@gmail.com	2/18/2021 8:29 PM
2	desonsjes10@gmail.com	2/18/2021 8:00 PM
3	amandajanssen2@gmail.com	2/10/2021 3:36 PM
4	wij doen het op onze eigen manier, kleinschalig en betrokken.	2/8/2021 8:00 PM
5	eefje.bekker@gmail.com	2/7/2021 4:00 PM

V19 Als we nog vragen hebben, mogen we dan contact met u opnemen?

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 0

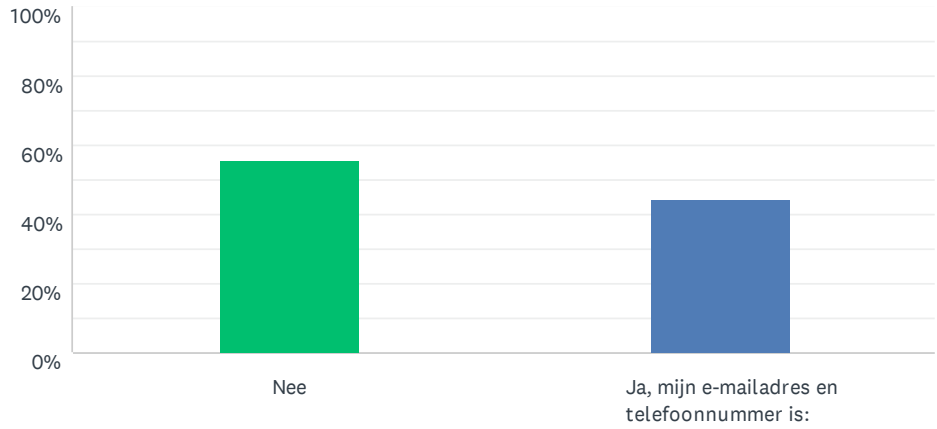

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Nee	55.56%	10
Ja, mijn e-mailadres en telefoonnummer is:	44.44%	8
TOTAAL		18

#	JA, MIJN E-MAILADRES EN TELEFOONNUMMER IS:	DATE
1	riavanderpeet@kpnmail.nl 0637422086	2/24/2021 5:01 PM
2	puti@telfort.nl	2/21/2021 12:57 PM
3	desonsjes10@gmail.com	2/18/2021 8:00 PM
4	06 46388241	2/10/2021 3:36 PM
5	pimvos100@gmail.com	2/8/2021 4:33 PM
6	eefje.bekker@gmail.com	2/7/2021 4:00 PM
7	06-54281383	2/6/2021 4:17 PM
8	johannes_van_der_linden@hotmail.com	2/6/2021 2:38 PM

V20 Nog een paar laatste algemene vragenWat is uw leeftijd?

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 0

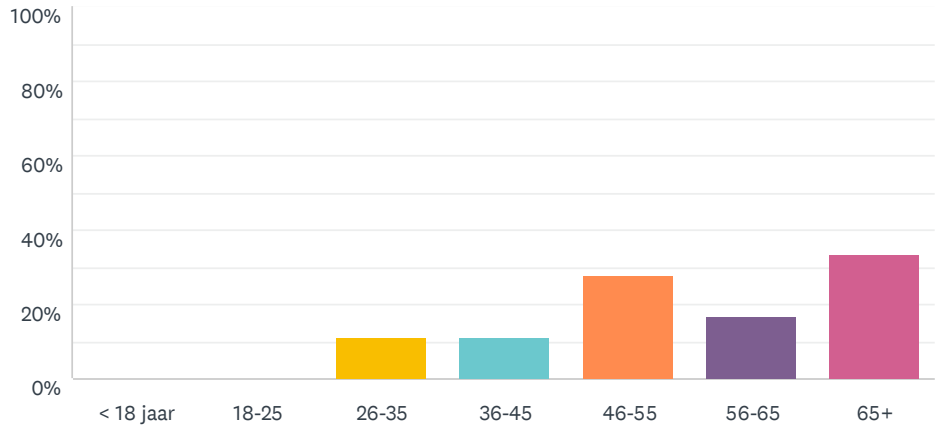

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
< 18 jaar	0.00%	0
18-25	0.00%	0
26-35	11.11%	2
36-45	11.11%	2
46-55	27.78%	5
56-65	16.67%	3
65+	33.33%	6
Totaal aantal respondenten: 18		

V21 U bent:

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 0

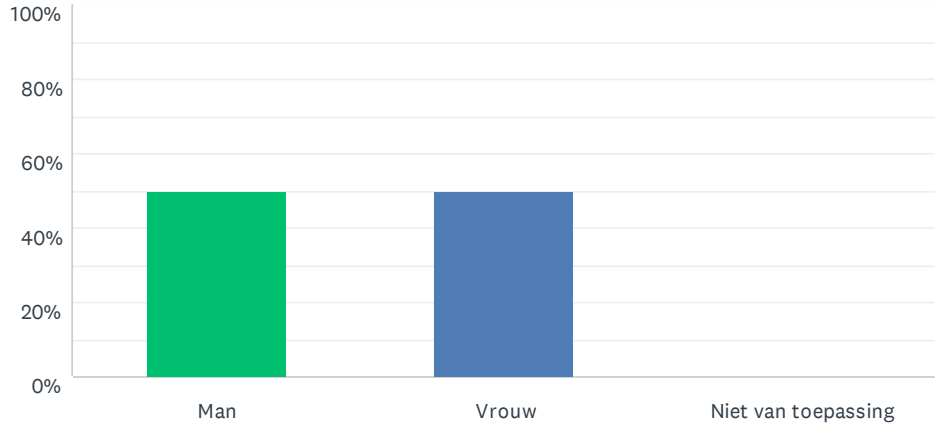

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Man	50.00%	9
Vrouw	50.00%	9
Niet van toepassing	0.00%	0
Totaal aantal respondenten: 18		

V22 Hoe lang woont u al in uw buurt

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 0

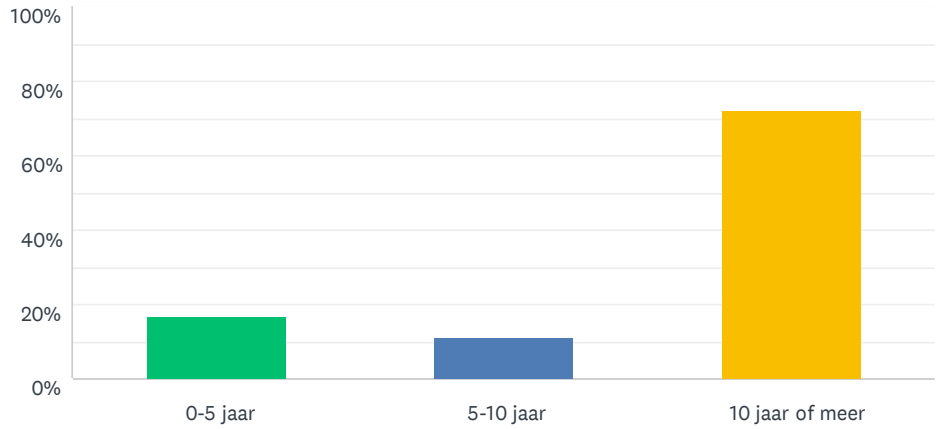

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
0-5 jaar	16.67%	3
5-10 jaar	11.11%	2
10 jaar of meer	72.22%	13
TOTAAL		18

V23 Hoe ziet uw gezinssituatie er uit?

Beantwoord: 18 Overgeslagen: 0

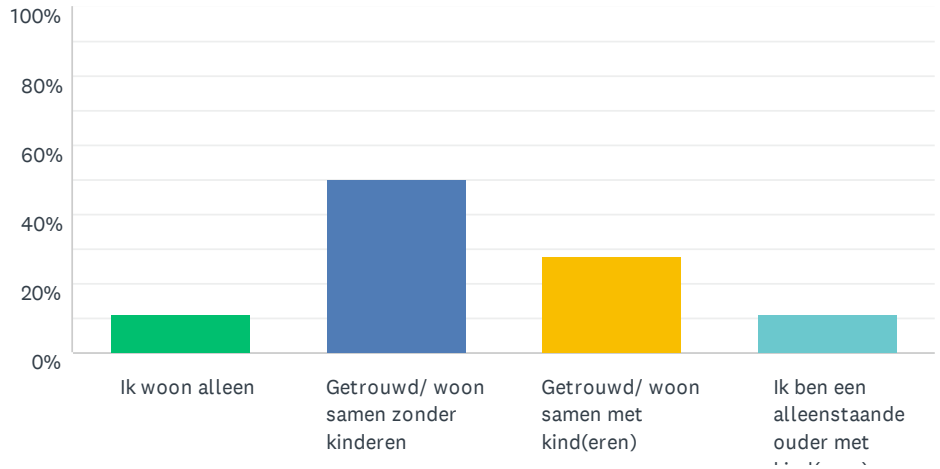

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Ik woon alleen	11.11%	2
Getrouwd/ woon samen zonder kinderen	50.00%	9
Getrouwd/ woon samen met kind(eren)	27.78%	5
Ik ben een alleenstaande ouder met kind(eren)	11.11%	2
Totaal aantal respondenten: 18		

V24 Dankuwel voor uw tijd en het invullen van deze vragenlijst!

Beantwoord: 3 Overgeslagen: 15

#	REACTIES	DATE
1	Graag gedaan	2/17/2021 9:12 AM
2	Graag gedaan	2/10/2021 3:36 PM
3	Graag gedaan.	2/7/2021 4:00 PM

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	2481
Extern Zaak ID	Z/21/060165
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 april 2021
Agendapunt	7.2.1
Omschrijving	Beantwoording schriftelijke vragen - Haalbaarheidsonderzoek de Lier - Dorpslijst Puiflijk_Druten-Zuid
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn, Onderwijs en Sport
Eigenaar	Hulsebosch, Ellen
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Druten	Wildt, G. de (Gérard)
Telefoonnummer steller	06-18417175
E-mail adres steller	e.hulsebosch@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota Beantwoording schriftelijke vragen - Haalbaarheidsonderzoek de Lier - Dorpslijst Puiflijk - Druten-Zuid

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Druten	13 april 2021
Stukken gemeenteraad Druten	22 april 2021
Raad openbaar Druten	**22 april 2021**

Voorgesteld besluit

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 60165

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen: Raadsvragen Dorpslijst Puiflijk / Druten-Zuid inzake haalbaarheidsonderzoek dorpshuis de Lier

Kernboodschap

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Antwoord van het college

In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen

1. Het is nu bijna 1 jaar geleden dat de gemeente Druten café zaal de Linde heeft aangekocht als mogelijke nieuwe locatie voor dorpshuis de Lier. Is het haalbaarheidsonderzoek met betrekking tot de herlocatie van dorpshuis de Lier van de huidige locatie naar de nieuwe locatie (café zaal de Linde) afgerond? Zo ja, wanneer deelt u de resultaten van dit onderzoek met de raad?

   Antwoord: het haalbaarheidsonderzoek wordt in juni 2021 aan de raad gepresenteerd. Het haalbaarheidsonderzoek omvat 2 delen, nl. de realisatie van een nieuw dorpshuis op locatie de Linde én de herontwikkeling van de oude locatie van dorpshuis de Lier.

2. Wij willen als Dorpslijst Puiflijk | Druten-Zuid dat in de bouwplannen meerdere scenario's worden uitgewerkt waarbij we als raad de keuze krijgen in meerdere varianten van de nieuwe dorpshuis op de nieuwe locatie. In die varianten zouden we graag ook diverse accommodatie mogelijkheden uitgewerkt willen zien, waaronder een gymzaal. Bent u bereid om aan dit verzoek te voldoen?

   Antwoord: Er wordt één variant voor het dorpshuis uitgewerkt, nl. het dorpshuis de Lier op de nieuwe locatie. Deze is inclusief een gymzaal (omdat er anders onvoldoende voorzieningen zijn voor het bewegingsonderwijs van de scholen) en wordt gebaseerd op het Programma van Eisen, dus wat is er nodig om de huidige en toekomstige gebruikers onderdak te bieden.

3. We hebben uit betrouwbare bronnen begrepen dat de nadruk wordt gelegd op volledige nieuwbouw van dorpshuis de Lier op de nieuwe locatie in plaats van behoud van (delen) van café zaal de Linde. Kunt u dit bevestigen?

   Antwoord: dat klopt, de technische staat van het huidige café/zalencentrum de Linde is onvoldoende om delen ervan te behouden. Dat geldt ook voor de gevel aan de voorzijde en het karakteristieke dak.

4 De inwoners van Puiflijk maar ook onze partij vindt het erg belangrijk dat er ook een variant wordt uitgewerkt waarbij in het nieuwe ontwerp een knipoog wordt gedaan naar de historie van het pand van café zaal de Linde. Bent u bereid om een dergelijke variant uit te laten werken?

   Antwoord: deze wens is ook door het bestuur van dorpshuis de Lier geformuleerd en door de gemeente wordt dat onderschreven. In het ontwerp wordt er rekening mee gehouden.

Gemeente Druten

Raad openbaar Druten

Dossiernummer	2475
Extern Zaak ID	Z/21/060171
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 april 2021
Agendapunt	7.2.2
Omschrijving	Beantwoording schriftelijke vragen - Help de Horeca in Druten - Dorpslijst Puiflijk - Druten-Zuid
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsontwikkeling
Eigenaar	Verbakel, Peggy
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P3 Economie
Portefeuillehouder(s) Druten	Brink, W. (Willy)
Telefoonnummer steller	0651476548
E-mail adres steller	p.verbakel@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota - Beantwoording schriftelijke vragen - Help de Horeca in Druten - Dorpslijst Puiflijk - Druten-Zuid

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Druten	13 april 2021
Stukken gemeenteraad Druten	22 april 2021
Raad openbaar Druten	**22 april 2021**

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad neemt kennis van de raadsinformatienota waarin de schriftelijke vragen van Dorpslijst Puiflijk /Druten-Zuid over ondersteuning (horeca) ondernemers worden beantwoord.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 60171

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen: Schriftelijke vragen Dorpslijst Puiflijk/Druten Zuid over Horeca in Druten

Kernboodschap

De gemeente Druten stelt alles in het werk om de (horeca) ondernemers te ondersteunen in coronatijd.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**

Antwoord van het college

In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen

1. Is het college bereid om de precariobelasting over 2020 en 2021 voor het gebruik van de terrassen volledig kwijt te schelden zoals bijvoorbeeld in de gemeente Berg en Dal?

   Antwoord:
   In de gemeente Druten heffen wij geen precariobelasting over de terrassen. Dus wij kunnen deze ook niet kwijtschelden.

2. Ziet het college mogelijkheden om geen reclamebelasting over 2020 en 2021 te heffen voor alle lokale ondernemers?

   Antwoord:
   De reclamebelasting die door de gemeente wordt geheven, wordt rechtstreeks doorgesluisd naar het ondernemersfonds SODC. Hiermee vloeit het geld terug naar de ondernemers zelf. Het geld wordt door het centrummanagement ingezet voor activiteiten en andere zaken die het centrum ten goede komen.
   Ondernemers die de reclamebelasting op dit moment niet kunnen betalen, kunnen uitstel van betaling aanvragen bij Munitax of een betalingsregeling treffen.

3. Is het college bereid om naast de tijdelijke verruiming van terrastijden ook tijdelijk te gedogen dat de horecaondernemers hun terras groter maken zodat ze met inachtneming van de 1.5 meterregel toch dezelfde capaciteit (hetzelfde aantal mensen) kunnen halen als ze weer open mogen?

   Antwoord:

De regels rondom terrassen zijn in het centrum van Druten vrij ruim. Deze zijn vastgelegd in het reclame- en terrassenbeleid dat in 2019 is vastgesteld. De terrassen mogen geplaatst worden op de daarvoor aangewezen plaatsen, zoals vastgelegd in genoemd beleid. Ze mogen niet de toegankelijkheid en verkeersveiligheid van de openbare ruimte beperken. Daarnaast mag men een terras uitzetten onder de voorwaarde dat er een vrije doorgang van 1,8 meter behouden blijft van het voetgangersgebied. Tijdens de coronatijd zijn we als gemeente coulant. Als een ondernemer zijn terras uit wil breiden op een niet daarvoor aangewezen plaats, heeft de ondernemer de mogelijkheid om een verzoek tot gedogen in te dienen bij ons team vergunningverlening. Team vergunningverlening oordeelt vervolgens of dat wat de ondernemer wil, gedoogd kan worden. Daarbij worden alle belangen en risico’s afgewogen. Vervolgens wordt het advies voorgelegd aan het college. Het college bepaalt of er gedoogd wordt. Dit geldt ook voor het uitbreiden van terrassen die niet in het centrum zijn gevestigd